ANUL XXV - NR. 46 (1 119) - 18 noiembrie 1976

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Celei — o vatră românească

Acum șapte ani, cînd Celeiul a devenit cartier al Corabiei, deci „oraș", halele marii fabrici de zahăr erau abia în construcție, iar cele ale marii tăbăcării, una din cele mai mari ale țării, erau încă pe planșetele proiectanților. Decizia administrativă, cu alte cuvinte, era mai mult o anticipare, o prefață la viitor, deși „istoria cetății" a Sucidavei curgea, cum spuneam, somptuos și bogat prin trupul satului, pulsa puternic prin ere, prin niște vene sau artere ale străfundurilor ce încă urcau spre buza urmașilor izvoare proaspete, izvoare vii. Din aceste străfunduri și pînă la zi, ignorînd presiunile timpilor succesivi, povara lor, istoria țîșnește fulgerător, țîșnește ca o fîntînă arteziană la cea mai mică atingere cu lopata sau dalta ca impregnează totul, pămîntul în care fierul tractorului face mereu să pocnească văsării preistorice, dacice sau romane, ea sprijină bolțile pivnițelor, temeliile caselor, vetrele vieții de ieri, de azi și de mîine. Este pămîntul cu o memorie istorică fenomenală, este pămîntul pe care urmele vieții omului se pot citi în suită, neîntrerupt, de vreo cinci milenii, destăinuind un drum sau un urcuș ale cărui trepte au rămas intacte, vizibile, miraculos de intacte și de vizibile, miraculos cu atît mai mult cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Zidurile orașului antic, deshumat de arheologi în mare parte, par trasate, prin iarba carbonizată a cîmpului, cu un deget gigant, ca un șanț în materia cenușie a creierului nostru. Ele ies parcă nu din pămînt, ci din adîncul memoriei noastre. Toate aceste pietre de coloane, de ziduri, de temple, de case, de drumuri au căpătat parcă circumvoluțiuni, reprezintă promontoriile de cugetare ale unui peisaj din care se deduce, cu o rară plasticitate, o țară veche și, mai ales, una eternă.

(Citiți reportajul în paginile 12—13)

„Românii au cîștigat pentru că au fost mai puternici", a scris **„Le Monde"** după frumoasa victorie repurtată de rugbiștii noștri în fața XV-lui francez (Secvență din partida disputată duminică pe stadionul Giulești).

Semigreul Valentin Vrînceanu, **revelația campionatelor naționale de box, învingătorul marelui favorit Costică Dafinoiu.**

FOTOTECĂ FLACĂRA : Din arhivele naturii

Fotografie de EUGEN BĂTRÎNU ■

DIN SUMAR : Țicleni — cea mai lungă stradă din România (pag. 7) ● **Subteranele Bucureștiului** (pag. 8—9) ● **Un om a căzut de la etajul 10** (pag. 9) ● **Anchetă socială : Banii cîștigați necinstit nu țin cald niciodată** (pag. 12—13) ● **Oameni și deșeuri** (pag. 18) ● **La Cula, în marginea Bucureștiului, la marginea vieții** (pag. 19) ● **Prețul fericirii** (pag. 20—21)

Reproducerile din acest număr aparțin sculptorului Ion Jalea

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

se va reîntîlni cu publicul din orașul București în ziua de sîmbătă, 27 noiembrie, la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă) cu începere de la orele 18. Ultimele bilete se pot procura de la Teatrul Național, zilnic, între orele 8—12 și 17—20.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Formația Salvamont din Cîmpulung-Argeș, condusă de medicul Victor Popa, ajutată de temerarul cerc al speologilor amatori din localitate, ca și de mulți pionieri, prieteni ai munților, a început o acțiune grea, dar de mare interes turistic — trasarea marcajelor pentru cîteva drumuri de acces spre vîrful Păpușa, din Făgăraș. Recent, 15 asemenea entuziaști, cărînd cu ei, pe stînci de munte, rîngi metalice, stîlpi de beton, ciment, bidoane cu apă au plantat 22 de stîlpi pentru marcaje pe traseul Stîna Dracsinului, din bazinul de mijloc al Dîmboviței superioare, apoi peste culmea Dracsinului, pînă sub creasta acestuia, unindu-l cu traseul Cascue, ambele ducînd spre mult rîvnitul vîrf, de către alpiniști, al celor mai înalți munți ai noștri (**Ion Dobrescu**, Cîmpulung-Argeș).

Mă numesc **Coman Mariana**, sînt educatoare și funcționez din 1970 la Grădinița cu program prelungit Borșa, județul Maramureș. Datorită unor condiții obiective — ne aflăm într-un local închiriat — în iunie anul acesta am rămas fără spațiu pentru grădiniță. Tovarășul primar, analizînd într-o ședință problema plasării grădiniței într-un alt spațiu, a ajuns la concluzia că nu o poate plasa nicăieri și a hotărît desființarea singurei unități de acest fel din Borșa. Înțelegînd însă necesitatea acestei grădinițe-cămin pentru copiii minerilor și forestierilor din orașul nostru, am luptat din răsputeri pentru menținerea ei. Am găsit înțelegere la tovarășul inginer Vasile Tomoiagă de la sectorul de exploatare a lemnului Gara-Borșa care, cu acordul I. F. Vișeu, căruia îi este subordonat, a restrîns angajații din serviciile tehnico-administrative și ne-a oferit un spațiu în care să ne mutăm cu copiii, făcîndu-ne totodată o serie de lucrări de amenajare. Cu ajutorul inspectorului școlar de zonă și al directorului școlii generale care ne coordonează, ca și prin contribuția părinților, s-a reușit să se amenajeze și să se înființeze încă o grădiniță în centrul orașului. Iată că ne-am străduit și am reușit să rezolvăm o măsură a conducerii de partid, aceea de a cuprinde toți copiii de vîrstă preșcolară în grădinițe. Numai că ne-am împotmolit la niște butelii de aragaz, absolut necesare pentru pregătirea hranei în grădinița cu orar prelungit. În fostul local am avut injector cu păcură. Din nou am ajuns la tovarășul primar Teofil Mureșan, deoarece Consiliul popular, în comitetul executiv, repartizează buteliile de aragaz, și ne-a răspuns : „Categoric, nu vă putem repartiza, sînt pentru populație !“ Sînt de acord, dar copiii ai cui sînt ? Cer eu ceva pentru mine personal ?

La Muzeul lemnului din Cîmpulung Moldovenesc, recunoscut prin unicatele sale în arta și civilizația lemnului, s-a deschis recent o originală expoziție de instrumente muzicale populare. Singulară în genul ei, expoziția reunește peste 120 piese provenite atît din creația a 3 constructori de instrumente muzicale din județul Suceava, cît și din colecția muzeului cîmpulungean. Lutierul octogenar Isidor Andronicescu din Fundu Moldovei expune frumoasele sale viori ornate cu motive florale bucovinene (vedeți

fotografia), meșterul de tilinci și buciume de pe Izvorul Alb expune cunoscutele sale buciume (trîmbițe) cu coadă de mesteacăn, tilincile și fluierele încrustate cu figuri și desene geometrice din zona sa de baștină. O deosebită mențiune s-ar cuveni și creatorului Gheorghe Cosmici din Frasin care demonstrează cu unelte și piese componente frumusețea vechiului meșteșug de lutier, expunînd totodată și șase viori de concert cu frumoasă acuratețe de sunet și două valoroase viori vechi din colecția sa, una cu inscripția STRADIVARIUS CREMONENSIS din 1736 și una din 1813, realizată de francezul Jean Baptiste Schweitzer. Din colecția muzeului au fost expuse valoroase cobze și lăute, avînd o vechime de peste 150 de ani, precum și cornuri și cimpoaie cu specific bucovinean. La toate acestea și la multe alte exponate de excepție se adaugă și o interesantă sculptură realizată de artistul Ioan Pleșa, reprezentînd muzicanții satului bucovinean (**F. Michitovici**, Cîmpulung Moldovenesc).

Blocul în care locuiesc din anul 1971 nu are făcută nici pînă la ora actuală recepția definitivă. Multe comisii de recepție au venit, dar nici una nu se prezenta cu documentația blocului așa cum prevede legea, ci numai cu procesul verbal de recepție definitivă pe care încă de la început ni-l puneau pe masă spre semnare și bineînțeles cum veneau așa plecau. La insistențele noastre, pînă la urmă, I.C.V.L. ne-a pus la dispoziție o parte din documentația blocului iar noi, la data de 21 iulie 1975, am depus la conducerea acestei întreprinderi un memoriu cuprinzînd pretențiile noastre obiective privind economiile provenite din lucrări neexecutate față de proiect și din lucrări executate prin schimbări de soluții, în total o sumă de 151 602 lei. La 22 decembrie 1975, la sediul I.C.V.L. s-a încheiat o minută între delegatul nostru și întreprindere, reprezentată prin tovarășul arhitect Crișan Valer, prin care se specifica între altele că datorită neprezentării delegatului I.C.M. 4. la lucrările comisiei de recepție nu s-a putut lua o hotărîre, urmînd ca problema să fie soluționată de către arbitrajul de stat. Am așteptat plini de încredere, dar văzînd că nimic nu se întreprinde am depus iarăși la I.C.V.L., pe data de 10 iulie 1976, o adresă în care reaminteam situația noastră, cerînd rezolvarea. Cu adresa C-57, din 10 iulie 1976, I.C.V.L. ne face cunoscut că se află în proces cu întreprinderea de construcții și ne roagă iarăși să așteptăm. În luna august a.c. primim o înștiințare în care ni se spune că la data de 1 septembrie comisia de recepție este convocată la blocul nostru în vederea recepției finale. Și iată că nici pînă astăzi respectiva comisie nu s-a prezentat (**Mihai Savu**, împuternicitul Asociației de locatari, bloc Td. 14, str. Valea lui Mihai nr. 3).

Mă numesc **Moja Constantin**, locuiesc în comuna Dragalina, județul Ialomița, și trăiesc un sentiment de adîncă tristețe pentru că nu pot să-mi rezolv o problemă foarte simplă, în fond — să am și eu lumină electrică. Eu și încă un vecin al meu. E vorba de o prelungire de rețea de 80 metri lungime. Am fost de multe ori la I.R.E. Călărași, la cei în drept, pentru a lua măsuri de executare a acestei lucrări, dar ne amînă mereu. Vă spun sincer că îmi este rușine să mă mai duc pe la dînșii, să le mai spun de acest lucru. Aprobarea o avem încă din 1971. Am fost trimiși și la Centrala I.R.E.B., la București, dar tot n-am rezolvat nimic. Tovarășul primar ne-a eliberat și o hîrtie prin care arată că avem aprobare și că primăria este de acord, dar tot nu ne-a luat nimeni în considerare. Vă rog foarte mult să nu vă supărați pentru rugămintea noastră, dar eu am 25 de ani, fratele meu 24 și ne este greu să nu avem și noi în casă un televizor sau măcar un aparat de radio, să știm și noi ce se petrece în lume, că doar trăim într-o comună mare, ce va fi un viitor oraș, și care este de mult electrificată. Vă mulțumim în numele binelui și al omeniei.

Călătoresc mult cu trenul, de obicei pe traseul destul de lung Galați — Timișoara. Este un traseu foarte bun, dar foarte obositor pentru cei ce călătoresc de la un capăt la altul, deoarece nu există măcar un vagon de dormit în componența acestui accelerat. Și nu acesta ar fi tot necazul, ci faptul că vagoanele de clasa a doua care aveau în compartimente fotolii cu o tapițerie bună, odihnitoare, au fost schimbate cu vagoane necompartimentate, care se folosesc de obicei la trenurile personale care circulă pe trasee scurte, și care sînt foarte obositoare pentru călătorii pe distanțe mari. Aș vrea să știu dacă cineva din cadrul conducerii C.F.R. care răspunde de acest traseu cunoaște inconvenientele pentru noi, călătorii ?

La această scrisoare pe care ne-a adresat-o Vasile Ulici, din Suceava, ne-a răspuns **Direcția Mișcare și Comercial, Biroul circulației călători** din cadrul M.T.Tc., prin care ne semnalează că „Introducerea în unele garnituri ale trenurilor de viteză și ale trenurilor personale de lung parcurs a vagoanelor de acest tip a fost necesară datorită creșterii frecvenței călătorilor, fără posibilități de acoperire a capacității numai cu vagoane compartimentate. Printre măsurile ce se iau de îmbunătățire a deservirii călătorilor, este prevăzută și măsura de sporire a numărului de vagoane compartimentate, începînd cu anul 1977. Îmbunătățirea condițiilor de transport este în atenția noastră și se dispun măsuri corespunzătoare în cazurile cînd apar deficiențe“.

La Poșta redacției, răspunde redactorul nostru Cici Iordache :

● Tovarășă **Stana Popovici**, din București, s-o pornim de-acolo de unde spuneți **„Trăim din pensia mea de 825 lei, el bărbat de 30 de ani și eu femeie în vîrstă, cu obligațiile de întreținere, fiind unicul meu fiu, coproprietar. În loc să mă ajute el pe mine, trebuie să ne întreținem zilele din mica mea pensie“.** Sîntem de acord cu dumneavoastră că vă este greu, dar fiul pe care l-ați întreținut la facultate poate să fie profesor de educație fizică și în alt oraș din țară decît Bucureștiul. Așa că ar fi bine ca în loc să bată toată ziua pe la ușile inspectoratelor școlare din București, ca să-i pice o suplinire, dacă vrea cu adevărat să muncească, să meargă acolo unde este nevoie de el. În acest caz, să se adreseze Ministerului Educației și Învățămîntului. ● Tovarășe **Costea Aristică**, din Cluj-Napoca, precum ne afirmați și în scrisoarea trimisă, există legi ferme și clare în țara noastră privind promovarea în funcții și posturi de răspundere, în conformitate cu competența profesională și calitățile morale ale fiecăruia. Dacă dumneavoastră cunoașteți, precum încercați să dați a înțelege, cazuri contrare, vă rugăm să reveniți, dezvăluindu-le. De acord să fiți colaboratorul nostru, dar, desigur, cu condiția ca articolele trimise să fie obiective, competente, de calitate și temeinic verificate. ● Pentru tinerețea dumitale, **Camelia Corban**, din Roman, e desigur frumos și explicabil să fe întrebi ce este „dorința de absolut“ și „dreptatea umană“. Sînt probleme firești de meditație, aspirații omenești, sînt laturi ale culturii și eticii noastre, cu ale căror valențe concrete vei face cunoștință prin propriile relații cu mediul social. ● Tovarășe doctor **Gheorghe Clipici**, dv. împreună cu toți ceilalți 15 semnatari ai scrisorii, ca angajați ai Laboratorului de medicină și psihologia muncii din Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, sînteți primii în măsură ca deocamdată la nivelul instituției unde lucrați să impuneți ceea ce ne propuneți — **„interzicerea fumatului în birouri și ateliere, afectîndu-se pentru acest scop locuri speciale și scurte pauze periodice acordate fumătorilor care, eventual, pot fi scăzute din pauza generală pentru masă“.** Vă informăm că așa ceva se și petrece în multe instituții și întreprinderi și, precum știți, presa noastră a susținut și va continua să susțină o campanie împotriva fumatului, atît de dăunător sănătății. ● Tovarășă **Oprea Florica**, din Constanța, dacă aveți spațiu de locuit corespunzător legii în vigoare asigurat la fiica dv. și lucrați de cinci ani, cum afirmați, în orașul respectiv, cu contract de angajare pe o durată nedeterminată, vă puteți face buletin de identitate pentru acest oraș. Adresați-vă, conform ultimelor reglementări privind stabilirea în orașele mari, Consiliului popular al municipiului Constanța. ● Tovarășă **Maria Drăgoi**, din Buzău, rugați pe medicul care v-a pus diagnosticul de la Spitalul județean Buzău să vă elibereze o trimitere către Spitalul P.T.T. din București, în speță către autoarea medicamentului „Covalitin“, doctorița Tina Covaliu. ● Tovarășe **Knizel Florin**, din Craiova, în loc să vă adresați la atîtea foruri centrale pentru rezolvarea unei probleme atît de locale, era mai bine să aveți încredere și să așteptați răspunsul Consiliului popular al județului Dolj care, prin Direcția comercială, a și impus eliminarea neajunsurilor ce vi le pricinuia restaurantul „Dacia“ din cartierul Valea Roșie.

ÎN APĂRAREA MEMORIEI ȘI OPEREI LUI MIRON RADU PARASCHIVESCU

Tovarășe redactor șef,

Vă rog să găzduiți în revista „Flacăra“ următoarea scrisoare — pe care am trimis-o și casei de editură mai jos menționată — în legitimă apărare a memoriei și operei soțului meu, Miron Radu Paraschivescu.

Vă adresez scrisoarea cu atît mai mult cu cît în revista și cenaclul pe care le conduceți este atît de prezent numele acestui poet ce nu a știut să trădeze niciodată. Asta mai ales că există, la ora de față, persoane în străinătate care vor să lase impresia că Miron Radu Paraschivescu a recurs la servicile lor pentru o dreptate peste moarte.

Elena Paraschivescu

Domnului director al Casei de editură Olivier Orban, Casa de editură Olivier Orban 7, rue Daonou, Paris — 75 002

Domnule,

Mă numesc Elena Paraschivescu și sînt scriitoare. Sînt văduvă și succesoarea legală a soțului meu, scriitorul român Miron Radu Paraschivescu. Am aflat recent, spre marea mea surpriză, că un fragment din Jurnalul soțului meu a apărut sub titlul bizar : „Jurnalul unui eretic“. De la început, doresc să precizez că soțul meu nu și-a renegat niciodată ideile și calificativul „eretic“ este cel puțin nepotrivit atunci cînd e vorba de un om care a rămas credincios opiniilor sale politice chiar în timpurile cînd aceasta l-ar fi putut costa scump. Surpriza mea a fost cu atît mai mare cu cît toate acestea au fost făcute, cum știu, după o copie care nu a fost corectată de autor. Copia respectivă face parte dintr-o lucrare amplă — o panoramă a vieții intelectuale românești între 1934—1969 — al cărei text se află la mine în bună stare. Publicînd numai un fragment înseamnă, după părerea mea, să mutilezi opera și personalitatea unui scriitor care este una din figurile cele mai reprezentative ale culturii românești. O întreagă societate, în timpul a 35 de ani de evoluție, este prezentată în această operă din care dv. v-a parvenit numai o parte. Din acest motiv, consider că publicarea fragmentară a lucrării nu oferă o imagine completă și fidelă a concepțiilor autorului, denaturînd, prin urmare, intențiile sale sociale și literare. De asemeni, nu pot să fiu de acord cu alegerea lui Dumitru Țepeneag ca redactor responsabil al cărții. Îl cunosc prea bine ; după părerea mea, care este dealtfel părerea tuturor intelectualilor români ce-l cunosc, el nu dispune de competența, talentul și, mai ales, calitățile morale necesare pentru a aprecia opera lui Miron Radu Paraschivescu. Dealtfel, acest Țepeneag are reputația unuia capabil de orice, cu condiția să fie plătit. Mi-amintesc chiar de primele cuvinte pe care le-a spus cînd a aflat că fusese ales membru stagiar al Uniunii Scriitorilor : „În sfîrșit, voi putea ronțăi din Fondul literar...“ Aceasta a spus-o în prezența soțului meu, a mea și a altor persoane. Țin de asemeni să vă fac cunoscut că manuscrisul original al Jurnalului, inclusiv partea din care posedați o copie, a fost predat, ca urmare a unui contract semnat de autor, Editurii „Cartea Românească“ din București și că mă voi ocupa eu însămi de publicarea lui.

Ținînd cont de această situație și protestînd formal contra acestei publicări ilegale și abuzive, îmi rezerv dreptul de a lua măsurile pe care le voi considera necesare, pentru a apăra dreptul meu de succesiune și al copilului meu minor, Dumitru Paraschivescu, al cărui tutore legal sînt.

Vă rog să primiți, domnule, asigurarea considerației mele.

Elena Paraschivescu

„Vă aduc la cunoștință un caz cu caracter social cu totul deosebit, **ne scria cu cîtva timp în urmă Teodor Vulcan din Ploiești.** În anul 1975 am fost ales cenzor al unei asociații de locatari, în speță a blocului nr. 52, de 132 de apartamente, din zona Ploiești-Vest, în care locuiesc. În această calitate, la controlul din trimestrul I/1975 am constatat o fraudă de 7 943 lei, sumă folosită de împuternicitul asociației, Tîrlă Ene, în scopuri personale. Neînțelegînd să depună suma lipsă, a fost schimbat din funcție și trimis sub cercetare penală. Numai că rezolvarea cauzei este tergiversată inadmisibil de mult datorită unui expert pus de împuternicit, care își construiește apărarea clientului său pe o minciună grosolană. Cum că cel în cauză nu a prins în listele de plată afișate din luna aprilie 1975, o factură de 4 512.47 lei (încălzire) și deci nu ar fi încasat-o de la locatari. I-am cerut lista cu pricina dar nu ne-a prezentat-o...“. La adresa noastră **Procuratura județeană Prahova** ne face cunoscut că „Prin rechizitoriul din 14 octombrie 1976 Procuratura locală Ploiești a dispus trimiterea în judecată a inculpatului Tîrlă Ene, pentru săvîrșirea infracțiunii de delapidare, constînd în aceea că în calitate de împuternicit al Asociației de locatari blocul 52 și-a însușit din fondurile locatarilor suma de 3 330 lei. Cu judecarea cauzei a fost investită Judecătoria Ploiești“.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din județul Alba ne trimite următorul „Referat cu privire la scrisoarea nr. 5868, adresată redacției revistei Flacăra și înregistrată sub numărul 122 la Consiliul popular al județului Alba, prin care numita **Haneș Maria**, domiciliată în Cugir, solicită să fie sprijinită pentru a ocupa un loc de muncă mai ușor, fiind în același timp și pensionară de invaliditate gradul III. În urma cercetării scrisorii, efectuată la data de 8 octombrie a.c., se constată următoarele: petiționara este în vîrstă de 24 ani, este absolventă a Facultății de matematică, promoția 1974, necăsătorită, locuiește cu părinții. Fiind pensionară de invaliditate, gradul III, ca urmare a îmbolnăvirii pe timpul cît funcționa ca profesoară la Liceul industrial din Cugir, a fost încadrată cu 1/2 de normă tot la liceul sus-menționat cu data de 1 septembrie 1976. Petiționara este mulțumită. S-a luat legătura cu serviciul personal de la întreprinderea mecanică Cugir și pe parcurs i se va găsi un loc de muncă potrivit cu aptitudinile și starea sănătății ce o prezintă acum“.

Subsemnații **Marian Dumitru** și **Ioan Pănoiu**, din Cluj-Napoca, ambii ingineri diplomați în specialitatea geodezie-topografie, promoția 1954, încadrați ca ingineri proiectanți principali la Institutul de cercetare și proiectare din orașul nostru, vă rugăm în numele nostru și al altor colegi aflați într-o situație similară a ne ajuta în rezolvarea unei probleme care se tergiversează de peste 5 ani. Pînă în anul 1971 am funcționat ca experți tehnici în probleme de topografie și cadastru pe lîngă Judecătoria și Tribunalul județean Cluj. După apariția Decretului 79/1971 prin care se organiza Biroul Central pentru expertize tehnice, subordonat Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, și se prevedea ținerea de examene pentru atribuirea calității de expert tehnic, am înaintat dosarele solicitate, însă nu ne-am putut prezenta la examenul ținut în luna iulie 1971, deoarece neanunțîndu-se cu suficient timp înainte, am fost plecați, în acea perioadă, în concediul de odihnă. La intervențiile noastre ni s-a comunicat că se va mai ține un nou examen către sfîrșitul anului 1971, apoi în cursul anului 1972, apoi în 1973, dar acesta nu s-a mai ținut (deși în alte județe, cum este de exemplu Vîlcea, s-a mai ținut și un al doilea examen în anul 1972). Deoarece în baza Decretului 275/1973, Biroul central pentru expertize tehnice a trecut în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Gospodăririi Fondurilor Fixe, ne-am adresat acestuia, primind răspunsul 465 131 din 2. VIII/1973 prin care ni se comunică faptul că se reconsiderează ținerea unui nou examen la începutul anului 1974, concurs ce n-a avut loc însă nici pînă azi. Am vrea să știm dacă se va mai ține și dacă vom mai putea să ne căpătăm atribuțiile de experți tehnici.

În comuna noastră, Valea Doftanei, a luat ființă o secție de reparat radio și televizoare, dar necazul este altul și anume că lucrătorii de-acolo nu au voie să efectueze depanări și la aparate care sînt în termen de garanție. De pildă și pentru o rezistență care se arde la un radio sau televizor sîntem nevoiți să-l ducem la Cîmpina, cale de peste 25 km, ce presupune transport și alte inconveniente. Oare nu s-ar putea rezolva ca această unitate din oraș să trimită de cîteva ori pe săptămînă un lucrător al ei să rezolve aceste treburi, aici, direct în comună ? (**Gică Bîtu**, com. Valea Doftanei, satul Teșila, jud. Prahova).

Se pare că Liceul sanitar nr. 2 Fundeni din București și-a propus să pregătească matematicieni, fizicieni sau literați, și numai cadre medicale nu, deoarece elevii de la această școală nu au primit nici pînă acum manualele de specialitate ca : Anatomia, Microbiologia, Îngrijirea bolnavului... și nici nu pot fi cumpărate, negăsindu-se în librării, deși avem cunoștință că s-au tipărit. De exemplu, manualul de anatomie (circa 600 pagini) este dictat de profesor în rezumat, fără desenele ajutătoare — firește, acestea nu pot fi dictate — elevii nereușind cu toții să descifreze din notițe noțiuni de specialitate cu grad mai mare de dificultate. Anatomia este disciplina de bază, fără de care nu se poate concepe asimilarea celorlalte discipline medicale. Recent, s-au distribuit cîte 4 exemplare la o clasă de 40 de elevi. Convinș fiind că veți lua sesizarea mea ca o materializare a unor foarte bune intenții în ajutorul acestor elevi, printre care se află și fiica mea, și chiar în al cadrelor didactice, vă rog s-o luați în considerație (**Liviu Cristescu**, București).

Mă numesc **Macovei Vasile**, cu domiciliul în orașul Bălan, județul Harghita. În cursul lunii octombrie a.c. am citit în România liberă un anunț al unității P.C.D.M. Berceni în care se arăta că unitatea respectivă recrutează elevi absolvenți ai liceului, treapta I, pentru școala profesională de mecanici auto și conducători profesioniști... Întrucît dădea și numărul de telefon 83 64 47, pe data de 20 X 1976 am luat legătura telefonică cu serviciul personal spre a cere și alte relații. Totul a fost în ordine. Eu am întrebat la telefon dacă e tîrziu să vin pînă pe data de 25 a X-a. Mi s-a răspuns că nu. Am întrebat ca să văd dacă am timp să pot procura actele necesare, și totuși, urgentînd lucrurile, pe 22 a X-a am fost prezent cu copilul meu, Macovei Adalbert, și cu încă unul, Șerban Gheorghe, la serviciul personal al P.C.D.M. Berceni pentru ca să întocmim formele de admitere în această școală. Tovarășul de la biroul personal ne-a scos la repezeală un cartonaș alb — pe care vi-l anexăm la scrisoare — pe care a notat o adresă și ne-a îndrumat la o altă unitate, spunîndu-ne că poate acolo e nevoie, „noi nu mai avem locuri, s-au completat de mult.“ „Bine, zic eu, dar nouă ne-ați spus la telefon că nu e tîrziu pînă pe data de 25, iar azi e 22 ? ! Venim tocmai din Harghita, de ce ne-ați pus pe drumuri și să cheltuim bani degeaba ? !“ „Nu ne interesează !“, ni s-a răspuns. Am cerut telefonul ca să vorbim cu acea unitate pe care ne-a scris-o și n-a vrut să ni-l dea, spunîndu-ne să mergem noi personal. Am luat bagajele și copiii și am mers. Era vorba de o unitate **Inter Transport** de pe Splaiul Independenței nr. 61. Cînd ne-am prezentat acolo, la serviciul personal și le-am spus tovarășilor pentru ce am venit și cine ne-a trimis, au început să se uite unul la altul și să rîdă. Deci, am făcut drumul degeaba. Am mers înapoi la P.C.D.M. Berceni, ne-am dus la tovarășul director, am scos ziarul și i l-am citit și a rămas surprins. I-am arătat anunțul de pe geamul din holul biroului personal (ce pe care îl atașez acestei scrisori, mi-am permis, în indignarea mea, să-l dezlipesc ca să vă convingeți că este adevărat tot ceea ce vă relatez) și de asemenea a rămas surprins. (**Redacția este în posesia originalelor** — n.r.). L-am rugat ca totuși să aibă înțelegere pentru acești doi copii și pentru că am venit pînă aici să-i angajeze la P.C.D.M. Berceni ca să se califice la locul de muncă. Ni s-a răspuns că nu se poate decît ca lăcătuși mecanici. Or, această meserie o avem și noi în orașul nostru, noi am venit tocmai din Bălan la București pentru meseria anunțată în ziar. A dat din umeri și nu ne-a mai răspuns nimic, iar noi, indignați și supărați, am făcut calea întoarsă, pierzînd numai cu trenul 588 de lei, plus timpul. Și mai presus de toate, e vorba de dezamăgirea copiilor !

„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

TOTUL PENTRU OM, PENTRU BUNĂSTAREA ȘI FERICIREA SA

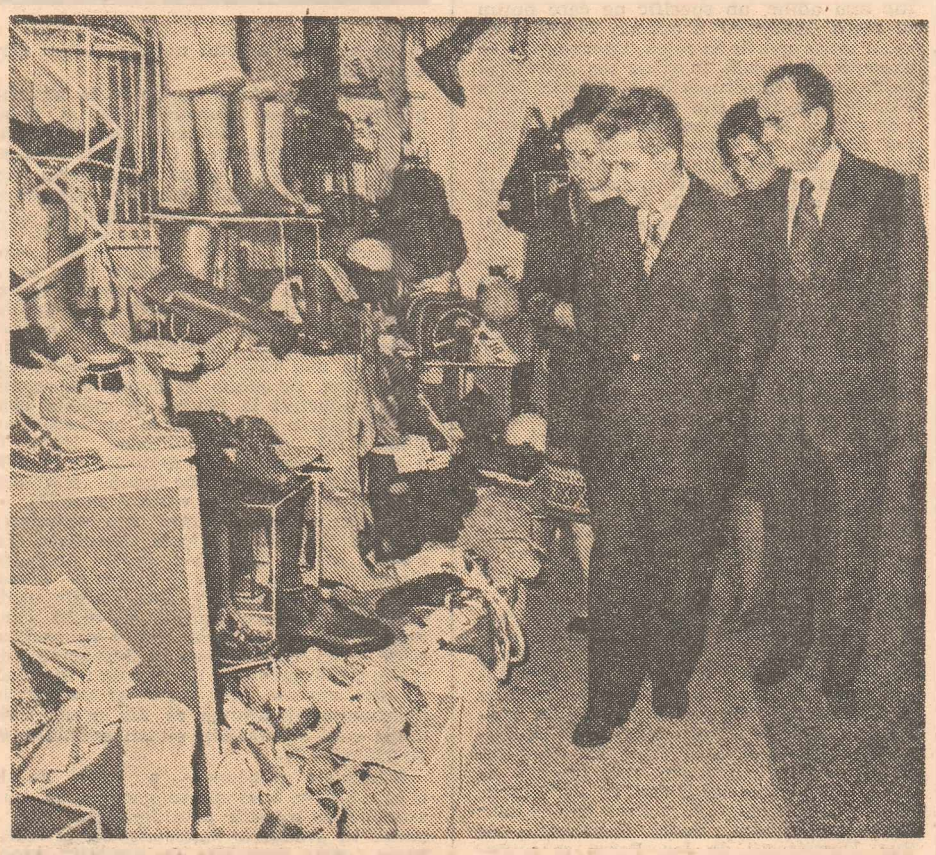

Dialogul de lucru cu ministrul industriei ușoare, tovarășa Lina Ciobanu, cu conducerile Centralei industriei pielăriei, cauciucului și încălțămintei și ale întreprinderilor de profil, a avut drept cadru expoziția de produse de pielărie, marochinărie, încălțăminte și articole de sport organizată la Palatul sporturilor și culturii. Apreciind calitatea produselor expuse, secretarul general al partidului a cerut ca acestea să se găsească în cel mai scurt timp în magazine

Trăim ultimele săptămîni ale anului 1976, un sfîrșit de an desfășurat sub semnul apariției unor importante documente de partid și al unor vaste acțiuni care se înscriu în acea linie directoare a politicii Partidului Comunist Român care este ridicarea continuă a bunăstării poporului. Aprobarea planului de stat pe 1977, a cărui îndeplinire va determina creșteri ale nivelului de trai peste prevederile inițiale, trecerea începînd cu anul viitor la aplicarea treptată a majorărilor de retribuții, complexul de măsuri pentru o mai bună aprovizionare, asigurarea cu bunuri de larg consum în cantități superioare celor prevăzute în cincinal — toate aceste măsuri dinamizează colectivele de muncă pe tot cuprinsul țării. Măsuri care, firește, se cer realizate în condițiile unor eforturi sporite pentru o deplină eficiență a investițiilor, precum și pentru asigurarea calității produselor. Probleme capitale asupra cărora nu o dată a atras atenția secretarul general al partidului. **„Să nu trecem cu vederea nici un fel de lipsuri,** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la ultima Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român —, **să nu închidem ochii atunci cînd descoperim produse de proastă calitate, să obligăm colectivele respective să le refacă. Să luăm măsuri ferme pentru ca pe poarta nici unei întreprinderi să nu mai iasă produse ce nu corespund cerințelor de calitate".**

Atenția acordată îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor legate direct și nemijlocit de **nivelul de trai** al cetățeanului și, în același timp, preocuparea susținută pentru **calitatea** produselor au reieșit cu pregnanță și cu prilejul vizitei de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în mai multe unități economice din Capitală în ziua de 12 noiembrie.

După cum se știe, în actualul cincinal se prevede ridicarea a circa un milion de apartamente, sarcini însemnate revenind, în acest context, constructorilor bucureșteni, a căror activitate a fost analizată cu prilejul vizitei pe platforma industrială de la Militari, la fabrica de panouri mari prefabricate — adevărat combinat de produs case — și la fabrica de beton celular autoclavizat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat, la fața locului, soluțiile elaborate, conform indicațiilor sale, de către specialiști pentru realizarea și depășirea planului privind construcțiile de locuințe în condiții de eficiență economică sporită, de ridicare a gradului de industrializare a lucrărilor și cu reducerea consumurilor de materiale. S-au dezbătut și soluțiile vizînd îmbunătățirea funcționalității și confortului apartamentelor, a aspectului arhitectonic al noilor cartiere.

Caracteristic pentru stilul de lucru al secretarului general al partidului, problemele au fost abordate în modul cel mai concret, tovarășul Nicolae Ceaușescu intrînd în unele apartamente aflate în construcție pe șantierul blocurilor de pe bulevardul Armata Poporului.

Următoarea etapă a vizitei de lucru a fost consacrată analizării rezultatelor obținute de Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămintei în valorificarea mai bună a potențialului de care dispune.

Secretarul general al partidului, care și la ultima Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a subliniat, cu referire la calitatea produselor industriei ușoare, că aceasta „lasă încă foarte mult de dorit", s-a referit îndelung — în cadrul dialogului de lucru cu ministrul industriei ușoare, tovarășa Lina Ciobanu, cu unii conducători de întreprinderi și specialiști — la diversificarea gamei sortimentale și la necesitatea îmbunătățirii calitative. Apreciind realizările prezentate la expoziția cu produse de pielărie, marochinărie, încălțăminte, articole de sport, organizată în foaierul Palatului sporturilor și culturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca acestea să se găsească în cel mai scurt timp în magazine.

Axată pe teme majore ale economiei naționale, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități economice din Capitală a fost bogată în învățăminte nu numai pentru colectivele direct interesate, ci pentru oamenii muncii din întreaga țară, preocupați de îmbunătățirea activității de producție în toate sectoarele economiei naționale, unică temelie a ridicării continue a nivelului de trai, a înfloririi patriei.

★

În ultimele zile, președintele Republicii Socialiste România a primit pe Ayo Barro, consilierul președintelui Republicii Gaboneze, care face o vizită în țara noastră, pe Matti Häkkänen, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Finlanda, pe ambasadorul Australiei, Malcolm Richard Booker, în vizită de rămas bun, precum și delegația parlamentară indiană, condusă de B. R. Bhagat, președintele Camerei Reprezentanților a Parlamentului Republicii India, aflată în vizită în România la invitația Marii Adunări Naționale. Aceste primiri, desfășurate într-o atmosferă cordială, au prilejuit fructuoase schimburi de păreri, reliefînd totodată prezența activă, dinamică a României socialiste pe arena mondială, contribuția ei la promovarea unui climat de înțelegere și de pace, la extinderea colaborării generale dintre state.

Marți, după-amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe rabinul Alexander Schindler, președintele Consiliului președinților organizațiilor evreiești din S.U.A., care efectuează o vizită în țara noastră.

LIONEL NIȚESCU ■

În cursul primirii la președintele Nicolae Ceaușescu a delegației parlamentare indiene conduse de B. R. Bhagat, a fost evidențiat rolul care revine parlamentelor în promovarea unui spirit de bunăvoință și înțelegere în viața internațională.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu pe platforma industrială Militari a prilejuit discuții ample cu specialiștii și recomandări amănunțite privind introducerea mai rapidă a materialelor și tehnicilor moderne de construcție

cultul muncii, cultul valorii, cultul curajului

Nu eroism de o clipă, ci eroism în flux continuu

— Cine e nervos pleacă acasă, fără supărare. O să arate mîine ce poate.

O meserie ciudată : de dimineața maistrul te întreabă de sănătate, dar nu așa, din politețe, ci de-adevăratelea, se interesează dacă n-ai avut necazuri cu nevasta sau dacă nu cumva ai avut ieri, duminică, nuntă în familie și azi, luni, ești mai cu chef, ca tot omul după un asemenea fericit eveniment. Și abia după ce ai fost psihanalizat, ți se dă drumul sus, „du-te, bădie, și fă-ți meseria". Așa se întîmplă cînd ești zburător. Termenul nu este o plăsmuire poetică, îl folosesc bărbați cu palme aspre și fețe bătute de crivăț, montorii liniilor de înaltă tensiune.

De îndată ce un montor urcă pe stîlpi mai înalți de 20 m intră în categoria zburătorilor. Aceștia din urmă deși nu figurează în statele de funcțiuni, există de cînd stîlpii de oțel au prins să se înalțe tot mai sus, uneori depășind suta de metri și obligîndu-i pe liniori să îmbine agilitatea acrobaților cu priceperea electricienilor.

— Mai avem o deviză — ne spune inginerul Marin Ion, un pasionat al liniilor de înaltă tensiune — o metodă a noastră care nici ea nu apare în scripte sau în tratate, dar pe care o aplicăm cu toții. I se spune D.S.O.

Inițialele nu ascund o semnificație tehnică, înseamnă, pur și simplu, Descurcă-te Singur Onorabil. De ce singur? Fiindcă, în unele cazuri, se muncește dispersat — liniile de înaltă tensiune, după cum bine se știe, nu sînt instalate în birouri călduțe sau pe bulevarde cu tei în floare, ci traversează hăuri, culmi înzăpezite, cîmpii fără sfîrșit — și omul nu are tot timpul la dreapta sau la stînga sa un șef pe care să-l întrebe : „Și acum, ce fac ?"

Cînd, recent, s-a încheiat traversarea Dunării de către o nouă linie de înaltă tensiune, zburătorii de la Șantierul electromontaj Galați din Grupul de șantiere Cîmpina nu numai că s-au descurcat onorabil, dar au înregistrat și o premieră tehnică pentru țara noastră, proiectul respectiv, tehnologia și execuția fiind în întregime românești. Este un rod al colaborării dintre Institutul de studii și proiectări energetice, Întreprinderea „Dacia"-Ploiești și Grupul șantiere electromontaj — Cîmpina. Cei doi stîlpi de 108 m, cu elemente spațiale amintind întrucîtva de Turnul Eiffel, poartă fluviul de electricitate deasupra altui fluviu, Dunărea, producînd asupra privitorului — dincolo de orice considerații legate de importanța economică a realizării — o adevărată emoție estetică. În prezent se lucrează la o altă linie de acest tip, care va aduce înalta tensiune într-o altă zonă importantă a țării. „Linia pe care o executăm acum — observă șeful Șantierului de electromontaj din Galați, Marin Ion — ar fi putut alimenta cu energie, cu puțini ani în urmă, două orașe de mărimea Iașului, iar azi noi ducem cam tot atîta electricitate într-o... baltă !" Dar nu o baltă oarecare, ci o zonă cu potențial agricol în plină dezvoltare, cu un ambițios program de irigări și desecări, care va necesita un mare consum de energie și care va fi realizat și multumită montorilor liniilor de înaltă tensiune.

Cîtă dăruire reclamă munca lor, rămasă adesea cufundată în cel mai deplin anonimat ! Nu eroismul de o clipă, supremă încleștare cu inamicul sau cu forțele vitrege ale naturii, ci dîrzenia cea de toate zilele, încremenirea între cer și pămînt cu mîinile încleștate de metalul rece al stîlpului, pe ploaie, pe vînt, pe viscol. Momentul acela de disperare mută cînd, la o sută de metri deasupra solului, spînzurat în neant de centura de siguranță, constați — sau ai impresia — că reperul 2 de la traversă este cu 2 cm mai scurt decît trebuie.

„Omul nostru de la montaj nu se plînge — spune maistrul Gheorghe Serea, secretarul de partid, el însuși veteran al șantierului. Liniorii, cu înalta lor calificare, ar putea oricînd găsi locuri mai la căldurică, la fel de bine plătite, la întreținere, bunăoară. Nu dau bir cu fugiții, fiindcă s-au obișnuit cu această viață grea, în aer liber, și în plus au mîndria totală a meseriei lor".

Să deslușim rostul acestei ultime expresii, care nu întîmplător a fost rostită de Gheorghe Serea. Sus pe stîlp montorul nu are viziunea întregului. Or, în seara cînd la stîlpul de pe malul moldovean al Dunării, la linia de 400 kV Brăila-Tulcea, s-a montat traversa de la cota 98 m, muncitorii au hotărît să fixeze, tot atunci, vîrfarii, adică extremitatea superioară a stîlpului, „încoronarea". Nu mai aveau răbdare să aștepte pînă a doua zi ! Au lucrat noaptea, cu proiectoarele, și totul s-a terminat în cîteva ore. Dar tocmai cei din vîrf nu-și puteau da seama cum arată stîlpul de care-i lega amintirea unei ierni și a unei primăveri. Cînd au coborît, au văzut silueta metalică strălucind în lumina reflectoarelor. Și-au strîns mîna tăcuți și au dispărut în noapte. Aceasta a fost clipa — cum spunea maistrul Serea — de mîndrie totală.

Își vor fi adus aminte atunci și de gălețile cu cărbuni încinși ridicate de macara pentru muncitorii siliți să aștepte în nemișcare — ore întregi, cocoțați la înălțimea unui bloc-turn — terminarea unor operații pe sol (sînt timpi morți inerenți în acest proces de montaj sui-generis). Își vor fi adus aminte atunci și de corturile de adăpost pe care le porecliseră în glumă „de tip Everest" și pe care încercaseră să le suie în vîrf. Vînturile le-au spulberat... Își vor fi adus aminte de toate acele luni de încordare în care ei, cei 12 zburători, au lucrat cu precizie de ceasornic și mîndrie de linior de înaltă tensiune.

— Acum un an, în noiembrie, la Tulcea, s-a întîmplat un fenomen nemaiîntîlnit — povestește Marin Ion. În practica noastră arareori te întîlnești cu doi dușmani deodată : chiciura și vîntul ; în deltă, niciodată. Ori chiciură, ori vînt ! Proiectanții de linii de înaltă tensiune au studiat statisticile meteorologice pe mai multe decenii în urmă și, în funcție de ele, au calculat în mod just rezistențele. Ar fi neeconomic, absurd, ca să „asiguri" un proiect împotriva imposibilului. Și totuși, iarna trecută la Tulcea s-a întîmplat tocmai imposibilul : chiciura s-a aglomerat pe stîlpi, din cauza vîntului, în cantități cam de cinci ori mai mari decît cele prevăzute, îndoind bare metalice masive ca pe un băț de chibrit. Au fost chemați în ajutor și montorii gălățeni, alături de colegii lor din restul țării. Cînd au văzut stîlpii îndoiți, ei nu și-au putut închipui, ca tehnicieni, că un asemenea fenomen este posibil. Și totuși el s-a produs și amenință să paralizeze viața economică și socială a orașului.

S-au luat măsuri grabnice, s-a făcut apel și la grupele electrogene de pe vasele ancorate în port, s-au adus generatoare din alte părți ale țării pentru a furniza căldură și energie spitalului, creșelor, fabricii de pîine, platformei industriale, s-au ridicat construcții provizorii și impasul a fost depășit. Montorii au muncit 22 ore din 24, zile de-a rîndul, au primit și ajutorul unui elicopter și pînă la urmă au răzbit, restabilind situația într-un timp record.

Să nu credeți că momentele de tensiune sînt rare în viața montorilor, că ele ar fi pricinuite doar de calamități. Maistrul Serea poate oricînd să vă amintească de traversarea Dunării în subteran, la Măcin, cînd racordarea s-a făcut noaptea, pe viscol, pe un ger de minus 25 grade, iar Ion Paicinaltă și Petre Adalbert vă vor povesti, cu umor, cum au instalat PIN-ul (adică Portal Întindere Normală) în Balta Mălina, cînd numita baltă a binevoit să înghețe, aducînd statului economii de 400 000 lei. Și tot ei au „rezolvat" o întrerupere pe linia Borzești-Galați pe o ploaie torențială care a durat zile întregi. Noroiul le intrase atît de adînc în piele, încît literalmente nu se mai cunoștea om cu om. Cîteva mogîldețe în glugi de cauciuc, cocoțate pe stîlpi, undeva în cîmpie. Iar inginerul Pavel Ifrim evocă zilele sale de pionierat, de înaltă tensiune, la propriu și la figurat, la traversarea Munților Vulcan, spre Țicleni. Cărau sculele grele pe spate, kilometri întregi, iar de la drum la bornă transportau pe brațe și stîlpii. Pe vîrful Straja i-au surprins vîntul înghețat, ceața. Păreau pierduți în neant. „Aveam 20 de ani atunci și eram simplu muncitor. A fost botezul înaltei tensiuni".

Repetăm mereu : au lucrat pe ploaie și pe vînt. Se ascunde în aceste cuvinte un tilc mai adînc, un specific pe care puțini în afara „meseriei" îl cunosc. Pentru a se evita întreruperile în rețea, intervențiile se execută, de regulă, în zilele de sîmbătă și duminică. Întreruperile sînt planificate riguros, luîndu-se din vreme toate măsurile pentru redirecționarea și redistribuirea energiei de către dispeceratul național. Așadar, operațiunea asupra stîlpului sau stîlpilor respectivi trebuie executată strict în ziua și la orele fixate, indiferent de intemperii și de orice alte greutăți neprevăzute, cea mai mică defecțiune în munca liniorilor putînd avea grave consecințe economice. Fără a mai pune la socoteală faptul că aceștia nu se îndeletnicesc numai cu racorduri savante, ci pun mîna și pe lopată. Pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, ei spun despre ei înșiși că sînt „electricieni de înaltă tensiune și gropi adînci". Ba nu vin la vreme stîlpii, ba nu sosesc conductorii metalici, ba se întîmplă altă încurcătură, și atunci... la lopată, pentru a nu pierde vremea. Drumul spre „mîndria totală" a profesiunii nu este totdeauna fără meandre, important este să te ducă la destinație. Iar pentru montori punctul de destinație se situează nu numai în spațiu ci și în timp : este momentul cînd se aprind becurile.

„Cînd noi, liniorii, am intrat în Vrancea — își amintește maistrul Serea — dincolo de Focșani nu licăreau decît cîteva becuri, la Cotești. Cînd am plecat... Revăd totul de parcă ar fi azi. Se înserase și mă aflam pe dealul Dumitreștilor. Formațiile noastre se retrăgeau, își îndeplineau misiunea în zonă după ani de muncă. Cei de la exploatare, care preluau liniile, au închis separatorul de înaltă tensiune și au început să cupleze sat cu sat : Poienița, Lăstuni, Buda, Dumitrești de Sus, Dumitrești de Jos. Parcă se revărsau fluvii de lumină, cel puțin așa mi se părea mie. Noi am lucrat acolo niște ani — dealtfel, electrificarea unor zone izolate din Vrancea continuă — dar parcă abia în acel moment am înțeles cît este de frumoasă munca noastră. Tot timpul ai impresia că undeva cineva te așteaptă."

Azi, liniorii gălățeni duc electricitatea în Balta Brăilei, în timp ce colegii lor într-o înalta tensiune, răspîndiți pe tot cuprinsul țării, construiesc alte magistrale electrice de mare importanță economică : liniile de 400 kV Mintia — Arad, Seini — Oradea, Brazi — Buzău, pentru a nu enumera decît cîteva. Iar mîine îi va aștepta altcineva, altundeva pe acești zburători de cursă lungă care traversează hăuri, culmi înzăpezite și cîmpii fără sfîrșit, acești anonimi care se descurcă singuri onorabil, lăsînd în urma lor numai lumină.

LIONEL NIȚESCU

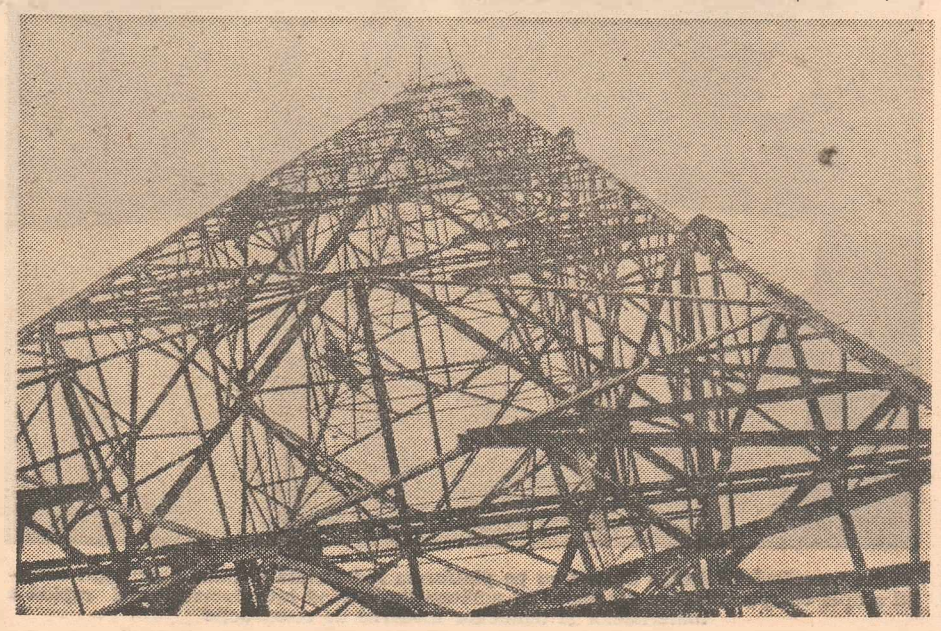

Mai puțin lemn și mai multă inteligență

În diverse colțuri ale țării — chiar și în diverse țări ale lumii — se deschid, sau se închid zilnic peste 300 000 uși construite aici, în imensul combinat în care mă aflu : Combinatul de industrializare a lemnului situat pe platforma industrială Pipera. Este una dintre primele cifre de producție cu care iau contact, mie mi se pare deosebită, inginerul Cezar Portase însă, șeful atelierului proiectare al acestui veritabil mamut al lemnului, artei și inteligenței, o socotește o cifră obișnuită.

Ce se întîmplă, nou, aici ? Aici unde — conform celor spuse de același inginer Portase și unde lucrează tineri în proporție de 70% — „trebuie să înveți să gîndești în permanență, altfel nu se poate !"

Tinerii aceștia, proveniți în marea majoritate din satele din apropierea Capitalei, calificați sau în curs de calificare, au nimerit într-un plin și mai ales extrem de complex proces de transformare; dacă în 1963, de pildă, aici se produceau circa 40 piese de mobilă, astăzi ele depășesc suma de 130. Dacă acum trei ani Pipera producea *un singur tip* de garnitură de bucătărie, combinatul are în perspectivă ca în anul care urmează va începe în curînd să scoată 13 tipuri. Pentru a veni în întîmpinarea cerințelor cumpărătorilor, conform indicațiilor conducerii de partid se trece la suite de piese funcționale pentru diferite garnituri („am un dormitor anume, de exemplu, dar îmi trebuie și o măsuță de telefon la fel — o voi găsi !"). Această diversificare implică, firesc, o dezvoltare industrială corespunzătoare, pe de o parte, pe de alta — iar acest aspect nu e deloc neglijabil ! — constituirea, sudarea unui colectiv aflat deocamdată „în așezare", un colectiv compus din tînăra forță de muncă intrată relativ recent, în producție, și cea veche, evident mai puțină decît prima, dar incomparabil de prețioasă ca experiență

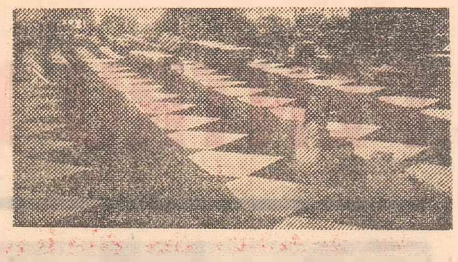

în prelucrarea acestui nobil material care e lemnul.

Cîteva elemente se impun de la început, printre acestea numărindu-se și noua, moderna linie automată de prelucrat panouri de mobiliere (realizată de Centrala de utilaje și piese de schimb din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții). O altă noutate ar fi aceea a introducerii în producție a ușilor de apartament acoperite cu folii din masă plastică ce imită furnirul, ceea ce permite dublarea suprafeței pe care sînt folosite consumînd aceeași cantitate de material lemnos strict. O a treia, economia de spațiu : folosirea mai rațională a suprafețelor („a raționaliza, de pildă, cu numai 5% suprafața productivă la fabrica de mobilă pentru bucătărie va duce la o producție suplimentară de 10 milioane lei"). O a patra, economia de material („în 1970 consumam cam 180 mc. masă lemnoasă pentru un milion lei valoare mobilă — acum am ajuns la 120 mc. prin extinderea folosirii PAL-ului în locul cherestelei. La mobila pentru bucătărie, acesta ar fi un alt exemplu, am ajuns la folosirea *numai* a PAL-ului înnobilat"). În acest din urmă punct, cel al economiilor de masă lemnoasă, numai în acest an s-au realizat 3 000 metri cubi („ceea ce înseamnă, de pildă, 5 000 garnituri de mobilă ; socotind, cu alte cuvinte, trei garnituri pentru un apartament, înseamnă că din acești 5 000 metri cubi economisiți putem mobila 1 500 apartamente").

Principala preocupare a celor de la C.I.L. Pipera însă mi se pare aceea care s-ar putea traduce prin tendința *de a aduce în producție materiale noi și rezistente* („spre deosebire de anumite practici din Occident, care, de pildă, *planifică* data la care o anumită mobilă se strică, noi, dimpotrivă, căutăm să obținem maximum de durabilitate pentru fiecare piesă produsă aici"). Durabilitate, e adevărat, dar în același timp susceptibilitate la evoluția gusturilor noastre. Masele plastice — care au un ciclu de *naștere* de numai 24 ore, față de lemnul care are... 70 ani ! — împreună cu fibrele celulozice impregnate cu rășini, la care se utilizează 90% din lemnul brut, maximum posibil în construcția de mobilă, reprezintă principalele astfel de materiale noi ce-și fac locul aici. Peste scurtă vreme toate acestea vor pune populația țării, răspunzînd numeroaselor cereri în acest sens, în fața unui fapt împlinit : garnituri de mobilă dintre cele mai diverse, în cele mai diverse modele, îmbrăcate în fibră celulozică, calculate la dimensiunile exacte ale noilor noastre spații de locuit. În anul viitor, primele tipuri de astfel de mobilă vor fi prezentate în expoziții, pentru a pregăti cumpărătorii, urmînd ca în 1978 să se treacă la producție.

„Față de rășina melaminei — cea pe care o cunoașteți de la actualele garnituri de bucătărie, și care are aspect de marmură, de piatră — fibra celulozică este caldă, arată, practic, exact ca orice furnir de lemn : dorești să ai mobilă în furnir de nuc, de paltin sau de mahon, îl vei avea de paltin, de nuc, sau de orice alt material posibil : imprimarea desenelor se face prin schimbarea cilindrului, o operație foarte simplă dacă vreți, așa cum se schimbă cilindrul la rotativele publicațiilor pentru tipar."

Dintre cele trei mari domenii în care este folosit lemnul — mobilă, construcții, producerea hîrtiei — mobila este „*crema*" acestuia. În mobilă se face sinteza prelucrării lemnului, toate procesele, procedeele de prelucrare ale masei lemnoase se află încorporate în mobilă. În plus, producția de mobilă nu e niciodată definitivă, sau definită, aici apar în permanență alte teme de atacat, alte probleme. „E ca și o vioară din care scoți toate sunetele posibile !" Poate așa se și explică faptul că aici, în mobilă, trăiesc alături un atelier meșteșugăresc, să-i zicem (și mă refer la munca artizană, de supercalificare a celui ce lucrează la mobila stil, la mobila *de artă*), alături de o mare industrie. „O meserie în care înveți, creezi, îți schimbi felul de a gîndi, de a concepe. Un egiptean, dintr-un sat de lîngă Port Said, îmi povestea cum la ei, acolo, meseria de lucrător de mobilă este transmisă din generație în generație, și este firesc ; și la noi există acest aspect, există, aș spune, o dragoste nativă a omului pentru lemn, într-un fel în lemn omul își sapă gîndurile, își transformă imaginile, cu sculele pe care le are la îndemînă — cu o simplă daltă, sau cu un super-aparat cu comandă electronică. Iar aceste gînduri, imagini, rămîn, au durată. Poate că Vida Gheza — un artist pe care îl prețuiesc foarte mult — și-a ales lemnul ca principal mijloc de expresie tocmai pentru că îl exprimă și îl exteriorizează cel mai mult, îmi place că a rămas în Maramureș, tratînd tema generală a omului și vieții sale pe aceste meleaguri... nu credeți însă că ne îndepărtăm de subiect ?"

HORIA PĂTRAȘCU

Dimineața, cînd deschideți ferestrele, gîndiți-vă la fabrica de geamuri din Mediaș

La Mediaș, fabricarea geamurilor se realizează după procedeul tragerii fără debitează — cel mai productiv dintre toate cite sînt cunoscute la ora actuală pe plan mondial — introdus fără să se fi apelat la licențe și asistență tehnică străină, ci mai sigur, mai direct și mai ales foarte economic : cu tehnologie proprie. (Firme occidentale cu care s-a tratat problema inițial au pretins numai pentru knauhau, adică pentru licență, peste 5 milioane dolari !) Primul cuptor a fost pus în funcțiune, pe această tehnologie, în anul 1971 — cu multe rezultate ce depășesc prevederile cele mai optimiste ale proiectului propriu, așa incit, acum, un alt cuptor se află în plină acțiune de modernizare după chipul și asemănarea tehnologică a primului. Acest „memento" în dezvoltarea fabricii nu e singular, el se află în capul unui lung șir de minuni de ingeniozitate tehnică — de pildă primele instalații românești de securizare a geamurilor — proiectate, construite și puse în fabricație de medieșeni cu rezultate excelente în fabrica lor, dar și în alte unități cu profil similar (prețul unei singure instalații, în cazul aducerii ei prin import, este de aproximativ sute de mii de lei valută !). Drept pentru care acum, pe adresa Întreprinderii de geamuri Mediaș sosesc nu doar comenzi pentru geamuri, ci și cereri ferme dar și pline de solicitudine pentru instalații de securizare. Aportul adus astfel la echilibrul balanței de plăți naționale e deosebit, mai cu seamă că acțiunea de reducere a importurilor s-a transformat, în ultimul timp, într-un sistem — afirmă inginerul Richard Friedrich și îmi oferă ca argument încă un exemplu : pentru cuptorul nou, aflat în construcție, mașinile nu se mai aduc din import, cum s-a făcut pînă acum, ci le realizăm în întreprindere, prin autoutilare ; 6 mașini pe care cred că la import nu le-am putea primi sub 5—6 milioane dolari !

Apăsați de uriașa răspundere a eficienței propriilor proiecte, cei care promovează cu atita fervoare noul sînt oameni ai fabricii. În primul rînd, specialiștii atelierului de proiectare utilaje tehnologice, colectiv înjghebat în urmă cu vreo 10 ani din inițiativa directorului Vasile Miclea, Erou al Muncii Socialiste, care — așa cum îl descrie tot Richard Friedrich — este inginer mecanic și un mare pasionat de tehnică încă de mult, înainte de a face liceul la seral și facultatea la fără frecvență, adică de pe timpul cînd mai era încă pur și simplu mecanic. Colectivul de proiectare ar fi cu „tonul", spune maistrul Vasile Ritea, secretarul comitetului uzinal de partid, dar în fapt toată fabrica e angrenată în această acțiune, oamenii sînt împărțiți în colective de creație tehnică — de mașina asta te ocupi dumneata, și dumneata, de asta eu, de aia cutare, cutare și cutare; partea de execuție se realizează la „proiectări", un colectiv bun, care lucrează foarte serios și care în afară de agregatele amintite de tov. inginer-șef a mai proiectat, după concepție proprie, mașini de spălat și uscat geamuri, mașini tip „conveior" care șlefuiesc simultan 18 geamuri, mașini cu dublă bandă abrazivă sau cu discuri diamantate și încă multe altele. Ce nu v-a mai spus inginerul-șef e că și el este un adevărat promotor al noului, lucrează aici de aproape 15 ani, de cînd a terminat facultatea, a trecut prin toată filiera inginerească pînă să fie numit inginer-șef și acumulînd astfel experiența fiecărei etape din viața și sectoarele uzinei, și-a putut aduce o contribuție personală hotărîtoare în elaborarea unei lungi liste de tehnologii originale și proiecte pentru agregate specifice meseriei noastre. Toate aceste utilaje despre care vă vorbesc au fost executate în compartimentul nostru de autoutilare, despre care nu vreau să fac eu o apreciere, ci să vă las pe dumneavoastră, spunîndu-vă doar atît: recent, am fost solicitați de centrala noastră industrială să ajutăm Fabrica de porțelan Curtea de Argeș — pentru care s-au asimilat și livrat, în timp record, uscătoare-cameră pentru ceramică fină, de o calitate așa de bună încît au fost cerute și la Alba Iulia unde ceramica e emblemă orașului. Plus diferite alte mașini, unicate pentru institutul nostru de cercetări de la București, pentru filiala acestuia de la Cluj-Napoca — mă rog, am devenit un fel de mecanic-șef al centralei !

Fabricanții de geamuri din Mediaș se bucură că au cîștigat un asemenea mare prestigiu, dar acest prestigiu nu-i ajută cu nimic în rezolvarea altor probleme. De pildă, atunci cînd merg cu cereri pentru materiale feroase, profile, laminate, sînt

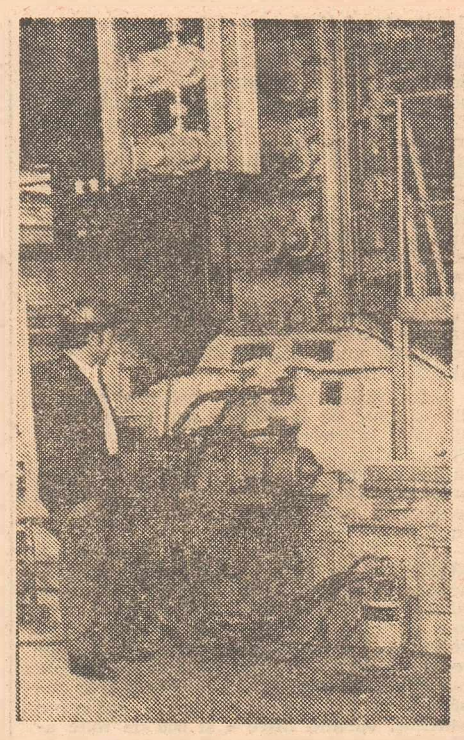

tratați ca o... fabrică de geamuri oarecare, refuzîndu-li-se, în consecință, repartițiile absolut necesare, fără ca undeva, cineva să se gîndească la faptul că agregatele produse de ei însumează, într-un an, o greutate cam de 200 tone și nu se pot face din... pile și materiale obținute pe baza relațiilor ! Centrala industrială dacă ar avea materiale, le-ar da, dar nu are — omisiunea e undeva în balanța care nu a prins Fabrica de geamuri Mediaș într-un anume nomenclator ca unitate producătoare de utilaje, mai cu seamă utilaje și piese de schimb specifice — neasimilate de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ! — care înlocuiesc, în proporție considerabilă — de cîteva milioane lei-valută pe an — importul în industria sticlăriei !

Medieșenii — mă asigură cel de-al doilea Erou al Muncii Socialiste din fabrică, maistrul Ionel Birsan — sînt de felul lor oameni optimiști, cu mare rezistență morală, au convingerea că și această problemă se va rezolva cu bine, ca multe altele, și pînă atunci produc în continuare și livrează zilnic, în regim de „foc continuu", (cam zeci de mii mp geamuri obișnuite pentru locuințele noastre, mii de mp geamuri securizate plane pentru construcții, sau curbate pentru autocamioane, locomotive, tramvaie și autoturisme, oglinzi tehnice etc. — marea majoritate a produselor în exclusivitate națională ! O diagramă de producție excelentă, ca alte cîteva mii asemenea, dar deosebită prin cantitatea gîndirii și inteligenței tehnice încorporate în procesul muncii printr-un consum de „materie cenușie" tenace și perseverent, care-i unește pe oameni, solidarizîndu-i în efortul lor continuu și în gustul neistovit al îndrăznelii, al dorinței de autodepășire. În acest fel, Întreprinderea de geamuri Mediaș nu este numai un etalon al forței materiale dar și al forței morale, al conștiinței înaintate, muncitorești.

MIREL BRATEȘ ■

La Comarnic se fabrică praf alb de ciment pentru dale, mozaicuri și alte lucrări de artă

Trecînd în viteza trenului pe Valea Prahovei, așa cam prin dreptul Comarnicului îți pierzi cîteva minute liniștea : din verde peisajul devine alb, dacă plouă devine cenușiu și pe cîțiva kilometri buni intri parcă în patria unei zăpezi veșnice, zăpadă cam murdară, ce-i drept, în avalanșe de alb și de gri din nu prea înaltul coș al fabricii de ciment din localitate. Cobor din tren la Comarnic ca să nu mai fiu mirat, intrigat și copleșit din goana Wiener-Walzer-ului, și să pricep cum stau lucrurile chiar de la sursă, din miezul poluării. Primul comărnicean mă convinge că populația locală este la fel ca și noi ceilalți, n-are nimic de pe altă planetă cu excepția... Dar s-o lăsăm pe tovarășa Rodica Neagoe, vicepreședinta Consiliului popular orășenesc, să ne explice mai clar despre ce este vorba : „Nu mai scăpăm de praful ăsta ! Stați de vorbă cu oamenii, întrebați-i, vă vor spune același lucru : că praful acesta de la ciment se insinuează perfid peste tot, că nu cunoaște limite și opreliști, că tehnica secolului, oricît de avansată, n-a inventat încă filtrele perfecte care să-i reziste, că pînă și casele de bani sau dulapurile de bucătărie, cele mai inexpugnabile obiecte din Comarnic, sînt maculate de micile particule. A fost primul meu contact direct cu cimentul din Comarnic, ciment împletit într-un mod fericit și în același timp tragicomic cu destinele locuitorilor. Dacă vreți, am văzut cimentul din afară, prin ochii celor care nu-l produc, ci îl suportă. Aceasta este însă o abordare superficială a lucrurilor, reversul medaliei contrazicînd în parte prima impresie. Fiindcă oamenii orașului Comarnic țin foarte mult la industria lor, la tradiția ei. Deci, cum se vede, cimentul pe dinăuntru, prin gîndurile și vorbele celor care îl fabrică de aproape șaptezeci de ani ? Traversez calea ferată și intru pe poarta secției de fabricare a cimentului (fosta fabrică este astăzi o secție care aparține de Întreprinderea de lianți Brașov). „Soarta acestei făbricuțe a fost adeseori ciudată, îmi spune **Vasile Manole**, fostul director, acum șeful secției, „om cu 35 de ani de ciment în spate". A cunoscut și mai bune și mai rele, dar a păstrat mereu pentru sufletul cimentiștilor ei farmecul premierelor sau al unicatului. De pildă, în 1908, cînd a fost ridicată, era prima fabrică de ciment din România înzestrată cu ultramodernele, pe atunci, cuptoare rotative. Zeci de ani la rînd cimentul de Comarnic a fost singurul produs care atesta un simbol de industrie în orășelul de pe Valea Prahovei, industrie care la rîndul ei formase meseriași în acest loc, pentru că „cimentiști nu scoți peste noapte, și nici nu cresc pe toate drumurile". „Sau, continuă Vasile Manole, noi am făcut pentru prima dată în țară cimentul aluminos în 1964 pentru barajul de la Porțile de Fier și după o tehnologie elaborată de specialiștii fabricii. Ca să nu mai amintesc că astăzi sîntem singurii care facem ciment alb pentru dale, mozaicuri, finisaje, lucrări de artă și altele. Cu toate că agregatele sînt mai vechi. Astăzi știm sigur : fabrica, adică secția, va rămîne și va produce în continuare ciment alb. Sînt indicațiile partidului. Este un lucru foarte bun, înțelept, care ne-a bucurat mult. Pentru că pînă acum propunerile unor factori prevedeau dezafectarea fabricii". „Și cu praful cum rămîne ?" „Un electrofiltru care la unii poate stă degeaba, la noi ar face minuni, transformînd aerul nostru poluat într-unul foarte căutat: în aer de munte, ozonat". Deocamdată însă comărnicenii sînt aceia care caută aerul curat, așteptînd cu sufletul la gură ca electrofiltrul să fie adus și instalat.

Stropii mărunți de ploaie cad rar, metodic. Aici, în acest jgheab se varsă calcarul, bentonita și nisipul, materia primă desertată în gară din trei colțuri diferite ale țării. Amestecul ajunge în concasor, unde se macină. Intră în uscătoare, trece și prin granulatoare și prin cancelatoare, însă nimic nu-l oprește ca după ce e ars la 1 400 de grade să se împrăștie prin orificiile de la gura bătrînului cuptor și să ia firul văii pînă la Breaza sau pînă la Cimpina. Bineînțeles, cea mai mare cantitate ajunge, după încă două-trei operații, în saci.

Deși nu sînt decît peste 100 de cimentiști în tot Comarnicul (ceilalți angajați aparținînd de atelierul de piese de schimb și utilaje), planul este mereu depășit, cum s-a întîmplat, de exemplu, pe aceste prime 10 luni ale anului : depășirea la producția globală este de peste jumătate de milion de lei, iar ciment, tot pe această perioadă, s-a dat în plus cu 265 de tone. Departe de a fi spectaculoase respectivele cifre ! Mai exact, nu sînt nici mari, nici mici, ci pe măsura utilajelor. Un an record ? 1974 : 37 000 de tone. Deci cifrele sînt cum sînt. Important este faptul că industria Comarnicului, pe lîngă multe lucruri noi, are și tradiție. Și tradiția înseamnă muncă. Aici au lucrat bunicii, au lucrat părinții și azi lucrează copiii. Comărniceanul este un om harnic, cu sufletul legat de locurile natale și totuși peste 3 000 de locuitori ai orașului sînt navetiști.

„Comărnicenii vor și industrie, și aer curat, îmi mărturisește strungarul **Ion Radi**, secretarul comitetului P.C.R. pe secție. Am avut momente grele, cînd veneau oamenii la mine și mă rugau să-i ajut să plece. Unde să plecați ? Stați aici că fabrica rămîne. Și au rămas. Așteptăm acum electrofiltrul promis. Încolo, necazuri nu prea avem. Așa, ca omul, pe lîngă casă, de-ale lui, din cele domestice. Poate dacă ar fi și Comarnicul aprovizionat prin comerțul de stat, cum este Cîmpina sau Sinaia — pentru că sîntem și noi oraș de cîțiva ani — o să meargă toate bine. Adică n-o să mai lipsească vreunul de la fabrică, să-și cumpere anumite lucruri de trebuință imediată din Sinaia, sau butelie de nu știu unde..."

Cînd plouă este și mai bine și mai rău. Mai bine pentru că nu se împrăștie praful, mai rău pentru că se depune. Peste gară se lasă ceața care se amestecă cu cimentul. Călătorii, fie că opresc, fie că nu opresc trenurile în Comarnic, privesc cu uimire peisajul selenar, departe de a stîrni delicii estetice sau nostalgii exotice. Dincolo de gară, de-a lungul șoselei, văii și dealurilor, adică în chiar miezul problemei, trăiește comărniceanul convins că a avea industrie nu este incompatibil cu a avea și aer curat și se înarmează cu răbdare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Omul care n-a uitat să rîdă

Cînd în acea seară vorbisem la telefon, cu Octavian Bogdan, fusesem surprins de întreabrea lui plină de suspiciuni :

— De ce vreți să mă cunoașteți ?

De fapt, ce-i puteam răspunde ? Aflasem în familia doctorilor Chiriacescu, din Hunedoara, că în Combinat lucrează un om care, acum cîțiva ani, își pierduse, într-un grav accident de cale ferată, chiar în incinta de foc și oțel a uzinei, ambele picioare. Acesta era motivul pentru care voiam să-l cunosc și tocmai de accea nu i l-am putut explica la început.

— Mi s-a spus că sînteți un om interesant, un om, cum să zic, care nu a uitat să rîdă.

Și, astfel, am hotărît să ne vedem chiar în acea seară, în care el intra în tura de noapte. Înțelegerea pe care o stabilisem nu avea să se concretizeze pentru că, așa cum mi-a explicat ulterior, venise la întîlnire cu o jumătate de oră mai devreme.

— Nu știți în cel hal m-a tulburat telefonul primit. Mă tot întrebam : cine și de ce vrea să mă cunoască ?

Subiectul accidentului devine inevitabil. Ei bine, atunci, cum a fost ?

Octavian povestește, încercînd să nu scape nici un amănunt, din acea seară teribilă de acum 10 ani cînd...

Pe nesimțite, un om mai în vîrstă, parcă mai uscat în salopeta sa gri, s-a apropiat și s-a așezat lîngă noi, ascultînd și fumînd tăcut, o poveste pe care o știa ori n-o știa, poate...

Cazul acestui tînăr de nici 19 ani atunci zguduise întregul oraș. Surorile de la spital îmi povestiseră cum le ruga, în ascuns, pe fiecare, să-i facă o injecție, să moară...

— Da, am vrut să mor... dar suferința m-a maturizat mai mult ca pe alți tineri de vîrsta mea, așa că acum gîndesc altfel, nu știu dacă mă înțelegi, gîndesc mai înainte... Am și avut timp pentru asta. Concluziile la care am ajuns ? Cred că un om trebuie să îndeplinească tot ceea ce și-a propus, să aibă ambiția de a duce pînă la capăt un lucru început. Or, viața îmi aparține, încă. Am dorința și obligația să mi-o trăiesc. Cît mai frumos cu putință. Deci muncind. Neapărat ! Am stat, după (acest „după" știm acum ce înseamnă), un an și jumătate acasă, în concediu medical, în pensie, apoi... În acest timp am învățat ce reprezintă munca. Băteam la mașină, învățam să developez filme, să fac fotografii, să citesc. Aici răspund și de biblioteca sectorului. Am să-ți arăt. Îmi plac autorii care nu înfloresc viața. Am în cap atîtea cărți ! Să nu mă întrebi titluri și autori, că uneori nici nu mă uit la ele. Citesc pentru mine, nu pentru alții... Cred că dacă n-aș munci mi-aș lua cîmpii, m-aș dizolva, aș face ceea ce n-a reușit trenul acum 10 ani. Sînt invalizi care nu lucrează. Eu devenisem nervos, nu mă mai înțelegeam nici cu mama, singurul om la care mi-a zburat gîndul îndată după ce-am știut că nu mai am picioarele. Octavian Bogdan povestește lucid, fără sublinieri anume, simplu, niște întîmplări mișuitoare cărora el nu le-a cedat. Revine uneori. Își dă seama...

— Spuncam că omul trebuie să ducă la capăt ceea ce a început. Să aibă ambiție. Uite, mi-am pus în cap să termin liceul. După, bineînțeles. Și l-am terminat. Mi-am propus să am un cămin. Și l-am întemeiat. Cum a fost ? Octavian rîde din nou. Și-apoi desfășoară firul acestei aduceri aminte...

Sigur că fata știa, că-i spusese o prietenă comună, aceea care se gîndise să le facă cunoștință. Fiecare avusese durerea lui. Ea una afectivă, el una fizică. Au rămas împreună din prima zi. Și, după aceea, a dus-o la ai lui, în Almaș ; ei l-au certat și i-au zis să meargă la părinții fetei. Și iar rîde cu poftă, pentru că ei, tinerii, luaseră autobuzul să meargă la Brad, dar bătrînii lui trecuseră peste dealuri și ajunseseră înaintea lor la oraș, pe un drum pe care nu-l știau decît ei... Copiii au venit repede : întîi fetița, așa cum își dorise, apoi băiatul, ca să fie pereche. La doi ani, unul după altul. „Domnișoara" are patru ani, chiar pe 14. „Pușiul" face doi în decembrie. „Mă mai gîndesc și la o facultate. Dar nu la una tehnică deși mi-ar plăcea. Sînt conștient că n-aș face față cerințelor. Dar un „drept" pot să fac. Mai am încă nevoie de carte. „Seralul" nu cred că-i de ajuns. Trebuie să le dau copiilor tot ceea ce le trebuie. O mîncare mai bună, o haină mai caldă, o jucărie mai frumoasă. Nu vreau să simtă că au un tată care nu lucrează. Adică, infirm pentru muncă. Asta e singura infirmitate gravă. Remunerația mea este, baza vreau să zic, 1 865 de lei, pensia de gradul doi 1 046. Acum lucrează și soția. La Ghelar, la o cofetărie. O mai duc și eu cu mașina. Ne ajungem mai bine de cînd cîștigăm amîndoi. Și ne-nțelegem".

Lîngă noi, licărește scurt o flacără. Omul de alături și-a aprins o țigară, făcînd parcă o trecere între noapte și zi... Între această noapte, petrecută alături de Octavian Bogdan și dimineața următoare, cînd aveam să vorbesc cu soția lui. O siluetă

(Continuare în pag. 6)

cultul muncii, cultul valorii, cultul curajului

(Urmare din pag. 5)

delicată, ochi albaştri, senini, o făptură plăpîndă, cochetă.

— E uneori nervos, tot timpul autoritar. Îi place punctualitatea. Eu sînt femeie. Mai tărăgănez, mai întîrzii. Nu mi-am făcut probleme. V-a spus, poate, că ne-am iubit din prima zi. Singurul „bir" pe care l-a plătit a fost o sticlă de ţuică pentru cel care mă găzduise cît l-am aşteptat. Pentru că l-am aşteptat de simbătă pînă luni. El nu ştia că venisem, fusese la şcoală, apoi la părinţi, în fine, vecinul lui i-a cerut în glumă un „bir", pentru o fată frumoasă, zicea el, şi Octavian l-a luat în serios. Sticla nu era plină. El nu bea. Cine ştie de cînd o avea, dar ţuica veche e mai bună.

Aşa, povestite, faptele se înşiruie frumos şi logic. Dar nici nu văd de ce ar fi altfel, cînd amîndoi sînt atît de sinceri încît nu înfloresc, cum spune chiar Octavian Bogdan, romanul propriei lor vieţi ?

Flacăra s-a stins, omul de alături fumează mereu...

— Ce prieteni aveţi, care sînt cei mai buni ?

— Nu pot să spun. I-aş nedreptăţi pe mulţi. Pot doar să încep cu unii. Cu doctorii care m-au operat : Păsculescu şi Giurgiu, de la Deva, Bornemisa consăteanul meu, secretarul de partid Ardeleanu şi inginerul Ungureanu care mi-au făcut loc în producţie, maiştrii Balint şi Casapu, colegii cu care lucrez. Ştii că la început, adică doi ani, am fost tot sudor. Pe urmă m-au trecut aici, că-i mai uşor. N-am avut acel complex de inferioritate tot mulţumită lor. M-au ajutat, dar discret, fără să-mi dea totul mură în gură. Nu simţeam cum anume mă ajută, dar ştiam că o fac. Şi spitalul a fost o şcoală a curajului şi a îndemnului la viaţă. Era unul, Vaetuş, plecat acum din Hunedoara, care tot aşa, nu avea ambele picioare, de-aici, de sus, şi mi le-a arătat cum erau, atunci cînd eu nu avusesem încă curajul să-mi dau la o parte pătura şi să mă uit la ale mele şi mi-a zis : „Mă, băiatule, viaţa e totuşi frumoasă". Dar şi pe nevastă o trec în rîndul prietenilor. Pînă la ea cunoscusem multe fete. Pe unele prin corespondenţă. Dar „după" (adică după accident) au început să se retragă, într-un fel sau altul. Unele ziceau că „nu sînt pregătite". Uite, nevastă-mea a fost, deşi îmi cam ies din fire, uit... Păcat că nu-s copiii acasă, să-i vezi. Stau la bătrînii mei.

Octavian Bogdan se ridică. Se îndreaptă spre un cuier aflat în colţul atelierului, îşi ia bastonul, priveşte aparatele de măsură, apoi, liniştit, se întoarce la masă dar nu se mai aşază.

— Hai să vedem hala de reparaţii.

Pe drum, mergînd încet, ca oamenii care-şi vorbesc, aflu cum şi-a cumpărat prima motocicletă specială, apoi Trabantul, cum şi cine l-a ajutat cu bani, bani pe care i-a plătit în parte şi pe care, cu un nou C.A.R. pe care-l va „băga" la primăvară, îl va achita. Hala este pustie la această oră. Prin ferestrele cocoţate sus, pîlpîie flăcările nestinse ale Hunedoarei. Un fluierat scurt. Cineva îl caută pe Octavian Bogdan. Este un lăcătuş, din altă secţie, care a auzit de întîmplarea cu ştergătoarele.

— Dă-mi-le Bogdane că am acum puţin timp şi ţi le fac pînă dimineaţa. Găsesc eu şi un strung ori altceva să ţi le dau gata.

În timp ce ei vorbesc, aud paşi rari, aritmici în spatele meu. Întorc capul şi-l văd venind pe cel care şezuse lîngă noi, la pompe. Omul şchiopătează cu un picior. Se opreşte lîngă o motocicletă cu trei roate, dintre cele folosite de invalizi. Pune mîna pe ghidon şi, aruncînd mucul de ţigară, îmi spune foarte încet : „Eu am avut, mai demult ca Octavian, un accident. Dar nu atît de grav..."

MANOLE CARŢAN ■

Transport de aer (!?) de la Constanţa la Oradea şi Timişoara

Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea, din subordinea Consiliului popular al judeţului Bihor, reprezintă o unitate respectabilă, ca producţie şi nivel profesional al lucrătorilor, deţinînd împuterniciri şi organizare de centrală, însemnînd, nu după vorbe sau aprecieri subiective, ci după cifre concrete de plan, buget şi realizări, cea mai mare unitate economică din judeţul cu acelaşi nume. Am vizitat-o recent, constatînd la faţa locului considerabila investiţie de fonduri şi inteligenţă a unei întreprinderi cu vechime şi renume, expediind o sumedenie din produsele sale la export. Dar nu despre succesele de muncă ale colectivului de la G.I.I.L. Bihor din Oradea va fi vorba în rîndurile ce urmează, ci de unele dintre greutăţile unităţii citate, apărute îndeobşte în ultima perioadă, după intrarea în aplicare a Decretului 230/1974 care conferă atribuţiuni de coordonator de balanţă unor ministere şi centrale industriale, în sensul stabilirii de către acestea a parametrilor nivelelor de plan, a solicitărilor şi dreptului la producerea reperelor din perimetrul respectiv etc. Evident, unde-i lege, nu-i tocmeală, iar intenţia noastră n-are, firește, nici o legătură cu punerea în discuţie a Decretului 230, emis în scopul unei cît mai judicioase planificări a economiei naţionale ; ea se va referi, după cum se va vedea, la APLICAREA lui aflată la dispoziţia centralelor industriale de care aminteam, în urma acţiunii cărora Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea îşi vede serios ameninţat planul de producţie, pierzînd anual comenzi importante, cifrate la ZECI ŞI ZECI DE MILIOANE DE LEI, după o socoteală simplă. Care socoteală este următoarea : răspund eu, cutare centrală, în primul rînd de bunul mers al treburilor din sectorul meu de activitate ? Răspund. Atunci nu este firesc să mă preocupe în primul rînd bunul mers al acivităţii din acest domeniu ? E firesc, de unde — prin neglijarea intereselor altor unităţi, din afara sectorului — o serie de consecinţe nefireşti, de cheltuieli inutile şi de decizii unilaterale, luate pînă la urmă nu doar în paguba unor întreprinderi, în cazul concret G.I.I.L. Bihor, ci chiar în PAGUBA ECONOMIEI NAŢIONALE. Să detaliem, pe puncte.

1. În anul 1974, ca urmare a unor solicitări ferme venite de la unităţi din cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, G.I.I.L. din Oradea a trecut, cu efort material şi de inteligenţă tehnică, la proiectarea şi asimilarea în fabricaţie a unor dispozitive şi utilaje necesare proceselor de sudură. Acţiunea a fost continuată în anii următori, izbutindu-se, cu forţe proprii şi fără investiţii materiale, omologarea a 7 tipuri de dispozitive şi utilaje. Omologarea s-a făcut de către comisii mixte ale furnizorilor şi beneficiarilor, după ce prototipurile au fost experimentate în condiţii de exploatare normală, livrîndu-se către diferiţii beneficiari o valoare a producţiei marfă depăşind, numai pe primele luni ale anului în curs, 13 milioane de lei. Toate au fost bune şi beneficiarii mulţumiţi de calitatea echipamentelor produse la Oradea, pînă la primirea, la 17 VI 1976, de către G.I.I.L. a adresei numărul 5 836 prin care Institutul de sudură şi încercări a materialelor din Timişoara a solicitat date privind echipamentele de sudare-tăiere-lipire confecţionate de specialiştii întreprinderii ÎN VEDEREA ÎNCADRĂRII PRODUCŢIEI INDUSTRIALE LOCALE — citat cu sublinirea noastră — în programul de tipizare-unificare a tuturor echipamentelor de acest gen produse în ţară. Firește, orădenii s-au conformat, dar o adresă sosită cîtva timp mai tîrziu i-a încunoştiinţat de faptul că într-un viitor apropiat fabricaţia produselor respective va deveni apanajul strict al întreprinderilor timişorene „Electrotimiş" şi „Mecanica" !! Întreprinderi care, între altele fie spus, nu produc la această oră echipamentele în discuţie, aflate în producţia curentă a industriei locale din Oradea —, după căutări, încercări şi investiţii, mai ales de inteligenţă, considerabile. **Cu alte cuvinte, Oradea deschide un drum nou şi începe să producă un echipament în premieră, dar producţia i se suspendă şi se oferă unor unităţi care pînă în prezent n-au nici o documentaţie în domeniul respectiv, ci numai — eventual şi acestea — proiecte ! Dar să continuăm.**

2. După acelaşi procedeu, adică fără nici un fel de investiţie din afară, G.I.I.L. Bihor s-a orientat mai demult în producerea de bidoane din tablă pentru vopsele de tip B 22, organizînd — pe măsura cererilor mereu sporite — o nouă linie tehnologică în 1972, cu o capacitate de peste un milion de bidoane anual. Din nou, vreme îndelungată lucrurile au mers ca pe roate, principalii beneficiari, „Sinteza" Oradea, „Azur" Timişoara, „Anticoroziv" şi „Policolor" Bucureşti, neavînd nimic de reproşat calităţii produselor şi respectării exacte a termenelor de livrare. Recent însă, coordonatorul de balanţă, C.A.L.P.C. din cadrul industriei chimice a anunţat că nu va mai livra nici un fel de materie primă, tablă zincată, către G.I.I.L. din Oradea, punînd în pericol contractele deja încheiate pentru anul 1977 de G.I.I.L. şi anunţînd totodată că producerea reperelor respective va trece în sarcina Fabricii de ambalaje metalice din Constanţa, lucrînd în perimetrul aceluiaşi minister, dar realizînd alte produse şi nicidecum bidoane de tip B 22 ! Pe aceste considerente, „Azur" Timişoara, care contractase o producţie de 290 000 de bidoane la Oradea, a denunţat prin actul numărul 16 840 din 9 septembrie contractul încheiat, anulîndu-l. În aceeaşi situaţie se găseşte, firește, şi Întreprinderea „Sinteza" din Oradea, al cărui necesar de bidoane pentru 1977 se ridică la 250 000 de bucăţi, silită de coordonatorul de balanţă să primească produsul respectiv de la Constanţa. Să acceptăm că în privinţa întreprinderilor beneficiare din Bucureşti hotărîrea coordonatorului de balanţă este justă. Dar în cazul unităţilor din Oradea şi Timişoara ? **Socoteala nu e prea grea. Nemaicumpărînd bidoane de la G.I.I.L., „Azur" şi „Sinteza" le vor achiziţiona de la Constanţa, adică din celălalt capăt al ţării, urmînd să plătească, pe lîngă costul strict al produselor, şi contravaloarea transportului pe calea ferată, de asemenea nu greu de calculat.** La numărul de bidoane solicitate, costul transportului s-ar ridica la peste 750 000 de lei în cazul în care ele vor fi livrate de F.A.M. din Constanţa, faţă de cei 150 000 cheltuiţi în aceleaşi scopuri în prezent. Diferenţa de 600 00 de lei reprezintă, iertată fie-ne îndrăzneala, bani aruncaţi pe fereastră, o pierdere după opinia noastră FĂRĂ JUSTIFICĂRI, fonduri cheltuite pentru a transporta aer de la Constanţa la Oradea şi Timişoara, vagoanele de cale ferată fiind ocupate nu cu greutatea bidoanelor respective, ci cu volumul lor !! De asemenea, prin extinderea — la cerere — a liniei tehnologice de la G.I.I.L., s-a procedat la specializarea strictă a cîtorva zeci de lucrători. În condiţiile aplicării hotărîrii coordonatorului de balanţă, linia tehnologică ar trebui, normal, dezafectată, iar lucrătorii respectivi specializaţi în alte direcţii, de unde alte cheltuieli, de asemenea fără acoperire ;

3. În cadrul secţiei de articole tehnice din cauciuc de la G.I.I.L. s-a trecut, încă din 1968, la cererea expresă a Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor şi fără asistenţă tehnică exterioară, adică prin strădania şi consumul de inteligenţă tehnică al oamenilor întreprinderii, la asimilarea, experimentarea şi producerea — PENTRU PRIMA OARĂ ÎN ŢARA NOASTRĂ — a unor plăcuţe din cauciuc, necesare asigurării unei mobilităţi între şinele de cale ferată şi traversele de beton. În toată perioada 1969—1975, întregul volum de lucrări de modernizare, extindere şi electrificare a căilor ferate române s-a realizat prin folosirea plăcuţelor fabricate la Oradea, beneficiarul solicitînd cantităţi variind între 4 şi 500 de tone anual şi avînd numai cuvinte de laudă la adresa calităţii produselor amintite. Văzînd că solicitările cresc, firește, oamenii de la G.I.I.L. şi-au luat măsurile de prevedere necesare, extinzînd şi dotînd secţia în consecinţă, întrucît produsul plăcuţe C.F.R., cum figura el în nomenclator, reprezenta peste 30 la sută din producţia fizică a secţiei şi peste 50 la sută din cea valorică. Totul pînă anul trecut, cînd coordonatorul de balanţă, Centrala industrială pentru prelucrarea cauciucului şi maselor plastice, a decis transferarea producţiei de plăcuţe la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Piteşti, unitate modernă, dar neavînd în plan, la ora respectivă, confecţionarea produsului în discuţie şi nici — cum se va vedea imediat — prea multă tragere de inimă să-l asimileze. Aşadar, la Oradea, se produc plăcuţele respective pentru prima oară în perimetrul industriei noastre, beneficiarul este mulţumit de calitatea lor şi de promptitudinea furnizorului, iar coordonatorul de balanţă decide — cu toate consecinţele de aici decurgînd, utilaje dezafectate, goluri în cifrele de plan, lucrători în situaţia de a se specializa în alte domenii sau chiar de a fi demişi etc. — transferarea producţiei către o altă unitate, unde produsele respective nu erau cunoscute şi unde livrarea lor întîrzie. Astfel, şeful depozitului Bazei de aprovizionare a M.T.Tc.-ului din Braşov, prin care se contractează plăcuţele de cauciuc, Gheorghe Bodoratu, ne-a informat că între beneficiar şi noul furnizor EXISTĂ LITIGII CRONICE, legate de neonorarea contractelor, în urma cărora C.A.T.C. Piteşti s-a văzut nevoit să plătească o serie de penalizări. **Cu alte cuvinte, în condiţiile în care beneficiarul era mulţumit, coordonatorul de balanţă a hotărît arbitrar şi fără consultarea prealabilă a C.P.J. transferarea producţiei către un furnizor nepregătit, beneficiarul a intrat în derută, neavînd la îndemînă produsele contractate, în vreme ce primul furnizor a pierdut tot ceea ce investise, fiind totodată lezat în realizarea planului de producţie.**

Ne oprim aici cu exemplele, deşi ele ar putea continua. S-a plecat, ne permitem să rezumăm, de la o intenţie frumoasă, dar s-a ajuns — mai ales datorită grijii exagerate a fiecărui coordonator de balanţă — la situaţii limită iar industria locală din Oradea ca şi din alte părţi, dealtfel, este ignorată şi lovită în interesele ei imediate, ajungînd să piardă — în cazul situaţiei descrise — cîteva sute de milioane de lei anual !! În plus, o serie de alte anomalii şi-au făcut loc sub obrocul unor decizii arbitrare, unele întreprinderi fiind obligate să arunce pe apa sîmbetei mari sume de bani pentru transporturi inutile şi nejustificate, privite în ansamblul economiei naţionale, sau să aştepte zadarnic livrarea unor produse pentru care întreprinderile desemnate de coordonatorul de balanţă n-au capacitatea sau promptitudinea necesară.

Firește, nu este datoria noastră să dăm soluţii. Ele trebuie să vină de la factorii responsabili în domeniile respective, dar trebuie să vină de urgenţă, căci — după cum ne-am străduit să arătăm — la Grupul întreprinderilor de industrie locală Bihor din Oradea situaţia nu e deloc îmbucurătoare, fapt care surprinde şi nemulţumeşte organele judeţene de partid, cu atît mai mult cu cît s-a constatat ignorarea directivelor care stabilesc, cu putere de lege, că diferitele ministere AU OBLIGAŢIA să sprijine Consiliile populare în dezvoltarea industriei locale. La Oradea lucrurile s-au petrecut invers. Specialiştii care s-au interesat de promovarea noului, izbutind să-l găsească şi să-l aplice la bancul de producţie, încep să piardă sensul exact al perseverenţei lor de pînă acum. Acest lucru ar putea deveni, privit în perspectivă, mai grav chiar decît cele cîteva zeci de milioane de lei aflate în discuţie.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Căutătorii de nisipuri şi starea de luciditate

Cabanele, din tablă gofrată, sînt în spatele curţii ţărăneşti. Nu se văd dinspre uliţă. Precum şi viaţa din ele se face arareori simţită dincolo de porţile din fier. Se văd din spre riu. Riul — o şuviţă cuminte de apă pe fundul văii aproape sălbatice. Pînă la el, ocupanţii cabanelor au bătătorit trepte pe care le-au întărit apoi cu lemne. Dincolo de riu — alte trepte, care urcă. Şi la capătul lor : mina. Cu gura paralelipipedică, minusculă, înrămată cu lemne rotunde, lucioase.

Ocupanţii cabanelor sînt căutători de nisipuri. Geologi şi mineri. Şi pentru ca azi, 11 noiembrie, maistrul Iuga să fie aici, în Munţii Buzăului, s-a născut şi a copilărit în Maramureş şi a străbătut după aceea toată ţara cu o echipă de mineri. De geologul Moise îl leagă o calmă înţelegere a vieţii şi-l desparte culoarul dintre camerele în care locuiesc de mai bine de un an. Geologul n-ar familie. Are o diplomă de merit şi o cameră în Bucureşti, cu lemne. Maistrul miner are doi fii mai înalţi decît mama lor...

În faţa noastră, geologul calcă rar şi prudent. De pe obrazul bronzat lipsesc snopii albi, din jurul ochilor, ai oamenilor ce rid des. Sub cizme apa mustește ca la margine de mare. Şi chiar margine de mare a fost aici în urmă cu milioane de ani, margine de mare din care pămîntul a păstrat pentru sine într-o vale din Munţii Buzăului nisipul şi liniştea. Galeria este îngustă şi puţin înaltă de parcă maistrul Iuga ar fi conceput-o după propria-i înălţime. Sub presiune, straturile de steril împing pereţii de scînduri, îndoindu-i. Şi totuşi, nu surpările sînt aici pericolul numărul unu. Ci viiturile de borchiş. Nisipurile mişcătoare.

Galeria serveşte scopurilor de cercetare. Nisipul este o bogăţie ca oricare alta : ascunsă, ademenitoare şi vicleană. Fără ea cel puţin două dintre industriile mari şi-ar înceta activitatea. La capătul galeriei : prima şi singura echipă de mineri din acest schimb. Pe ecranul de nisip pe care lucrează se observă cu uşurinţă depunerile straturilor de nisip de-a lungul milioanelor de ani. Depunerile s-au făcut firește pe orizontală. Ce convulsii va fi suferit oare pămîntul pentru ca aceste straturi să apară aici răsturnate pînă aproape de linia verticală ?...

Sînt în majoritate oameni ai locurilor. Ca să revină în Buzău, minerii au făcut mai înainte ocolul ţării, începînd cu Dobrogea. În condiţii normale, într-o oră, o oră şi jumătate ar putea fi acasă. În cercetare însă nu există condiţii normale şi echipele de muncitori şi-au găsit gazde în comună.

Pînă cînd ? Pînă ce într-un alt munte, alte gazde îi vor fi luat în primire.

Şi pe urmă ? Maistrul Iuga refuză ideea de sacrificiu. Reveniţi în cabanele din tablă gofrată, şeful şantierului de execuţie şi geologul Moise devin ei înşişi gazde primitoare. Nu, zice maistrul Iuga, la vechimea mea şi poate la meritele mele nimeni nu s-ar opune să mă retrag într-o slujbă lîngă familie. Geologul Moise îi dă dreptate. Nevoia lui de familie este poate şi mai acută cu atît mai mult cu cît îi lipseşte. Trei ani după ce obţinuse diploma de merit s-a însurat cu o studentă care apoi a devenit profesoară şi pe care el a iubit-o de pe toate şantierele unde a fost trimis. Pînă cînd a început să primească scrisori anonime... A uitat-o, dar nu şi ceea ce însemna ea, viaţa dincoace şi dincolo de şantier. Şi totuşi respinge ideea de sacrificiu. Viaţa lui, şi a prietenului său, Iuga, este dreaptă şi întinsă ca o riglă de calcul. Amîndoi sînt convinşi că viaţa, cu nopţile şi dimineţile ei foarte devreme, cu gastritele şi aspiraţiile către o tinereţe veşnică, cu loviturile ei pe la spate şi ridurile de pe obraji, cu vicleana bănuială că tot ce-i rău e numai pentru alţii, această viaţă deci şi nu alta nu poate fi înghesuită într-un tipar făcut demult de alţii şi că viaţa lor aşa cum este, din clipa cînd au acceptat-o, s-a constituit într-o viaţă egală cu toate celelalte vieţi.

Copiii mei, zice maistrul Iuga, sînt cuminţi şi nu mi-e teamă că o vor apuca pe alte căi decît cele pe care eu însumi am colindat. Ne luăm concedii separat. În concediul ei, soţia mă vizitează ea. În concediul meu, merg eu la Bucureşti. În vacanţă, copiii stau la mine. Şi în fiecare lună, la sfîrşitul ei, am cel puţin cinci-şase zile libere.

De cînd a primit scrisorile anonime, geologul refuză împrejurările care l-ar putea conduce la momente de slăbiciune : alcoolul în special. Preferă celălalt chin, mult mai ascuţit : starea de luciditate. Şi în această stare de meditaţie senină a acceptat, împreună cu maistrul Iuga, destinul lor implacabil. Un destin pe care nu l-ar schimba din cel puţin două motive : fiindcă-l stăpînesc şi fiindcă şi l-au ales singuri.

Colonia de geologi şi mineri dintr-o vale din Munţii Buzăullui muncesțe în trei schimburi şi trăieşte la fel o viaţă pe care noi, împreună cu tovarăşii Vasilescu şi Radu din centrală, am găsit-o şi am lăsat-o egală cu ea însăşi şi pe măsura înţelegerii numite singurătate.

NICOLAE CRISTACHE ■

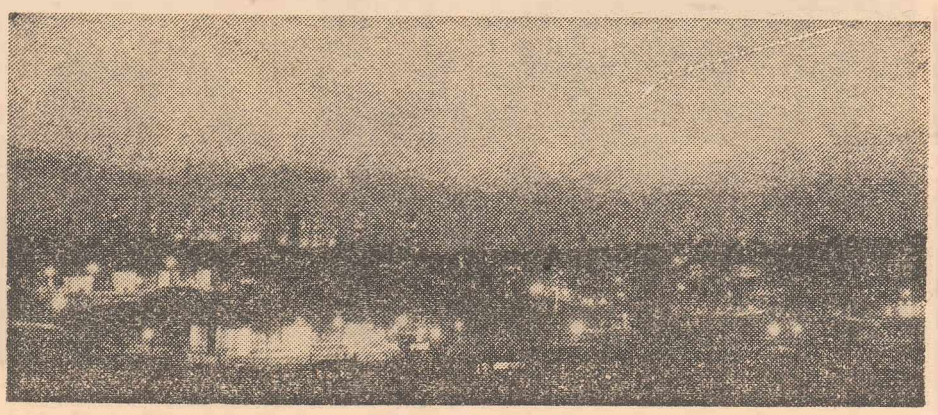

Ţicleni, cea mai lungă stradă din România

Strada Petroliştilor din Ţicleni este cea mai lungă stradă din România : măsoară mai mult de 15 km, iar numărul caselor ei trece mai bine de 1 100... De-a lungul acestei străzi, în Ţicleni, în Răşina, în Tunşi şi în Gura Lumezii, adică în cele patru cartiere ale oraşului care au fost cîndva sate, 5 000 de oameni ai locului şi 1 000 de flotanţi trăiesc şi muncesc, încearcă izbînzi şi nădăjduiesc altele.

În urmă cu un sfert de veac, drumurile oamenilor din Ţicleni, şi nu numai ale lor, de-a lungul străzii Petroliştilor, au curs spre petrol. În coasta şi pe creştetul dealurilor din împrejurimi, ne întîmpină sonde şi instalaţii petroliere de acută modernitate, dar febra aurului negru a scăzut în intensitate. Apogeul ei îl aflăm la mijlocul anilor '50. Rosturi noi au atras pe cei din Ţicleni spre preocupări noi. Totuşi, schela de extracţie Ţicleni — după cum ne asigură directorul ei, inginerul Victor Murea, deputat în M.A.N., veteran al petroliştilor de pe aceste meleaguri — rămîne şi astăzi singura întreprindere republicană din zonă. Expansiunea punctelor ei de lucru spre Bîlteni, Colibaşi, Bustuchin, Tulburea şi Bibeşti, la timpul potrivit, a fost în măsură să-i scoată pe oamenii de aici dintr-o izolare care dura de secole. Practic, putem spune că petrolul a racordat civilizaţia locurilor la valorile timpului nostru. Cînd a bătut ora lui, a sunat şi ceasul pătrunderii Ţiclenilor în circuitul civilizaţiei socialiste a patriei.

Astăzi, cînd cei din Ţicleni se pregătesc să aniverseze împlinirea unui sfert de veac de la înfiinţarea schelei lor de extracţie, un bilanţ se impune. Să-l începem cu o glumă, care îşi are semnificaţia ei anume citind două versuri dintr-un cîntec. Aici, acest cîntec a fost şi este în vogă : „Cînd iau banii petroliştii, / Beau, mănîncă, ca miniştrii...". Dar gluma e glumă şi adevărul e adevăr : coloniile de dormitoare Snagov şi Tunşi au fost de ani de zile abandonate de petrolişti ; înşirate de o parte şi de alta a străzii Petroliştilor, casete care le-au construit ei în 25 de ani fac azi mîndria Ţiclenilor.

În plus, petrolul a consolidat destine şi le-a statornicit o matcă de demnitate umană : destinul inginerului Matei Gogonea, şeful secţiei, mecano-energetice ; al lui Ion Dincă, şeful atelierului nr. 1 ; al inginerului Emanoil Turcescu, şeful atelierului din Bustuchin ; al lui Dumitru Şorega, al lui Constantin Mărgineanu şi al lui Matei Ungureanu, petrolist încă din clipa în care a mirosit aici a ţiţei ; sau al lui Constantin Varogea, cu a cărui bicicletă am străbătut de la un capăt la altul acest nemaipomenit de lung **corso** al Ţiclenilor ; sau al lui Victor Mărgineanu, care a lucrat la Reşiţa, Hunedoara şi Sadu, apoi timp de 16 ani în schela Ţiclenilor, fiind acum vicepreşedinte al Consiliului popular orăşenesc. Alături de ei, Gheorghe Iacob a pornit-o de la 7 clase şi astăzi este unul dintre cei mai respectaţi maiştri din schelă ; maistrul Ion Mazilu, deşi trecut de a doua tinereţe, se îndîrjeşte în a isprăvi liceul industrial, iar Gheorghe Mustoiu, mecanic de injecţie şi şef de echipă, urmează cursurile unei şcoli de partid ; un alt şef de atelier, Constantin Cojocaru, este în anul III la **Ştefan Gheorghiu**...

Oamenii muncesc şi învaţă — ne spune Gheorghe Ungureanu, operator la miscarea ţiţeiului, dar înainte de toate au învăţat să muncească. Prin mii de intervenţii şi probe de producţie, prin efortul de a spori productivitatea sondelor, deznisipîndu-le şi reintroducîndu-le în circuit, statutul lor profesional şi-a consolidat considerabil prestigiul : la începutul anilor '50, au erupt violent două sonde din parcul 10, în Valea Brătuii, aruncînd spre cer ţiţei amestecat cu cochilii din alte ere, dar s-a injectat în coloanele lor barită, var şi ciment şi au fost liniştite ; altfel spus, din 1967 nu s-a mai înregistrat un eveniment important în schelă. Oamenii, astăzi, stăpînesc impecabil utilajele proptite îndrăzneţ în adîncul pămîntului.

Şi faptul este explicabil şi din alt punct de vedere : în Ţicleni funcţionează de mai mulţi ani unul dintre cele mai reputate grupuri şcolare axate pe activităţi petroliere, cu dublu profil, profesional şi liceal. Viitoarele foraje, desigur — conchide Constantin Şofei, directorul Grupului, unul dintre „sufleteştii" oraşului în ale culturii — vor fi întreprinse de elevii de astăzi...

Minutele unui timp drămuit

A trăi astăzi în Ţicleni înseamnă şi a recunoaşte că petrolul nu este o poveste fără sfîrşit. Recunoaştere care, la rîndul ei, nu semnifică un act de defetism, ci un adevăr obiectiv. În industria petrolieră, cererea de braţe de muncă are limite bine precizate. Dintre cei 2 303 locuitori apţi de muncă, 1 486 sînt angajaţi în comună, 305 în judeţ, 83 în alte judeţe ; 737 sînt ocupaţi în agricultură, iar 197 îşi văd de lotul lor personal. „Pe dv. — îmi spune primarul oraşului, Ion Ungureanu — poate vă plictisesc cifrele, dar pentru mine o astfel de plictiseală a fost şi rămîne interzisă. Astăzi, Ţiclenii numără 278 elevi şi studenţi, aproape 35 la sută din populaţia oraşului este formată din tineri pînă în 20 de ani. Va fi în măsură oraşul acesta să le asigure viitorul ? Iată o întrebare care nu îşi poate afla răspunsul decît aici, la Ţicleni...".

Omul care ne vorbeşte astfel, la 37 de ani, după ce a lucrat 6 ani în petrol, după ce a terminat liceul seral în localitate şi facultatea de drept la fără frecvenţă, şi-a legat viaţa de prosperitatea locurilor natale. Înţelege să judece perspectiva Ţiclenilor pornind de la datele reale ale problemei, de la speranţe şi nedumeriri care nu sînt numai ale lui, ci ale tuturor locuitorilor. Şi capitolul speranţelor este vast şi cuprinzător : din punctul de vedere al dotărilor, Ţiclenii merită titlul de oraş, acordat încă din 1963.

Şcolile, în ultimul timp, şi-au adăugat trei ateliere şi urmează să fie extinse cu încă 5 laboratoare, o sală de gimnastică, două cămine cu 390 locuri şi o cantină. Magazinul universal din Răşina a fost edificat prin contribuţia bănească a locuitorilor şi mai mult de jumătate din oraş a fost gazeificată. Aflăm în Ţicleni şi librărie, şi cinematograf, şi grădiniţe de copii, şi casă de cultură, şi — în perspectivă, dar într-o perspectivă acreditată ca certă de un bogat fond de documente şi obiecte — un muzeu... Obiectele le-a adunat un bătrîn pădurar, Vasile Bălănoiu, trecut de-acum în lumea dreptilor, şi se străduieşte să le afle un loc, ajutat de primărie, directorul casei de cultură, Lucian Paralescu. Şi nimeni nu se îndoieşte că schiţa de sistematizare a oraşului, în curs de elaborare, va insinua în actualul peisaj al oraşului şi brutăria strict necesară, şi noul cinematograf dorit, şi blocurile de locuinţe care vor schimba radical alura centrului civic. Există şi un restaurant elegant în Ţicleni, **Popasul petroliştilor**, în care petroliştii, e drept, nu mai deţin întîietatea de odinioară. S-au insinuat în peisajul Ţiclenilor şi preocupări noi : o secţie a Întreprinderii judeţene de industrie locală, prin atelierele căreia ne conduce maistrul Dumitru Cernăianu, s-a axat temeinic pe produse metalurgice, dobîndind o meritată notorietate în zonă. Şi mai dăinuie în peisajul Ţiclenilor o preocupare la care oamenii locurilor nu au renunţat şi nu vor renunţa niciodată — agricultura.

Este adevărat, Cooperativa agricolă de producţie **Drum nou** din Ţicleni, în privinţa întinderii pămînturilor ce le stăpîneşte, nu se poate compara cu cele din cîmpie. Ea deţine, după succintul inventar întreprins de preşedintele Constantin Cocioabă, 2 200 ha, dintre care 43 la sută pădure şi numai 817 arabile. Dar în fiecare an alte zeci de hectare, dintre cele „cotropite" cîndva de năvala sondelor, sînt redate circuitului agricol şi le lucrează cu spor, în patru brigăzi de cîmp, o brigadă zootehnică şi o fermă horti-pomicolă, Gheorghe şi Constantin Ungureanu, Marin Rişniţă şi Olimpia Petec, Elena Lumezianu şi Gheorghe Zburlea, Iulian Băndoiu şi Gheorghe Pleşa, sau Constantin Truşcă. Adică toţi cei care, ca şi Maria şi Ion Luca Diaconu, prntre primii cooperatori din fosta comună Ţicleni, nu au izbutit să renunţe la convingerea că prosperitatea de astăzi a oraşului se mai poate întemeia, multă vreme, şi pe roadele cîmpului. Şi superb este faptul că această credinţă a lor, la Ţicleni, află o largă înţelegere : în timpul campaniilor de recoltare, şcolile şi schela le acordă tot sprijinul. Şi ce poate fi mai semnificativ, din acest punct de vedere, decît faptul că Vasile Alexe, petrolist pensionar — nici măcar nu e din partea locului, e din Prahova, dar a hotărît să se stabilească aici cu soţia —, doboară de 6 ani toate normele chibzuite de conducerea cooperativei ?... Sau faptul că însuşi primarul s-a hotărît să dovedească locuitorilor din Ţicleni că roşiile pot creşte şi în solarii ?...

Evident, se cuvine să amintim aici şi cîteva dintre nedumeririle locuitorilor din Ţicleni. În primul rînd, ei ar dori ca forţa de muncă a femeilor din oraş să fie integral ocupată, au propus chiar amplasarea în zonă a unei fabrici de confecţii şi tricotaje, sau a unei întreprinderi de prelucrare a maselor plastice care s-ar putea obţine din gaze, şi încă nu se întrezăreşte, în acest sens, o rezolvare. Au mai solicitat să li se ofere posibilitatea de a valorifica sarea din apa pe care o împing cu sutele de tone în coloanele sondelor, la fiecare vagon ar putea recupera 1 500 kg sare, dar nici în această direcţie nu li s-a oferit o soluţie. Apoi, după ce au amenajat drumul de la Ţicleni la Brătuia, cu forţe proprii, au crezut de cuviinţă că restul, pînă la Dăneşti, de 7 km e vorba, s-ar cuveni să-l amenajeze Întreprinderea judeţeană de drumuri, petroliştii ar putea atunci să ajungă mult mai lesne la punctele lor de lucru, dar se pare că, deocamdată, aşteptările le-au fost înşelate. În sfîrşit, au cerut să li se repartizeze un medic balneolog, în măsură să consolideze reputaţia izvoarelor termale din perimetrul oraşului, dar s-au trezit cu doi medici generalişti, şi sînt buni şi aceştia...

Toate acestea fiind lucruri care nu mai stau în puterile lor. Dar ei au timp, ei aşteaptă, cu toate că aşteptarea le-o măsoară minutele unui timp drămuit..

Ora cărbunelui şi a energiei

După toate, o întrebare se impune : care ar fi astăzi specificul Ţiclenilor, realitatea care imprimă o marcă aparte oraşului ? Însă primarul Ion Ungureanu susţine că întrebarea ar trebui pusă cumva altfel, evitîndu-se cuvîntul specific. Pe un plan subţire, el vrea să spună că o astfel de întrebare este un nonsens, dar este politicos şi crede că poate dovedi şi altfel adevărul gîndurilor sale. Şi are dreptate. Să zicem că e un oraş petrolifer, însă e o realitate faptul că cei mai mulţi dintre locuitori sînt angajaţi în activităţi deosebite de cele ale petroliştilor. În glumă spus, întrucît un Dumitru Ungureanu este impiegat de mişcare în Cărbuneşti, ar putea fi ei convinşi că în orele lui de serviciu cei din Ţicleni controlează circulaţia feroviară pe magistrala Filiaşi-Simeria ? Şi parcă numai în Cărbuneşti au ei oameni... Un alt Constantin Truşcă, un Ştefan Temeloiu, un Gheorghe Rovenţa, un Costel Bălănoiu, fie că au lucrat, fie că încă lucrează în Afganistan sau Algeria. Apoi, serios vorbind, tot mai multe autobuze au început să transporte tot mai mulţi oameni, în fiecare dimineaţă, în spaţiul de dincolo de Peşteana-Jiu.

La Rovinari, la Rogojelu şi la Turceni, cu mai mulţi ani în urmă, a bătut ora cărbunelui şi a energiei : s-a ivit în zonă unul dintre cele mai formidabile triunghiuri industriale ale ţării şi partea de braţe de muncă pe care o vor canaliza Ţiclenii în această direcţie nu este dintre cele care ar putea fi ignorată. Pînă una alta, o parte din flotanţii Ţiclenilor s-au instalat temeinic în coloniile de dormitoare construite cîndva pentru petrolişti. Mulţi locuitori mănîncă deja pîine de la I.C.C.M.O., ceea ce, într-un limbaj omenesc, ar însemna Întreprinderea de construcţii cariere şi mine din Oltenia. Şi îndepărtatele coşuri de fum ale termocentralelor, înalte de sute de metri, par atît de apropiate încît ar putea fi atinse cu mîna.

Cu alte cuvinte, se poate vorbi de un specific al Ţiclenilor ? Petrolul, peste ce a angajat, nu mai solicită forţă de muncă ; ceasul cărbunelui şi al energiei abia a sunat... Întrebarea din capătul acestui paragraf, într-adevăr, e lipsită de sens. Ştie primarul Ion Ungureanu ce ştie. „Totul stă — mă asigură — în a fi gata oricînd să orienteze efortul şi puterea de muncă a unei colectivităţi umane spre activităţile care sînt posibile într-un loc şi într-un timp dat. Locul este patria aceasta, generoasă şi tandră, timpul este al orînduirii noastre socialiste în care hotărîrii de a munci, inteligenţei tehnice, ideilor fertile li se deschid, largi, toate orizonturile".

★

La Ţicleni este seară, în bezna rece luminile se sting pe rînd, stăruie nestinse doar cele ale sondelor presărate pe dealuri. Dar seara e mare, noaptea e şi mai mare, în orele lor încap încă gînduri şi fapte. Ion Luca Diaconu, de pildă, a aflat de la fiul său, poetul Nicolae Diaconu, că la 1600 cartierul lor, Tunşii, număra abia 6 case. Nu-i vine să creadă, iese în curte şi adună ferestrele care mai ard. Paznicul primăriei îşi face primul rond din încăpere în încăpere şi, deodată, îi cade sub priviri portretul soldatului Zaharia Zamfir din regimentul 6 linie, din Răşina de loc, răpus la 1877, în Războiul de independenţă. Pe Emilian Dună seara îl prinde cu privirea în tavan : poate îşi aminteşte de fratele său, Mihai Dună, căzut în Cehoslovacia, la 25 de ani, chiar în ziua de 9 mai 1945. Liviu Rădulescu, economist la schelă şi sculptor amator în timpul liber, şlefuieşte în lumina scăzută interpretarea unui stîlp de casă din Gorj. Amatorii oraşului, la casa de cultură, repetă un dans cu temă, domeniu în care nu au egal în judeţ, de vreme ce şi-au adjudecat locul întîi la ultima confruntare. Iar primarul, ei bine, primarul visează o nouă întîlnire a fiilor satului. Ultima a avut loc în 1974 şi, de atunci, cuvîntul sat se vrea diminutivul cu care se alintă oraşul străbătut de cea mai lungă stradă din România...

MIHAI PELIN

Procesul unor idei

„Individ" şi „persoană"

Se practică pe scară mare astăzi, la nivelul vorbirii curente, dar şi la acela al unor texte filozofice, confuzia dintre individ şi persoană. Oamenii găsesc termenii în discuţie sinonimi şi îi utilizează alternativ doar din considerente stilistice. Sinonimia lor nu se prezintă însă simetric. Cel mai ades persoana e „tradusă" prin individ ; sînt aproape excepţionale cazurile cînd prin individ se are în vedere persoana. Fenomenul merită reţinut, întrucît aduce în discuţie diverse resorturi, mai puţin sesizabile imediat, ale civilizaţiei secolului XX, toate indicînd deprecierea conceptului de persoană în condiţiile societăţii capitaliste de masă.

Ca termen de lucru, **individ** priveşte omul în calitate de element component al unei grupări sociale oarecare. Important dintr-o atare perspectivă devine grupul şi nu cei care îl compun. Singura calitate a individului e aceea că, în cadrul grupării din care face parte, el reprezenta unitatea de bază, elementul constitutiv ultim. Ideile ce urmează a fi reţinute privesc exclusiv grupul — structura acestuia, comportamentul şi dialectica lui. Prin opoziţie, termenul de persoană priveşte omul nu numai în calitate de **element** component compact — **indivizibil** — al unui grup social determinant, ci în calitate de element component complex dispunînd de o seamă de calităţi nu mai puţin importante decît simpla indivizibilitate.

Persoana priveşte deopotrivă omul ca prezenţă fizică, originală, alături de „ceilalţi" şi omul ca realitate psihică, întotdeauna, unică, irepetabilă în condiţiile altor indivizi. Am citit, zilele acestea, o carte tulburătoare, scrisă de doi psihiatri : Eduard Pamfil şi Doru Ogodescu. Cartea se numeşte **Persoană şi devenire**, purtînd menţiunea **„eseu de antropologie"**. Cît despre autori, apare semnificativ faptul că unul dintre ei este Eduard Pamfil — profesor la Institutul de medicină din Timişoara — unul dintre cei mai de seamă psihiatri de astăzi. Ceea ce reuşeşte să dezvăluie lucrarea la care mă refer, în lumina unei diversităţi impresionante de cazuri evocate, este complexitatea uluitoare a omului înţeles în calitate de **persoană** — „sinteza dinamică a trei mişcări care se împlinesc într-un tot, într-o unitate ontică". Spre deosebire de noţiunile psihologice predominant statice („temperament", „tip", „caracter"), conceptul de persoană, arată cei doi autori, desemnează o realitate umană dinamică, structurată în timp, pe traiectoria unei biografii întotdeauna unică, din perspectiva căreia prezentul e condiţionat de ceea ce a avut loc înainte, de trecut, prin urmare. **Persoană şi devenire** este o carte ce nu poate fi relatată, povestită ; trebuie citită ; şi merită citită. Principala concluzie ce se desprinde din lectura acestui volum priveşte noua înţelegere — din perspectivă contemporană — a omului, ca realitate psihică extraordinar de complexă. Grupul social din care cineva face parte va dispune de posibilităţi sporite de afirmare, exprimînd nu doar starea individului, ci forţa creatoare a persoanei. În contextul actualelor discuţii cu privire la ceea ce vrea să însemne **omul nou**, specific societăţii socialiste multilateral dezvoltate, cartea lui Eduard Pamfil şi Doru Ogodescu se dovedeşte plină de sugestii. Să ne amintim că încă din deceniul trei al secolului nostru Jose Ortega y Gasset semnala pentru societatea capitalistă occidentală apariţia fenomenului stării de masă — în condiţiile căruia atribuitele persoanei sînt anulate. **„Revolta maselor"** — studiul lui Ortega y Gasset din 1930 — consemna, fără îndoială, apariţia unei noi situaţii, specifice lumii capitaliste moderne — situaţia în care individul este cel care prezintă importanţă, ca element al masei, iar nu persoana. Raportarea la om ca **individ** presupune satisfacerea necesităţilor sociale care privesc mai puţin domeniul vieţii spirituale — ceea ce se întîmplă, dealtfel, în cadrul aşa-zisei societăţi de consum. Raportarea la om ca **persoană** presupune satisfacerea unui ansamblu de necesităţi sociale cu implicaţii atît în sfera vieţii materiale, cît şi a celei spirituale. Numai dintr-o atare perspectivă devine posibilă afirmarea plenară — completă, cum spunea — Marx — a omului.

GHEORGHE ACHIŢEI

Lupta cu monotonia

Se știe că pretutindeni în lume, progresul tehnic accelerat, concretizat în producții industriale nemaiîntîlnite în istorie, se realizează, în mare măsură, prin operații repetitive, care reduc substanțial variabilitatea muncii. Aceasta este o cerință obiectivă, un tribut plătit avîntului industrial și, în primul rînd, mecanizării.

Cercetători de renume mondial trag adevărate semnale de alarmă, care, firește, trebuie privite într-un anumit context social, dar și prin prisma impactului mașinii asupra ființei biologice a muncitorului. Astfel, B. Gardell, de la faimosul Institut de medicină și psihiatrie Karolinska din Stockholm, vorbește de tipurile de producție de înaltă mecanizare care duc la sentimente de anxietate, M. Haider și E. Perret, în „La fatigue dans l'industrie", evocă și ei senzațiile subiective de saturație și nervozitate în muncile repetitive. În Japonia, Comitetul pentru studiul oboselii industriale a întreprins o investigație la scară națională pe baza unui chestionar extrem de detaliat asupra acestei probleme, ajungînd la concluzii similare. La noi, Ion Mihăilă și Gheorghe Pătru, într-un studiu apărut în „Igiena", se referă la senzațiile de oboseală și somnolență care apar în așa-numitele activități productive cu solicitare parcelară, cu o pondere mare în industrie.

O parte însemnată din industria mecanizată din țara noastră — o industrie modernă — se bazează pe astfel de munci. În aceste condiții, datorită nu înclinației individuale sau lipsurilor inerente, subiective, ale unui ins sau altul, ci datorită limitelor și particularităților neurofiziologice ale organismului uman, se fac simțite unele urmări nefavorabile. Firește, nu oriunde și oricum, ci în anumite situații bine determinate. Pe măsură ce orele schimbului trec, scade precizia operațiilor, se degradează performanțele. De pildă, în operațiile de filetare de la „Electroaparatajul", dacă la începutul schimbului producția pe muncitor era de 700 piese pe oră, la sfîrșitul programului scădea la 500. Chiar și această simplă cifră evidențiază importanța pentru economia națională a studiilor ergonomice ale muncilor repetitive. Fără a mai vorbi de faptul că acestea pot da naștere, și după ieșirea din schimb, la oboseala nejustificată de solicitarea fizică. Cîte muncitoare nu declară cercetătorilor : „Nu suport o ușă trîntită !", „Cînd vin acasă, îi rog pe copii să iasă din camera mea !", „Închid radioul" etc. Și toate acestea ziua nămiaza-mare, cînd normal ar fi... dimpotrivă.

Evident, soluția nu rezidă în renunțarea la mecanizare pentru a combate monotonia izvorîtă din caracterul repetitiv : ar însemna să ne întoarcem la meșteșugurile medievale ! Ceea ce trebuie făcut este a adapta mașina și condițiile de lucru la posibilitățile, limitele și cerințele biologice ale muncitorului. Astfel s-a născut ergonomia, care este chemată să-și găsească un cîmp fertil de afirmare tocmai în condițiile socialismului, unde nu mai este supusă comandamentelor profitului patronal.

Institutul de igienă și sănătate publică din București studiază intens, pe bază de contract cu mari întreprinderi industriale din țară, muncile cu caracter repetitiv. S-au propus soluții eficiente, care, adevărat, nu se realizează fără o anumită luptă cu inerția. Uneori, ele sînt de o uimitoare, incredibilă simplitate. Bunăoară, simpla alternare judicioasă a pauzelor. Dar aceasta nu este decît o latură a problemei. Tocmai pentru a face mai larg cunoscute aceste cercetări cu vaste implicații economice și pur umane ne vom opri mai mult asupra lor. Cercetători : Maria Pafnote, Rodica Mateescu, Lia Zotovici, Iulia Vaida, de la Institutul de igienă și sănătate publică din București. În cele ce urmează ne vom referi îndeosebi la situația existentă în industria ușoară.

Un element nociv, potențînd în sens negativ efectele muncii repetitive, îl constituie ambianța nefavorabilă a procesului de producție. De pildă, zgomotul. Și nu orice zgomot. Dacă el provine de la mașina ta, dacă deci îți spune ceva despre modul de funcționare, despre pericolul unei eventuale defecțiuni etc., el nu obosește. Dar, de pildă, la unul din atelierele Centralei confecțiilor și tricotajelor București, C.C.T.B., zgomotul de la mașinile de îmbrăcat elastic trebuia să fie suportat și de bobinatoare, care erau astfel supuse unei presiuni nervoase suplimentare.

O problemă deschisă în unele din întreprinderile investigate o constituie sistemele de ventilație zgomotoase. Conducerea unor întreprinderi cu asemenea sisteme nepuse la punct invocă faptul că zgomotul nu depășește nivelul admis de 90 decibeli. Or, învederează studiile ergonomice, chiar și senzația sonoră sub 90 decibeli, dar continuă, de fond, poate avea un efect cumulativ nedorit.

„În ceea ce privește iluminatul — este de părere medicul principal de medicina muncii, Rodica Mateescu — există încă destulă indolență. Personal am văzut, în întreprinderile unde am efectuat cercetări și măsurători, destul de puține locuri de muncă în care iluminarea să corespundă perfect cu normele în vigoare. Ce să mai spun de veșnica pîlpîire a tuburilor fluorescente, atît de dăunătoare vederii și atît de obositoare ! Alt element : căldura. La „Adesgo" și la C.C.T.B. nu s-au făcut suficiente eforturi pentru asigurarea unei temperaturi adecvate în unele locuri de muncă, vara. Nu am în vedere investiții mari, doar cîteva ventilatoare... La „Adesgo", în plus, prea mult zgomot. În general sub raportul microclimatului consider întreprinderea ca fiind rămasă în urmă. Un exemplu pozitiv, demn de scos în evidență, îl constituie „Tricodava", cu un sistem de ventilație cu efect apropiat de cel al aerului condiționat și, în general vorbind, cu un microclimat îmbietor."

Dacă microclimatul reprezintă un factor indirect de slăbire sau, dimpotrivă, de exacerbare a efectelor muncii repetitive, organizarea judicioasă a pauzelor este direct legată de esența problemei în discuție. Aceste pauze sînt denumite în literatura de specialitate **rentabile**. Cu singura condiție ca să fie bine alese. În întreprinderile noastre se prevăd pauze totalizînd 30 minute. Din păcate, ele se fixează uneori de către conducerea întreprinderii în mod arbitrar, ținîndu-se seama de considerente organizatorice sau chiar — de ce să n-o spunem ? — de comoditate, nu însă și de criterii biologice. Cercetătoarele au întîlnit pauze fixate... aproape de începutul programului de lucru, deci tocmai în perioada de maximă productivitate. Absurd ! La fel, pauze spre sfîrșitul programului. Absurd ! S-a constatat, totodată, că în loc de o singură pauză, capătă o eficiență sporită, în anumite condiții specifice, patru-cinci pauze de cîteva minute, ceea ce nu contravine defel prevederilor legii. S-au și elaborat, sub egida Ministerului Muncii, indicații metodologice în acest sens, dar lipsește inițiativa locală.

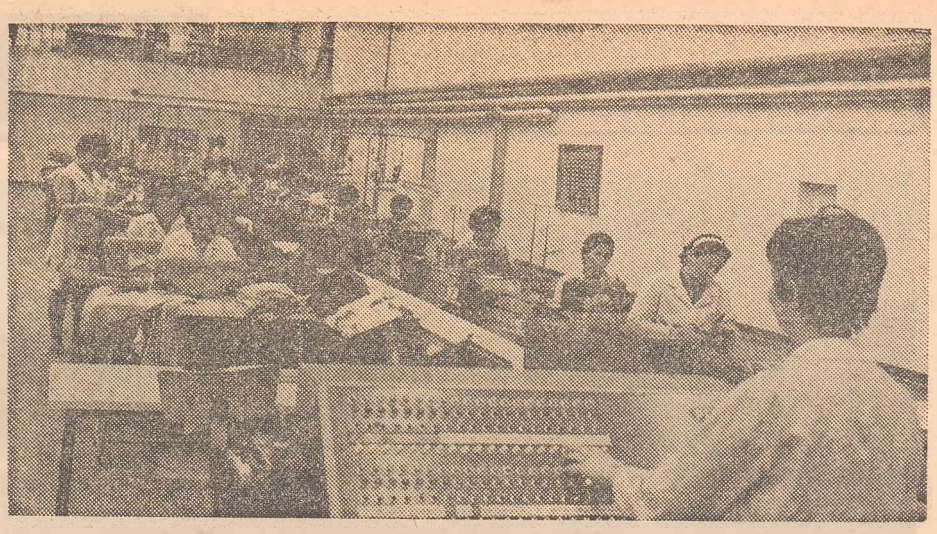

Numai aparatele lucrează la simpla apăsare pe buton, nu și oamenii.

La C.C.T.B. pauza de 30 minute a fost fragmentată experimental într-una de 20 minute, după trei ore de lucru, și în alta de zece minute, după cinci ore și jumătate de lucru, în funcție de curba observată a productivității muncii. Rezultate tangibile : productivitatea în a doua jumătate a programului în loc să scadă, așa cum se întîmpla înainte, a crescut cu 5 la sută !

Institutul a contribuit la elaborarea indicațiilor metodologice pentru reglementarea timpului de odihnă în cadrul schimbului. Ele au apărut sub egida Ministerului Muncii și au fost difuzate întreprinderilor. Dar sînt ele oare puse în aplicare ? Dr. Rodica Mateescu : „În prea mică măsură, cel puțin după știrea noastră. De regulă, pauzele nu se iau în mod fragmentat (firește, mă refer exclusiv la acele unități în care oprirea mașinilor este posibilă din punct de vedere tehnic). Unii directori sau ingineri consideră mai comod o singură pauză, o singură oprire a mașinilor, uitînd că o micropauză, fie ea doar de șase sau șapte minute, poate juca un important rol pe plan neurofiziologic, cu ecou direct în producție. Aceste clipe de destindere te smulg din monotonie ; mai bei un suc, umbli în geantă, te pudrezi, schimbi o glumă cu vecina și oboseala dispare ca prin minune ! De asemenea, mă întreb de ce s-a renunțat, practic, la gimnastica în producție, care contribuie în mod indubitabil la ridicarea tonusului general al organismului. Se pare că, pur și simplu, nimeni nu se mai ocupă de această problemă. S-a abandonat și muzica funcțională din timpul producției, propusă după o metodologie proprie, și de psihologii români Constantin Botez și Maria Mamali. Unii confundă muzica de producție cu simpla cuplare a megafonului la aparatul de radio. Profundă eroare. Este vorba, de fapt, de o **anumită** muzică, retransmisă la **anumite** răstimpuri, dealtfel destul de rare, și nicidecum opt ore neîntrerupt, cu un efect exact contrar celui urmărit."

În fine, este foarte importantă motivația muncitorilor. Și cu aceasta părăsim fiziologia pentru a face o incursiune în universul interior al omului de la mașină. La C.C.T.B. s-au cercetat, în paralel, un sector de confecții de cămăși bărbătești cu muncitoare cu vechime în producție și calificare superioară, și un alt sector format, în majoritate, din muncitoare mai puțin calificate și care nici nu doreau să rămînă mai multă vreme în întreprindere : visau să strîngă ceva bani și, după două-trei luni, să se întoarcă acasă. Munca avea același caracter repetitiv și într-un sector și în celălalt, dar efectele erau diferite. Motivația, mîndria și conștiința profesională, perspectiva de a progresa cîntăreau greu în balanță, fără, bineînțeles, a anula anumite efecte pur psihofiziologice. La acestea din urmă ne-am referit, cu precădere, în articolul de față și ele se fac simțite doar în măsura în care nu se respectă preceptele ergonomiei, precepte de bun-simț, dar sprijinite pe un noian de date teoretice și experimentale de mare finețe. (Pînă și ritmul clipitului și mișcările involuntare ale globului ocular au fost urmărite și înregistrate de cercetătorii institutului bucureștean în vederea stabilirii obiective a gradului de oboseală !) Cum am arătat, de multe ori îmbunătățirile ergonomice nu reclamă nici un leu în plus în materie de investiții, doar un plus de preocupare pentru armonizarea omului cu mașina sa, lichidarea atitudinii : „De ce să ne complicăm viața cu schimbări ergonomice, dacă merge și așa ? !"

„Și nici nu trebuie așteptat totul de la ergonomi sau de la direcție — subliniază doctorul Rodica Mateescu. Chiar și cea mai repetitivă muncă poate suferi metamorfoze dacă împodobim locul de producție cu o floare sau o draperie colorată. Vorbesc ca femeie și ca specialistă în medicina muncii. Ceea ce se impune, în primul rînd este crearea unei atmosfere umane la locul de muncă. S-au realizat multe la noi, dar e loc de mai bine".

Și nu uitați floarea.

LIONEL NIȚESCU ■

Subteranele Bucureștiului

Pentru cei aproape două milioane de locuitori ai Capitalei există fără îndoială un spațiu care iese din preocupările lor cotidiene și care totuși influențează viața citadină mai mult chiar decît ne închipuim apelînd la o imaginație curentă ; acesta este Bucureștiul subteran ! La nivelul străzilor circulă oameni, muncesc, călătoresc cu tramvaiul sau mașina, mănîncă, văd filme și piese de teatru, se plimbă cu copiii sau își îngrijesc grădina. La mezanin, în sens invers pe verticală, există o lume tăcută, aranjată, dar care își trimite o mulțime de antene spre lumea de afară, stabilind un contact fără de care cu greu am putea trăi. Cine are însă măcar un minut la dispoziție ca să gîndească la lumea subterană a Bucureștiului, la spațiul vital ascuns privirilor obișnuite ? Capitala se întinde pe o rază de cîteva zeci de kilometri, are 23 de milioane de metri pătrați de stradă (împărțiți pe circa 8 000 de străzi), sau, în kilometri convenționali, adică socotind lățimea unei străzi de doar 7 metri (numai două fire de circulație), peste 3 000 de kilometri de stradă — deci de cam șase ori drumul de șosea dintre București și Timișoara ! Este desigur un păienjeniș, dar tot un păienjeniș există și **pe dedesubt**, milioane de fire, de cabluri, de țevi și conducte care se împletesc, se strecoară, se desfac, se interconectează ca într-un uimitor și miraculos ghem, aparent fără nici o noimă. Desigur, numai aparent, pentru că altfel n-ar mai avea nici un rost existența Direcției domeniului public și a directorului ei, Ion Iepureanu, a tuturor celor care supraveghează fiecare nouă intrare în spațiul subteran, avizînd sau nu, în funcție de legi și STAS-uri bine stabilite, dreptul **pozării** unui nou fir de telefon sau canal de scurgere între spațiul asfaltat și cel al neantului subpămîntean, ca și distanțele obligatorii dintre diversele cabluri sau țevi. Fără înștiințarea prealabilă a D.D.P. **sau a filialelor de sector ale acesteia, ca și fără o aprobare scrisă de rigoare, absolut nimeni nu are dreptul să purceadă la spargerea la întîmplare a străzilor, spațiu carosabil sau trotuar și, în general, la executarea oricărei lucrări care atinge cumva spațiul subteran al orașului.** D.D.P. are deci și un rol recunoscut de coordonator al tuturor lucrărilor edilitare — deci, dacă pe strada dumneavoastră s-au instalat conducte noi de apă, spărgîndu-se caldarîmul la numai o săptămînă după ce alți lucrători, de la telefoane de exemplu, făcuseră același lucru, e bine să știți că D.D.P.-ul poartă cea mai mare parte din vină. Într-un fel, e totuși greu să acuzi pe cineva pe de-a întregul — și asta pentru că **sub București** există : 650 km de rețea de termoficare, peste 7 000 km rețea electrică, 1 285 km de conducte de apă, 1 318 km de canalizare publică, sute de kilometri de conductă de gaz metan, zeci de mii de kilometri de fire și cabluri telefonice, alte sute de kilometri de cablu de protecție catodică, cele care asigură o protecție electrică împotriva corodării conductelor de metal... „Am citit undeva că într-unul din marile orașe ale continentului există chiar un institut al subteranului" — ne spunea inginerul Androne Negrea, director tehnic al Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală din București. Nu este cazul la noi, cel puțin pentru moment, dar activitatea ce se petrece în subteranul orașului rămîne pe cît de necunoscută în general, pe atît de importantă și plină de conținut. Interesîndu-ne în această direcție, iată mai jos ce am aflat.

La sfîrșitul anului curent vor fi aproape 240 000 de apartamente conectate la sistemul de termoficare cu apă caldă și fierbinte, deci aproape un milion de bucureșteni se încălzesc și se spală grație marilor centrale termice, socotind cifra medie de 3,5 locuitori pentru un apartament. În plus, mai există 66 de centrale termice de cvartal, care alimentează cu căldură circa 40 000 de apartamente. Cei 650 km de rețea, avînd 750 puncte termice de preparare (de răcire și scădere de presiune a apei, pentru folosința menajeră), mai alimentează 1 240 instituții și dotări social-culturale, 110 unități industriale și 240 hectare de sere unde se cultivă flori și legume. De la marile C.E.T.-uri pornesc magistralele de termoficare (peste un metru în diametru), adică rețeaua de distribuție primară, care se desface apoi în conducte de distribuție și în rețeaua de circuit secundar, ale cărei țevi au numai 50 sau 200 mm. Din cei aproape 700 km de rețea de termoficare existenți în București, vreo 17 sînt cuprinși în galerii vizitabile — adevărate coridoare subterane de peste doi metri înălțime, destul de spațioase, care asigură accesul la conducte în orice clipă a zilei. Într-una din aceste galerii aveam să intrăm și noi, strecurîndu-ne printr-o buză de canal care nu trăda deloc spațiul subteran de dedesubt, coborînd apoi o scară verticală de metal și în cele din urmă intrînd într-o atmosferă ca de saună, cu o căldură excesivă dar uscată. „Aici e chiar foarte bine — ne spune Ion Rădulescu, șeful echipei de întreținere, om la 70 de ani, căruia i-ai putea da cel mult 55. Să vedeți în alte părți, mai aproape de sursă, unde sînt și 40 sau 50 de grade înăuntru, chiar cînd afară sînt zece grade sub zero ! Noi zicem că-i o căldură tropicală ; uneori nici în maiou nu poți lucra. Băieții își pun o batistă umedă peste gură și așa lucrează, ca să poată respira". Galeria face parte din sectorul Secției de termoficare Griviția și traversează, de fapt sub-traversează, în apropierea Podului Basarab, șinele de cale ferată care se îndreaptă țintă spre capătul de linie numit Gara de Nord. „Se aud mai toate trenurile cum trec — ne spune maistrul Constantin Jaucă, un priceput în ale meseriei. Galeriile astea sînt pentru noi mare lucru ; putem interveni oricînd, cu mare rapiditate și eficiență, fără să mai deranjăm pe nimeni". Urmează să se facă și alte galerii de acest fel, după cum ne spunea șeful secției de termoficare, Eugen Dumitriu, sistemul dovedindu-se a fi cea mai comodă și poate chiar mai economică metodă, pentru că evită îngroparea în pămînt. În astfel de galerii largi (există și galerii semivizitabile, în care se poate pătrunde numai tîrîndu-te pe genunchi și pe coate, ca la armată, cum zicea Eugen Dumitriu) se mai introduc de obicei și alte cabluri, fire de electricitate sau de telefon, lucru care sporește eficiența investiției.

Conductele pentru servicii-apă, în îngrijirea I.C.A., totalizează 1 285 km, plus alți 312 km de artere principale de apă și 164 km de apeducte, în majoritatea lor în afara orașului propriu-zis. Există 77 000 de branșamente de apă potabilă în municipiu, care asigură anual un consum de aproape 350 de milioane de metri cubi — pentru folosință casnică și industrială totodată. Raportînd numai la consumul populației, revin cam 230 litri de apă pentru fiecare bucureștean, zilnic ! Consumul specific total, ne spunea inginerul Androne Negrea, a crescut de la 104 litri pe zi și pe locuitor în 1950 (inclusiv, apa de consum industrial) la 580 litri în 1975, adică de peste cinci ori — și va mai crește, se apreciază, cam cu 50 000 de metri cubi pe zi în vîrful de consum, urmînd desigur ascendența nivelului de trai al populației și creșterea industrială a orașului. Conductele de apă sînt din fontă, oțel sau azbociment, în funcție desigur de felul și folosința apei. În rețeaua de termoficare apa are la ieșirea din centrală

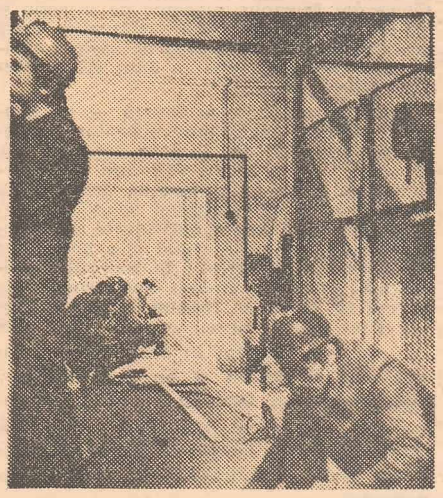

Una din cele două camere ale unui apartament subteran, în care însă nu se locuiește, ci se muncește.

Datorită unor neglijențe în organizarea „Protecției muncii"

Un om a căzut de la etajul zece

Măgura Vulturului este o stradă în Capitală cu o sonoră rezonanță, dar cu o tristă faimă. Mai bine de un secol s-au înfipt obraznic în Șoseaua Iancului casele ei din lut și chirpici învecinîndu-se cu marele restaurant al lui Fierea, devenit mai apoi „Bucegi" și pînă la urmă „Gospodina".

Acum, aici, în stînga, terenul, după demolare, e gol — în dreapta însă este gata „la roșu" blocul 117 A, cu 13 niveluri, care din nenorocire e legat de o tragedie. Dulgherii, sudorii și fierarii betoniști, care l-au lucrat, au trecut la alt bloc de pe Șoseaua Iancului, însă mai puțini cu unul. Pentru că în ziua de 10 mai, pe la orele 17, cînd soarele era sus și din plopi parcă ningea cu puf alb, Aurel Cristoiu, cel mai tînăr și cel mai înalt dintre constructori, a căzut de la etajul 10... Nimeni nu i-a văzut căderea, ea a fost numai auzită, meteoric, după care ajutorul șefului de echipă, Pirpiliu, a venit între ceilalți membri ai echipei și le-a spus cu o gură cusută : „A căzut Aurică"... În clipa aceea nu s-a mai înțeles nimic. Grabă ; vinzoleală ; mașina Salvării ; întrebări ; dureri și, firește, regrete : „Păcat de el. N-avea nici 17 ani"...

— N-avea 17 ani ?, a întrebat, în culmea uimirii, șeful de echipă Dumitru Gheorghilă

— Cum, mă, Aurică n-a avut nici 17 ani ? !, i-a tot întrebat și Pirpiliu pe ceilalți, el care nu știa că tovarășul lui de muncă, tînărul de aproape doi metri, nu împlinise 17 ani.

— Cine și-a putut închipui..., a mai șoptit șeful de echipă Gheorghilă, gîndindu-se, abia atunci, ca și Pirpiliu, la lege, la faptul că normele republicane de protecția muncii și, mai ales, cele departamentale nu permit folosirea tinerilor sub 18 ani la meserii și operații periculoase, cum este, în construcții, lucrul la înălțime. Disperarea lor venea atunci, în primul moment, mai puțin de la pierderea unui om, cît din teama de consecințe ! Maistrul Gheorghe Șuteu, tînăr și el, grăbit și repezit cum este, a încercat să-i liniștească : „I-ai dat centură de siguranță ? I-ai dat. I-ai făcut instructajul la zi ? I-ai făcut. L-ai numit legător de macara ? Nu. Atunci stai liniștit".

„Așa e în construcții, nu se poate fără jertfe", s-a auzit un glas, pe care șeful de lot, Ion Poienaru, l-a aprobat ridicînd din umeri. „Crezi că degeaba a apărut legenda aia cu Meșterul Manole", a completat alt glas. „Ei, hai, gata", le-a făcut semn să treacă la treabă șeful de lot, om în puterea vîrstei, autorul atîtor succese personale în construcții. „La treabă. Se-apropie termenul de predare. Că tinerii ăștia..."

Ancheta însă a reconstituit adevărul, constatînd că, după asigurarea unei noi plăci pentru balcon la etajul 10, ajutorul **șefului de echipă și legătorul de macara** Pirpiliu, împreună cu dulgherii Lungu Dumitru și Dulgheru Dan, oameni cu experiență, **au plecat după alte treburi, lăsîndu-l singur pe Cristoiu.** Acesta, singur, dintr-un exces de zel — zic ei : „nu l-a pus nimeni, domnule, ce-o fi căutat ?!" — sau poate din dorința de a finaliza o treabă lăsată de ceilalți neîncheiată, a desfăcut cele patru cîrlige care ținuseră placa și a strigat macaragiului Petre Florea să ridice cablurile. Coborît inexplicabil din cabina de sus în cea de jos, macaragiul a executat comanda orbește, brusc, fără a ști cine i-a comandat (dacă era legătorul autorizat Pirpiliu) și fără să vadă cîrligele, cum cere norma. Aflat pentru prima dată într-o asemenea muncă, atleticul și naivul Aurel Cristoiu s-a pomenit ridicat în sus, agățat de un cîrlig, prins în cureaua de la ceas și în mănușa de protecție (pe care — chipurile — o avea). Acestea au cedat, el a căzut în gol, venind la pămînt în trei secunde. rupîndu-și mîna stîngă, coastele, oasele bazinului în igheabul de protecție la sol al cablului electric al macaralei. După o jumătate de oră, la spital, i s-a oprit definitiv inima...

Factorii de răspundere din șantier au arătat că ancheta a stabilit cinci cauze ale acestui accident : folosirea tinerilor sub 18 ani la lucru la înălțime ; macaragiul a comandat manevra din cabina de jos, fără a vedea dacă-i semnalizează un legător autorizat ; nu s-a semnalizat sonor ultima manevră a macaralei ; victima nu avea centură de siguranță, iar maistrul de bloc nu a supravegheat manevra. Cauze mai mult de ordin organizatoric, în care nu este implicat nici unul din cei patru oameni aflați mereu în preajma lui și care, în momentul cel mai greu, **au plecat după alte treburi, lăsîndu-l singur pe Aurică.**

Orele au trecut, apoi zilele, îndepărtînd evenimentul !

Imediat atunci i-am găsit pe cei zece membri ai formației, din care făcuse parte și Cristoiu Aurică, în pauză, lîngă barăcile situate în fața locului accidentului. Jucau fotbal. Tineri înalți, buni pentru o echipă de baschet. Șeful de echipă Gheorghilă, singurul mai scund, plinuț și roșu, juca table pe un scăunel cu unul dintre colegii de atunci ai lui Aurică. I-am urat un 6—6 și l-am întrebat cum arăta Cristoiu Aurică. S-a oprit din joc. M-a privit bănuitor, apoi a coborît privirea. Zarurile nu-i mai mergeau ; s-a prăbușit, brusc, în el cu mare durere.

— Era mai înalt și mai bine făcut decît toți aici de față.

— Ați știut cîți ani avea ?

— N-am știut niciodată...

— Dar a venit cu o fișă de instructaj.

— Nu m-am uitat în ea să văd data nașterii.

— Maistrul nu v-a atras atenția asupra vîrstei lui ?

— Venirea lui în echipă s-a făcut pe neobservate, cum se face cu mulți. N-avem timp de... recomandări. Trecem la treabă și... pe parcurs ne cunoaștem.

— Plecarea însă n-a mai fost neobservată. Cred că v-ați simțit serios zguduiți: moartea lui, apoi ancheta, rudele...

— Ancheta a fost normală. Iar rudele... A venit mama lui cu un unchi să-l ia și... de atunci, nimeni.

— Îl mai țineți minte ?

Toți au înclinat capetele în tăcere.

Numai Petre Dumitru, cel care dormea în patul de alături de Cristoiu la căminul din bulevardul Ion Șulea, s-a uitat lung, într-un punct fix și a oftat. Erau amîndoi din Vrancea.

— Eu i-am spus lui Mitică, și-a adus aminte Pirpiliu, uitîndu-se la Petre Dumitru. Ai, mă, grija lui, ai, mă, grija lui...

— Ați presimțit că i se va întîmpla ceva ?

— Tinerii nu cunosc și nu cred în primejdie. Este singurul caz în douăzeci de ani de cînd sînt în acest șantier, s-a ridicat Gheorghilă și el cu un oftat adevărat, omenesc. Singurul caz din șantierul 2 al I.C.M.-ului nostru 5.

Toți s-au uitat într-o parte. Apoi la ceasurile de la mînă : se termina pauza. Ceasurile lor erau ca al lui Aurică, ceasul de care a rămas dureros dar simbolic suspendat cîteva clipe deasupra neantului într-o anume zi, în ultima zi a vieții lui. Se terminase pauza, foștii tovarăși de muncă ai lui Aurel Cristoiu s-au ridicat tineri, înalți, căutîndu-l pe șeful de echipă, omul acela mult mai mărunt decît ei, dar mai în vîrstă, mai cu experiență, spre care își îndreptau întotdeauna nădejdea.

Dincolo de răspunderile stabilite prin lege, acum, la sfîrșit, se impun cîteva concluzii care pot părea unora reci dar severe. Iată-le !

Însuși șeful de echipă, care mi-a arătat cătile și centurile de siguranță, asigurate pentru toți, îngrădirile scărilor și ale golurilor, ca permanentă măsură de siguranță, mi-a spus că, „pentru protecția omului în muncă nu trebuie să se reducă totul numai la aceste măsuri și la citirea stereotipă a articolelor din Normativ, în ședințe săptămînale, numite și ele stereotip : de «instructaj pro-mun». Nu trebuie să ne culcăm liniștiți dacă i-am dat tînărului nostru constructor casca și centura de siguranță, dacă l-am primit în echipă ca pe un număr, punîndu-l să semneze mecanic fișa de instructaj, fără să ne uităm și în ochii lui, să-l vedem cine este și să-l învățăm cum să se ferească nu numai de primejdiile meseriei, ci și de primejdiile vieții, dar nu formule din cărți. Am citit în ochii acestui șef de echipă, zguduit de singura lui pierdere în 20 de ani, că **nu avem dreptul să încredințăm tînărului treburi periculoase, la limita maximă a riscului, și să-l lăsăm singur.** Mai ales că munca se desfășoară în colectiv, laolaltă cu atîți oameni care cunosc primejdiile și care, în ani, au căpătat acest simț al solidarității. Construcțiile se dezvoltă, șantierele cresc, mijloacele tehnice de construcții și de protecție sînt tot mai ingenioase și mereu este nevoie de tineri care să le stăpînească, să le folosească pentru eficiență, pentru creșterea randamentului, dar și a securității muncii. Pentru ca acestea să nu rămînă totuși niște simple vorbe, șefii de echipă, maiștrii, șefii de loturi, inginerii șefi, șefii de șantiere și chiar directorii întreprinderilor de construcții — conform articolului 8 din Legea 5/1965 cu privire la protecția muncii și a legii naturale a grijii față de produsul inestimabil al țării — tineretul — să fie zilnic pe schele, alături de ei, să întindă o mînă la timp, pentru a asigura viața celui care zidește".

TRAIAN BĂDULESCU

Dialoguri imposibile

Ca într-o partidă de șah oarbă

Mircea Ionescu, maistru A.M.C., adică Aparate de măsură și control, secția oxo-alcooli 2 a Combinatului chimic Rîmnicu Vîlcea. Aflu că sectorul lui de lucru reprezintă inima unei instalații chimice. Înainte de a-l întîlni, știu totul despre el, din recomandările inginerilor și ale secretarului de partid, Pantelimon Ungureanu. Dialogul nostru, sînt convins (prematur, după cum se va vedea), va avea rolul și darul de a colora faptele de a le conferi aerul tare și sigur al autenticității trăirii nemijlocite. Una e să-ți descrie cineva o luptă și alta e să-ți spună cel care a luptat ce a simțit el în timpul luptei și la sfîrșitul ei, după ce a cîștigat-o.

— Am auzit, tovarășe Ionescu, că nu de puține ori vi se întîmplă să fiți sunat noaptea, acasă, la telefon, cerîndu-vi-se soluții de către cei care muncesc, în acele ore, în schimbul de noapte. Am aflat că le dați soluțiile aproape pe loc, rezolvînd de la distanță probleme urgente de lucru, renumele și faima dumneavoastră în astfel de acțiuni ajungînd aproape proverbiale. Vreți să-mi explicați și mie cum reușiți să nimeriți, ca într-o partidă de șah oarbă, cele mai bune „mutări", dacă nu chiar singurele mutări bune, tabla de șah fiind în cazul dumneavoastră o fabrică, defecțiuni la o instalație sau alta, cu posibile implicații grave în procesul de producție ?

— Să știți că nu e așa de complicat cum vi se pare. Am fabrica, instalațiile, tabla de șah, ca să mă exprim în termenii dumneavoastră, în cap. Și o știu pe de rost, la orice oră din zi și din noapte. Așa că mă descurc.

— Spun oamenii că la punerea în funcțiune a capacității de oxo-alcooli 2 i-ați **descurcat** și pe specialiștii de la o firmă străină, sau, cu alte ocazii, în prezența personalului de la F.E.A., ați descoperit defectele din unele aparate mai iute chiar decît fabricanții. Așa că „mă descurc" este un fel de a vorbi extrem de modest. Simplificați și reduceți ceea ce am aflat că a fost un întreg și complicat proces de lucru, cu eforturi, îndoieli și justificate temeri, la numai două cuvinte...

— Două cuvinte care spun totul. Ce a fost, a trecut. Ce să vă spun ? Că nu pornea compresorul D.E.M.A.G., că oamenii lor făceau calcule cu rigla, umpleau cearșafuri de hîrtie cu cifre și compresorul, ioc, stătea pe loc? Că m-am apropiat și eu de compresor, că l-am ciocănit și eu de vreo două ori și compresorul a pornit ? Păi asta a fost...

— Tovarășe Ionescu, eu vă cred că **asta a fost,** dar vă mărturisesc că **nu** înțeleg deloc, și nu știu cine ar înțelege mai mult din cuvintele dumneavoastră, **cum a fost.** Chiar așa, ați ciocănit compresorul, ca la doctor, și ați aflat care e buba ?

— Tovarășe zarist, eu pot să vă spun și altfel, dar tot nu știu dacă m-ați înțelege. Și mă gîndesc că ar zice și lumea că mă laud. Nu era reglată presiunea de CO_2. Compresorul avea o clapetă și eu i-am adaptat un poziționer montat pe ax. E limpede?

— Tovarășe Ionescu, pentru mine abia acum s-a limpezit chestiunea cu telefoanele de noapte. Încep să înțeleg cum de puteți să dați soluțiile și prin telefon. Aș mai vrea totuși să vă pun o singură întrebare : am auzit că dumneavoastră ați făcut și piese care au înlocuit piese pe care le obțineți numai din import. Cum v-ați...descurcat ?

— Bine. N-am avut încotro! Nu mă descurcam, nu ne descurcam, stăteam și așteptam, și așteptarea costa bani, și piesele costau alți bani, valută, așa că ne-a învățat nevoia. Ca și cu compresorul D.E.M.A.G. Trebuia să pornim treaba ! Asta e tot.

Și așta a fost tot. Sînt oameni care nu vor, sau nu prea știu să vorbească despre munca lor, chiar dacă ea e uneori absolut exemplară. Și munca n-are nevoie de dialoguri.

MARIUS POPESCU

între 70 și 150 grade temperatură (în funcție de starea vremii), iar la întoarcere 50—80 grade. Apa potabilă, în schimb, este bine să nu-și schimbe temperatura — și tocmai de aceea se recomandă îngroparea conductelor de apă potabilă la o adîncime mai mare, lucru care însă face mai dificile intervențiile de urgență.

Luate ca un întreg, totalitatea canalelor de scurgere ale orașului (ape reziduale industriale, dar și menajere) formează un sistem unitar de evacuare a apei poluate, care a fost însă gîndit acum mai bine de 40 de ani. Sistemul se bazează pe folosința exclusivă a Dîmboviței drept ultim canal colector, lucru care azi nu mai convine edililor Capitalei. Există, de asemenea, zeci de kilometri de canal avînd uneori înălțimea unui stat de om, pe sub străzile și chiar casele Bucureștiului, ca și un amănunțit plan al acestor canale, toate oprindu-se însă în Dîmbovița, rîul cel mai poluat, probabil, din țară. În perspectiva limpezirii acestei ape se prevede construirea pe viitor a unor mari canale colectoare de-a lungul splaiului existent, care să preia în locul Dîmboviței scursurile orașului și să le verse undeva mai departe, în afara Capitalei.

O viață aparte, atît de departe de lumea de afară, deși la numai cîțiva metri dedesubtul pașilor de pe trotuar.

Mai sînt, cum spuneam, sute de kilometri de conducte de gaz metan și zeci de mii de cabluri și fire telefonice, încrucișînd probabil pe sub pămînt milioane de convorbiri și apeluri. De reținut că tot D.D.P. este instituția care urmărește respectarea „distanțelor legale" între ocupanții spațiului subteran, ca și evitarea unor greșeli care pot genera catastrofe : conducte cu apă lîngă canal, gaze lîngă rețeaua de electricitate, apa lîngă cablul telefonic și așa mai departe. Ajungînd la rețeaua electrică, să adăugăm păienjenișului subteran peste 7 000 km de cabluri, dintre care o parte în rețeaua de înaltă tensiune, iar alta de joasă tensiune, care se împarte apoi în electricitate pentru iluminatul particular și pentru iluminatul străzilor. Nouăzeci la sută din rețeaua bucureșteană pentru iluminatul particular a trecut la curentul de 220 volți, doar 25 000 din totalul celor 560 000 de abonați ai I.D.E.B.-ului mai rămînînd pînă la sfîrșitul anului la rețeaua de 127 volți. Inginerul Teofil Deaconu, directorul întreprinderii, ne preciza că Bucureștiul posedă la ora actuală un sistem propriu de alimentare cu energie electrică, avînd circa 900 Mw, lucru care îi poate asigura o anumită independență față de curentul pe care-l primește regulat de la Porțile de Fier și din Moldova. Circuitul respectă schema următoare : centrală-stație de transformare-punct de alimentare-post de transformare-rețea de joasă tensiune. Există o mulțime de puncte de alimentare și mult mai multe posturi de transformare, dar noi nu aveam să coborîm decît în cel cu numărul 1 060, aparținînd de Secția de rețele Nord. Același capac ca de canal dat de o parte, la fel ca la termoficare, aceeași scară metalică verticală — dar înăuntru o atmosferă plăcută, aerisită, calmă. Cele două camere formează aproape un apartament, dar „mobilierul" poartă inscripții severe precum : **nu atingeți, intrarea interzisă, pericol de moarte,** ceea ce face, desigur, spațiul de... nelocuit ! Înăuntru sînt totuși patru oameni — șeful de echipă Gheorghe Negoiță și muncitorii Lucian Tudose, Iordan Scarlat și Marin Poșea — care se străduiesc să încheie cît mai repede lucrarea de înlocuire a unor cabluri. În prima cameră, alături de două transformatoare uriașe, există un tablou de distribuție, avînd **15 plecări,** din care se alimentează peste 2 000 de abonați, plus iluminatul străzilor din împrejurimi. Sîntem la cîțiva metri sub un bloc de locuințe avînd zece etaje și, chiar fără să existe nici o legătură între parterul blocului și camera transformatoarelor, vedem cum într-un colț apa se mai scurge pe pereți, probabil dintr-o alimentare prost executată. „Aici este liniște, ne spune Adam Păunescu, șeful secției Nord. În alte părți se lucrează însă chiar sub stradă, unde traficul este intens, și totuși nimeni nu ne bănuiește dedesubt." Este deci limpede că electricienii, deși lucrează uneori la numai cîțiva metri sub pașii trecătorilor, se simt întotdeauna într-un spațiu aparținînd numai lor, rupți de lumina și viața trepidantă de afară, ca și cum s-ar afla la zeci de kilometri depărtare, ei care tocmai pentru asta muncesc : să aducă lumină în casele oamenilor.

Aceasta ar fi, foarte pe scurt totuși, viața în subteranele orașului. O viață pe cît de ascunsă pe atît de agitată uneori, atunci cînd diverse echipe de intervenție dau fuga să repare cutare sau cutare avarie : telefon, apă, rețea termică, gaze naturale, canalizare, electricitate etc. Atunci, în acel moment, se întîmplă ca trecătorii să arunce grăbiți o privire în direcția lucrărilor, luînd cunoștință parcă pentru prima oară de existența subsolului bucureștean, eventual printr-o gură de canal. Pentru că, și fără a-i fi acordat o atenție publicitară, Bucureștiul subteran există și se află chiar atît de aproape de noi toți încît, de cele mai multe ori, nici nu-l simțim. În lipsa acestui spațiu, de cele mai multe ori nevăzut, viața însăși ar deveni aproape imposibilă în orașul-Capitală.

DUMITRU GRAUR

Condiția de scriitor îmi dă dreptul de-a lupta pentru nou

Scriitorul Romulus Vulpescu s-a născut la 5 aprilie 1933 la Oradea.
Bibliografie selectivă : Poezii **(1965),** Exerciții de stil **(1967),** Și alte poezii **(1971). A tradus din opera lui Villon, Rabelais, Jarry ș.a. A îngrijit o ediție definitivă a poeziilor lui Ion Barbu (1970) și una din versurile lui Cristian Sârbu.**

— Cărțile pe care le-ați scris persiflează canoanele literaturii cu o voluptate lesne de observat. De fapt, dumneavoastră credeți în literatură ?

— Ideea falsă despre conceptul de literatură a ajuns azi la îndemîna atitor oameni, încît unii își închipuie că totul e literatură : chiar și reclamele de pe cutiile de conserve (care, la urma urmelor, într-o anumită relație, sînt sau pot deveni literatură). Pentru mine însă literatura e ficțiune pură.

— Cît de pură ?

— „Ficțiunea pură" e, bineînțeles, un automatism verbal. „Puritatea" asta e aberantă, pentru că ficțiunea e invenție. Dar o invenție determinată și produsă de un „mine", de un „tine", de un „el", n-are cum să fie pură din punct de vedere „chimic". Nici în chimie nu se poate vorbi de puritatea absolută a unui element. Prin ficțiunea la care mă gîndesc, înțeleg invenția de artă desprinsă nu de real, ci de contingent, nu de permanent, ci de accidental, de efemer.

— Vă rog să concretizați aceste frumoase idei generale.

— Altfel spus, cred în literatura capabilă să inventeze un copac inexistent în natură, dar atît de necesar — necesar valabil — naturii, încît natura, umilită — în două sau în trei ere de-aici înainte — să-l creeze. Nu cred în literatura reportaj.

— Dar ea există și, uneori, cu niște rezultate uimitoare...

— Nu-i neg ei existența, ci-mi refuz mie îndatorirea de-a o diviniza. Și depinde ce-nțelegi prin literatură-reportaj.

— Sau ce-nțelegeți dumneavoastră.

— Că scriitorul trebuie să se documenteze e o necesitate, dar inspecția documentară a vieții nu-i un mod de a-ți strînge detalii pentru o posibilă creație artistică. Este, mai ales, un mod de-a elimina treptat — învățînd să selectezi — ceea ce nu este esențial în creație.

— Nu credeți deci nici în gazetărie, ca școală pentru un scriitor ?

— Nu fi perfid ! N-am spus asta ! Dimpotrivă ! Cred că gazetăria e obligatorie — ca școală — scriitorului.

— Ce crede despre reportaj partizanul ficțiunii pure Romulus Vulpescu ?

— Iar îmi răstălmăcești vorbele ! Ți-am explicat doar ce-nțeleg eu prin „ficțiune pură". N-are rost să mai revin...

— Nu, n-are rost.

— Cît despre reportaj, iată ce cred : ca „să-ți faci mîna" pentru ficțiune, trebuie să fii un „maestru al concretului". Practicarea reportajului îl învață pe scriitor, pe de o parte, ce **nu** trebuie să scrie, dar ce trebuie să inventeze, să imagineze în temeiul dreptului său la ficțiune, în temeiul datoriei lui de-a fantaza. Pe de alta, îi perfecționează uneltele cu care poate exprima acel adevăr încă neformulat de realitate și care-și așteaptă demiurgul. Și-l ajută să fie cu o mutare înainte în partida de șah cu natura. E și singura posibilitate pentru un scriitor să scoată partida măcar la remiză.

— Nu s-o și cîștige ?

— Pentru media statistică — nu ! Pentru unii (puțini !) — da : geniile.

— Dumneavoastră ce scor sperați să realizați ?

— Eu mă visez demiurgul acelei flori necesare unei metafore care nu există încă, floare pe care — fără să fi voit asta deliberat — să constrîng natura s-o facă pentru toată lumea. Deși par că-i dau naturii brînciuri, nu vreau să-i dau decît exemple.

— Sînteți un nonconformist ?

— Cred că mai curînd sînt nonconformist față de mine însumi. Cînd mă plictisesc de mine.

— Și vă plictisiți des ?

— Destul de rar, din păcate. Oricum, nu destul de des, după gustul meu. Am niște „fixuri", la care nu renunț, care sînt destul de „conforme", dar nu conformiste. A fi nonconformist e un mod de-a refuza niște conformități care s-au tocit, care s-au uzat, au devenit egale cu propria uzură. În orice epocă, artiștii au fost obligați să fie anticonformiști : dar numai cei conformi cu propria viziune.

— Ce loc ocupă jocul în existența dumneavoastră ?

— Cum să-ți spun ? Nu jocul ocupă un loc în existența mea, ci eu am iluzia că mă bucur de favoarea de-a ocupa un loc în existența jocului. Că, adică, sînt unul dintre cele două zaruri ale perechii pe care Nu-știu-cine, Cel care joacă numai cu sine ca să egalizeze șansele, le manipulează în partida asta de babaroase care e viața mea. Mizez pe ideea că nu eu am responsabilitatea „mîinii" următoare, ci că jocul are emoția „căderii" mele pe-o față sau pe alta din cele șase cîte oferă condiția cubului.

— Vă doresc să cădeți mereu pe șase-șase !

— Asta este speranța cui dă. Dar există și-o condiție a zarului : care-și ignoră pateticele disponibilități planetare. Nici n-aș putea spune că zarul aspiră să cadă pe „unu" sau pe „șase". Ignoră asta. Condiția lui de zar este să fie inert. Eu sînt zarul care-o ia razna și cade sub covor...

— Romulus Vulpescu — un om inert ! Iată o afirmație la care nu mă așteptam !

— Iar înțelegi cum îți convine. Evident că nu-s inert. Sînt numai în sensul în care inerție înseamnă — dacă-ți aduci aminte ce-am învățat în școală — însușirea unui corp de a-și păstra starea de repaus sau pe cea de mișcare. Sper că sînt surprins într-o permanentă mișcare, tandura de odihnă a zarului fiind numai o ipostază, o za a succesiunii de stări de repaus din care se compune mișcarea.

— Vă urez să nu obosiți niciodată. Mai înainte mi-ați vorbit însă de niște „fixuri" ale dumneavoastră. Eu le-aș numi, mai frumos, „obsesii", „puncte de sprijin". Care ar fi cîteva din ele ?

— Mă sfiesc să le destăinui. Cred în niște „definitivuri", în niște permanențe de-un anume tip moral...

— De ce vă sfiiți ?

— Pentru că ele apar uneori și-n gura unor oameni pe care nu-i prețuiesc și cu care nu vreau să-mi împart sentimentele. Cred în pămîntul pe care calc, în țărîna țării. Anteu nu-i puternic oriunde pe pămînt, ci numai atunci cînd și numai acolo unde — călcînd țărîna — a simțit sub talpă mormintele alor săi, țărîna care-a fost inima lui taică-său, inima unui seamăn, a cuiva de-un trunchi cu el...

— O altă obsesie ?

— Dragostea. Care-mi trebuie ca o certitudine. Una dintre puținele de care mai am nevoie. Și-ar mai fi și-o a treia : cultura. Și cea pe care — de bine, de rău — o fac eu ; și cea de care mă-mpărtășesc de la alții. Cu mai multe sau cu mai puține reușite, practicarea culturii este, față de mine însumi, singura mea justificare socială. Cred în rolul și-n destinația mea culturală : a da altuia și altora, care se îndeletnicesc fie cu grîul, fie cu apa, cu pavajul sau cu valizele, cu ornicele sau cu fabricile, a le da tuturor acestor oameni un echivalent a ceea ce-mi dau ei. Și nu doar un echivalent, pentru că nu-i vorba de-un schimb neguțătoresc. Este vorba de bucuria mea reală de-a exista și pentru alții, în măsura în care ei cred în mine. Și în utilitatea existenței mele **aici,** pe un **anumit pămînt,** între anumite limite : **de timp** și **de spațiu.** Faptul că pot, într-o zi, recitînd versuri — ale altora sau ale mele — în fața unei mulțimi, să dau măcar unuia o bucățică de albastru, să alung unor muncitori ca și mine oboseala zilei, fie și pentru o clipă, să le dau, printr-o metaforă, o gură de aer proaspăt.

— Sînteți orgolios ca scriitor ?

— Mi-e dor de catedralele din evul mediu. Nu ca de-un lăcaș de cult, ci ca de-un act de artă și de piatră alipit la eternitate. Niște oameni, care știau că au să rămîie anonimi, la fel cum știau și pietrarii Parthenonului, sculptau cu migală, ciopleau cu dăruire, fiecare palmă de piatră chiar și-n locurile cele mai tainice sau mai inaccesibile — la înălțimea amețitoare din vîrful „fleșelor" — acolo unde știau că, după isprăvirea lucrării și după ridicarea schelelor, nici un alt ochi de om n-are să mai poată privi și, poate, critica. Numai păsările cerului...

— Aceleași lucruri s-ar putea spune și despre lăcașuri ridicate pe pămîntul țării.

— Firește. Asta înseamnă respectarea artei, a vocației. Asta înseamnă — cum spunea Ion Barbu — „să nu-ți iei în deșert tainul tău de muncă și să faci atît de bine cît poți face" ! De la acești artiști anonimi trebuie să învățăm orgoliul anonimatului, orgoliul desăvîrșirii în ciuda anonimatului sau, poate, grație lui. De la cei care-ncrestau flori în lemnul bisericilor din Maramureș numai de dragul lemnului și-al florilor : al artei. Să-nvățăm din dăruirea lor fără nume. Să faci un lucru bine chiar și-atunci cînd nu-l semnezi. Suprema consacrare pentru un scriitor ar fi să devină anonim. Atunci ai dreptul să-ncepi a spera că ai intrat în conștiința tuturor.

— Împărtășiți-mi, vă rog, cîteva din gîndurile dumneavoastră legate de desfășurarea primului Congres al educației politice și al culturii socialiste.

— În cuvîntarea secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mi-a reținut atenția, printre altele, o idee care mi se pare una dintre marile idei fructuoase. E vorba de îndemnul de-a nu fi uniformi, chiar dacă avem aceeași concepție despre lume și despre viață. Condiția de scriitor nu-mi impune numai datoria — ci, mai mult, îmi dă dreptul ! — de-a lupta pentru nou, prin urmare de-a nega nu tot ceea ce este vechi, ci tot ceea ce este caduc : tradiția se cuvine păstrată, respectată, admirată ; ceea ce este caduc trebuie îndepărtat de pe trupul sănătos al unei culturi. „Căderea" asta a caducului, a „ceea ce stă să cadă" este ineluctabilă, dar putem contribui la consumarea procesului. În fond, ce anume generează caducitatea unui fenomen ? Tocmai uniformizarea de care pomenea cuvîntarea. Ceea ce — depășit — nu mai este al zilei de azi, nu poate fi nici al zilei de mîine. Altfel spus, socot că lupta împotriva caducității vechiului e nu numai o datorie cetățenească, dar și un drept al meu de scriitor de-a milita pentru peren, pentru ceea ce mă poate însoți în drumul spre mîine. Mi-aș da o povață : **Reprimă rozul și rugina / Poneiful, palidul și prostul ! / Păstrînd perenul și patina / Respectă regula și rostul !**

— Ajungem acum și la ceea ce înseamnă de fapt un nonconformism autentic.

— E o tautologie : nonconformismul nu poate fi decît autentic. Altfel e conformism : stoparea la ceea ce ni se pare că am cucerit și că e corolarul ; confundarea unei halte de pe parcurs cu țelul pe care ni l-am propus. Nonconformismul înseamnă refuzul de-a accepta să te odihnești cu ceilalți, atunci cînd tu consideri că afară e încă zi și că se poate merge mai departe.

— Ce credeți despre teoria apolitismului în artă ?

— E o nerozie. Nu există artă apolitică. Orice este artă, artă adevărată, este și act politic. Orice regim politic, orice organizare statală dă naștere unei arte politice specifice ; și orice manifestare de artă — cu sau fără voia creatorului — este o manifestare de artă angajată : angajată în susținerea unei idei, în promovarea unui ideal, în apărarea destinului unui neam. Pînă a fi deprins aceste adevăruri, credeam că pot contempla un stejar pentru simpla lui prezență la marginea unui șanț, pentru frunzele lui rugînite de inexorabilul toamnei, pentru celelalte exultînd la explozia de clorofilă a primăverii. După ce-am descoperit acest „secret" al artei — că ea nu poate fi decît politică pentru a fi cu adevărat artă — nu mai pot vedea stejarul decît în relație, în acțiune, în dependență de ceva : trăiesc tragedia frunzelor lui toamna ; sînt alături de rădăcinile lui, încordîndu-se ca niște mușchi subterani, umflînd pielea de asfalt a trotuarelor pînă plesnește, răsturnînd pietrele bordurii la rigolă...

— Dar cum vă simțiți dumneavoastră implicat în destinul culturii noastre ?

— Uite cum : păstrînd proporțiile, în măsura în care orice cărturar al unui neam se simte răspunzător de cultura acelui neam. Cum să-ți spun ? Nu știu în ce măsură creația mea poate contribui la fericirea contemporanilor sau la desfătarea urmașilor : nici nu-mi leg prea multe speranțe de asta. Dar uite că eu nu sînt numai creator de bunuri, ci și propagator de bunuri culturale, conservator de asemenea bunuri, pe care le pun în valoare, le împărtășesc tuturor, le fac astfel contemporane și le asigur și posteritate. Ei bine, te rog să mă crezi că nu mă laud, dar aici am certitudini : nu numai contemporanii au avut sau au nevoie de-o ediție bună din poeziile lui Ion Barbu sau ale lui Cristian Sârbu, de opere fundamentale ale culturii mondiale în versiuni românești. Nu știu dacă peste 50 de ani, poeziile mele, sau prozele, sau teatrul meu — oricît de contemporane au fost cu acest prezent care atunci va fi fostul meu timp — vor mai înflăcăra mintea sau inima cuiva. Dar, cu sau fără voia mea, cu sau fără voia contemporanilor mei, activitatea pe care-am desfășurat-o și pe care sper s-o mai pot desfășura, ca propagator al culturii, va dăinui.

— Care credeți că este datoria unui scriitor român, azi ?

— Să scrie așa cum se cuvine : cinstit, fără a-și lua în deșert vocația. Fiind român — pentru poporul român, pentru țara poporului român, pentru România. Atunci, șansele lui de-a interesa și alte popoare, din alte țări, sporesc. Fiind de azi, să scrie pentru oamenii de azi, dar în așa fel încît să poată fi citit și mîine. Datoria scriitorului este de a fi liber și dreptul lui e de a lupta pentru libertatea celorlalți. Acesta este sensul revoluției pentru el. Acestea îi sînt și drepturile.

— O amintire de care vă simțiți foarte legat ?

— Am fost mai demult, într-o vacanță, într-un sat. Mă dusesem acolo cu două geamantane pline de cărți : lucram pe-atunci, prin '58, la traducerea lui Rabelais. Seara, ieșeam pe prispa casei unde se adunau cîțiva dintre bătrînii satului, să stea „de taină". Fumau și istoriseau cîte și mai cîte. Țigările tuturor, în hîrtie de ziar, le răsucea unul dintre ei, mai meșter decît toți la treaba asta. Răsucea tutunu-n foaie, umezea cu buzele hîrtia, ca țigara să se lipească, și-o dădea cui avea chef să fumeze. Și mie îmi răsucea, dar nu mi le dădea lipite. Într-un asfințit, cu rachiu slab de fructe — vrînd să reiterez experiența lui Arghezi citind țăranilor din Baudelaire și entuziasmîndu-i — am început și eu să le citesc bătrînilor mei din paginile pe care le tradusesem pînă-atunci. M-au ascultat cu mare atenție. N-au zis nimic. Le-am mai citit și-n alte seri. Pînă cînd, într-una din ele, după niște pagini apelpisite, specialistul în răsucit mi-a întins, ca de obicei, o țigară, una groasă, ca pe deget, de astă dată gata lipită. Din momentul acela, m-au socotit al lor, unul dintre ei. Era ca o ridicare a mea în rang. Grație recomandării lui Rabelais, am pătruns în clubul exclusiv al fumătorilor de mahorcă.

— Mai furați, ca în tinerețe, cărți ?

— Cum crezi că-mi făceam biblioteca asta ? Numai din cadouri și din cumpărat ? În realitate, am împrumutat o singură dată — pe termenul destul de scurt al unei vieți de om — o carte de la o bibliotecă publică. Și m-a pus naiba — ca să-mi întrețin personajul — să mă laud în public ! După aventura cu mărturisirea, m-am învățat minte : acum fur și eu ca toată lumea, discret. Ciupesc de ici o idee, din cartea astălaltă șterpelesc o metaforă ; și-mi rostuiesc fără tămbălău o carte proprie. Drept care, pot zice că sînt posesorul unui modest început de bibliotecă personală...

— Discutînd cu dumneavoastră, îmi dau încă o dată seama că vă place să jucați teatru.

— Sigur că da ! Și chiar foarte mult. Îmi place nespus confruntarea directă cu lumea, cu cei pentru care scriu. Să-ți spun ceva...

— În sfîrșit ! De-abia aștept.

— Iar „te" rîzi de mine. În ultimii 7—8 ani, am participat la multe întîlniri cu cititorii. Și pot spune că-n anii ăștia am scris destule poezii la „comanda socială", cum se spune : pentru că am verificat „pulsul" sălii, am deslușit în ochii celor care mă ascultau recitind dacă-i interesează ce le spun eu, sau nu ; ce anume așteaptă de la mine. Sînt — adică, aș vrea să devin — un „poet al cetății", care are nu numai datoria, ci și curajul să iasă în fața cititorilor săi. Ce, trubadurii nu ieșeau la drumul mare, pe tăpșan și-n piață ? Vezi ceva rău în asta pentru coincidența poetului cu sine ?

— Nu. Cu condiția să-și joace propriul său rol.

— Asta și fac.

— Nu cred că întotdeauna. Nu mă puteți convinge că trebuie jucat teatru și în afara scenei. Adică în viața de toate zilele.

— Uneori par cabotin. Poate că și sînt. Dar actor sînt mereu. Din instinct ludic. Din simț scenic. Din gust dramatic. Și — de ce nu ? — și din tentația mistificării : nu numai a celorlalți, și-a mea.

— N-am eu dreptul să vă judec, dar mi-ați acordat dreptul să vă-ntreb. Cine vă vede pe stradă în nelipsitul dumneavoastră costum de „blugi", cu binecunoscuta dumneavoastră barbă, afișînd o ținută neglijentă, de om care nu se preocupă de amănunte exterioare, nu-și poate închipui că la dumneavoastră acasă aveți o bibliotecă de 15 000 de volume — pe care le-ați și citit ! — că depuneți o muncă de rigoare, de om de știință, atunci cînd întocmiți o ediție a operei vreunui scriitor, că sînteți maniac, tipicar, cusurgiu — încît cea mai măruntă greșeală de tipar vă îmbolnăvește. Puțini știu că sînteți căsătorit de foarte mulți ani și că aveți un copil, Ioana, al cărei nume l-ați gravat, alături de cel al soției și al dumneavoastră, pe placa de la ușa de la intrare unde se arată cine sînt locatarii apartamentului. Eu cred că boemia dumneavoastră este mai mult o legendă pe care ați întreținut-o cu grijă, că e o poză, dar care nu prea are legătură cu ceea ce a fost mai profund în ființa dumneavoastră. Sînteți, în fond, un om cumsecade, cu tabieturi, și care nu văd cum ar crede că boema mai poate fi azi o soluție.

— „Legenda" asta este cel mai frumos travesti și rol de compoziție pe care, în dorul scenei, actorul ratat din mine l-a scos la vedere, „verist", în **theatrum mundi.** Nu-mi reduce mitul la o jumătate de normă ! Cît despre boemă, de fapt, n-a fost niciodată o soluție. Dar o nostalgie — da. Și una literară poate să rămînă.

GEORGE ARION

Viața cărților

CLIPA de Dinu Săraru

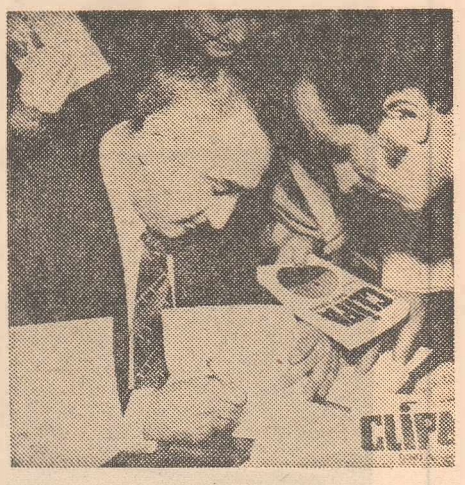

Într-o perioadă cînd discuțiile despre soarta romanului românesc de actualitate continuă, discuții uneori inutile căci avem nu numai romancieri ci și romane, unele chiar excelente, ei bine, într-o asemenea perioadă, Dinu Săraru, deloc intimidat că pentru **Niște țărani** a luat și Premiul Academiei, a scris într-un timp record **Clipa**, iar Editura Eminescu l-a publicat de asemenea într-un timp record. Dinu Săraru își scrie romanul **Clipa** răspunzînd cerințelor Programului ideologic al partidului din domeniul literaturii, adică scrieri despre actualitate, scrieri de substanță, cinstite, adevărate, scrieri care nu acoperă realitatea nici cu roz și nici cu negru. Realitatea are toate culorile — dovedește deja reputatul romancier într-o carte cu adevărat excelentă. Se citește dintr-o suflare, are un suflu epic remarcabil, asta mai ales o spunem cu gîndul la romane ce se vor mari și nu sînt tocmai pentru că nu au o acțiune bine gîndită, nu au personaje clare și distincte iar dialogul — această eternă armă a prozei — este ignorat sau penibil umilit de monologul plictisitor și plîngăcios. Cartea lui Dinu Săraru este un omagiu cinstit, deci emoționant, adus activiștilor de partid, oameni care și-au jertfit liniștea, dragostea, sănătatea pentru triumful dreptății, binelui, adevărului în România. Prezenți în actualitatea atît de fierbinte a anilor '50, ani în care cu adevărat lupta de clasă era dură și zilnică, ani de aprigi încleștări — ei, activiștii de partid, mereu fără viață personală pentru că se ocupau de viața tuturor, mereu prinși cu probleme, mereu între o ședință fulger și o deplasare urgentă, au luptat și cu două probleme profund omenești. Grija ca avînd o atît de mare putere să nu comită abuzuri și grija de a rămîne oameni atît cu ei înșiși, cît și cu colegii lor și cu ceilalți, care nu sînt activiști. Și viața, da, viața și nu altcineva dovedește că înșiși unii activiști de partid au greșit și nu puțin și nici ușor. Și tot viața a propus istoriei chipuri cu adevărat legendare de activiști de partid pentru care binele țării și al oamenilor care o compun a fost singura coordonată a existenței.

Prin anii '50 Dumitru Dumitru era prim-secretarul unui raion de partid. Tip cu capul bine așezat pe umeri, cu gîndirea nealterată de șabloanele vremii, cu o adîncă înțelegere a țăranului (el însuși țăran), Dumitru Dumitru trimite în detenție dușmanii socialismului dar nu este de acord ca fiii acestora să fie dați afară din școli. După cum se opune arestării țăranului Năiță Lucian, un fel de tribun al țăranilor caracterizat prin demnitate, dîrzenie și inteligență, atunci cînd într-o noapte, din cauza unei circulare greșite, în sat s-a convocat o „răscoală", cum a înțeles Mihalache Dometie, secretar de partid la același raion. În fapt o adunare obișnuită într-un sat aflat foarte aproape de colectivizare, fenomen ușor sau simplu doar pentru capete ușoare. Mihalache Dometie care se duce în satul „răsculat" cu locotenentul de securitate Turbatu, avînd asupra sa pistol de care va și face uz dealtfel, tip dogmatic, mereu pus pe întocmit dosare, va fi unul dintre aceia care peste timp va contribui la excluderea din partid a fostului prim-secretar și la trimiterea sa în detenție. Loc în care Dumitru Dumitru are tăria de caracter să reziste înțelegînd perfect faptul că a greșit un individ, și nu partidul, și forța de a-i avea „colegi" pe unii dintre aceia pe care el însuși, pe timpuri, îi trimisese acolo.

Acest teribil roman social nu poate să aibă alt final decît acela pe care viața însăși l-a dictat odată cu curmarea hotărîtă și publică a abuzurilor comise, act de o importanță excepțională în viața țării, legat de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dumitru Dumitru devine prim-secretar al unei regiuni, Mihalache Dometie modest funcționar la ADAS, chiar dacă pasiunea sa pentru note informative îi rămîne nealterată, Tudor Cernat, directorul general al unui important combinat chimic, avînd atît realizări cît și avarii, iar Ruxandra Mărăcineanu reconstruiește orașul la cererea primului-secretar Dumitru Dumitru, unul și același cu bărbatul care, pe cînd era mică, i-a trimis tatăl în detenție. Viața deci, lumini și umbre pentru că în cartea lui Dinu Săraru paginile sînt despre și pentru oameni. Memorabile sînt paginile în care Năiță Lucian povestește despre front, moartea Măriei Nobilu, scurta și dramatica poveste de dragoste consumată între Ruxandra Mărăcineanu și Tudor Cernat, moartea bătrînului Dumitru și multe altele.

Reconstituind cu fidelitate o epocă trecută, cu întregul ei patetism, cu temperatura ei fierbinte și cu greșeli mai mult sau mai puțin inevitabile, Dinu Săraru nu intenționează, faptul este evident, să acuze, ci, ca oricare romancier veritabil, intenționează și reușește să compună cu mijloacele artei o viață cel puțin la fel de adevărată ca viața însăși. **Clipa** este declarat un roman care omagiază clarviziunea Partidului Comunist Român, partid a cărui viață se identifică cu aceea a țării, viața activiștilor săi, țăria de caracter a membrilor săi. Cartea aceasta atît de bine scrisă, relevantă pentru talentul autorului, pentru înțelepciunea și seriozitatea cu care s-a luat în serios la vîrste la care alții au obosit sau nu mai scriu, este de natură să dovedească un lucru cutremurător de simplu : în însuși perimetrul acestei țări există posibilitatea, izvorîtă din necesitate, de a scrie despre viața noastră așa cum a fost și este ea. Nu avem nevoie de aprobări speciale pentru a scrie despre viața noastră, ci de cunoașterea vieții, de cinste, și cinste înseamnă a iubi patria și partidul, pămîntul care ne naște și care în ultimă instanță înseamnă pentru fiecare dintre noi totul. În măsura în care vrei să faci din toate acestea artă trebuie să ai talent, valoare, ori Dinu Săraru le are și încă din plin, motiv pentru care un prozator, mai mic deocamdată, salută **Clipa** cu entuziasm și sinceritate.

EUGEN SECELEANU ■

Cum citește un critic

E un prilej de melancolie pentru un critic să-și amintească starea de spirit în care-l transportau lecturile mai demult, să zicem în adolescență, adică într-o vreme cînd actul de a citi nu avea pentru el alte sensuri și alte urmări decît propria satisfacere interioară. Era destins, trăia cu ingenuitate bucuria de a se abandona lumilor imaginare, fericit de emoția surprizei ce i se oferea neîntrerupt.

Criticul profesionalizat, criticul actualității literare, căci la acesta mă refer, citește în alt chip. Reveria pe marginea cărților prea rar și-o poate îngădui. E încordat fiindcă are de rostit o sentință și, spre susținerea poziției sale, adună mereu argumente ; le cerne, le ierarhizează, le dă un aspect organizat ; impresiile spontane le verifică în recea lumină a logicii.

Toate acestea și încă altele fac din lectura criticului mai puțin un izvor de plăcere, cît unul de tensionare și de răspunderi. Émil Faguet observase : „...lire en critique n'est pas un plaisir ou du moins est un plaisir très particulier, mêlé de beaucoup de sécheresse".

Această realitate, decurgînd din împrejurări specifice, lasă anumitor critici gustul amar că au fost supuși unei privări nedrepte ; că le-a fost răpit, fără șanse de recuperare, un bun ce le aparținea : plăcerea lecturii. Asta determină o umoare anume. Avem critici posaci, veninoși, „răi" din principiu, parcă pentru a-și răzbuna frustrarea ale cărei urmări le suportă. Privesc cu egală antipatie atît spre critică, ce ar fi „vie novată" de situația lor, cît și spre literatura însăși. Orice citesc le provoacă neîncredere, nemulțumire, chiar mînie și traduc asta în judecățile lor invariabil negative, deschis sau voalat exprimate. Asta cînd nu intervine blazarea, indiferența nivelatoare.

Supărarea de a fi critic produce asemenea specimene de psihologie profesională viciată. Dar critica e o îndeletnicire care implică renunțări și cine nu și le asumă liber, din capul locului, se angajează riscant pe un drum ce nu este al său. Forța interioară a criticului e probată și de această capacitate : de a consimți fără crispare la un sacrificiu necesar.

G. DIMISIANU ■

Scriitori români de azi

Leonid Dimov

„Debutant" în jurul vîrstei de 40 de ani, Leonid Dimov, născut în orașul Ismail, la 11 ianuarie 1926, face parte din categoria scriitorilor care și-au amînat notorietatea, acceptînd, în schimbul așteptării sîcîitoare, consolarea unei consacrări aproape instantanee. După cîteva încercări în **Gazeta literară** (1956) și **Tînărul scriitor** (1957) cu fragmente din ciclul **Horia**, semnate Leonid Dima, poetul s-a impus brusc cu volumul de **Versuri** din 1966, devenind foarte repede creatorul **baladei onirice (Carte de vise**, 1969) și al unor poeme de mare rafinament lingvistic și muzical, în tradiția pastelurilor chineze ale lui Alecsandri, a rondelurilor lui Macedonski și a **balcanismului** savant, practicat de Mateiu Caragiale sau de Ion Barbu.

Prima observație generală care ar trebui făcută privește noțiunea de **onirism.** Respins cu vehemență în teorie (printre alții, de Virgil Teodorescu și de Al. Philippide), onirismul s-a dovedit a fi, în practică, o pură convenție literară, așa cum convenție (sau trucaj) sînt „automatismul" suprarealiștilor, „autenticitatea" lui Gide, a lui Camil Petrescu și Mircea Eliade sau „memoria afectivă" a lui Proust. Visul fiind un act existențial irepetabil, amintirea visului este o **imagine** în care s-a reinstalat realitatea și, nu de puține ori, sensul. Să examinăm, pentru a verifica această observație, **Istoria lui Claus și a giganticei spălătorese**, o baladă a lui Leonid Dimov publicată de Miron Radu Paraschivescu în 1966, în suplimentul revistei **Ramuri, Povestea vorbii**, și retipărită apoi în volumul **7 poeme**, din 1968. Amintind prin titlu de **Riga Crypto și lapona Enigel** și prin construcția mecanică a personajelor, de proza absurdă a lui Urmuz, **Istoria lui Claus...** este, la prima vedere, un „menaj" banal, care lasă impresia de poveste incoerentă și absurdă, în măsura în care poetul a trecut-o, voit, printr-o regie barocă : „Bătrînul Claus, (vecinii nu prea cred), / Stă cocoțat de veacuri pe-un trepied : / Costum de sport, sandale noi, tunică, / Rotește-n deget o sfîrlează mică / Și-n barba-i verde, prinsă de podele / Stau în cîrlige, globuri și mărgele". „Gigantică, cioplită-n volte pline / Spălătoreasa bună care-l ține / Îl unge cu clăbuc, într-o mînie / Și rufe roșii suie pe frînghie...". Punctul de plecare al poemului este însă acela al unei ciocniri esențiale între obiect și spirit, între două modalități de a produce, între realitate și vis. Claus este visătorul aerian, artistul gratuit și boem care, întorcînd spatele realității, contemplă lumea printr-un vizor fabulos. Cînd gigantica spălătoreasă, imagine cu totul remarcabilă a activității imediat-productive, desface „menajul", lăsîndu-l singur pe artist, acesta este confruntat brusc cu realitatea. Finalul baladei propune o soluție de echilibru, de conciliere a personajelor și, prin ele, un fel de a interpreta mai adecvat relația dintre realitate și fantezie sau, într-o altă exprimare, dintre structură și suprastructura ei. Ceea ce a putut să pară la început un spectacol fastuos dar gratuit, s-a dovedit a fi, pînă la urmă, o dezbatere riguros condusă și profundă, pentru că poetul a știut să introducă în recuzita paradoxală și barocă a versurilor, o idee curajoasă de filozofie socială. Oniric în aparență, **Istoria lui Claus...** este, de fapt, un poem complex, care poate fi comparat, tipologic vorbind, cu **Minerii din Maramureș**, deci cu un poem politic, dar și cu **Luceafărul** eminescian sau cu **Riga Crypto...**, care sînt poeme simbolic-filozofice.

Din aceeași categorie fac parte, într-un fel sau într-altul, și baladele din **Cartea de vise, Vîrcolacul și Clotilda, Jeny și cei patru sergenți, Lili și densitatea, Vis cu frizerie** sau extraordinara **Poveste a acarului și a miraculoasei călătoare.** În esență, Leonid Dimov nu face decît să examineze, într-un decor neobișnuit, un număr de sentimente și de întîmplări eterne, dragostea, amintirea, dorința, moartea, pe care le modelează în stilul pictural al lui Tanguy, René Magritte și de Chirico. Văzute, poemele acestea produc o impresie copleșitoare. Ele se organizează într-un univers riguros și coerent, cu o cromatică particulară de galben, verde, roșu, violet, siniliu, frez, crem, fildeșiu și roz-alb, cu o astronomie particulară, în care soarele și luna devin mari sfere negre, în ascensiune bruscă pe un cer de smîntînă. Orașele lui Dimov sînt o aglomerare de clădiri cu camere triunghiulare, conice sau în formă de ou, cu ferestre pe care sînt lipite poze, cu porți cu ivăre de alamă, cu acoperișuri întrerupte de lucarne, cu străzi în mozaic, piețe de topaz, statui, clopotnițe, turnuri, donjoane, estacade, cupole, palisade și grădini labirintice, în care colcăie o vegetație luxuriantă, crescută peste ziduri, ca aluatul. Totul este funcțional în universul acesta, mulțimea animalelor, care aleafgă trimise pe străzi de întîmplările din subconștient, calendarul meteorologic, cu ploi intermitente de cuburi și de bile, muzica produsă de un taraf de instrumente decorative, locomotiva stranie, cu tramvaie roz pe sine de cocă, cu biciclete de argint, trenuri roșii, zeppeline, planoare, vapoare cu zbaturi și trăsuri.

După cum se vede, Leonid Dimov unifică, într-un sistem coerent, tradiția parnasiană a poeziei române, simbolismul exotic și balcanismul, la care adaugă filonul mai nou al suprarealismului, prelungit, în chip paradoxal, pe filiera picturii, nu pe aceea a literaturii, cum ar fi fost firesc. Ca toți poeții mari, care pot fi propuși pentru a ilustra, împreună cu alții, o literatură, Leonid Dimov este un poet de sinteză, și se vor putea descoperi cu ușurință la el „împrumuturi" din Urmuz, din Ion Barbu sau chiar din Fundoianu. Cu toate acestea, nimeni, la noi, nu a realizat în poezie o construcție mai vastă și mai sistematic barocă, nimeni nu a imaginat mai exact o lume a formelor — cromatice, spațiale sau sonore. Ca Noe, care amenințat de potop adună pe o corabie tot ceea ce crede că poate fi util într-o lume nouă, Leonid Dimov construiește un univers prin selecție, criteriul său esențial fiind **forma**, în toate ipostazele ei. Ne place sau nu, alături de noi, în jurul soarelui, se mai învîrtește o planetă — planeta Dimov.

FLORIN MANOLESCU ■

Cronica literară

Al. I. Ștefănescu: FRATELE MEU, FEMEIA

În **Fratele meu, femeia**, Al. I. Ștefănescu exersează aproape fără excepție povestirea cu subiect erotic. Titlul subliniază mai degrabă un stil și nu un program, cu alte cuvinte gustul pentru paradox și sugestia simbolică. Autorul însuși se apără, spunînd că nu despre condiția femeii este vorba aici. Desigur, niște prejudecăți sînt cît de cît mișcate. Sub toate aspectele este urmărită înrudirea profundă („Sameză") dintre bărbat și femeie.

Pe de altă parte, în subtext, dorința e de a simboliza confruntarea dintre bărbat și femeie. Din cînd în cînd drama cuplului este mutată în tragedie ; efectul ni se pare îndoielnic. Sensul propriu și, credem, și cel dorit de autor este de comedie gravă. De fapt, niciodată partenerii nu se implică total, sau se trezesc la timp. De unde și disponibilitatea lor ironică.

Vorbeam de prejudecăți. Amintim două dintre prozele volumului : **Adelaida și Kiki.** Prima constituie o rememorare adresată unui tînăr medic. Suferința femeii, acum destul de în vîrstă, e de natură erotică. Convențional pare numai pretextul mărturisirii. Adelaida are personalitate, nu aparține tipului comun de femeie. Pasiunea pentru revoluție i-au trezit-o versurile lui Jószef Attila. Mult mai tîrziu criza care va provoca spovedania va fi prilejuită tot de dragostea (de data asta împărtășită) a unui artist, Petru. Viața Adelaidei — retrăită — seamănă cu un șir de catastrofe. Drama Adelaidei constă în a fi o femeie foarte inteligentă, om politic, savant, însă în același timp nu complet emancipată. În **Kiki** se denunță mediocritatea bărbatului. Întreaga poveste improvizează un dialog despre Ramses, un individ de succes, fără scrupule, viciat și, se înțelege, superficial.

Materia fiecărei povestiri e supusă unei duble interpretări : tipologică și simbolică. În primul caz, putem vorbi de niște constante caracteriale, în spiritul fiziologiei clasice, dar fixate cu mijloace moderne și cu mult mai multă nonșalanță. Este și un procedeu de a evita monotonia, mai ales că situațiile se repetă obsedant. În celălalt plan, desprinderea de contingent și de social nu e mai puțin spectaculoasă. Idila sfîrșește citeodată prin a-și asocia un scenariu mitologic, ca în **Felix**, reluînd aventura lui Apollon cu nimfa Daphne. Eroii nu mai au nume și alunecă în simbol. În ciuda tonului patetic și grandilocvent, Al. I. Ștefănescu ne oferă cîteva pagini de vibrantă poezie.

Desigur, multe dintre povestiri sînt fantezii duioase, proiecții ale refulării. Femeia caută un spațiu de refugiu și de regenerare : marea, muntele, MAREA DRAGOSTE. Iubirea, în acest caz, poate fi și o formă de revoltă. Cu toată filozofarea ce animă nu o dată monologul, autorul nu abuzează, adică nu încifrează rostirea, ci o menține în nota ei firească. Semnalăm totuși unele stridențe datorate mixturii de anecdotic și „metafizică", de prozaism și poezie, de seriozitate și comic, de vulgaritate și aleasă distincție. De vină sînt însă personajele, nu autorul. Ținem neapărat să prevenim o posibilă confuzie. Al. I. Ștefănescu este un prozator inteligent, dar și abil, care se înlătură cu discreție din calea eroinelor sale. Altfel, proza pe care o scrie este perfect obiectivă și realistă.

CORNEL MORARU ■

CELEI

un loc în care nu se poate nici dărîma, nici construi, dar unde se dădește totuși — lîngă trecut — un viitor

Celeiul, mica așezare din Cîmpia Romanaților, de lîngă Dunăre (3 km de orașul Corabia), vatra anticei Sucidave dacice, zisă și „tîrgul Sucilor", e, spun istoricii, cel mai vechi sat românesc, fiind numit cu numele său („Cheleiul") în Diploma dată de Bella al IV-lea Cavalerilor Ioaniți, la anul 1247 : „...și pescăriile care sînt acum în ființă sau care se vor face de către dînșii, care toate vrem să se oprească în întregime în folosul fraților acestora (Ioaniții), în afară de pescăriile (piscaciones) de la Dunăre și iazurile (piscinae) de la Chelei, pe care le păstrăm împreună pe seama noastră și a lor"...

Heleșteiele de demult, faima Celeiului, au dispărut. O uriașă incintă îndiguită (14 000 de hectare) a alungat, a secat, a petrecut în neființă apele vechi, a desfrunzit și a scuturat toate acele gigantice, fabuloase ghirlande de lacuri și bălți ce însoțeau firul Dunării, înflorindu-le altfel, transformîndu-le în ogoare de grîu și porumb. Peste pescăriile Diplomei Ioaniților crește grîul și crește porumbul, și cresc, pare-se, bine. C.A.P.-ul Celeiului a dat în vara asta 5 000 kg de grîu la hectar, a dat acum, în toamnă, peste 7 500 kg porumb boabe, digurile și irigațiile (sîntem aici în perimetrul marelui sistem de irigații „Terasa Corabia", care acoperă 39 000 de hectare) umflă năvoadele verilor și ale toamnelor cu mari recolte, chiar dacă, de fapt, din cele 14 000 de hectare îndiguite ale I.A.S.-ului din Corabia rodesc doar vreo 9 500, restul fiind grinduri și cimitire de cioate, stîrvuri lemnoase ce par, sub lumina sticloasă a anotimpului, spinări fantastice de animale terțiare deshumate de arheologii ce caută, sub talpa Celeiului, ruinele anticei Sucidave. Sînt, lîngă pietrele dezvelite sub cer ale Sucidavei, resturi dintr-o arhaică civilizație a naturii, printre care, unic vestigiu viu, se plimbă și azi cocostîrcul, măsurînd vegetația stranie a lanurilor de grîu sau porumb, aparută parcă într-o altă eră. Ele, aceste păsări bătrîne, din aceeași familie cu stîrvurile lemnoase, revin, ne povestesc cei ai locului, în incinta îndiguită, revin căutîndu-și cuiburile, revin cu speranța că, poate, într-o clipă de abandon sau de grație a naturii (de catastrofă, în limbajul omului), balta va reintra în vechile-i drepturi. Ele așteaptă, ca niște **mire** sui-generis, plantate în inima lucrării umane, această clipă, care nu va veni niciînd. Destinul acestor pămînturi este de-acum pecetluit. Implicînd și destinul cocostîrcului, întregul circuit biologic al locului — pămînt, apă, cer — s-a cuprins, în ultimii ani, într-o perspectivă de facere și refacere a naturii ce amintește, prin dimensiuni și consecințe, geneza. Sub această lucrare de o unică anvergură, care înseamnă diguri și irigații, stîrpirea bălților, strămutarea Dunării într-un spațiu decis și supravegheat de om, s-a obținut nu numai o modificare substanțială a geografiei, dar s-a născut, de fapt, un alt Celei.

Au dispărut, în anii din urmă, nu numai pescăriile Ioaniților, a dispărut — ca sat — satul însuși. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, nu mai este astăzi un sat. A fost sat, cu statut de sat, pînă în 1968. Acum e oraș, de fapt o parte a orașului Corabia, un cartier al acestuia. Marginile orașului și ale satului, despărțite mai ieri printr-o cîmpie arhaică, acum se ating. Între Celei și Corabia, pe ambele laturi ale unui bulevard de asfalt, se înlănțuie marile hale de sticlă, esplanadele de beton și piatră ale unor moderne industrii, inaugurate în anii din urmă : o mare tăbăcărie (cu firma „Sucidava"), o mare fabrică de zahăr Din cele 500 și ceva de case ale Celeiului pleacă, diminețile, spre aceste fabrici, cîteva sute de flăcăi și de bărbați. La Celei, ca în atîtea alte locuri, agricultura, de cîțiva ani, a devenit o ocupație feminină, o fac nevestele muncitorilor, o fac, de fapt, cu ajutorul acestor neveste, specialiștii în irigații, hidrologii, motopompiștii și, evident, mecanizatorii, și o fac, cum spuneam la începutul acestor rînduri, destul de bine, dovadă cifrele recoltelor. Aliniind aceste cifre, sau, și mai bine, traducîndu-le la sol, lăsînd solul să se constituie singur — conform planurilor de producție ale C.A.P.-ului — în cadrul geografic și istoric al zilei de azi, obținem o geografie și o istorie a acestei zile ce nu par a se resimți prea mult — cel puțin în raport cu vechile lor măsuri, cînd grîul, de pildă, nu trecea de 700—800 kg la hectar — de lipsa bărbaților și a flăcăilor, deveniți „orășeni" sută la sută, în dubla lor calitate de participanți la muncile citadine și de localnici ai unei vetre ce nu mai e sat, ci „cartier" urban.

Cuvîntul „oraș", de fapt, se pronunță pe-aici de mult, el plutește în aer de cînd se știu cei ai locului, chiar dacă el, acest cuvînt cu rezonanțe atît de ispititoare astăzi, fascinînd generațiile noi ale satului, nu se aplica unei realități, cel puțin nu uneia imediate, palpabile, ci unei amintiri, unei realități pulverizate de timp, Celeiul, cel mai vechi sat românesc, este și unul dintre cele mai vechi orașe, este orașul antic Sucidava, ce, dezvelit în parte de sapa arheologului, în parte ascuns sub zidirea mai nouă, sub casele oamenilor și sub grădinile lor, a trăit, pe aici, într-o strînsă intimitate cu viața localnicului. În curtea școlii generale din Celei, copiii, în recreații, beau apă dintr-o fîntînă a orașului antic, clădită în secolul al II-lea al erei noastre. Izvorul e viu și proaspăt de 18 veacuri, cărămizile circulare romane ce l-au captat distilîndu-l din mîlul primar al unei vetre și mai străvechi, cu urme de viață din neolitic, se păstrează intacte și azi, stau de veacuri în pînza lichidă, nemistuite de ea, tefere ca niște roci geologice, urmărind pe dedesubt, cu ochiul rece al apei, fisura iluzorie a evenimentelor pe sub trupul de navă scufundată al lumii antice. Fapt curios, nu cărămizile implîntate în ape, ci țiglele roșii ce acoperă ghizdul, puse acum cîțiva ani de alte mîini, se vădesc mai șubrede, au și început să se ruineze, mărturisind — ele, și nu vestigiile antice ! — leziunile grelei acomodări cu timpul... Dar aceasta e o altă poveste. Ca și la Histria, unde o locuință din veacul nostru a fost podită cu gîturi de amforă, la Celei, în această „Histrie a Olteniei", cum o numește istoricul D. Tudor, omul contemporan calcă vatra casei și-a vieții sale cu pas istoric, atingînd direct piatra antică. Școlarii beau apă din fîntîna romană, iar un gospodar ca Florea Diaconu zis Ghiloșan, mort nu demult, la vîrsta de 95 de ani, cobora, cînd voia să bea vin, sub casă, într-o pivniță-bolgie ai cărei pereți, teferi și astăzi, fac parte din zidul de apărare al orașului antic, durat în veacul al IV-lea. (Mai trăiește un fiu al lui Florea Diaconu, Ion, iar un fiu al acestui fiu, căruia satul îi zice Ică, mecanic la Fabrica de zahăr, tot jinduie să dărîme casa cea veche, să facă una „modernă", însă istoria, mai exact istoricii, nu-l prea încuviințează. Dar și aceasta este o altă poveste, asupra căreia vom reveni.) Între orașul antic și Celeiul modern, devenit vatră urbană în 1968, este astfel o relație de continuitate, dar și de surprize, de certitudini, dar și de enigme, de relicve, dar și de boabe de grîu, într-un cuvînt de competiție a duratei, de zămislire întru eternitate cu mijloace, materiale și tehnici ce, evident, se deosebesc, dar care leagă cele două capete ale neamului, fiecare din ele marcat spectaculos prin niște monumente.

Acum șapte ani, cînd Celeiul a devenit cartier al Corabiei, deci „oraș", halele marii fabrici de zahăr erau abia în construcție, iar cele ale marii tăbăcării, una din cele mai mari ale țării, erau încă pe planșetele proiectanților. Decizia administrativă, cu alte cuvinte, era mai mult o anticipare, o prefață la viitor, deși „istoria citadină" a Sucidavei curgea, cum spuneam, somptuos și bogat prin trupul satului, pulsa puternic prin ere, prin niște vene sau artere ale străfundurilor ce încă urcau spre buza urmașilor izvoare proaspete, izvoare vii. Din aceste străfunduri și pînă la zi, ignorînd presiunile timpilor succesivi, povara lor, istoria iese fulgerător, țîșnește ca o fîntînă arteziană la cea mai mică atingere cu lopata sau dalta, ea impregnează totul, pămîntul în care fierul tractorului face mereu să pocnească văsării preistorice, dacice sau romane, ea sprijină bolțile pivnițelor, temeliile caselor, vetrele vieții de ieri, de azi și de mîine. Este pămîntul cu o memorie istorică fenomenală, este pămîntul pe care urmele vieții omului se pot citi în suită, neîntrerupt, de vreo cinci milenii, destăinuind un drum sau un urcuș ale cărui trepte au rămas intacte, vizibile, miraculos de intacte și de vizibile, miraculos cu atît mai mult cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întîmplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Zidurile orașului antic, deshumat de arheologi în mare parte, par trasate, prin iarba carbonizată a cîmpului, cu un deget gigant, ca un șanț în materia cenușie a creierului nostru. Ele ies parcă nu din pămînt, ci din adîncul memoriei noastre. Toate aceste pietre de coloane, de ziduri, de temple, de case, de drumuri, au căpătat parcă circumvoluțiuni, reprezintă promontoriile de cugetare ale unui peisaj din care se deduce, cu o rară plasticitate, o țară veche și, mai ales, una eternă. Și, mai ales, una care gîndește, care știe ce vrea, cine e, unde merge. În acest spațiu pietrele gîndesc, gîndesc parcă printr-un efort al geologiei, sau printr-un efort uman, gîndesc mut, încifrînd încă niște taine, dar totodată limpezind neîntreruperea, miraculoasa neîntrerupere a unui drum. O istorie urcînd prin cinci milenii, o istorie în care citești, neîntrerupt de nimic, fără hiatusuri și fără umbre, desenul nostru ca spiță, ca neam, ca popor, de la bordeiul omului neolitic la așezarea dacică a Sucilor, de la castrul învingătorilor la podul lui Constantin cel Mare („Ler Împărat", în basmele locului), arcuit peste Dunăre în veacul al IV-lea, de la drumul roman („drumul" sau „calea domnului de rouă", în mitologia locală) la cetatea romano-bizantină distrusă de năvăliri în veacul al VI-lea, de la vestigii ale epocii feudale la evenimentele epocii pașoptiste, atît de fierbinți aici, în Celeiul lui Popa Șapcă și, de aici, pînă azi, într-o succesiune de imagini ale evilor din care nici una nu s-a pierdut. Totul, aici, s-a păstrat, s-a păstrat ca în vitrina unui muzeu, așezîndu-se sub apa timpului succesiv, lustruindu-se, căpătînd patină și valoare prin atingere cu alte și alte șiruri de mîini, care trec depozitul din generație în generație, din amintire în amintire, pînă cînd și aducerile aminte devin piese de muzeu. Peste orgoliul vechimii și al continuității istorice, la fel de viu, uneori covîrșindu-l, e, pentru omul locului, cel al unicității acestor fapte ale istoriei. Sîntem pe teritoriul lui „cel mai", al lui „cea mai", superlativul făcînd începutul oricărei fraze a localnicului (a oricărui localnic !) improvizat în ghid. E un orgoliu tipic oltean, orgoliul acestor olteni din Olt, care, ca orice olteni, nu tolerează punerea sub semnul comparației a nici unuia dintre darurile și harurile pămîntului lor, dar aici, la Celei, acest orgoliu se sprijină pe niște argumente materiale certe, sculptate în piatră, în fier și bronz. Localnicul, cîtindu-i pe niște iluștri cercetători ai locului, de la Marsigli la Bolliac și Tocilescu, dar cel mai adesea pe profesorul Dumitru Tudor (care-a inaugurat în anul acesta, aici, a 45-a campanie anuală de săpături arheologice la care participă, care, deci, e ca și al locului, un cetățean de onoare al locului), nu uită să-ți atragă atenția că, pășind pe strada Libertății, mai cunoscută sub numele de „ulița Șepculeștilor", fiindcă pe-aici s-au întemeiat cu casele cei mai mulți din urmașii popii cu pistoale sub anteriu, pășești, de fapt, pe cel mai vechi drum roman din țară, drum pe care, și după retragerea aureliană, am continuat să pășim, spre întîlnirea cu destinul nostru inexorabil, destinul nașterii unui nou popor. Același localnic improvizat în ghid nu va omite să-ți spună că bazilica din incinta cetății e cel mai vechi lăcaș creș-

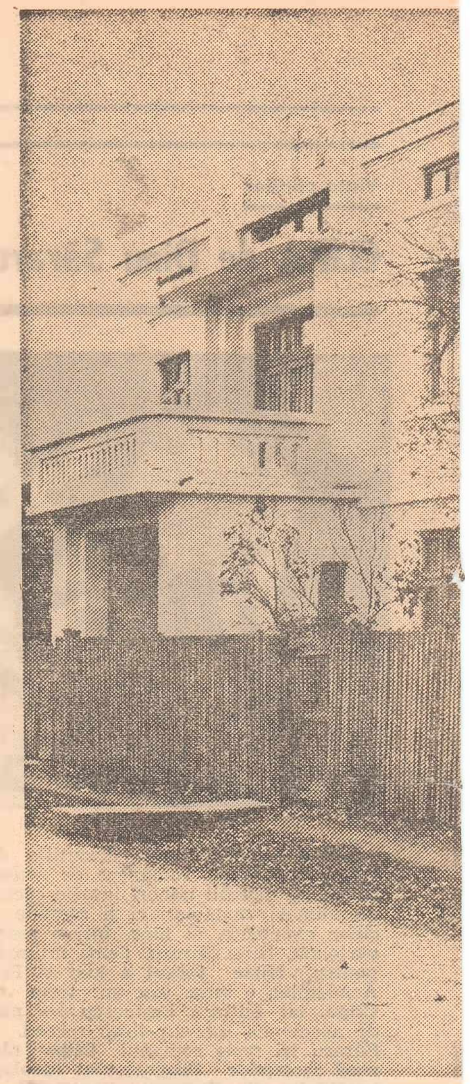

tin (veacul al VI-lea) din cîte se știu pe cuprinsul Daciei și că, la un pas de această bazilică, se află celebra „fîntînă secretă", clădită și ea în veacul al VI-lea, construcție unică în lume, descoperită în 1958, punct de atracție pentru marii cercetători ai străinătății, ca și pentru pelerinii de toată ziua.

Localnicul-ghid ce ne conduce la „fîntîna secretă" nu-i un improvizat, deși, după vorbă și după port, ai putea, superficial, să-l crezi. (N-am căzut în acest păcat nu datorită perspicacității noastre, ci datorită profesorului Marcel Ghigheanu, directorul Muzeului de istorie-etnografie din Corabia, ce ne-a avertizat asupra acestui om.) E un țăran cu numai șapte clase primare, îl cheamă Florea Șapcă, e strănepot în linie directă al lui Popa-Șapcă, stă cu casa pe ulița Șepculeștilor, la numărul 31, la numărul 33 stă fratele său mai mic, Traian, dulgher la ferma zootehnică a I.A.S.-ului. Case mari, impozante chiar, cu pereți șofranii îmbrăcați în viță-de-vie, cea a lui Florea e cea mai nouă, n-are decît vreo zece ani. E un imobil frumos, solid, confortabil, un edificiu în care arhitectul-șef, care-i chiar gospodarul, ajutat de niște pietrari și dulgheri din Orlea, și-a pus la examen toate priceperile și exigențele unei vîrste mature, laolaltă cu grija pentru „specific", înțeles ca o meditație nu numai asupra vechii arhitecturi, ci și asupra istoriei. Arcada trilobată ce încunună stîlpii de piatră de la intrare se continuă, de-a

---

Anchetă socială

Banii cîștigați necinstit nu țin cald niciodată

Este mai degrabă mărunt, negricios, cu ochi vii și sclipitori. Reușește să-și schimbe expresia feței de la o clipă la alta, deși în mijlocul ei stă ferm și bine înfipt un nas mare și gros care i-a adus dealtfel și porecla de Costică Nas. Îl cheamă deci Barîngă Constantin (Costică, Costel) zis și Nas (Năsosul, Nasolul), are 45 de ani, dintre care a petrecut în detenție 8 luni pentru furt calificat, 2 ani pentru abuz în serviciu, 4 luni pentru contrabandă, 1 an și 6 luni într-o colonie de reeducare, 2 ani și 6 luni pentru speculă. Aceste „concedii" luate fără voia lui sînt urmate acum de unul mai lung, de peste 5 ani, pentru „efectuarea de operațiuni interzise cu mijloace de plată străine și metale prețioase, cumpărarea și vînzarea de obiecte de proveniență străină". Trebuie să spun însă de la bun început că între ultimul (ultimul, deocamdată) și celelalte amintite mai sus, Barîngă „a lucrat" cam 7 ani pe piața bișniței din București, ajungînd după atîtea „eforturi" un fel de prinț al bișnițarilor din sectorul IV (neexcluzîndu-le, bineînțeles, nici pe celelalte), cu o avere în obiecte, valută și bani în numerar de aproximativ O Jumătate De Milion. În averea „Năsosului" intrau și două mașini, un Opel și o Dacia 1 300, detaliile însă vor urma. Deocamdată ne aflăm într-unul din barurile de hotel (Athénée, Union, Ambasador, Lido, Manuc etc., n-are importanță în care, Costică „Nas" doar trecut prin toate), la o măsuță împodobită cu cești și pahare pline de băutur scumpe, între care sclipesc, albe și lung țigările. Nu lipsesc nici două-trei „prie tene" care-și clatină perucile cînd se în torc spre intrare să vadă ce-și-cum-arată aia-ăla, abundă și zîmbetele lungi, priete nești, ale personalului, s-aude și cum cînt un casetofon. În fine, mă rog, viață blînd și ușoară ca puful de păpădie, cum ar spun tanti Elvira. De vorbit se vorbește tar cînd poate auzi lumea, în șoaptă, cînd s tratează prețurile. Acestea, o dată „tra tate", se schimbă pungile de plastic c inscripții mai noi sau mai vechi, cur schimbă fotbaliștii fanioanele, iar băieț încep să se ocupe și de fete, să le po vestească una sau alta, să le mai întreb cînd a plouat sau ce mai face cinev care, evident, lipsește întîmplător de l masă. Se mai întîmplă uneori ca în ba să intre un individ cu privirile rătăcit care să se apropie de masă și să le șop tească grăbit : „Greierele pe faleză". A tunci toată trupa se agită, cer nota, plă tesc iute și ies pe tăcute, căutîndu-l c privirea pe lucrătorul de miliție anunța Rămîne citeodată „boss-ul", cel care, î afară de un teanc de sute, n-are altcev la el, pentru că nu coboară „șeful" chia atîta pînă la a vinde „jos" țigări, ar „slujbașii" lui și-i plac numai afaceril „en gros". Afișează chiar un surîs im pertinent, de „negustor cinstit", mai cer o cafea și abia cînd are el chef iese p poarta hotelului, deschisă larg de porta se duce la mașină, face contactul și de mărează elegant, salutînd cunoscuții pa lizi de invidie. „Are noroc, dom'ne, e da dracului barosanu' !" (Spre deosebire d alții, Costică „Nas" avea și șoferul lu Niculae Niculae, în „timpul liber" și fri gotehnist la Biofarm !).

Iată numai o secvență din viața unu așa-zis om de afaceri, viață dusă în vă

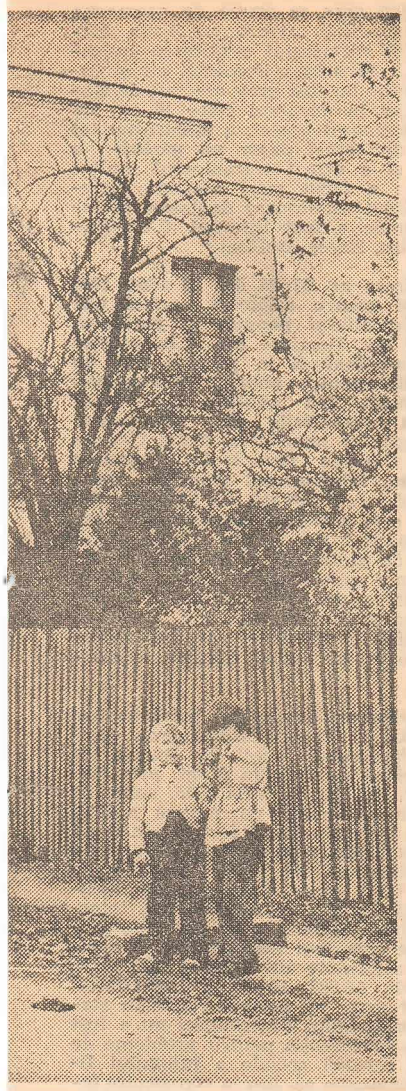

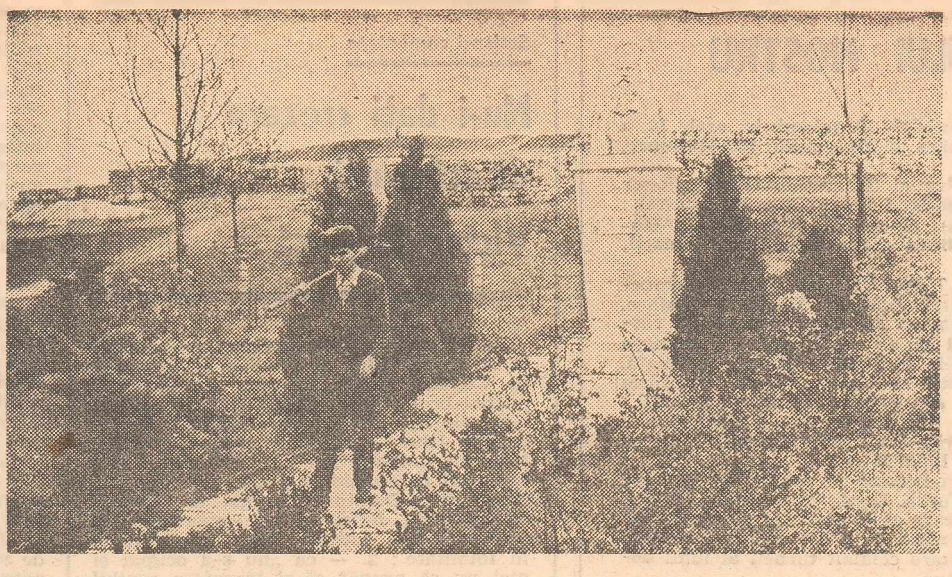

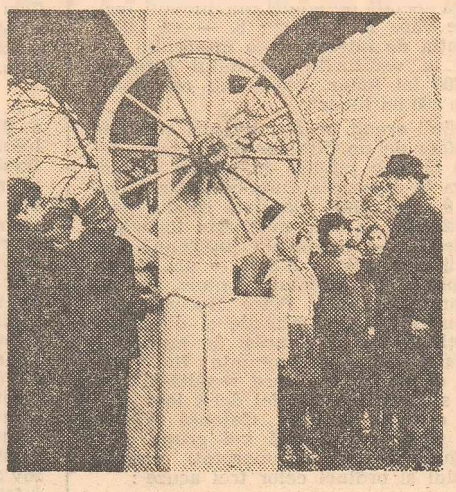

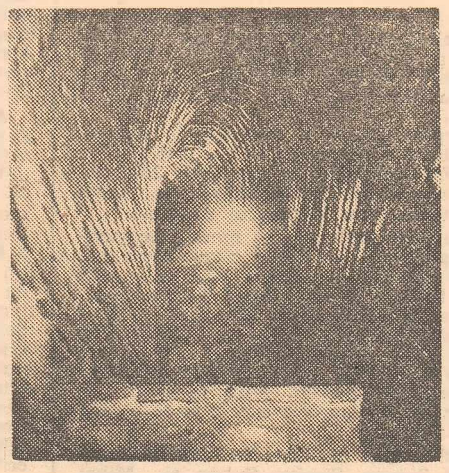

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

ul pereților, pe sub streașină, prin mulaje în mortar pictate cu un gri-ațiu oxidat, „patinat", avînd ca mo-niște capete de zeițe, luate, s-ar zice, t de pe teracotele Sucidavei. Efectul ițin derutant, dar, după prima ame-i a ochiului, imobilul totuși „se ține", reașază temeinic, ca toate celelalte ri de pe ulița Șepculeștilor, în lăca-memoriei culei, încă vie pe-aici, cu ele celebre risipite în toată zona. În-casa lui Florea Șapcă și cea a lui -său e un grilaj de fier forjat, îm-bit cu niște stele metalice, tot în gri-ațiu, și, rezemată de el, o placă me-ală, amintindu-ne că aici, pînă prin de început ai acestui veac, se putea vedea faimosul „bordei al lui Popa ă", sediul de-o noapte al guvernului otist, tabără de popas în drumul din-slaz și Craiova. Vizavi de casele cu erele 31 și 33, pe un soclu de piatră, ijlocul unei mici grădini, este bustul Popa Șapcă, pe care-l șterg cu rîn-diminețile, înmuind cîrpe curate în „fîntînii secrete", aflată la cițiva cei doi frați și ceilalți mulți Șepcu-ai uliței. Florea, spuneam, are școală ă, doar șapte clase, dar știe, după esorul Ghigheanu, „tot ce se poate despre Sucidava, despre istoria mile-a locului. Împătimit al acestei is-s-a alipit echipelor de arheologi, cu

lumii, unul dintre cei care, deși nu mulți, nu sînt nici atît de puțini, t să-i putem ignora, trecînd nepăsători lîngă ei și pungile lor îmbuibate. Îi em prelingîndu-se dintr-un gang în-ltul, de la o masă la alta, de la un p la altul, cu clienții lor ocazionali și de mînecă, îi auzim cum își oferă arfa" în fața Ateneului român, pri-stupefiați cum scot din buzunarele lor fund calupuri de țigări străine, case-ane, ochelari, bluze, umbrele, cizme, și și alte sclipiciuri valutare. Bărbați ri sau bătrîni, rumeni în obraz, care ncese" în afara legii, cu piepturile ind de sute, ne rid în nas mergînd taximetrul la frizer.

★

- Încă nu s-a creat o opinie fermă etățenilor împotriva acelora care nu-și igă cinstit, prin muncă, existența, îmi ne locotenent-colonelul Ion Gogîlea, de circumscripția a 8-a miliție. Unii ce-ni manifestă indiferență totală, iar nu numai că nu intervin, dar chiar tă să-i apere, direct sau indirect. Aici em aminti și rudele care știau de cei practică specula pe cale largă și u făcut nimic, ba unii au și profitat de urma acestora. În cazul lui Barîngă, am avut datele, noi am acționat rativ și (rîde) cu folos.

ocotenentul-major Constantin Salitră la aceeași circumscripție de miliție unul și același cu „prietenul" milio-ului de plastic Liubarschi (Kichinoclu) pre care am scris. Este tînăr și are iza „totul este să nu abandonezi". Ală-de el, un alt tînăr ofițer de miliție, iu Măgerușanu, s-a ocupat cu succes acest „prințișor" al bișniței din Bucu-i. Iată ce povestește primul dintre ei : nd ofițerul Teodor Anca, de la circa nilitie, a aflat că Baringă și-a cum-at o Dacie 1300 nou-nouță, a rămas in uimit. Asta pentru că începuse cu

tîrnăcopul în mînă, cu ochii la tot ce vedea și cu urechea la tot ce-auzea, încă de-acum vreo 25 de ani. Are astăzi 48 de ani. Pare mai tînăr, cu ceva de adolescent în trupu-i înalt, zvelt și elastic, în ochii-i care privesc cu pătrundere, în surîsul inteligent, sagace, cu care-și însoțește explicațiile lui de „ghid al cetății", dîndu-ți senzația că n-a spus totul, că mai știe ceva, că, dacă vei fi capabil s-o meriți, îți va mai oferi ceva, o descoperire neașteptată, o revelație. Este chiar „ghid al cetății", nu unul improvizat, ci cu leafă. E angajat al muzeului din Corabia, avînd în sarcină „supravegherea și întreținerea Sucidavei". Împătimit al istoriei, dar „țăran fără carte", și-a luat știința „de la domnii profesori", în special de la profesorul D. Tudor, dar și de la propria-i fiică, în care a proiectat toată setea lui de învățătură, toate dorurile lui refulate. Fiica, de mică, a fost vîrîtă cu nasul în cărți de istorie, a fost ținută să învețe istoria mai mult ca orice, tatăl a învățat împreună cu ea, după o astfel de întîmplare a ajuns profesoară, predă chiar istoria. O predă și tatăl oferindu-o temeinic, cu lux de date, vizitatorilor care calcă pragul orașului antic și care-l cred uneori profesor.

Ne îndreptăm spre orașul antic și spre fîntînile lui secrete. De aici, dintre zidurile romane, se vede, în zare, Dunărea, se vede digul, edificiu ce sugerează și el, prin formă și opulență, o construcție antică, se văd instalațiile stației irigațiilor, vreme în urmă niște cercetări în legătură cu acest versat traficant. Suspectul fusese prins în fața magazinului Victoria, mai întîi de maiorul Ioan Căruț și apoi de maiorul Bogdan Solomon, oferind amatorilor de chilipiruri obiecte de proveniență străină. Traficantul a scăpat atunci ușor, cu o amendă contravențională. Evident, știind cu cine are de-a face, conducerea circumscripției 8 miliție a dispus de fiecare dată să se efectueze percheziții la domiciliul acestuia. Proprietăreasa imobilului, posesoarea unui mic atelier de luminări, declara de fiecare dată că nu știe cu ce se îndeletnicește chiriașul ei, deoarece nu se află în relații bune cu el...".

★

Mă aflu în strada Popa Farcaș, la nr. 55, o străduță ce dă în Calea Dudești, cu case mici, multe, fără etaj, înconjurate de grădinițe. Mă latră un ciine pînă cînd, în sfîrșit, apare „proprietăreasa" lui Barîngă, o femeie în vîrstă, cu fața încreițită ca un burduf de acordeon. Deasupra noastră, o pancartă albastră i-anunță pe vecinii dumneaei că aici pot găsi luminări pentru toate ocaziile, între care nu lipsesc cele fericite, de nuntă și cele de botez. „Proprietăresei", deși o cheamă Gheorghe Elena, numele de Barîngă îi este foarte apropiat printr-o strînsă legătură de rudenie. Soră cu mama lui Costică „Nas", nu-i putea fi acestuia decît mătușă ! Iată deci între cine și cine relațiile erau atît de încordate, încît nepotelul îi procurase mătușii bijuterii de aur și cuverturi străine ! Mai mult, în încîlcitul arbore genealogic al familiei bișnițarului figurează pînă la urmă ca nepot al lui însuși șoferul lui, „frigotehnistul" Niculae Niculae. Cum s-a aflat ? Printr-o întîmplare. Liviu Măgerusanu a văzut în „Dacie" luminări de nuntă și deodată s-au limpezit multe. Doar nu era să se însoare vreunul dintre ei, mai ales

se văd cuburile de piatră ale unor căsuțe-stații de apă (apa potabilă a Corabiei se extrage și ea, de vreo cîțiva ani, de aici), se vede, între noi și fluviu, un cîmp frumos, înecat în verdele crud al semănăturilor toamnei. Acum cîțiva ani, cîmpul acesta — astăzi tarla a C.A.P.-ului — nu exista. Aici era lunca Dunării, inundabilă, pustiită, capricioasă, sinucigașă, cu pămînturi și plante înghițite de ape, doar ici-colo cu pîlcuri negre de sălcii bătrîne, ca niște coruri antice de bocitoare cu plete cernite, mînjite de mîl. Înspre zarea cîmpului, peste Dunăre, zboară păsări. Sînt sute de păsări, păsări albe de apă, un soi de pescărușI pe care localnicul îi numește „chirțe", păsări greoaie pe pămînt, unde seamănă cu niște banale rațe, dar care, odată catapultate spre cer, devin stropi imponderabili de alb, roate de fulgi ireale, mirifice, ținînd, s-ar zice, de gravitația stelelor. Reziduuri dulci dejectate în ape de Fabrica de zahăr alungă peștii la suprafață, de unde „chirțele" îi culeg, năpustite spre valuri cu vijîituri năprasnice de rachete. Căutăm dovezi arheologice, răscolim mîlul istoric, prundișul și țărîna faptelor memorabile, zvîntate ulterior de timp, cînd am putea, după cum opina un scriitor-istoric, să developăm filmul zbuciumului uman văzut de sus, **à vol d'oiseau.** La ce ne-ar duce o asemenea răsturnare de unghi ? Pe sub bolta zborului acestor păsări — ele, aceste păsări, fiind cele care, înainte de geografi, au scris întîia oară, că Barîngă avea nevastă, slavă domnului ! Povestește Constantin Salitră : „Sincer să fiu, nu am fost deloc surprins cînd am aflat că însăși gazda e soră bună cu mamă-sa. Înseamnă că Baringă are acces în toată casa, am gîndit eu. În imobilul mătușii sale avea destule locuri în care putea să-și ascundă obiectele de contrabandă..."

— Aveți o poză a nepotului ?, o întreb pe Gheorghe Elena.

— Vai, n-am. Nevastă-sa... dar e plecată la serviciu.

— Nici așa, una mai veche, că vă e doar nepot de soră.

— Nuuu...

Minte, evident, „proprietăreasa" nepotului, deși e o femeie bătrînă căreia uneori i s-a cedat chiar și locul în tramvai. Minte și mă privește ostil prin deschizătura porții. Dincolo de ea și atelierul ei de luminări se află podul, un pod care s-a dovedit a fi pînă la urmă seif-ul „Năsosului". „Am controlat simultan și la unul și la celălalt, dar nici de astă dată n-am găsit în camere nimic. Cînd mătușa și nepotul au respirat ușurați, crezînd că totul s-a terminat, o întrebare neașteptată i-a făcut pe amîndoi să pălească : „Cine folosește podul ?" „Proprietăreasa mea", a răspuns chiriașul. „Chiriașul meu", a zis gazda. Și în timp ce cei doi încă nu căzuseră de acord cine folosea podul, noi scoteam de sub acoperișul casei blănuri de vulpi polare, umbrele, haine, bijuterii și alte obiecte de contrabandă. Într-o casetă au fost găsiți 2 500 de dolari și 115 000 lei numerar".

Să nu credeți însă că „averea" lui Costel „Nas" era doar atîta. Extinzînd cercetările, maiorul Vasile Georgescu a mai stabilit faptul că el cumpărase recent și un Opel Rekord pe care nu apucase să-l înscrie în circulație. Pînă la urmă, tot bazarul de cuverturi, de carpete, cizme

cu aripa, meridianele — s-au născut și au pierit popoare, au încolțit și s-au desfrunzit civilizații, s-au năruit imperii, au răsărit oceane, s-au scufundat vulcani. Toate marile întîmplări sau catastrofe au fost compensate, sus, în zenit, cu o fîlfîire. Drumul pe care-l facem noi acum, spre „fîntîna secretă", developează filmul zbuciumului istoric în sens contrar. Văzut de jos, de la rădăcinile-i subterane, străfunde, prin ocheanul întors al fîntînilor lui secrete, el, acest zbucium, impresionează, îți zici, tocmai prin neputința omului, a omului vechi și a celui dintotdeauna, de a-și contempla destinul de sus. Coborîm pe niște trepte de piatră, vechi de 1 400 de ani, apoi printr-un lung tunel subteran, înclinat într-o repede pantă, cu bolți trimițînd sugestii spre ogivele sau misterul gotic, ajungem la un bazin cu o apă ca de cleștar, din care bem. Apa e vie și proaspătă de 1 400 de ani. Regulat, zice Florea Șapcă, se trimit probe de apă din „fîntîna secretă" laboratoarelor Fabricii de zahăr, care comunică invariabil : „Perfect potabilă". Fîntîna a fost săpată în epoca năvălirilor. Caii năvălitorilor frămîntau, deasupra, cîmpia, cei din șa aruncau în fîntîni otrăvuri, dar de aici, din aceste adîncuri secrete, strămoșii sorbeau putere, sorbeau tărie, sorbeau apa vie a viețuirii, a dăinuirii. Orbii erau cei de sus, cei din adîncul pămîntului, spune Florea Șapcă, „vedeau mai bine și vedeau mai departe". Elevația nu-i numai darul păsărilor, ci și al vizionarilor, care, asemenea păsărilor, au oricînd și oriunde, chiar și în capcanele subpămîntului, avantajul unei priviri de sus. Restaurată în 1968, această fîntînă e loc de pelerinaj pentru mii de oameni. Toamna, la vremea nunților vin, cu alaiurile de nuntași, miresele, „scosul miresei la fîntînă" petrecîndu-se, la Celei, aici, la izvorul roman de sub pămînturi. Ultima nuntă pogorîtă la acest izvor a fost a fiului lui Ion Ceaușu, președintele C.A.P.-ului. Băiatul, Viorel, e electrician la Complexul de creștere și îngrășare a tineretului taurin, cea mai nouă construcție a Celeiului, recent dată în funcțiune.

Întorși în sat, la lumina zilei, vorbim despre nunți și despre tineri, despre construcțiile noi ale satului-cartier, despre viitorul acestei vetre. Celeiul, cel mai vechi sat românesc, pășește spre acest viitor într-un fel care-i felul tuturor vetrelor din cîmpia acestei țări. Pășește construindu-și diguri, sisteme de irigație, hale industriale, complexe industriale pentru creșterea animalelor, case frumoase, precum cea a lui Florea Șapcă, dar pășește și într-un fel care-i numai și numai al lui. La Celei — rezervație a istoriei — investițiile pentru viitor, ni se spune, se fac „cu restricții". Sînt interzise construcțiile de proporții, înalte și grele, cele care pretind fundații adînci, ce-ar putea afecta niște straturi ale istoriei. E interzis să dărîmi, în vederea investițiilor pentru viitor, o casă veche, o casă ce, dărîmîndu-se, ar putea atrage ruina zidului antic de dedesubt. Simplificînd, s-ar putea spune că la Celei, de fapt, nu se prea poate nici dărîma, nici construi. Adică nu se poate nici dărîma, nici construi, așa cum vor să dărîme și să clădească generațiile noi. Generațiile care vor — pentru ele și viitorul lor — foarte mult.

Dar oare vor cu adevărat aceasta noile generații ale Celeiului ? Vor, desigur, ca toți tinerii acestui timp. Dar ei, acești tineri ai unei vetre atît de bătrîne, atît de nespus de bătrîne, beau încă apa din străfundul, tulburătorul, netulburatul izvor latin, la care vin cu miresele lor, în ziua nunților, și la care se gîndesc că vor veni — și gîndul acesta, la urma urmei, înseamnă totul — și cu copiii.

ILIE PURCARU

de damă, umbrele, parfum, șampoane, deodorante, ojă, rujuri, haine scai, Kent-uri, ochelari, săpunuri, verighete, dolari, mărci, lei, mașini însumau nu mai puțin de o JUMĂTATE DE MILION LEI, sumă adunată de Baringă în nici 7 ani de zile, deci peste 7 000 de lei pe lună !

★

Mașinile au povestea lor, fiecare în parte. Despre Dacia 1 300, Costică „Năsosul" a declarat, nici mai mult, nici mai puțin, că a cîștigat-o la „loz în plic", fapt confirmat și de o rudă a lui... vînzător de asemenea lozuri. Că ar fi avut el atîta noroc, cine știe ? Ce se știe este că pot fi cumpărate, ca acoperire a unor venituri ilicite, și lozuri cîștigătoare, dînd bineînțeles ceva în plus, cîteva mii, nu ? Cît despre Opel-ul Rekord, povestea acestuia este și mai încurcată. Aici eroul nostru colecționar de mașini bucurîndu-se și de ajutorul lui Niculae Niculae și al unui plastician. Primul îi „îngrijea" mașina celui de-al doilea (e de mirare cum reușea să se descurce N N. între a fi frigotehnist, șofer al lui C. B. și mecanic la alții), al doilea avea o rudă în străinătate. Costică l-a rugat pe primul să..., al doilea a zis da, mașina a venit în vamă, Costică a „adunat" 1 100 de dolari, 1 400 de mărci R.F.G. și 9 800 lei, a dat un comision de 300 de dolari și... Așa ajunsese „Năsosul" să aibă două mașini și șofer, dar, din nefericire pentru el și „tovarășii lui de joacă", n-a prea avut parte să se bucure de ele. Acum Baringă merge pe jos la ore fixe și cîțiva ani de zile are tot timpul să se gîndească că banii cîștigați necinstit nu țin de cald niciodată. La 45 de ani, după o viață risipită pe străzile orașului și după atîtea condamnări, ar fi poate primul gînd serios care i-ar putea veni în minte.

IULIAN NEACȘU

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

La Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală, simbătă, 13 noiembrie, orele 10, a avut loc manifestarea cu nr. 203 a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra.

Următoarele spectacole ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar vor avea loc după cum urmează : **vineri, 19 noiembrie, Lupeni** (Casa de cultură) ; **simbătă, 20 noiembrie, Petroșani** (Casa de cultură) ; **duminică, 21 noiembrie, Hunedoara** (Casa de cultură) ; **luni, 22 noiembrie, Deva** (Casa de cultură) ; **marți, 23 noiembrie, Alba Iulia** (Casa de cultură).

S-a încercat organizarea unui spectacol la Tîrgu Jiu, dar forurile competente locale au apreciat că luna noiembrie nu este oportună. De la Baia Mare, loc în care de asemenea am încercat să organizăm un spectacol, am primit răspunsul că Sala Sporturilor (unde am intenționat să ne desfășurăm întîmplarea literar-artistică) este destinată unor acțiuni pe linie sindicală a căror importanță, am fost asigurați, o depășește pe aceea a cenaclului. Am dorit ca în 29 noiembrie să fim prezenți într-o comună din județul Ilfov. Am fost de asemenea refuzați ; nu este timpul oportun. Precizăm aceste lucruri atît din dorința informării corecte a acelora care ne citesc, cît și pentru a evita întrebările de genul : De ce nu veniți la Tîrgu Jiu ? De ce nu mai veniți la Baia Mare ?

Se află în stadiu de perfectare următoarele spectacole : 3 decembrie Bistrița, 4 decembrie Cluj-Napoca, 5 decembrie Dej sau Turda. După toate probabilitățile, miercuri 8 decembrie, la orele 15,30, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi oaspetele muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la marea întreprindere bucureșteană Vulcan. Se află în stadiu de finalizare celălalt turneu al lunii decembrie : 17 Arad, 18 Timișoara, 19 Lugoj, 20 Craiova.

„După ce dai banii, rupem hîrtia, fato, și avem noi grijă să nu fie degeaba"

De mai mulți ani, gestiunea cramei „Vînătorul" din comuna Frasin (Suceava), subordonată Cooperativei de consum Gura-Humorului, se afla pe mîna (la propriu și la figurat) numitei, și ulterior învinuitei. Georgeta Lucan, persoană cu ochi de comerciant (așa susțineau șefii ei ierarhici) și cu o conduită morală ireproșabilă (tot după opinia acestora). În fața respectivei gestionare răspundeau disciplinar și pecuniar (mai ales pecuniar) Melexina Catargiu, Floarea Drelciuc, Maria Rotaru și un oarecare Vasile Săhleanu care-și ciștiga și el o pîine pe lîngă cele patru minuitoare de valori ale localului.

În gestiunea barului, deși aparținea Melexinei Catargiu, își vîra mîinile pînă la coate și Georgeta Lucan, de unde le scotea cu sutele printre degete. Melexina Catargiu nu se lăsa mai prejos și repeta „la indigou" schema șefei.

Treburile au mers bine pînă la 17 august 1974, cînd le-a picat un control inopinat. Cele două n-au intrat în panică : au făcut rost de zece mii lei pe care, cu o dexteritate de saltimbanc, Georgeta Lucan i-a plasat într-un sertar al biroului, fără să fie văzută de revizorul Gheorghe Bosînceanu care căuta cu privirea în cu totul alte părți decît spre obiectul misiunii sale.

Figura a ținut, dar suma a fost insuficientă și revizorul a reușit (grea misiune pe capul omului) să găsească o lipsă în gestiune de 2 361 lei. Au fost dojenite la vedere, „că, măi cumetrelor, isprava voastră miroase a închisoare", li s-a spus „să nu se mai întîmple !" iar ele evident au răspuns „nu".

Toată lumea a fost mulțumită, revizorul s-a întors la el la birou, unde era cald și bine, iar cele două au rămas să descurce țițele. Banii pentru acoperirea prejudiciului au fost luați din... același sertar din care revizorul precizase că lipsesc. Și tot de acolo au mai scos și pe cei zece mii lei cu care diminuaseră, pe sub nasul revizorului, golul din gestiune. Procedura furării căciulii a fost dublată și de scoaterea altor sume, misiune pe care G. L. și M. C. au dus-o cot la cot pînă la începutul lunii noiembrie, cînd Melexina Catargiu s-a hotărît să-și ia ziua bună de la cramă.

Georgeta Lucan a somat-o să depună banii lipsă („partea ei"). I-a luat de la Melexina Catargiu dar „a uitat" să-i depună la casierie și i-a dirijat, cu toată competența, spre buzunarul personal.

Și din nou treburile au mers bine, pentru gestionară, vreme de cîteva luni, mai precis pînă la 15 ianuarie 1975, cînd șefii ei au hotărît să o viziteze. Tot inopinat. G. L. a făcut rost de 20 000 lei și s-a pregătit să repete figura din vară. Numai că treburile au decurs cu totul altfel : la revizie participa și plutonierul adjutant Constantin Singurelu, șeful postului de miliție, om de meserie care știa să-și țină ochii în patru.

Cazul a fost preluat de ofițerii Haralambie Rotaru, Simion Șuhan și Mihai Cazaciuc, din cadrul Miliției județului Suceava. S-a stabilit că la prejudicierea cramei mai dăduseră o mînă de ajutor și Floarea Drelciuc, Maria Rotaru și Vasile Săhleanu care trăseseră cu ochiul la barmană și gestionară urmîndu-le conștiincios exemplul. Participarea lor, deși redusă, nu fusese dezinteresată, așa că dacă n-a curs, a picat. Astfel, prejudiciul depășise 40 000 lei.

Timp de cinci zile, cînd unitatea a stat închisă și sigilată în vederea efectuării inventarului de predare a gestiunii (se umpluse paharul), G. L. a zburdat pretutindeni, doar-doar va găsi pe cineva care să-și ia pe propria piele matrapazlîcurile dumisale. A încercat, pentru început, să-l abordeze pe șeful de unitate Dumitru Moroșan pe care l-a rugat din tot sufletul să predea, în numele său, la casierie banii lipsă. I-a mărturisit cîtă considerație are pentru el, l-a lăudat că așa șef nu a văzut în viața ei și i-a promis că-i va rămîne sincer devotată pînă la sfîrșitul vieții. Om dintr-o bucată, Dumitru Moroșan i-a spus „fugi de aici, măi femeie, ce ești nebună ?" și a mers la miliție unde a declarat „ce" și „cum".

Dar Georgeta Lucan a perseverat. L-a luat pe cumnatul ei, Gavril Tanu, și au tras o fugă la Melexina Catargiu, care se mutase la restaurantul „Vînătorul" și stătea în gazdă la soții Acsinte și Ecaterina Bădilă. Melexina a rămas „ca la dentist" cînd a aflat cît o stimează și prețuiește fosta ei șefă, care i-a explicat că o iubește „ca pe propria ei fiică și chiar ca pe propria ei mamă". Dar afecțiunea nu era gratuită, M. C. fiind rugată să scoată ea castanele din foc, adică să meargă la casierie și să predea, pe numele său, banii care lipseau în gestiune. Mai slabă de înger, Melexina Catargiu s-a lăsat, pentru moment, copleșită de durerea din sufletul fostei sale șefe (care mai avea sărmana și două procese pe rol — unul pentru divorț și altul pentru un fleac de scandal public). A semnat o declarație încropită ad-hoc, prin care M. C. făcea cunoscut, cui avea chef să ia în serios gluma aceea de act, că a primit „de la dumnealui Tanu Gavril suma de lei 21 050", căci „după ce dai banii la casierie, rupem hîrtia, fato, și avem noi grijă să nu fie degeaba".

Soții Bădilă au simțit că G. T. și G. L. au îmbrobodit-o pe Melexina Catargiu și au sfătuit-o să meargă la miliție și să declare cele întîmplate.

Cu cuțitul la os, Georgeta Lucan s-a văzut nevoită să meargă să depună banii care lipseau din gestiune. Și a făcut-o, dar cînd a ajuns la casierie i-a depus... pe numele Melexinei Catargiu : „Că m-a rugat nenorocita aia să o ajut și cum sînt eu săritoare...".

Deși ancheta era în toi, au mai încercat o manevră : Gavril Tanu l-a rugat pe Victor Nuțescu, muncitor la Centrala termică a complexului comercial din Frasin, să se prezinte la postul de miliție și să declare că l-a văzut, într-o noapte, pe Dumitru Moroșan, șeful unității, intrînd tiptil în cramă cu ajutorul unor chei false. „Asta mă crede nebun", a zis Victor Nuțescu, dar și-a făcut, totuși, cale pînă la miliție, unde a declarat ce impresie proastă are Gavril Tanu despre el.

Tentativele infractorilor, de a se sustrage consecințelor legii, au dat greș. Faptele lor au fost identificate și au făcut obiectul unui voluminos dosar. De curînd, instanța s-a pronunțat, iar infractorii au fost trimiși să plătească pentru prejudiciile cauzate avutului obștesc.

ION TIPSIE ■

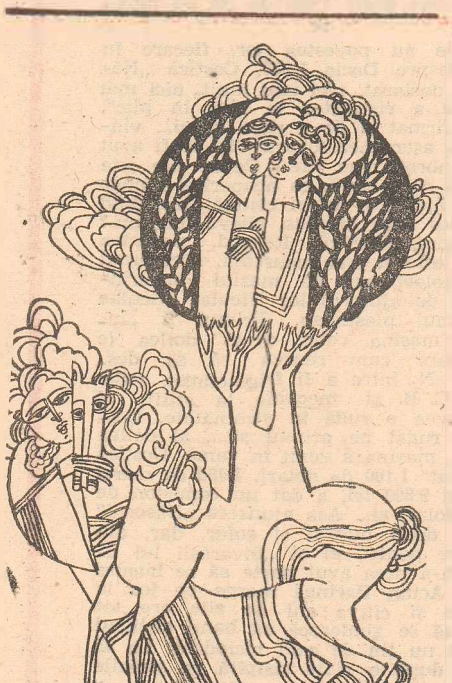

Scrisori comentate

Nu-i dați crezare directorului Victor Cojoacă

Pe adresa revistei noastre a sosit, exact la 21 august 1976, o scrisoare — semnată de Cojoacă Victor, director al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotori sociale din cadrul Consiliului popular al județului Ilfov — scrisoare prin care cetățeanului Dominte Ilie i se aduceau aceste învinuiri defăimătoare : 1. — că „și-a internat fiul, Dominte George, la căminul pentru copii deficienți nerecuperabili din orașul Buftea, județul Ilfov, părăsindu-l în totalitate ; 2. — că „nu s-a ocupat și nici nu se ocupă" să-și transfere copilul ajuns la majorat „într-una din unitățile de asistență socială de adulți din județul Iași, obligație care îi revine" ; 3. — că „deși contribuția de întreținere a minorului raportată la veniturile părintelui este de peste 700 lei lunar, acesta nu contribuie decît cu 200 lei lunar".

Acordînd credit acestei scrisori semnate și parafate de un director de unitate, revista a făcut-o publică în cadrul paginii „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" (nr. 36 din 9 sept. 1976). Dar iată că din partea instituției în care muncește tovarășul Dominte Ilie — Sucursala județeană Iași a Băncii Naționale a R.S.R. — am primit un amplu și documentat răspuns, semnat de tovarășul director Petre Mocanu, răspuns însoțit de acte oficiale și de cîteva declarații ale unor tovarăși de muncă ai criticatului cetățean Dominte Ilie, mănunchi de probe din care rezultă că lucrurile stau cu totul altfel decît le-a prezentat criticul director Cojoacă Victor. Pentru precizie și logică voi grupa citatele-argumente (tot numerotat) potrivit criteriului și ordinei celor trei acuze :

1. — **Scrisoarea Sucursalei județene Iași a B.N.R.S.R. :** „Încă din primii ani de viață ai copilului, tov. Dominte Ilie nu a precupețit nimic pentru a asigura acestuia cele mai bune condiții de viață și îngrijire. Astfel, **copilul a fost prezentat pentru consult și tratament la cei mai cunoscuți specialiști din țară**, consultînd în același timp **și specialiști din străinătate** (U.R.S.S. și Franța). **Acest fapt este cunoscut de întregul nostru colectiv în care tov. Dominte Ilie își desfășoară activitatea de mai bine de 26 de ani** și care de multe ori a fost solicitat de acesta pentru a-i acorda sprijin în rezolvarea problemelor ivite în urma bolii copilului, sprijin solicitat și acordat chiar și de lucrătorii din Centrala Băncii Naționale a R.S.R. Articolul publicat a fost o surpriză atît pentru tov. Dominte Ilie, cît și pentru colectivul sucursalei noastre, care cunoaște tot zbuciumul său pentru a asigura copilului condițiile prescrise de neuropsihiatri, **internarea copilului în asemenea așezăminte-cămine-spital fiind recomandată de specialiști**, ca și de Policlinica de copii din Calea Dorobanți București în a cărei evidență era înregistrat copilul și la care îl prezenta periodic pentru control înainte de internare în asemenea cămine-spital". **Declarația tovarășei Aurora Sion, consilier juridic :** „Știu că tovarășul Dominte Ilie **era veșnic frămîntat de problema bolii copilului său**, George-Cătălin, pentru care se zbuciuma să-i asigure tratamentele medicale necesare și cele mai bune condiții pentru ameliorarea stării sănătății. Știu că, în repetate rînduri, a prezentat pentru consultare copilul la diverși specialiști, atît din Iași cît și din alte orașe, consultînd și specialiști din străinătate. Știu că întrucît în județul Iași nu existau instituții specializate pentru îngrijirea unor astfel de cazuri, **nu a precupețit nici un efort pentru a asigura copilului îngrijirea necesară în instituții de acest fel din alte localități** (Cluj-Napoca, Păclișa, Hațeg, Buftea), **deși aceasta implica repetate deplasări, efort fizic și material**, pentru vizitarea copilului, pe care însă **nu le-a evitat pentru că spera într-o recuperare a copilului.** Știu că a făcut demersuri chiar în ultima perioadă pentru ca fiul său să fie luat în tratament de un specialist din București care se interesa de acest caz. Față de nenorocirea ivită cu boala copilului, față de tot zbuciumul său sufletesc timp de 16 ani de cînd este bolnav copilul, precum și față de eforturile sale de a asigura acestuia îngrijirea necesară, **ar fi cu totul nedrept să se considere că tovarășul Dominte Ilie nu poartă de grijă copilului său". Declarația tovarășului Chiuca Constantin, revizor principal :** „Nu și-a precupețit timpul pentru a lua legătura cu cei în drept, pentru a asigura copilului său toată îngrijirea necesară. Un exemplu de preocupare din partea întregii familii pentru George Cătălin Dominte a fost în vara anului 1974, cînd **i-am întîlnit**, fiind în concediu de odihnă la Constanța, **plecînd cu toții spre Hațeg, unde era internat de mai mulți ani copilul bolnav.** Consider că **relatările din revistă îl nedreptățesc pe tovarășul Dominte Ilie**, care, în cei 16 ani de boală a copilului său, a făcut toate demersurile posibile, atît în țară cît și în străinătate, la specialiști care se ocupă de asemenea cazuri". **Declarația tovarășului Dorin Atanasiu, șeful serviciului creditarea industriei :** „Atît tovarășul Dominte, cît și întreaga familie au fost grav afectați de starea copilului în decursul celor 16 ani de cînd s-a declanșat boala ; **a manifestat tot interesul de care-i dator un părinte** ; a consultat și a urmat tratamentul multor specialiști ; a făcut mari eforturi materiale ; a făcut numeroase deplasări la instituțiile unde a fost internat (Cluj-Napoca, Păclișa, Hațeg, Buftea)."

2. — **Adresa nr. 22 727 din 28 sept. 1976 a Oficiului pentru asistență socială din cadrul Consiliului popular al județului Iași,** către tov. Dominte Ilie : **„În județul Iași nu funcționează în prezent nici un cămin spital pentru bolnavi neuropsihici cronici (copii sau adulți).** Din acest motiv, **la solicitările dv. anterioare,** nu s-a aprobat internarea fiului George Cătălin". **Cererea tovarășului Dominte Ilie adresată Ministerului Muncii :** înregistrată sub nr. C 294 516 din 24 sep. 1976, prin care este solicitată aprobarea transferării copilului său la un cămin spital de adulți, de preferință „Plătărești", unde, potrivit unor informații primite, copilul, fată de boala de care suferă, ar beneficia de un tratament mai bun, deoarece acolo se află un specialist care se interesează de astfel de cazuri, doctorul Gheorghiu.

3. — **Scrisoarea Sucursalei județene Iași a B.N.R.S.R. :** „Pentru întreținerea copilului în Căminul de copii din Buftea s-a **fixat de către organele în drept**, prin Hotărîrea nr. 327 din 22 VIII 1975, suma de 200 lei lunar. Pentru perceperea acestei sume tov. Dominte Ilie a fost dat în debit la circumscripția financiară Iași (aceasta fiind modalitatea de plată stabilită) cu suma de 3 253 lei ce reprezintă contribuția socotită de la 22 VIII 1975, data internării copilului, și pînă la 31 XII 1976, **contribuție pe care tov. Dominte Ilie a achitat-o cu chitanțele nr.** 2 531, 2 553, 6 335, 7 777, 10 305, 10 327, 10 343 și 10 351/1976."

Țin să remarc că hotărîrea pentru stabilirea cuantumului contribuției nu a fost contestată de Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Ilfov ; de asemenea că, într-o convorbire telefonică pe care am avut-o, de la redacție, cu tovarășul director Cojoacă Victor, acesta mi-a replicat textual : „E adevărat, noi ne-am însușit această hotărîre, dar probabil cuantumul a fost stabilit numai la 200 lei pentru că tovarășul Dominte este șeful corpului de inspectori de la banca din Iași". Și mai țin să adaug că — dacă i se părea ceva nelegal — era mai normal, din partea tovarășului director Cojoacă, să facă o contestație pe cale legală decît să profereze cuvinte calomniatoare la adresa unei comisii de stat și a unui om cinstit.

Dar, dincolo de probele de mai sus, mai sînt cîteva fapte care de data aceasta îl caracterizează pe agresivul funcționar Cojoacă Victor : cu toate că era în măsură să știe că în județul Iași nu există unități de asistență socială de profilul celor de care avea nevoie copilul tovarășului Dominte, cu toate că — asemenea tovarășului Dominte — putea afla că la spitalul de adulți „Plătărești" se vor face locuri abia către sfîrșitul anului, și cu toate că știa că tovarășul Dominte se străduiește să-i găsească copilului său un loc corespunzător bolii într-un cămin de adulți (singur i-a înmînat tovarășului Dominte dosarul cu actele necesare transferului pentru a-l depune la D.P.M.O.S. — Municipiul București), a preferat să-l forțeze să-și ia copilul acasă printr-o scrisoare, lipsită de onestitate și de omenie, adresată revistei Flacăra, scrisoare care a fost expediată pe 21 august, deci cu exact 10 zile înainte de a-i trimite adresa nr. 9047/31 august, tovărășului Dominte (deci întîi blam public și apoi înștiințare personală).

Sigur, directorul Cojoacă Victor a vrut să-și rezolve o problemă din direcția pe care o conduce. Numai că există locuri de muncă în care problemele nu se pot rezolva numai la nivel administrativ, ci, în primul rînd, la cel uman. Iar sub acest aspect calificarea directorului Cojoacă Victor pare că suferă. Rău e că, implicit, au de suferit și oameni care — tocmai pentru că trăiesc tragedii — ar trebui nu loviți, ci ajutați. Dar chiar, tovarășe director Cojoacă, nu v-ar fi fost mai ușor, decît să scrieți revistei Flacăra și decît să-mi declarați, așa cum ați făcut-o în convorbirea noastră la telefon, că „Dacă nu-și ia copilul eu i-l sui într-un avion sanitar și i-l trimit acasă, și-o să-l coste drumul ăsta mii de lei !", nu v-ar fi fost, spun, mai ușor, decît să vă grăbiți la o defăimare (ce-i drept, operativă !), să luați legătura cu diferiți colegi — directori de cămine-spital pentru adulți, colegi cu care firesc e de presupus că aveți legături ca oameni care muncesc în același domeniu, și să-i dați o mînă de ajutor acestui tată năpăstuit pe care dumneata îl tratezi cu formula rece oficială „cetățeanul Dominte Ilie" ? Și tot rău e că gestul democratic și generos al revistei Flacăra de a pune o pagină la dispoziția cititorilor este înțeles pe dos de către unii. Directorul Cojoacă, referindu-se la tovarășul Dominte, a scris cuvîntul părinte între ghilimele ; poate ar trebui analizat dacă n-ar fi mai potrivite ghilimelele pentru cuvîntul director, dinaintea numelui Cojoacă Victor. Pentru că mai ales unele instituții trebuie conduse nu de directori, ci de oameni.

NELU IONESCU ■

PETROȘANI '76

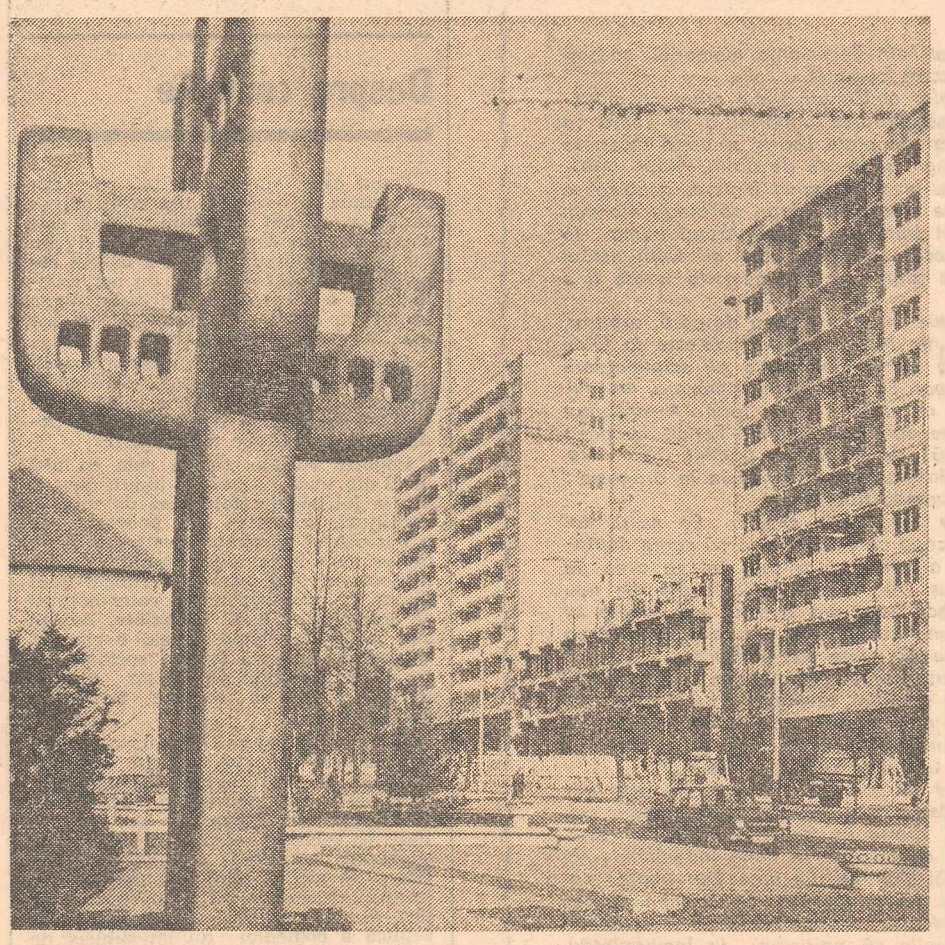

„Contez pe oameni; altfel cum aș putea să plec pe un drum care duce atît de sus?"

Descind în Petroșani în zori, cînd orașul începe să bată ca o inimă. Dacă mi-aș lipi urechea de vatra lui, aș auzi poate pașii oamenilor de dedesubt care trec prin liniștea de gheață a crelor geologice, injectează pămîntul cu seringi uriașe, îl operează cu mînă de chirurg iscusit și pompează la suprafață cărbune. Gestul existențial de dedesubt are semnificația lui aici, deasupra. Cu cît minerii coboară mai mult pe verticală, adică munca lor e mai spornică, cu atît orașul se înalță mai sus. Observi că raportul dintre efortul oamenilor și confortul citadin este direct proporțional.

Piața Victoriei este unul din locurile în care poți înregistra foarte bine pulsul unei zile din viața de azi a orașului. Un fluviu de oameni se revarsă aici, ca să inunde toate locurile de muncă. Mașinile îi poartă spre Lonea, Maleea, Aninoasa, Cimpa, Lupeni, Vulcan, Uricani, spre întreprinderile din imediata apropiere. Sînt oameni care prin eforturile lor împing orașul în sus. Unul dintre ei este Ilie Purtător. Are 33 de ani și de 10 ani aprovizionează orașul cu pîine. Somnul lui încetează la orele patru dimineața, pe urmă intră în aerul cald al brutăriilor, încarcă pîinea în mașina pe care o conduce și o transportă la fiecare centru de vînzare. Purtător s-a născut în anul 1944, la Lonea, și mie mi se pare semnificativă coincidența dintre anul nașterii și îndeletnicirea lui. Tatăl său a fost miner la Lonea, dar el s-a făcut brutar. A frămîntat și copt pîine timp de cinci ani, pe urmă a devenit șofer, „pentru că era nevoie și e și o meserie mai bărbătoasă". Este căsătorit, are un copil de 7 ani, iar soția, Maria, este tot brutar. O familie care se îngrijește de pîinea unui oraș.

— Cum e munca ?, îl întreb.

— E frumoasă că miroase a pîine.

Petroșanul cheamă multă lume. Altădată se spunea că e un oraș de tranzit în viața unor oameni ; un fel de Eldorado, în care aceștia vin să cîștige un timp, apoi să plece. O fi fost. Astăzi, cei care au venit și au intrat în mină, cît și cei care au rămas să lucreze la suprafață s-au legat cu rădăcini prea adînci ca să mai poată pleca.

— Tovarășe inginer Carol Schreter, se spune că la mina Uricani, al cărei director sînteți, minerii o duc foarte bine.

— Să ne înțelegem : trăiesc foarte bine cei care muncesc foarte bine. Nu cred că știți, dar pe 16 noiembrie, sectoarele doi și trei subteran au sărbătorit revelionul, pentru că și-au realizat în întregime sarcinile de plan pe anul în curs. 1976 va fi cel mai bun an din istoria minei. Evenimentul situează colectivul nostru în fruntea minerilor din întreaga Vale a Jiului.

— Concret, cum ați îmbunătățit condițiile de muncă ?

— Cu eforturi proprii, minerii au mecanizat, prin sistemul monorai, transportul de materiale și utilaje, au realizat transportoare cu raclete suspendate și o serie de dispozitive de automatizare la instalațiile principale. Am introdus combine de înaintare în stratul de cărbune cît și în steril. Am creat un microclimat corespunzător pentru fiecare loc de muncă : temperatură corespunzătoare, sisteme perfecționate de control al gazelor din subteran, care asigură o securitate deplină a locurilor de muncă. Așa stînd lucrurile, sigur că oamenii muncesc mai bine și cîștigă mai bine, și chiar trăiesc mai bine : anul acesta am repartizat minerilor 140 de apartamente. Avem un cămin de nefamiliști cu 300 de locuri, cantina bine aprovizionată. În plus, la Uricani se simte tot mai mult și pulsul unei vieți spirituale : există o casă de cultură, un club al tineretului, realizat de tineri, o popicărie cu 4 piste, stadion, formații de muzică populară și ușoară. La acestea se adaugă cabana minei de la Cîmpul lui Neag, unde minerii pot petrece la sfîrșit de săptămînă. Mi se pare firesc, deci, ca foarte mulți oameni să ceară să lucreze la Uricani. Uite, am deschis chiar acum o scrisoare a unui tînăr : Dumitru Popa, din Rîmnicu Vîlcea, strada Bradului nr. 8, ne scrie : „Am absolvit Școala tehnică de maiștri mineri și vreau să lucrez la mina dumneavoastră, împreună cu un grup de tineri între 18 și 25 de ani".

— Directorului minei cum i se pare viața la Uricani ?

— Eroică și frumoasă : o mină e o uzină subterană cu implicații din cele mai diverse. Dacă vrei ca treaba să meargă bine, și noi vrem, trebuie să nu părăsești nici un moment pupitrul de comandă. Nu e ușor, dar e important, și e, cum să vă spun, frumos.

Un om în Valea Jiului muncește și trăiește bine. Unii cîștigă și foarte bine, adică pînă la 6 000 lei lunar. Orice s-ar spune, nivelul de viață este bun. Efortul este sigur și el pe măsura cîștigului, dar de eforturi nimeni nu se sperie. Cel puțin așa am înțeles din vorba lui Dumitru Bața, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de utilaj minier, de la Dan Grigore, șef de echipă, Gheorghe Maghiar, șef secție turnătorie, din aceeași unitate, care în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice are sarcina trasată direct de conducerea partidului, să fabrice utilaj minier de înaltă productivitate. „E firesc, spunea tovarășul Clement Negruț, prim secretar al comitetului municipal de partid, ca minerul să se bucure de condiții bune de viață, să se realizeze în muncă, în familie, în viața spirituală. În acest scop am construit în Petroșani 30 000 de apartamente din fondurile statului, sute de săli de clasă, spital, policlinică, zeci de mii de metri patrați de spații comerciale. Pînă nu demult, în Petroșani, nu existau nici teatru, nici institut de mine unde acum se formează peste 2 000 de specialiști.

— Cum se profilează viitorul municipiului Petroșani în acest cincinal ?

— Realizăm obiective de interes cetățenesc care depășesc tot ce am realizat noi pînă acum : foarte multe blocuri, un spital de 700 de paturi cu policlinică, un magazin universal cu 6 500 metri patrați, cel mai mare din județ ; două fabrici, una de textile, la Vulcan, și una din tricotaje în Petroșani. Rezolvăm astfel o problemă de cea mai mare importanță — folosirea eficientă a forței de muncă feminine. Este, cred, pentru toți cei care vor să constate, un fenomen esențial și convingător care vorbește despre grija partidului nostru pentru om, pentru bunăstarea lui materială și spirituală, pentru starea lui de fericire.

— Planurile cer eforturi mari ; cum vă gîndiți să faceți față eforturilor ?

— În lumea asta nimic nu se primește pe gratis. Cei din Valea Jiului cunosc bine regula asta de viață. Vom realiza fiecare obiectiv cu investiții cît mai mici, cu eforturi fizice minime. Idei, soluții ne vin foarte multe de la oameni și faptul reflectă, zicem, două lucruri : oamenii se simt stăpînii acestor obiective și totodată răspunzători de modul în care se realizează ; în al doilea rînd, această participare reflectă largul democratism al modului cum se abordează și se rezolvă problemele de viață, materiale și spirituale.

— Personal, cum vă simțiți în fața acestor sarcini ? Contați pe experiență ?

— Am 16 ani de cînd lucrez ca activist și 7 ani de cînd sînt primar în Valea Jiului. Este o experiență. Contez mai mult însă pe hărnicia oamenilor, pe sentimentul lor de echitate. Altfel cum ai putea să pleci pe un drum care duce atît de sus ?

— Există în Valea Jiului oameni care nu muncesc ?

— Numărați bob cu bob, 161 de oameni din Valea Jiului pot munci și nu muncesc. Cum s-ar spune, unu la o mie taie frunză la ciini. Stă rezemat de stîlpul crișmei și bea din paharul mamei sau tatei. Faptul nu ne convine deloc și cineva venise chiar cu o propunere, pe care eu nu i-am infirmat-o : „Să-i sfătuim să muncească, să le oferim locuri de muncă pe măsura capacității lor, iar dacă nu vor, n-au decît să-și caute alt loc în care să-și ducă viața parazitară. Credeți că în țara asta va găsi un asemenea loc ? Nu. Atunci, cu atît mai mult nu-l pot găsi în Valea Jiului".

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

Cu cît minerii coboară mai mult în adînc, cu atît orașul suie mai mult pe verticală

Primarul din orașul Petroșani, Clement Negruț, întreține un dialog continuu cu cetățenii

La sfîrșit de săptămînă minerii pot popula cabanele, se pot odihni...

Faptele și vorbele

Traduttore, traditore

Cer scuze cititorilor pentru locul unde-i voi conduce spre a verifica adevărul cunoscutului adagiu, menționat în titlu. Din spațiile înalte și privilegiate ale Parnasului sîntem nevoiți să ne oprim în altele... joase și mult, mult mai comune. Exemplul meu vă va trimite (vai !) într-un cabinet de toaletă — e drept, foarte luxos, fiindcă aparține noilor noastre hoteluri turistice.

Construim astfel de popasuri cochete și îmbietoare pe drumurile întregii țări. Ne străduim și merită lauda eforturilor ca asemenea puncte de găzduire a drumeților să fie cît mai civilizate. Un rol important îl joacă aici, se știe, ținuta instalațiilor sanitare. Am luat iarăși bunul obicei să garantăm o stare igienică a lor perfectă, la predarea camerelor. Oaspetele găsește așternutul proaspăt înfățat ; praful șters ; prosoapele schimbate. Ba și ceva în plus : scaunul la w.c. precum și celelalte piese cu o utilitate intimă au lipite peste cavitatea lor, ca în orice țară civilizată, o bandă de hîrtie. E garanția că obiectele sanitare au fost dezinfectate cînd s-a făcut curățenia camerei și oferă noului locatar condițiile igienice optime. Încă o dată, nimic de zis, dimpotrivă, jos pălăria !

Dar nu știu cum se face la noi că lumea muncește, își bate capul să iasă lucrurile frumoase, nu mai prejos ca în altă parte, ba, poate, chiar de o ținută superioară și vine cîte unul să strice, cu o prostie, toată treaba.

Pe benzile de hîrtie pomenite sînt tipărite și niște scurte lămuriri în diferite limbi străine. Încă o atenție pentru călătorul găzduit. Dacă se nimerește să soseaască de peste hotare, să afle ce prevederi au fost luate în vederea întreținerii unei curățenii maxime. Explicația : PENTRU OCROTIREA SĂNĂTĂȚII D-VOASTRĂ L-AM DEZINFECTAT ; apare, așadar, tradusă din română, în engleză, germană și franceză.

Numai că exact aici și-a băgat dracul coada și dictonul păcătos intră în funcțiune. Cine, naiba, după atîtea eforturi, bani grei cheltuiți, prospecte atrăgătoare prin vitrine și reclame la cinematograf, n-a avut mărunta, elementara, obligatoria grijă, să controleze tălmăcirile cu pricina. Că nu erau niște texte de Goethe sau Pound... ci reclamau doar cîteva minime cunoștințe de germană, engleză și franceză. Și fuseseră special destinate străinilor, altfel ce rost ar mai fi avut ca să ne facem de rîs ?

Fiindcă exact în fiecare text tradus există măcar cîte o greșeală groasă, de natură a trezi ilaritatea turistului străin. În engleză stă scris : DESINFECTID, în loc de DISINFECTED. În germană, pentru IST, SIT (hai să nu șicanăm întreprinderile hoteliere și să admitem o greșeală de tipar ; se ivesc destule și prin articolele noastre). Dar DESINFEKTIERT, cînd se spune DESINFIZIERT ?

Capacul (vedeți că rămîn în temă) îl pune traducerea franceză, fiindcă, de, sîntem „geantă latină". La capitolul acesta inscripția sună (firește, orice accente lipsind) POUR SURVEILLER VOTRE SANTÉ ON A ETE DESINFECTÉ. Adică „pentru a ocroti sănătatea dumneavoastră am fost dezinfectați". Cine ? — țîșnește, fatal, întrebarea. Întreg personalul, în frunte cu directorul ? Asta, da, dovadă de ospitalitate. Dar nu e cumva prea mult ?

Încă o dată, iertare pentru spațiul nepotrivit acribiei filologice. Gafa însă rămîne gafă și la closet. Ba, s-ar putea ca aici, datorită frecventării obligatorii a locului (nemții precizau că el îl obligă pînă și pe Kaiser să descalece) toată lumea va remarca dobitocia.

Și ce o să se aleagă atunci din prestigiul poliglot al persoanei care, undeva, la centrala O.N.T. a dat „imprimatur" pe țară inspiratei tălmăciri ?

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Între clasic și baroc (III)

Nopțile lui Machiavelli

Napoleon afirma că un om care vorbește face mai mult zgomot decît o armată care tace. Statuile clasice formează această armată care tace și zîmbește.

Dar lucrul cel mai greu pe lume e să surîzi pînă la capăt. La Galeriile Uffizi există un portret al lui Machiavelli în care ochii gravi și pătrunzători, pomeții proeminenți și buzele strînse n-ar trebui să ne evoce în nici un fel modelele antice. Cînd autorul Principelui a pozat pentru pictorul anonim era, probabil, la San Casciano, lîngă Florența, unde Machiavelli s-a refugiat și a stat cincisprezece ani după căderea Republicii lui Savonarola și restaurarea dinastiei Medici.

Dintr-o scrisoare celebră știm amănunte despre felul cum își petrecea ziua. Dimineața cîteva ore se întreținea cu tăietorii de lemne apoi se îndrepta spre o tîrfină citind cu voce tare un cînt din Dante și un sonet din Petrarca. Restul zilei sta la osterie, discutînd în fața unui pahar de Chianti. Seara se întorcea și se închidea în casă. Își scotea hainele de peste zi, pline de noroi, punîndu-și veșminte princiare. Și îmbrăcat astfel pătrundea în himerele sale nocturne la marile curți ale antichității. „Și nu simt, patru ore, nici o plictiseală, uit orice suferință, nu mă tem de sărăcie, nu mă înspăimîntă moartea", mărturisea el. În liniștea nopții, în singurătatea unei odăi pline de cărți și de documente vechi, Machiavelli scria Discorsi sulla prima Deca di Livio.

Inutil să mai insist că nu aceste Discorsi i-au adus gloria. Cum nici lui Boccaccio nu i-au adus-o compilațiile sale erudite bazate pe textele antice, ci Decameronul de care se rușina. Căci nu ceea ce eludează o singurătate are șanse să dureze, ci ceea ce o învinge.

Însă în asemenea nopți nu mai e nici o deosebire esențială între Machiavelli și Don Quijote. Cu obrazul luminat de flacăra luminărilor, ne întîmpină un Don Quijote îmbrăcat somptuos, princiar care în locul morilor de vînt vede strălucind zidurile Romei imperiale. Ritualul său de fiecare noapte, care părea să dea noblețe scrisului, îl aruncă într-un deșert. Pe scut ochii Gorgonei îmi evocă acum un peisaj al lui Fabrizio Clerici, Veneția fără apă, în care palatele Veneției sînt inutile, absurde, cu pilonii dezgoliți, înfipți în golul uscat de sub clădiri. Ca o moarte, ca și ceasurile lui Dali din Persistența memoriei, ceasul din care timpul s-a scurs complet.

Am văzut un exemplar al Cancionierului ornat cu miniaturi care îl prezintă pe Petrarca urmărind-o pe Laura ca Apolo pe Daphne. Dar degetele Laurei și părul încep să se transforme în crengi și frunze de dafin. Altfel spus, mîna se transformă în nisip. Atingînd himera, aceasta se risipește. Sînt momente cînd cred, chiar, că Elada n-o mai putem descoperi decît trădînd-o. Adică lăsînd inima să învețe singură înțelepciunea după voia ei. Căci numai după ce am încercat totul sperînd, memoria poate fi o șansă.

Totuși, cunosc riscurile încercării de a despărți, arbitrar, fericirea de înțelepciune. Menalc propovăduiește la Gide filosofia unui om fără trecut. Sub verva lui scînteietoare se ascunde un sens amar. El a cunoscut primăvara, mirosul pămîntului, înflorirea ierburilor, serile, totul. A străbătut orașe și n-a vrut să se oprească nicăieri. Fericit, își zicea el, cel ce nu se leagă de nimic pe pămînt. Și care detestă afecțiunile neîntrerupte și fidelitățile în dragoste ; tot ce, crede el, compromite libertatea.

Iată morala barocă eșuînd în cinism. Ea nu-și mai amintește nimic decît ceea ce o îndeamnă să caute noutatea în care își arde aripile. Icar a spus tot ce avea de spus și se va prăbuși, far Ulise ne va arăta din nou țărmul. Și dacă barbar este, din punctul de vedere al grecilor, tot ce se opune armoniei, și marea și dezordinea și cinismul sînt, pentru ei, nume ale barbariei.

Desigur, și morala clasică a avut momentele ei de cinism. N-avem decît să ne amintim exclamația lui Erasm, în clipa cînd a aflat că niște eretici erau arși pe rug : „Ce plictiseală aceste ruguri ! Chiar acum cînd sîntem în pragul iernii, riscăm să se ridice prețul lemnelor !"

Oricum, e momentul să spunem că Elada nu este atît o țară, cît o categorie morală. Și că, dacă, uneori, cei imprudenți au împins zborul în aventură, alții au avut pe scutul lor un Eros cu fulgerul în mînă îndemnîndu-ne să iubim pînă la capăt lucrurile din jur. Dar poate că importantă aici este nu o alegere, ci o convingere. Malraux povestește undeva că într-un sat din Franța există obiceiul ca toate femeile să participe la înmormîntări stînd, fiecare, lîngă mormîntul propriei sale familii. În timpul războiului, nemții au omorît aici într-o luptă mai mulți combatanți din Rezistență (pe care oamenii din sat nu-i cunoșteau) și au ordonat primarului să-i înmormînteze în secret înainte de răsăritul soarelui. Cînd morții au fost aduși în cimitir, în fața mitralierelor germane zorii descopereau femeile îndoliate din Corrèze, imobile pe coasta muntelui, așteptînd fiecare la mormîntul alor săi... Nici măcar lancea Atenei n-a fost mai limpede.

OCTAVIAN PALER ■

Despre comedie

Omul este singura ființă care știe că trebuie să moară și din certitudinea asta s-a născut **tragedia.** Omul este singura ființă care știe să rîdă și din facultatea asta supremă s-a născut **comedia,** rîsul nefiind doar un act fiziologic, ci o victorie a spiritului uman împotriva morții, a tuturor tarelor cite mai degradează conștiințele.

Prostia suficientă, îngîmfarea agresivă, cupiditatea sîngeroasă, demagogia gălăgioasă, arrivismul care calcă peste cadavre își află în hohotul de rîs, pedepsitor, un inamic fără iertare.

Poporul român știe să rîdă ca nici unul din toate neamurile lumii, dovadă uriașa lui bogăție folclorică de snoave, cimilituri, strigături sau proverbe, de o vitriolantă încărcătură satirică. Și nu mi se pare întîmplător faptul că din mijlocul acestui popor s-a ridicat unul dintre cei mai străluciți comediografi ai umanității : **I. L. Caragiale.** Astăzi, mai mult ca oricînd, rîsul e chemat să-și îndeplinească funcția socială, necesară și benifică, de salutar termocauter, chemat să extirpe țesuturile condamnate.

Avem în momentul de față o strălucită pleiadă de comediografi inspirați și, dacă nu citez nume, e numai din grija de a nu nedreptăți pe cineva, prin omisiune. Comediile lor, cînd ajung la verticala scenei, se bucură de adeziunea entuziastă a publicului. Decurge de aici o obligație majoră : să sprijinim comedia, să nu ne temem de bisturiul ei subtil, să vedem în fiecare replică a comediei nu un subiect de interpretare sașie, ci o binefăcătoare terapie socială și morală.

Hohotul de rîs, biruitor, afirmă superioritatea unei lumi, forța, încrederea și siguranța în virtuțile oamenilor ei. A rîde a devenit o obligație cetățenească. Alphonse Allais avea dreptate: „Cei ce nu știu să rîdă sînt niște oameni neserioși".

AUREL BARANGA ■

Cronica filmului

Șatra

Numele regizorului Emil Loteanu este de acum cunoscut, în urmă cu cîțiva ani filmul său POIENILE ROȘII a constituit o veritabilă și de neuitat surpriză în rîndul celor ce îndrăgesc cea de-a șaptea artă — iată-l acum prezent din nou pe ecranele noastre cu o nouă creație, ȘATRA, producție a studiourilor „Mosfilm", care a obținut premiul Scoica de aur la Festivalul de la San Sebastian, și care continuă — pe un alt plan de data asta — preocuparea regizorului pentru o modalitate de exprimare ce se caracterizează, mai ales, prin **vizualizare,** prin **poezia imaginii** și mai puțin printr-un subiect propriu-zis.

Fără a atinge dramatismul, frumusețea plastică de neuitat a „Poienilor", ȘATRA este un film frumos, în cel mai autentic sens al cuvîntului, pe alocuri copleșitor de frumos. Și cred că nu exagerez cu nimic dacă afirm că, în acest caz, una dintre marile calități ale filmului o reprezintă muzica — formidabilă ! — semnată de Eugen Doga ; rareori într-un film muzica a excelat atît ca în acesta, nu numai prin melodicitate, cît prin funcționalitatea sa strict cinematografică. Există în ȘATRA secvențe întregi montate vizibil de către Emil Loteanu **în funcție** de episoadele melodice.

Cum spuneam — și acum mă refer la scenaristul Emil Loteanu — povestea filmului nu e nouă, a fost preluată parțial din cîteva povestiri de Maxim Gorki, parțial din poemul „Aleko" de Pușkin : celebra poveste devenită baladă și laitmotiv romantic a doi tineri țigani îndrăgostiți, a dragostei lor de libertate, a opresiunii la care sînt supuși — în sfîrșit, a morții lor dramatice, cumplite, de fapt nedorite de nimeni. Profitînd de dimensiunile ecranului panoramic, de remarcabila imagine a operatorului Serghei Vronschi și de doi fermecători actori în rolurile principale (Svetlana Toma și, mai ales, Grigore Grigoriu), Emil Loteanu și-a construit filmul în genul unei balade audiovizuale (repet, **insist** asupra muzicii lui Eugen Doga !), cu momente dure alternînd cu altele de un comic fără prea mari pretenții, reușind însă să închege un spectacol de amploare în care natura, iubirea — iubirea directă, carnală, mai puțin iubirea de aproape, aceasta din urmă practic imposibilă în condițiile social-istorice date ale filmului — viața, așadar, sînt privite cu un ochi pe cît de sincer, pe atît de pătimaș.

Loteanu rămîne și în acest film un realizator lipsit de prejudecăți, a cărui modalitate directă de exprimare încîntă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

SEMPRONIU ICLOZAN — pictură

Foarte interesant drumul în artă al elevilor lui Corneliu Baba. Profesorul este șeful școlii realiste și artistul cu cele mai clare și susținute teme sociale, dar iată că discipolii, după o prodigioasă practică a imaginii în tiparele unui obiectivism cît se poate de scrupulos, trec, aproape toți, pragul cel mai de sus al artei fantastice. Acești tineri își omagiază maestrul încă și acum, arătînd lumii pînze cu mari virtuți compoziționale, armonios ținute în culoare, în fine, cu o superioară stăpînire a meseriei de pictor, însă îndemnul lor e tot mai mult spre o artă vizionară, grea de miracole. Semproniu Iclozan este unul din acești elevi, care-i datorează enorm mesterului și care totuși se exprimă într-o poetică specială. Expoziția lui de la Galeriile de artă ale Municipiului București cuprinde picturi și desene. Cîteva din tablourile și desenele lui Semproniu Iclozan pot servi la deschiderea unei bune selecții de artă fantastică, iar cît privește această orientare la noi, e sigur că Iclozan stă în primul plan. În compozițiile sale — de regulă de mici dimensiuni — lucrurile și figurile sînt pictate în cea mai bună tradiție courbetiană. Montajul lor în imagine surprinde întotdeauna privitorul și-l duce pe un tărîm înfiorat de visare, o visare cu mare fast, unde forma lucrurilor e în continuă schimbare. Pentru asta era nevoie ca materia — stofe, obiecte, munți — să pară și consistentă și lipsită de densitate, și grea și ușoară, masivă și fără volum, dură și fragilă. Totul deodată, cînd lucind virtos ca metalele, cînd cu lumina suavă a voalurilor. O ambiguitate care place și care neliniștește cu măsură. Rama tabloului este desenată și tăiată astfel ca să sublinieze eleganța piesei ce se joacă acolo, în tablou. Dan Hăulică observă — în introducerea la catalog — că avem de-a face cu niște obiecte care trebuie atribuite în întregime pictorului. Un pas mai departe ar fi regia unei săli de expoziții, unde picturile să fie elementele unei întîmplări parareale. E foarte probabil ca Semproniu Iclozan să evolueze către o imagine mai puțin încărcată, fiindcă e un om cu darul meditației stăruitoare. Misterul e întotdeauna mai plin cînd mîna regizorului se simte mai rar.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Pentru onoarea lui Falstaff

Dorin Moga, Lucian Giurchescu și Sorin Arghir au făcut un contemporan și profesional bine gîndit extract din cele două piese ale lui **William Shakespeare,** intitulate **Henric al IV-lea** (partea întîi și partea a doua). Sintetizînd și limitînd partea eroică dar lîncedă a acestui dublu opus și subordonînd-o părții comice, de fapt au relevat că această dramă este capodopera comică a marelui Will. Cu alte cuvinte, au procedat mai înțelept decît regina Elisabeta, care, se zice, de dragul lui Falstaff, dar nu și pentru onoarea lui, l-a împins pe dramaturg să scrie, în doar 15 zile, și „Cumetrele vesele din Windsor", suită de încurcături în care înțeleptul Falstaff e coborît la rangul de bufon vulgar.

Regizorul **Lucian Giurchescu** a demonstrat că poate fi montat un bun spectacol de anvergură și pe o scenă mică. Iar spectacolul are măreție — interioară! — pentru că se face scandal, dar cu sobrietate; pentru că personajele se rostogolesc și fac tumbe dar, față de structura lor umană și de condiția lor socială, rămîn nemișcate de ele însele ; pentru că se rîde în hohote, dar cu sufletul crispat pentru că se vorbește burlesc rabelaisian dar faptele se sfîrșesc tragic shakespearian; precum și pentru că spectacolul e zidit cu prețioasele pietre ale minuției.

Scenograful **Ion Popescu Udrițe** a creat un decor unic și care, totuși, adună, de-a lungul și de-a latul celor cîtorva zeci de metri pătrați, un han deocheat și săli de palate, cîmpuri de luptă și alcovuri, mese și paturi, altare și spînzurători. Dar dincolo de concizie, graiul acestui decor (precum și cel al costumelor) mai are o calitate: spune adevărul că în timpuri de război pofta de viață e rău ponosită.

Actorul **George Constantin,** prin evoluția sa profesională, avea dobîndit — firesc — dreptul la tronul acestui mare rol. Ar fi fost o gafă să nu se monteze piesa despre Falstaff, cînd teatrul avea un asemenea actor. Iar pentru onoarea lui Sir John Falstaff, George Constantin a făcut totul nu la înălțimea ei, mai adecvat spus, la proporțiile, comice și tragice, ale personajului. Mulțumită acestui actor, eu, unul, am descoperit că Shakespeare l-a creat pe Falstaff ca să fie cineva care, pragmatic, să-i rezolve lui Hamlet abstracta sa dilemă existențială.

Actorul **Alexandru Repan** a alcătuit, cu talent și farmec, un prinț Henric care nu vede craniii zdrobite cînd e lîngă o femeie frumoasă, care plesnește de vigoare și tinerețe și zburdălnicie, dar, mai important, care are niște minunate luminițe de inteligență și tandrețe cînd îl privește pe gurmandul de viață Falstaff; și, a mai alcătuit, un rege Henric, cu chip dur însă cu suflet de prinț încă zănatic și încă om.

Actorii **Dorin Varga, Rodica Sanda Țuțuianu, Ștefan Radof, Emil Hossu,** precum și realmente toți acei care alcătuiesc numeroasa distribuție a spectacolului dau fel de fel de chipuri și nuanțe acestui dur, însă neafișat, intim conflict dintre spiritul eroismului războinic și trupul încărcat de poftă de viață al bunului simț.

Tot pentru onoarea lui Falstaff, conducerea **Teatrului „Nottara"** l-a acceptat și pe Henric în repertoriu, cu toate că, după Elisabeta, Richard și Ioan scenele republicane ale Bucureștiului erau îndestulat de bintuite de personaje regale. Și tot pentru onoarea lui Falstaff — de data aceasta socotit ca unul din minunatele chipuri ale Artei Teatrului — actorul George Constantin a făcut, în seara premierei, un gest simplu, frumos: a pus — cele cîteva flori primite de la un spectator — jos, pe scîndurile scenei. Și-așa, a mai creat o clipă de înălțare.

NELU IONESCU ■

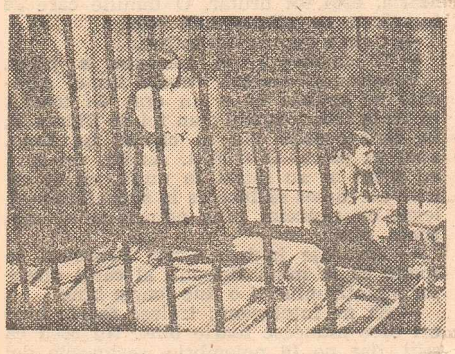

Iată o imagine de televiziune care ne readuce în memorie o scenă din piesa „Recitindu-l pe Shakespeare" de Cristian Munteanu și regizată de Nae Cosmescu. Ei bine, cel de-al V-lea Festival internațional de teatru de televiziune desfășurat de curînd la Sofia, a acordat acestei reprezentații pentru micul ecran „PREMIUL INTERVIZIUNII".

„Important este ce fac"

— Doru Stănculescu, a cam trebuit să alerg după tine pentru acest interviu. Care e programul tău zilnic ? Ai un program ?

— Nu am nici un program strict. Niciodată nu știu cu exactitate ce voi face mîine. Și întotdeauna a doua zi nu-mi văd capul de treburi. De fapt, singurele locuri unde pot fi găsit cu certitudine sînt cenaclurile **Flacăra** și restaurantul „Tomis", unde cînt seară de seară.

— De ce cînți la „Tomis" ? Cum te simți tu, un folkist consacrat, într-un restaurant?

— Cînt la „Tomis" în ideea de a ridica restaurantul la nivelul muzicii folk, nu de a cobori muzica folk la nivelul restaurantului. Mi se pare mult mai greu să convingi consumatorul să te asculte, decît într-o sală de spectacol unde omul, de obicei, nu are altceva de făcut. Mă simt aici într-o permanentă luptă cu stomacurile oamenilor.

— Cum ți se pare în această conjunctură relația jazz—folk ?

— Minunată. Amîndouă genurile solicită atenție, atenție cerebrală, dacă vrei. La folk trebuie ascultat și înțeles textul, la jazz trebuie ascultată și înțeleasă muzica. Bineînțeles, pentru a convinge omul să asculte textul, în cazul folk-ului, muzica nu trebuie să fie mai prejos decît textul. În plus, deși îmi termin programul înaintea reprizei de jazz, rămîn pînă la sfîrșit să ascult splendida trupă condusă de Johnny Răducanu și compusă din instrumentiști de excepție : Marius Pop la pian electric, Peter Wertheimer la saxofon și flaut și Coca Moraru la baterie. Ei asigură poate cel mai adecvat acompaniament pentru Gil Dobrică, solist care de cînd îl știu s-a plîns de trupele acompaniatoare. „Tomisul" este un loc de manifestare excelent al acestei voci din păcate uitate de cei care ar trebui să compună pentru ea.

— Și aici cînți cu Sorin Minghiat.

— Desigur. Este cel mai vechi colaborator al meu și cel cu care am realizat multe momente artistice în care aportul lui a fost neprețuit.

— Ești cam sobru în exprimare !

— Nu sînt sobru, sînt exact.

— Bine. Îți pun o întrebare care sper să te scoată din laconism. Crezi că folk-ul românesc și-a găsit definitiv albia ?

— Nu. De fapt, natura muzicii folk, fie ea românească sau din alte țări, este de a avea mai multe „albii". În privința situației actuale a folk-ului românesc am motive să fiu foarte îngrijorat.

— De ce ? Care sînt motivele ?

— Motivele sînt : unu, doi, trei.

— Explică-te !

— Unu : pionierii genului, deși s-au impus și s-au consacrat, am senzația chiar și în ceea ce mă privește că sînt în criză. Doi : cei care vin din urmă folosesc drumul deschis de înaintași, dar fără forță de exprimare și implicit de convingere. Aceasta datorită lipsei de supărare, de nevoie reală de comunicare și ceea ce e mai grav datorită faptului că mulți dintre ei găsesc în acest gen o cale de afirmare facilă. Ajunge o chitară și te poți urca pe scenă. Trei : publicul începe să nu mai facă diferența între adevăratele valori ale folk-ului și impostori, datorită încrederii ce se acordă de către organizatorii de tot felul de spectacole celor care sub titulatura de folkiști poluează atmosfera artistică cu improvizații ușoare și chiar de prost-gust.

— Dă-mi un exemplu de înaintași aflați în criză.

— Eu.

— Ai mai spus o dată. Altul ?

— Atît.

— Dă-mi exemple de pseudovalori.

— Nu eu.

— Fii colaboratorul meu, nu mă sabota !

— Să-ți explic poziția mea. Nu sînt eu un arbitru absolut, chiar dacă am convingerea părerilor mele și-mi asum răspunderea lor, s-ar putea să greșesc. Și atunci mă abțin de la exemple concrete, fiind convins că bunul-simț va alege în timp.

— Bine, schimbăm subiectul. Există, am impresia, un sentiment al istoriei în cîntecele tale. Te-am ascultat din nou cu atenție și am observat că revii cu obstinație asupra figurilor unor oameni ai neamului. În ultima vreme cînți tot mai des cîntecele tale „istorice". Convin ele mai bine „structurii" tale actuale ?

— Sînt rezultatul colaborării mele cu poetul Constantin Săbăreanu, colaborare care a luat naștere tocmai pentru că mă simt român și cred în istoria neamului meu, în lumina acestui prezent.

— Vorbește-mi de relația poezie-muzică în cîntecele tale.

— Punîndu-le în balanță, poezia de o parte, muzica de cealaltă, mă străduiesc ca balanța să nu se încline în nici o parte.

— Ce părere ai despre situația actuală a muzicii pop ? Vine ea puternic din urmă ?

— Deși nu o prea cunosc în faza actuală, am impresia că muzica pop începe să iasă din criza în care s-a aflat de aproape patru ani. Mă refer la formația „Sfinx" care lucrează la un disc omogen, de concepție ; salut reînființarea, cu vechii membri, a formației „Roșu și negru" și sper lucruri noi de la „Curtea Veche nr. 43". Trupele din provincie nu le-am mai ascultat de mult.

— Dar despre popularizarea muzicii folk, despre canalele ei de difuzare, poți să-mi spui ceva ?

— Covîrșitoare pentru afirmarea muzicii folk la noi în țară a fost și este existența

Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Să ne amintim că în urmă cu numai trei ani cuvintele folk, pop, așa cum în urmă cu douăzeci de ani cuvîntul jazz, erau prohibite ; astăzi sînt pronunțate, scrise, iar genurile constituie o realitate consacrată. Bineînțeles că pe lîngă accese există și excese, dar numai cine nu muncește, nu greșește. Trebuie recunoscută, pe de altă parte, just, activitatea de organizator, combativitatea și dăruirea de sine născute din înțelegerea valorilor prezente și intuirea celor viitoare ale conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

Cît privește alte canale de difuzare, se fac greșeli popularizîndu-se niște epigoni în baza pronunțării cuvintelor patrie, pămînt, strămoși, cuvinte în care nu cred artisticește nici măcar respectivii epigoni.

— Și totuși, nu e frumos ca un tînăr să la o chitară și să-și cînte patria ?

— Ba da. Însă trebuie să o facă în deplină sinceritate, cu răspundere și cu talent, fără dorința de a parveni. Cunoaștem și cazuri cînd cei care-și cîntau cu atîtea trîmbițe patria s-au dus prin altă parte s-o hulească. Dacă-i de luptat, numai aici trebuie luptat. Lupta împotriva minciunii, a inerției, a rea-voinței, a fricii de răspundere, a parvenitismului și cîte și mai cîte. Lupta pentru România !

— Revin la o întrebare pe care ți-am pus-o într-un alt interviu și la care mi-ai răspuns că nu te iubește publicul. Care-i situația acum ?

— S-au înțeles greșit niște lucruri. Adică, am afirmat că nu mă iubește publicul, ceea ce afirm și acum ; nu m-am plîns că nu mă iubește publicul, ceea ce nu fac nici acum. Nu aștept nici o scrisorică cu floricică ! Chiar dacă le-aș primi, ele nu m-ar face să cînt mai bine.

— Poate ai dori să te mai întreb ceva ?

— Da. De ce nu am mai apărut la televiziune și de ce nu am scos nici un disc.

— Fie, am să te întreb, deși nu țin cu tot dinadinsul. De ce ?

— Fiindcă nu-mi permit să mint publicul. Pentru a apărea la televiziune trebuie să-mi corectez înfățișarea, deși o lume întreagă — cei care mă văd pe viu — știe cum sînt în realitate. Socot că important este ce fac, nu cum arăt. Bineînțeles, n-am de gînd să apar în public neglijent, murdar. Dar trebuie să apar așa cum sînt. Iar în privința discului care te reprezintă peste timp, consider că nu trebuie făcută nici o concesie. În concepția unui disc cuvîntul hotărîtor trebuie să-l aibă conștiința comunistă a artistului imprimat pe acel disc, nu funcționarul care de multe ori nu cunoaște nici măcar creația artistului. Și care, din inerție, din teama de a nu-și pierde scaunul, refuză ce nu înțelege ; am de gînd să mai trăiesc, să mai creez și cred că într-o zi voi putea scoate un disc al meu, adevărat, nu un disc contabilizat. Și ca o concluzie a discuției noastre, cu riscul de a mă repeta, și de a părea prea puțin modest, voi cita dintr-un cîntec al meu care se cheamă „Imn" : „Cerne nisipul, și-ai să vezi ce nu-i al tău / Cerne nisipul, și-ai să vezi ce nu-i al nostru ! / /.

— Doru Stănculescu, vrei să încheiem aici interviul nostru ? Bine. Dar așa cum ți-am consemnat opinia despre aparițiile la televiziune, pentru că e opinia ta și ai dreptul la ea, dă-mi voie totuși să remarc și eu că după cum scrisorile cu floricele nu te fac să cînți mai bine, nu văd cum te-ar împiedica de la același lucru mai multă grijă pentru prezența telegenică ! Eu, oricum, îți doresc succes !

NICOLAE SPIRESCU ■

CÎNTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE DORU STĂNCULESCU

Ion Crîșmaru și **La groapa lui Lae** pe versuri de Octavian Goga ; **Romanță nordică**, pe versuri de Ion Minulescu ; **Mandolinate**, pe versuri de Șt. O. Iosif ; **Ecou de romanță**, pe versuri de G. Bacovia ; **Să nu crezi că te mint, dacă crezi ceva**, pe versuri proprii ; **Ai, hai**, folclor ; **Ioan Vodă Cumplitul, Avram Iancu** și **Cîntec între apele țării** pe versuri de Constantin Săbăreanu ; **Fără petale, Recviem pentru soarele copilăriei, Imn. Cum se naște un mit, Circul, Shambala**, pe versuri proprii ; **Baladă de copilărie** și **Pește** și **undiță** pe versuri de Adrian Păunescu ; **Scrisoarea soldatului de orișiunde, Veselă tristețe, Maria** și **marea** și ciclul **Nici o vinovată** pe versuri proprii ; **Pedepsele copiilor frumoși** pe versuri de Florian Pittiș.

Craiova—orașul operetei

Istoria muzicii universale reține ca dată de naștere a operetei creația lui Offenbach *„Orfeu în Infern"*, care s-a jucat la Paris, în 21 octombrie 1858. Genul avea să cunoască o strălucire deosebită mai ales prin dinastia Strauss și să aducă Vienei gloria nepieritoare de capitală a operetei. Ceea ce se știe însă mai puțin e faptul că, înainte de Offenbach, Alexandru Flechtenmacher crea, pe libretul lui Vasile Alecsandri, BABA HÎRCA, ceea ce s-ar putea socoti prima operetă din lume. Desigur, operă de pionierat, fără strălucirea și perenitatea creației „Părintelui operetei".

Purtată în bagajele lui Costache Caragiale și ale trupei sale, partitura lui Flechtenmacher pe textul moldoveanului Alecsandri își găsea publicul, în 1850, acolo unde avea să se cînte prima oară și „Hora Unirii" : la Craiova. Așadar, istoria operetei la români a început în străvechea „Cetate a Banilor" cu o creație românească ! Trei ani mai tîrziu, în 1853, Teodor Teodorini, tatăl celebrei actrițe Elena Teodorini, este regizorul și directorul Teatrului din Craiova, unde va monta primele spectacole de operetă susținute în exclusivitate de artiști craioveni.

Au existat încercări repetate de-a întemeia un teatru liric la Craiova. Dar abia în ianuarie 1972 a fost creată o secție de operetă pe lîngă Filarmonica din Craiova. Noul destin al operetei pe întîia sa vatră românească s-a dovedit pornit acum sub zodii bune. Tradiția și-a găsit mîna fermă care să o așeze pe temelia permanențelor, scoțînd-o de sub imperiul întîmplării. Opereta din Craiova este, astfel, încă una din realizările semnificative ale unei politici culturale pentru care sensul eforturilor creator a fost și a rămas acela *de a duce valorile majore în mijlocul poporului și de a atrage, ca un magnet, energiile inepuizabile ale maselor, spre a le face promotoarele cele mai entuziaste ale acestor valori.*

Cei ce au realizat cu atîta căldură, înțelegere și promptitudine programul de edificare á Teatrului liric în Craiova — ne referim la organele de partid și de stat județene, adevărați cititori entuziaști și avizați — au reușit, în mai puțin de cinci ani, să facă din opereta craioveană o reală prezență în peisajul cultural muzical al țării.

Ultima montare, cu opereta *Văduva veselă* de Lehar, a cărei premieră a avut loc la 2 noiembrie a.c. este, după opinia unanimă, cel mai izbutit spectacol într-o ascensiune fără sincope. El reprezintă totodată examenul de maturitate al unei trupe în care cel mai „bătrîn" actor are puțin peste 40 de ani ; în care Ene Constantin, interpretul contelui Camille de Rosillon, era cu cîțiva ani în urmă muncitor la uzinele Vulcan din București și elev al unei școli populare de artă ; în care cea mai aplaudată apariție, Maria Sîrbu, provine din corul Filarmonicii, (descoperită în urmă cu 2 ani de regizorul N. Ciubuc Vrancea), în sfîrșit, în care Cromo, personajul ridicol atît de bine realizat nu este altcineva decît regizorul de culise al operetei, Cornel Oprișiu !

Un actor care și-a găsit în sfîrșit locul pentru o realizare deplină a talentului său este și Dorel Stoia, cel ce joacă rolul ambasadorului Zetta. Spectacolul, îndelung ovaționat de o sală arhiplină (Craiova deține întîietatea în privința spectatorilor îndrăgostiți de operetă) s-a bucurat de prezența, în rolul titular — Hanna Glavary — a sopranei Aida Săvescu, creație a Conservatorului din București (clasa maestrei Arta Florescu), unde a fost șefă de promoție.

Nu putem încheia această sumară menționare a actorilor (însemnările de față nu se pretind o cronică muzicală, ci numai consemnările unui martor întîmplător la un act de cultură) fără a aminti de Aneta Bacă (Valencienne), Gabriel Mamali (Danillo), Mihai Istrate (Tabatinga), Gheorghe Stoichițescu, Marcel Scarlat, Ion Bucșa. Corpul de balet este condus de maestra Elena Penescu Liciu, iar orchestra a fost dirijată de Marian Didu. Scenografia aparține Iulianei Preduț, iar corul — adevărat personaj colectiv al oricărei operete — este pregătit de Alexandru Racu.

La urmă — dar nu în ultimul rînd — cum zic englezii, trebuie să menționăm numele regizorului Nicolae Ciubuc Vrancea, șeful secției de operetă, adevărat „sistem nervos central" al colectivului. Elev al maeștrilor Jean Rînzescu și Panait Victor Costescu, a părăsit în 1966 Conservatorul din București (unde conducea clasa de „arta actorului de operă") spre a se consacra pasiunii vieții sale — opereta. După ce, timp de 6 ani, a dinamizat Teatrul muzical din Galați, unde a creat un repertoriu ales și un colectiv de tineri entuziaști și bine pregătiți, a trecut la Craiova, preluînd conducerea artistică a secției nou create, încredințată de binecunoscutul dirijor Teodor Costin, directorul Filarmonicii „Oltenia". Strînsa colaborare între cei doi oameni de artă, marea receptivitate a publicului și sprijinul moral și material al conducerii locale de partid și de stat au asigurat nu numai rapida ascensiune a operetei craiovene, dar și deplina realizare a visurilor regizorul N. Ciubuc Vrancea *.

În momentul de față, opereta craioveană așteaptă să se mute în casă proprie. Am fost asigurați — și oltenii nu exagerează — că noul *Teatru liric*, ce-și va deschide porțile în primăvara anului 1977 cu o operetă originală consacrată aniversării Independenței de stat a României, va putea rivaliza, prin acustică și frumusețe, cu oricare edificiu similar din țară.

DAN ZAMFIRESCU ■

* Neașteptată, dar nu inexplicabilă pentru cine cunoaște drumul operetei craiovene, a fost notorietatea pe care această scenă „provincială" i-a asigurat-o în una din patriile operetei. Astfel, de la Craiova, N. Ciubuc Vrancea a fost invitat în două rînduri să monteze la Saarbrücken (R. F. Germania) **Voievodul țiganilor** și **Singe vienez.** Despre spectacolul cu **Voievodul țiganilor,** ziarul „Die Rheinpfalz" din 2. II. 1974, sub titlul „Glänzende Inszenierung am Saarbrücken Staatstheater", a scris elogios despre montarea acestui spectacol ca de „un triumf al regelui valsului" și despre „regia strălucitoare a românului N. Ciubuc Vrancea, care a adus un incontestabil succes teatrului". Iar despre **Singe vienez,** ziarul „Saarbrücken Zeitung" din 8—9 mai 1975, sub titlul „Wiener Blut" — poetisch angefacht", nota următoarele : „Un asemenea stil și realizare a operetei nu s-a mai trăit la Saarbrücken de multă vreme". Ziarul „Die Rheinpfalz" din 14 mai 1975 scria : „românul din Craiova a îmbinat toate elementele muzicale de canto și de dans în mod exemplar, realizînd un vis feeric regizoral, la adevărata înălțime a unei operete de J. Strauss".

O sugestie

La Muzeul satului, ansamblul folcloric **„Bărdăuța"** din **Borod-Bihor** reconstituie pentru bucureșteni cu multă pricepere și dăruire o șezătoare. Impresionantă frîntură din bogata viață spirituală a ținutului. Fetele își horesc străvechile și noile cîntece, oglindind graiul muzical caracteristic regiunii, înfățișează portul curat local, fără influențele distrugătoarei „mode". Regret că, prins de frumusețea spectacolului oaspeților, n-am avut răgazul să notez numele tuturor celor care, prin har, muncă și pricepere, au contribuit la reușita deplină a însufleților șezători. Printre nelipsiții „prieteni ai Muzeului satului" l-am revăzut pe inimosul maior (în retragere) **Dragoș Bolohan,** „pensionarul activ", despre care ar fi atîtea de spus. El îmi mărturisea că, de cînd are dreptul să nu mai muncească, nu mai are clipă de răgaz. Cum ar putea să accepte, zicea el, să nu mai aducă nimănui nici un folos ? Pasionat de datinile, cîntecele, jocurile moștenite de la înaintași (tatăl său, vestit instrumentist amator, își desfăta consătenii la clacă prin străvechi doine, cîntece și jocuri), Dragoș Bolohan socotește că are datoria să transmită generațiilor tinere comorile folclorice preluate.

L-am cunoscut desfășurîndu-și lăudabila activitate la școala populară de artă, predînd tinerilor veniți din producție fluierul, cavalul, drîmba, ca să nu piară odată cu el jocurile, cîntecele satului natal, poate numai de el știute încă.

Originar din Răuteni-Suceava, renumită și străveche vatră folclorică, dar renumită și prin ultima cititorie a lui Ștefan Vodă, care adăpostește osemintele lui Bogdan Vodă, Dragoș Bolohan își propune să reînvie unele tradiții ale satului natal. În acest scop, de cîteva luni, și-a transformat micul apartament din șoseaua Viilor într-un adevărat atelier. Cu o migală demnă de admirație reconstituie costumele „bungherilor", personaje ce făceau odinioară parte din alaiul sărbătorilor de iarnă, alături de împărați, negustori, capre, urși și cîte și mai cîte. „Bungherii" purtau costume bătute în ținte, cusute cu multe rînduri de strălucitori nasturi metalici și pe cap coifuri multicolore. Și-a propus să-și smulgă din amintire toate aceste costume lucrate de consăteni odinioară în scopul descrețirii frunților la sfîrșit și început de an, cu intenția de a le oferi cîndva vreunui muzeu sau instituții interesate. Acum muncește fără preget, cu înfrigurare, dorindu-și ca opera sa să-și găsească un locșor în marele alai al datinilor și obiceiurilor de iarnă.

În legătură cu pregătirea acestor sărbători îmi îngădui o sugestie care se adresează celor ce au sarcina distribuirii filmelor la cinematografe. Cunosc cîteva minunate filme documentare privind tradițiile și obiceiurile străvechi. Unele dintre ele au făcut ocolul lumii, s-au bucurat de o primire extraordinară, fiind onorate cu cele mai înalte distincții la însemnate concursuri internaționale. Din păcate, mi-a fost dat să văd programate în luna lui cuptor documentarele privind obiceiurile de iarnă sau în plină iarnă pe cele înfățișînd obiceiurile secerișului, de pildă.

Ar fi normal ca, urmînd pilda celor ce depun muncă activă în vederea reușitei așteptatului alai al datinilor și obiceiurilor de iarnă, filmele documentare de scurt metraj privind obiceiurile de iarnă și de Anul nou să fie repartizate din vreme, adică **urgent.** Cu cîtă plăcere am revedea, de pildă, admirabilele scurt-metraje realizate de către studioul **„Al. Sahia"**, documentare ce evocă imaginația, arta, talentul creatorilor populari. Întovărășite de prețioase explicații, ele rămîn necesarele învățăminte privind permanența poporului pe aceste străvechi plaiuri dragi **nouă tuturor.**

HARI BRAUNER ■

pentru respectarea în viață a principiilor codului comunist

Un medic care și-a cusut buzunarele halatului ca să se vadă că nu ia bacșiș!?

Ștefan Lillin, numai 33 de ani, funcționînd pînă mai deunăzi ca stomatolog în cadrul Policlinicii numărul 1 din Oradea, cabinetul 2, n-a regretat deloc că îndatoririle de serviciu îl obligau ca o dată la cîteva zile să lucreze la Urgență, ba ne permitem să afirmăm că treaba aceea l-a bucurat, arucindu-i în cale o grămadă de pacienți aflați la durere, bolnavi de la care va cere și va primi sume de bani mai mari decît cele implicate de tratamentul legal. Culpă care se va transforma, în limbajul legii, în LUARE DE MITĂ și sume primite ca FOLOASE NECUVENITE sau, altfel vorbind, în PATRU ANI DE ÎNCHISOARE!

Procedeul lui Ștefan Lillin nu era prea ingenios. Venea omul la Urgență — Șandor Istvan, să zicem — stomatologul îl consulta și-i prescria un tratament imediat împotriva durerilor acute, după care îl invita la Policlinică să continue munca de recuperare, promițîndu-i refacerea danturii compromise și o atenție deosebită, ceea ce și făcea, într-o primă fază. După care, ca la piață, anunța prețul, mult mai mare decît cel legal. Încasa banii de la pacient, se ocupa personal de tăierea chitanțelor, iar diferențele de bani, ridicîndu-se de regulă la cîteva sute de lei, le băga în buzunarul propriu, avînd și stomatologul, nu-i așa, greutățile sale, un apartament de achitat și o îngrijitoare de plătit „cu 360 de lei pe lună, masă și casă". Pe Șandor Istvan, cum spuneam, Lillin l-a cunoscut cu ocazia unui abces. Apoi i-a pretins 1 000 de lei pentru un tratament dentar complet, i-a primit, a achitat 376 de lei pentru 2 proteze parțiale, 4 croșete sîrmă și 4 coroane de viplă, iar restul l-a pus deoparte, în folosul său. Omului, pensionar, nu i-a fost prea ușor să scoată d'ntr-o dată și pe nepusă masa 1 000 de lei, a împrumutat o parte de la Miklos Suioc, un prieten de pe strada Republicii, după care s-a prezentat la Policlinică și a îndrăznit să protesteze, desigur numai cu jumătate de gură sănătoasă, căci cealaltă jumătate se află în tratament: «...l-am întrebat dacă nu se poate mai ieftin pentru că am o pensie mică, dar stomatologul nici n-a vrut să audă.. Mi-a răspuns că nu se poate, „fiindcă acesta e prețul" !»

Și uite așa, pentru că amatori de dantură sănătoasă se găseau cu duiumul la Oradea și pentru că zilele se arătau nu prea lungi, numărînd ele acolo, ca și prin alte părți, dealtfel, numai 24 de ore, Ștefan Lillin s-a pus pe treabă, uitînd de cinste și de jurămîntul lui Hipocrat, rostit cîndva. De la Maria Nemeș a cerut și primit 1 000 de lei, însușindu-și 594, de la Viorica Turcuția a luat 400 în loc de 135 cît a scris în chitanță și cît ar fi fost legal; de la Gavril Galea 350 în loc de 246, de la Irina Templi 500 în loc de 253 și așa mai departe, dînd dovadă nu numai de o înspăimîntătoare cupiditate, ci și de neomenie, cerînd bani de la oameni cu adevărat aflați la necaz sau de la pensionari care, după lege, aveau dreptul la tratament stomatologic gratuit !?! Astfel, Rozalia Naghi s-a prezentat la cabinetul de la etaj al medicului Lillin nu doar cu dureri de dinți, ci și cu adeverința de pensionar C.A.P. numărul 620 din 26 iulie, dar așa-zisul stomatolog n-a vrut să țină cont de un biet petic de hîrtie și a fost clar în cuvinte: „ai 500, îți fac dinții, n-ai 500, nu-ți fac dinții". Femeia n-avea la dînsa decît 400. Lillin i-a acceptat într-un tîrziu, neplăcîndu-i prea tare jumătățile de măsură, dar a fost iarăși limpede la gînd și la vorbă: „cînd te prezinți matale și cu suta rămasă, terminăm lucrarea". Cam la fel a procedat și cu Ileana Clara Vuscan, aflată în spital împreună cu copilul său abia născut, argument care n-a avut darul să îmblînzească inima stomatologului negustor, cerînd și primind o sumă dublă decît cea legală. Modul fraudulos în care lucra Ștefan Lillin este descris fidel în declarația unei paciente înșelate, Maria Nemeș din Oradea, strada Sf. Ștefan, numărul 26 care declară la cererea organelor de anchetă: „...mi-a spus că nu va începe lucrarea pînă nu-i aduc banii. Astfel, am venit și i-am dat suma de 1 000 lei, spunîndu-mi că nu trebuie să mă prezint să achit la casierie, spunînd că rezolvă el cu tehnicianul și nu-mi dă chitanță".

Pe măsură ce dovezile și confirmările vinovăției sale se adunau, Ștefan Lillin o ținea una și bună: n-a cerut și n-a luat, nici usturoi n-a mîncat, nici gura nu-i miroase! La confruntarea cu martora Rozalia Naghi, fostul stomatolog s-a întrecut pe sine în naivitate și umor, semnînd următoarele: „Avînd în vedere că nu primesc bani de la pacienți pot să afirm că nici de la ea n-am cerut și n-am primit. Am observat că există obiceiul că pacienții vin și cu forța vor să introducă bani în buzunarul halatului și ca să respring gestul, după discuții interminabile cu ei, FAPT PENTRU CARE MI-AM CUSUT BUZUNARELE HALATULUI (subl. n.)"

Spre sfîrșitul anchetei, strîns cu ușa de mai multe depoziții fără drept de apel, Ștefan Lillin a început să mai recunoască unele fapte, desigur pe cele mai puțin vinovate, acceptînd că ar fi primit diverse „atenții" de la pacienți, menite să-l ajute să-și mai aline marile greutăți materiale prin care trecea și pe care le-am amintit, achitarea unui apartament cumpărat chipurile cu bani de împrumut de la părinți și rude (!!) și plata unei menajere. Firește, tribunalul n-a ținut cont de argumentele puerile ale fostului stomatolog de la Policlinica numărul 1 din Oradea, condamnîndu-l la 4 ani închisoare și respingîndu-i, prin sentința 375 din 11 mai 1976, recursul înaintat. Pedeapsă dreaptă și meritată pentru faptele antisociale ale lui Ștefan Lillin, cel care ne permite, prin intermediul uneia dintre declarațiile sale aflate la dosar, să găsim cel mai bun final pentru articolul de față: „La întrebarea că ce părere am despre opinia multora care spun că stomatologii iau bani, declară că nu știu ce să răspund".

Uneori, necinstea e mai ușor de practicat decît de descris.

OVIDIU IOANIȚOAIA

„Bîlci" la Bolintinul din Vale

BOLINTINUL DIN VALE. Comună îndeobște cunoscută de bucureștenii care locuiesc în Berceni sau Titan și care, atunci cînd își ies din fire așteptînd un autobuz sau un tramvai, se declară gata să se mute în ea și să se pună astfel la dispoziția „irtei". Deci, comună apropiată, în malul Argeșului, înfrumusețată an de an de cei care, locuind-o, lucrează în construcții la București și în alte părți, astfel că aici în afară de agricultură se poate spune că se face și industrie, că se trăiește bine și avantajos, pe seama îmbinării armonioase a acestor două preocupări ale localnicilor. Nu însă din aceste motive se ține anual un bîlci, în marginea satului, pe un maidan împrejmuit cu un gard din panouri prefabricate, mai ales că, așa cum am spus, Bolintinul nu este departe de Capitală și de distracțiile ei.

Deci, nu atît bolintinenii ar fi interesați să tîrască anual de funie o „tradiție" de care nu mai au nevoie și care, dacă s-ar gîndi bine, nici nu le-ar place, deși iau ceva bani prin coasîiul lor popular de la „tradiționaliștii" din bîlci cărora le eliberează autorizații și le închiriază locul.

Ei, „tradiționaliștii", cei din tîrg, sînt cei care trag cu dinții de „respectarea" zilei de bîlci, zi în care își pot face mendrele vînzînd drept aur tinicheaua din sarsanale, ori „prezantînd" circuri, ori agățînd în pieptul naivilor stele de „cerif", și toate astea cînd nu-ți bagă de-a dreptul mîna în buzunare ca să-ți „salte" banii. „Apărători" ai tradiției bîlciului, ei își apără de fapt unul dintre ultimele locuri în care își aranjează veniturile pe seama naivității și credulității oamenilor cărora luciul și sclipiciul le iau văzul și fărîma lor de minte, atît cît există.

Anul acesta lupta pentru menținerea bîlciului în calendarul afacerilor părea ca și pierdută, gerul și ploaia, despre care știm bine cu toții cît ne-au speriat, făcîndu-ne să ne gîndim înainte de toate la treabă și nu la „distracții". Vineri, 22 octombrie, o parte din tarabagiii care așteptau ziua de duminică și celelalte două care îi urmează cu multă tragere de inimă și-au luat calabalîcul și au plecat care încotro, spre alți sfinți mai îngăduitori. O decizie însă de ultim moment a primăriei schimbă soarta bîlciului și lupta pierdută, cum se mai întîmpla pe fronturi, ajunge brusc o bătălie cîștigată. „Tradiționalii" vînzători de bilete de papagal se regrupează alături de susan și de femeia mușcă „prin care zboară avionul fără să o strice", revin în marș forțat gablonz-urile, aleargă călare pe camioane și remorci de tractoare circurile, behăie disperate oile pînă cînd ajung pastramă, virează elegant pe maidan autoturismele „nenorociților" cu lanțuri sau carpete de buret, ospătarii cooperației sînt din nou vigilenți, cu ochii în patru la cîntar și la cișmea.

Bîlciul se ține! Gardul de beton este acum înconjurat, ca o tabără medievală, de un cerc de căruțe cu covîltire. Focuri mici și dese din lemnele altora luminează chipul fericit al „ambulanților". Poate doar fumul să-i supere și să le înnegrească ochii. După căruțe, pînă hăt departe, porumbul foșnește uscat și singur. Ziua. Dar noaptea nu mai este chiar atît de singur, umbre de voluntari aleargă de la un știulete la altul, numai că aceasta este furt și nu muncă patriotică. Dar, ia să vedem!

Marți, 26 octombrie, după-amiaza, sub un cer parcă nins, în frig pe șosea, la bîlci. Încă de la intrare ne întîmpină cu surîsul pe buze și unghiile negre de murdărie vînzătoarele de susan și de acadele, iar ceva mai încolo ne ațîne calea Bebică, un papagal de 4 ani, cam friguros.

— Ia secretul, ni se șoptește, 1 leu și știi cît ai de trăit, încă unul și de cine ești iubit!

La un pavilion de „jocuri", sub masca dezinteresării joacă... barbut cu clienții proprietarul, Gh. Floricel, autorizat să facă asta de cei din Osica de Jos, județul Olt. Le vîntură în fața ochilor un ceas „Mortimer", miza 100 de lei, tehnicile de înșelăciune nenumărate. Un subofițer de miliție îi „cîștigă" zarurile și paharul de plastic în care le învîrtea, ziua de muncă a „apropitarului" fiind însă pe sfîrșite și cu „rezultate", amenda nu părea să-l sperie.

Pe un Ford, „șoferul" a întins carpete de buret pictate grotesc care, deși tac 3 lei manopera (materialul nu se pune la socoteală, fiind furat), se vînd cu polul. Gablonzierii, milionarii de plastic se uită urît frecînd verighetele de alamă și cerceii de haine. Tomiță vrea să ne facă bine de toate bolile cu ajutorul unei rădăcini, pe ascuns, în dosul albiilor, se ghicește, oameni fără căpătîi își trec priviri pline de arțag de la unul la altul.

Vor fi unii care vor crede că un bîlci, fie el și cel din Bolintin, are totuși un farmec al lui, mai ales pentru copiii ce mișună în el. Vor zice ei că, la urma urmei, ce-am avea cu bîlciul, el poate fi una dintre amintirile de bază ale unei copilării. N-am avea nimic împotrivă dacă ar fi așa, dar între bîlciurile pe care le știm, și care își aveau chiar rostul lor comercial, înainte și cel de acum, prilej exclusiv de afaceri veroase, de escrocherii și furturi, nu există nimic comun. Și ce ar avea comun cu un perimetru infracțional în care autorizațiile se dovedesc pînă la urmă false, trucurile periculoase, iar mărfurile, parte din ele, furate? Iar dacă ar avea, de ce fug „autorizații" de întrebări, iar cînd nu fug, de ce se roagă să fie trecuți cu vederea?

Părăsesc „Bîlciul" din Bolintinul din Vale, rememorînd un îndemn pe care îl auzisem în „Pavilionul artistic Stonley".

— Mîine intrăm puternic în porumbul de la Malu-Spart!

În lumina farurilor văd cum aleargă la căruță cu brațele pline de știuleți cei care nu mai avuseseră răbdare pînă a doua zi.

IULIAN NEACȘU

Oameni și deșeuri

La Videle, la numai cîțiva pași de București, un grup de infractori a comis o fraudă de două milioane lei. Iată cum:

Anul 1969. La conducerea Depozitului de colectare a deșeurilor metalice Videle se instaurează, nu întîmplător, următoarea formație: Gheorghe Nițu, șef de depozit, Aurel Petre, șef de rampă, George Rotbășan recuperator, și Romeo Sandu, primitor de materiale. *Declară Gheorghe Nițu:* „În depozit, cream cu toții plusuri. Sursa o constituiau în bună parte întreprinderile de la care colectam deșeuri feroase. Îmi amintesc, că printre unitățile de la care am ridicat deșeuri metalice se aflau și Schela Videle, Schela Cartojani, Întreprinderea de foraj Bascov-Pitești, secțiile S.M.A. Videle și Preajba, mai multe S.M.A.-uri și I.A.S.-uri". Odată create, plusurile din depozit trebuiau valorificate în interesul grupului. În acest scop, „lupii" din depozit atrag în rîndul lor achizitorii a 17 (șaptesprezece) cooperative de consum: Gratia, Gălățeni, Preajba-Poieni, Botoroaga, Uești-Bucșani, Toporu și altele. Sînt ademeniți oameni cu părul albit, cu vieți nepătate pînă atunci: unul dintre ei este Dumitru Duță, de 75 ani. Sarcina lor este să întocmească borderouri false, în care să înscrie nume de persoane fictive; oameni care chipurile ar fi predat cooperativei deșeuri metalice, pentru care ar fi primit bani. Jocul pare simplu, surîde mai ales unor conduceri de cooperative: zic și acum naivii că „ne realizam planul la achiziții de deșeuri metalice". Printre cei care mușcă din nadă, dar care văd în aceasta și o sursă ilicită de cîștig, se numără Mihai Marin, Gheorghe Stan, Ion Tufan, achizitor la cooperativa Silistea, Trăian Urmuliță, cooperativa Scurtu, și alții.

Marin Bratu declară: „Am fost achizitor la cooperativa de consum din Gălățeni; în înțelegere cu Rotbășan și Aurel Petre, am întocmit borderouri false, cu nume de persoane fictive, în valoare de 6000 lei. Toți banii i-am dat lor". Infractorii își găsesc astfel o bună posibilitate de valorificare a plusurilor. Aceasta le dă aripi, continuă cu mai mult sîrg să-și creeze plusuri. Însală la cîntar, atît pe predătorii particulari, cît și întreprinderile, rotunjesc cantitățile totdeauna în favoarea lor, aplică scăzăminte pentru impurități care nu există, sustrag deșeuri din incinta unor întreprinderi, se comportă ca niște bandiți. Achizitorii nu mai prididesc să întocmească borderouri false, nu mai știu ce persoane să înscrie în ele. Unii își trec în ele rudele, alții morții, alții copiii din față. Îi fac pe toți „predători" de fier vechi. Tiță Radu (cooperativa de consum Blejești) întocmește acte false prin care infractorii valorifică „material" în valoare de 97 612 lei; prin Maria Alexe (cooperativa Bucșani), valorifică deșeuri în valoare de 229 184 lei, Petre Ridiche, Tudor Ghinuș, Marin Pîrnac, Anghel Glăvan (cooperativa Drăgănești-Vlașca) întocmesc acte pentru valorificarea de 24 670 lei, Marin Bratu și Leafu Stanciu (cooperativa Gratia) întocmesc aceleași acte pentru 103 504 lei; Nicolae Ungureanu, Tudor Burcea, Ilie Matei, Marin Mihalache, pentru alte 86 865 lei. Lista falsificatorilor ar putea continua. Dosarul „depozitul Videle", care se compune din peste 50 de volume, din multe mii de pagini scrise, cuprinde 40 de inculpați și peste o sută de martori. La rîndul lor, Gheorghe Nițu, Aurel Petre, Rotbășan și Romeo Sandu eliberează achizitorilor adeverințe false, de primire a cantităților inexistente din borderouri. Primesc banii pe numele persoanelor fictive, înscrise în borderouri, și-i împart între ei.

Declară Gheorghe Nițu: „Aurel Petre, care avea relații, întocmea adeverințe chiar înainte de a pleca pe teren. Tot el confirma cantități mai mari decît cele predate. Banii pe care îi aducea din teren îi împărțeam între mine, achizitorii cooperativelor (primeau cam 15—20 la sută din valoare), între Petre, Rotbășan și, în unele cazuri, Romeo Sandu. Cam în părți egale".

Declară George Rotbășan: „Am întocmit bonuri de cîntar false, adică fără ca în realitate să fi cîntărit efectiv cantitățile de deșeuri pe care le înscriam în ele. Bonurile le atașam la adeverințele, tot false, întocmite de Aurel Petre și Ion Velica. La cererea lui Velica și Aurel Petre, am înscris într-un număr de 14—15 adeverințe cantități de deșeuri neferoase care în realitate nu fuseseră colectate și nici predate. Pentru treaba asta am primit, după cîte îmi amintesc, 8 sau 9000 lei, de la achizitorii unor cooperative".

Astfel, „lupii" din Depozitul de la Videle valorifică o cantitate de 1 521 122 kilograme de deșeuri metalice, în valoare de 817 289 lei. Pentru aceasta au folosit 477 de adeverințe și sute de bonuri false.

În afară de afacerile realizate în comun, unii dintre membrii grupului „lucrează" și în particular: venitul e mai rentabil atîta timp cît nu se împarte. Din această cauză, membrii grupului au început să se suspecteze. Dacă la început încrederea între ei este deplină, pe parcurs ea înregistrează fisuri și amenință edificiul escrocheriei cu prăbușirea!

Declară Ion Velica: „Cred că Sandu Romeo „lucra mai mult pe cont propriu. Mi-am dat seama prin februarie 1970: venind de la o ședință, i-am găsit în depozit pe Aurel Petre, Ion Kiș, dispecer la secția I.C.M. București, și pe Romeo care tocmai trăgea o mașină de pe cîntar și începuse să întocmească adeverința. Petre m-a atenționat: „Șefule, vezi că în mașina asta a fost fier mai puțin". Am recîntărit mașina și am descoperit un minus de 1000 kilograme. „Am greșit, șefule", s-a scuzat Romeo. Kis i-a spus însă să-și caute servici. Altfel, îi desface contractul de muncă și anunță și miliția".

La 5 august 1969, Gheorghe Nițu pleacă în concediu. Îi ține locul, pentru o lună, Romeo Sandu. La predare asistă o „comisie" formată din cei doi gestionari și... Ion Velica, șeful centrului I.C.M. Teleorman.

Declară Sandu Romeo: „La predare, la care a asistat Velica, Gheorghe Nițu mi-a lăsat un plus de 15 tone de fier. „Pe ăsta, zice Nițu, îl valorifici prin cooperative și îmi dai partea mea". Așa am făcut. I-am dat 300 lei lui Nițu, iar restul l-am împărțit, în mod egal, între mine, Aurel Petre și George Rotbășan".

Cinic sau cinstit, Romeo Sandu continuă: „Le venirea mea în acest depozit, am înțeles să-mi fac datoria în mod cinstit, corect, devotat, fără vreo intenție de a produce pagube unității. Datorită însă sistemului necinstit de lucru, practicat de ceilalți angajați, am fost atras și eu pe această cale. Faptă pe care o regret".

10 octombrie 1969. La conducerea depozitului trece Ion Velica, fostul șef al Centrului I.C.M. Teleorman. Știe el ce știe: la Videle e un mediu corupt, pe care îl va folosi cum nu se poate mai bine în interesul său. Să-și atingă scopul, își redimensionează loviturile: prin intermediul colectorilor particulari — Tudor Melci, Anghel Lazăr, Ene Mihai — actualul conducător al depozitului — Velica și ceilalți intră în legătură cu cîțiva angajați ai întreprinderii „Neferal" București. Modul de operare este următorul: Aurel Petre, șef de rampă, întocmește avize de expediție false, către Întreprinderea „Neferal". Vine cu ele la București, ia legătura cu indivizii racolați de la „Neferal" care îi confirmă primirea neferoaselor materiale scumpe, fără ca acestea să intre în întreprindere. Aurel Petre întocmește astfel 54 (cincizeci și patru) de avize de expediție, pe care obține confirmări fictive de la al doilea grup: Gheorghe Soare, maistru la secția plumb, C. Schiuteie, Radu Paulian, N. Gulieru, Marin Jianu, Ion Ștefan, Gheorghe Avram, Victor Giurescu, Zissy Zalman și alții. Tot Petre înscrie în foile de parcurs, în locul șoferilor, cursele fictive care co-

respund cantităților confirmate. Pe de altă parte, Rotbășan întocmește adeverințele și bonurile de cîntar, tot false, pentru a putea valorifica deșeurile. Ion Velica, noul șef, operează în evidențele depozitului toate falsurile. Așa, ca să se potrivească toate. În doi ani, 1970 și 1971, lupii de la Videle, dirijați acum de Gheorghe Stroe, șeful secției I.C.M., obțin confirmări fictive pentru 183 989 kilograme metale neferoase. Pare de necrezut, dar întreprinderea „Neferal" este păgubită astfel cu 1 451 953,43 lei. Gheorghe Marodin și Aurel Pană, de la „Neferal", își recunosc faptele. Alții recurg însă la declarații fanteziste : cantaragiul Jean Ciobanu înscrie în bonul de cîntar că una din mașini cîntărește 8610 kilograme. În realitate, mașina are numai 6675 kilograme. 2000 de kilograme se fură deci dintr-un condei. Știți ce declară ? „Nu pot să-mi explic cum !?" Este, într-adevăr, greu de explicat. *Gheorghe Culea*, tot cantaragiu, *declară* în legătură cu cantitatea prea mare înscrisă într-un bon falsificat : „Am cîntărit și mașina și remorca". N-a ținut, pentru că mașina nu avea și remorcă.

Tot pentru a-și ascunde faptele, *Aurel Petre scrie din detenție :* „Lenuțo, Drăghici și Costică să declare la tribunal că toată marfa, trecută în foile de parcurs, a fost adusă în depozit ; că nu e trecută fictiv nici o cursă. Cele făcute de la colectorii particulari la depozit nu sînt trecute în foi, deoarece nu am făcut curse speciale pentru ridicarea mărfii de la ei. Am dus marfă la „Neferal" și la întoarcere am luat marfă de la particulari. La fel să declare și Victor Dinu, Stelică Badea, Dumitru Barcea și Florea Badea. Ei vor trebui să spună, la tribunal, așa cum am scris eu aici. Pentru că acum au întors-o și Rotbășan și ceilalți. Spun și ei la fel. Eu 20 de zile am făcut greva foamei și am dat toată ancheta peste cap. Dacă ei nu vor declara așa, voi fi obligat să spun că și ei au luat bani, au mîncat și băut din acei bani. Nicu și Ion să fie mai îndrăzneți ; acum s-a terminat cu ancheta. Eu nu am spus nimic despre bani și nici despre C.E.C.-uri. Să nu le dai la nimeni. Ai grijă să nu-ți prindă nimeni biletul ăsta. După ce îl citești și memorezi tot, îl arzi".

Biletul a devenit însă întîmplător un adevărat bumerang, o indubitabilă probă de acuzare pentru Petre și ceilalți.

Mai 1971. Dumitru Radu, controlor de calitate, propune o altă afacere : „cunosc, zice, la Întreprinderea de mașini grele București, un om greu, Ion Bican, care, în schimbul unor sume de bani, e de acord să ne confirme cantități mai mari de deșeuri metalice decît vom expedia noi în realitate". Propunerea surîde, este însușită de grup. Aplicarea ei cere însă cumpărarea lui Marian Tănănău, magazioner comercial la stația C.F.R. Videle. Pentru cîțiva arginți, Tănănău se vinde : înscrie în scrisorile de trăsură cantitățile pe care i le dictează Velica. Primul vagon cu fier vechi pleacă spre I.M.G.B. cu o cantitate mai mică decît figurează în acte. Lupii de la Videle au emoții. Cum va reacționa omul de dincolo ? La capătul celălalt al afacerii, omul din umbră lucrează bine : confirmă întreaga cantitate de deșeuri din acte, mult mai mare decît aceea care intrase pe poarta întreprinderii. Emoțiile dispar, iar pe C.F.R. sînt expediate alte vagoane, mai mult goale decît pline. Întreprinderea de mașini grele București este prejudiciată astfel cu suma de 183 620 lei. În schimb, în depozitul de la Videle plusurile cresc. Viața depozitarilor prosperă. Își cumpără mașini, case, depun bani pe cecuri. Nițu a plecat cu o mașină și o casă, Ion Velica, noul șef, își pune în gînd să plece cu milionul. Din masa îndestulată a fraudei se înfruptă și ceilalți : Tănănău, Dumitru Radu, Gheorghe Stroe, Ion Bican, Vasile Iacob, Stelian Oprea, Ion Porubin și alții.

La 28 august 1971, timp în care Ion Velica, șeful, se află în concediu, Aurel Petre, care îi ține locul, pune la cale, pe cont propriu, cea mai spectaculoasă lovitură : într-un vagon de 60 de tone, „încarcă" 19 300 kilograme de deșeuri din fontă. În acte trece însă 50 000 de kilograme. Dacă ține, se gîndește Aurel Petre, afacerea înseamnă aur curat. Tănănău, magazionerul de la C.F.R., își dă seama de dimensiunea afacerii, de riscul ei mai ales, dar, odată vîndut, nu mai poate da înapoi. Înscrie în scrisoarea de trăsură tot 50 000 kilograme de fontă. Trenul format, în care se include și vagonul cu pricina, așteaptă „verdele", gata să părăsească stația. Dacă pleacă, lovitura e reușită ! Dar trenul nu pleacă. Petre și Tănănău sînt în stare să împingă trenul pînă la București. Dar, ceva se întîmplă. Un om, un om cu inimă și cu respect pentru lege, sesizează organele de miliție ale căilor ferate din gara Videle. Transportul către I.M.G.B. este oprit. Infractorii sînt invitați să recîntărească „marfa", în prezența organelor de miliție și de control...

Epilog : în țarcul „lupilor" de la Videle pătrunde acum arma dreaptă și necruțătoare a legii. Timp de cîțiva ani s-au adunat mii de probe, s-au scris foarte multe pagini, s-au făcut expertize și contra-contra-expertize, iar pedepsele au fost individualizate după faptele fiecăruia.

Aurel Petre, omul care a vrut să dea lovitura de teatru, să întoarcă ancheta pe dos, vă amintiți de scrisoarea lui, a fost condamnat la 128 de ani și 7 luni de închisoare ! Da, ați citit bine. Atît totalizează anii de închisoare corespunzători celor 10 infracțiuni comise. Va executa însă, așa cum prevede legea noastră penală, pedeapsa cea mai mare, căreia i s-a mai adăugat un spor ; adică, Aurel Petre va executa 24 de ani de închisoare, 10 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii ;

George Rotbășan a fost condamnat, după aceeași procedură, la 115 ani și 7 luni de închisoare. Va executa 21 de ani ;

Ion Velica, șeful, a fost condamnat și el la 110 ani și două luni de închisoare. Va executa 21 de ani ;

Romeo Sandu va executa 10 ani de închisoare : *Dumitru Radu* — 12 ani ; *Marin Tănănău* — 9 ani, iar ceilalți inculpați au fost condamnați la pedepse cuprinse între un an și 10 ani de închisoare.

În încheiere ar fi multe de spus. Rețineți doar că omenia, conștiința acestor oameni de... pradă s-au dovedit a fi acoperite cu un strat mult mai mare de rugină decît acela al deșeurilor metalice. Poate susține cineva că nu s-au purtat cu propria lor viață ca și cu un deșeu ?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

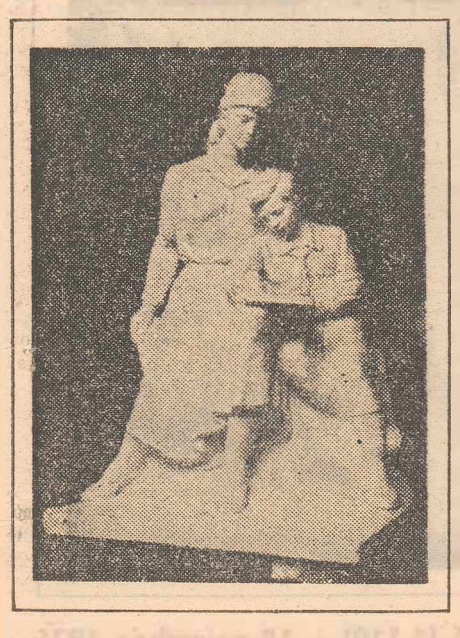

Dosarele tristeții și alcoolului

La Cula, în marginea Bucureștiului, la marginea vieții

CÎTEODATĂ ȘI ACROBAȚII DE CIRC, ȘI SPIRTARII CIOBANI, ȘI BOXERII FĂCUȚI KNOCK-OUT ÎN MECIUL VIEȚII, ȘI PĂRINȚII CU COPII DAR FĂRĂ AU NEVOIE DE AJUTOR.

Cum ați proceda dv., care, ca orice om care se respectă, vă considerați și detectiv amator — cel puțin, în orele libere — ca să identificați niște bătrîni care stau cuminți în fața dv., dau din cap și nu pot spune despre ei decît : „M-am născut pe vremea lui Franz Joseph" ?

Altul oferă date mai precise privind domiciliul :

— Locuiesc în București, strada De Viței.

— Ești sigur, taică ?

— La matale dumneavoastră. (Nu căutați explicații filologice, este expresia favorită a bătrînului și trebuie tradusă cam așa : „Cum mă vezi și cum te văd, ăsta mi-e adevărul".)

— În București, zici ?

— Strada De Viței.

— Ia să vedem... De Viței... Ce poate să fie ? Poate Dediței ? Să mergem pe această pistă. Iar dumneata, mosule, spui că te-ai născut în Maramureș. Dar la ce dată ?

— Am uitat, să trăiți. Mi-amintesc doar că era Sîmbra oilor.

Și astfel trec minute, zeci de minute în șir, pentru a stabili, mai întîi și întîi, cine sînt „preopinenții". Cînd o bătrînă declară solemn că a văzut lumina zilei pe vremea Războiului de independență afirmația e primită cu oarecare scepticism. Iată însă că a doua zi vine nepoata la miliție cu buletinul bătrînei, care dovedește că nu mințise. Și apoi de ce ar fi făcut-o ? Oamenii nu doreau decît să-i ajute pe cei interogați.

Ne aflăm într-un centru unic în țară, la marginea Bucureștiului, la marginea societății, a vieții. Aci la Cula, la Centrul de triere a elementelor parazitare înaote de muncă sînt aduși cerșetori, alcoolici, vagabonzi, bolnavi mintali „culeși" de miliție, de echipele Brigăzii pentru combaterea parazitismului. Sînt cazurile mai complicate, care nu se pot rezolva printr-o simplă amendă contravențională, și aceasta din două motive : întîi, pentru că cei în cauză nu ar avea de unde s-o plătească ; în al doilea rînd, pentru că sînt oameni singuri, fără familie, unii nu au nici măcar acte, domiciliu stabil etc. S-ar părea că de ei nimeni nu se îngrijește, nimeni în afară de societate, reprezentată prin cele trei organe care patronează centrul de la Cula : Miliția Capitalei, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București și Direcția sanitară a municipiului București. Cît privește titulatura centrului, ea poate induce în eroare : în adevăr, exceptînd bolnavii, care formează o categorie aparte și de care nici nu ne vom ocupa în acest articol, caracterizarea „inapți de muncă" nu se referă decît la momentul reținerii de către organele de miliție. Cu alte cuvinte, nu este vorba doar de bătrîni, bunăoară, ci și de oameni în puterea vîrstei pe care alcoolul sau cine știe ce alte împrejurări vitrege l-au azvîrlit temporar la marginea societății, făcîndu-i, tot temporar, inapți de muncă. Ei trebuie redați societății ! După cum trebuie ajutați și bătrînii, fie prin internarea în cămine, fie pe altă cale. Și unii, și alții sînt aduși la Cula, unde li se stabilește identitatea și apoi... Citeodată abia atunci încep surprizele.

...În micul parc din fața Gării de Nord, un echipaj al Brigăzii pentru combaterea parazitismului condus de șeful brigăzii, maiorul Ioan Berbece, găsește un bătrîn dormind pe o bancă. Traista lui zăcea lîngă el. „Școală, taică". Nici gînd : sufla greu, din ce în ce mai greu. „Repede, la cel mai apropiat spital". Or, cel mai apropiat punct de ajutor s-a întîmplat să fie Maternitatea Polizu. Și astfel pe porțile maternității au intrat milițienii și bătrînul de 87 de ani, care, după un tratament de șoc, a fost readus la viață. Apoi, deoarece nu avea acte, iar mărunțișul găsit în buzunare părea să indice că se îndeletnicea cu cerșitul, a fost condus la Cula pentru a se cerceta cazul mai pe îndelete. Ce credeți că s-a descoperit ? Bătrînul avea patru băieți : un strungar, un lăcătuș, un operator, un tehnician, și locuia la unul din ei. Nu se înțelegea cu nora (mai pe românește, nora îl cotonogea). Atunci și-a luat lumea în cap și s-a apucat de cerșit. În seara cu pricina băuse un rachiu pe stomacul gol și i s-a făcut rău ; dacă n-ar fi fost milițienii, poate ar fi murit pe bancă !

Maiorului Berbece nu i-a venit să-și creadă urechilor cînd a auzit despre cei patru fii. A pus mîna pe telefon și a telefonat la „23 August", unde, după spusele bătrînului, unul din ei lucra ca strungar. A vorbit cu șeful secției, un inginer. „Sînt maiorul Berbece. Lucrează la dv. strungarul X ?" „Da, tovarășe maior". „Și cum se comportă ?" „Admirabil. E muncitor fruntaș". S-au dovedit adevărate și cele declarate de bătrîn privind pe ceilalți fii. Drept care au fost convocați cu toții la miliție, unde au început să se tînguie că nu au nici o vină, că vinovată e de fapt doar nora și că le pare rău, foarte rău. „Dar de tatăl vostru de ce nu v-ați interesat ?" Iată răspunsurile : „N-am avut timp". „Lucrez mult, sînt ocupat cu producția". „Am și eu copii". Apoi au făcut promisiuni solemne — pe care, se pare că ulterior le-au respectat — și au plătit amenda.

Spuneam, mai înainte, că la Cula nu sînt aduși numai bătrîni. Iată, bunăoară, ce s-a întîmplat cu Gheorghe P., de 44 de ani. Cînd a nimerit aci, zdrențuit, neras cu săptămînile, cu privirea pierdută, asistentul medical Marcel Avram și-a dat seama că este un spirtar, adică băutor de spirt albastru : 3/4 spirt, 1/4 apă. Citeodată, spirtarii uită de apă și beau „natur". Acte nu avea, își uitase și numele (care a fost aflat mai tîrziu) ; vorba aceea, își băuse și mințile. Apoi, cu icneli și policneli, a ieșit la iveală toată istoria.

Gheorghe fusese, se pare, un muncitor destoinic. Nevastă-sa l-a înșelat cu un alt bărbat, au urmat certuri cumplite și soțul și-a părăsit domiciliul conjugal, căzînd în patima beției. După un timp, soția a obținut divorțul tocmai pe temeiul părăsirii de domiciliu. Și astfel a ajuns Gheorghe P. în faimoasa gașcă a lui Chelu.

Locul de adunare era scuarul din Piața Unirii, unde își făceau zilnic apariția, cu regularitate de ceasornic, pensionarul Ion Chelu (care nu era un fitecine, avea și casă pe Principatele Unite), Gheorghe Filimon zis Croitoru, șoferul Anton Pașcălea zis Bulgaru, Anton Scorupți zis Zugravul și alții ca ei, certați cu munca, prieteni cu sticla. Erau bărbați cam la 45—50 de ani. Se adunau, deci, în scuar, puneau bruma de bani pe care o aveau laolaltă, cîntau cu năduf „Deschide, gropare, mormîntul !" și se îndreptau spre „Cornul vînătorului" sau spre circiuma „Timpuri noi". (Din toate denumirile de circiumi pe care le-am întîlnit mărturisim că aceasta din urmă este cea mai năstrușnică.) În ultimul an, toți cei sus-menționați au murit de etilism. Unuia dintre ei, cei cinci frați ai săi i-au făcut la Popești-Leordeni o înmormîntare de pomină. Mai bine l-ar fi ajutat în timpul vieții dar, în fine, aceasta e o altă istorie.

Din gașcă a rămas, așadar, Gheorghe P., fără acte, fără casă, fără bani. De la Cula a fost trimis la dezalcoolizare. Apoi, de trei ori s-a repetat povestea, pe circuitul Cula-dezalcoolizare — Cula-dezalcoolizare — Cula-dezalcoolizare. Gheorghe îi spunea asistentului medical :

— Dacă n-am casă, dom' Marcel, unde să mă duc ? Tot la dv. o să mă întorc și a patra oară. Aș putea munci, știu să trag, dar cine mă primește ?

Firește, nu asistentul medical putea rezolva asemenea probleme. A intrat în acțiune Brigada pentru combaterea parazitismului, dar nu în sensul obișnuit ; s-a zbătut să procure locuință și serviciu lui Gheorghe. N-a fost ușor, dar cu ajutorul Consiliului popular s-a rezolvat. Și iată că deunăzi, Gheorghe P. își face din nou apariția la sediul brigăzii.

— Tovarășe maior, am venit să mă sfătuiți. M-ați ajutat la ananghie, n-am uitat, și tot la dv. vin și acum. Am găsit o femeie.

— Și ?

— Vreau să mă însor.

— Gheorghe, fii atent, știi ce-ai pățit prima oară.

— Știu, dar asta nouă nu e ca prima, e de treabă, muncitoare, îmi face și pachetel cînd plec la muncă. De fapt, de asta am venit la dv., aș vrea s-o cunoașteți. O părere în plus nu strică. În dv. am mare încredere.

Și astfel la sediul brigăzii a avut loc o întîlnire neobișnuită : Gheorghe a venit cu logodnica de mînă pentru a prezenta-o maiorului... S-a căsătorit, întreprinderea la care lucrează fostul pensionar al Culei i-a dat recent o locuință mai bună, cameră cu vedere la stradă, bucătărie, magazie.

Acum cîteva zile, P. și-a făcut o nouă apariție, meteorică, la brigadă. Atît i-a zis maiorului, cu un surîs larg :

— Să trăiești, împărate.

Tot din gașca lui Chelu făcea parte și Cătălin G., de 52 de ani. Și el spirtar, și el trimis la dezalcoolizare prin intermediul centrului de la Cula, și el, din nou, căzut în patima beției, din lipsă de voință. După îndelungi discuții s-a lăsat convins.

— De astă dată, gata, mă las de băutură. Îmi trebuie aer curat. Mă fac păstor. Am aflat că un C.A.P. din Ialomița are un loc.

După o vreme, stupoare : Cătălin este din nou adus la Cula.

— Credeți-mă, m-am făcut om de treabă, m-am angajat ca păstor, așa cum am promis. Am venit la București doar pentru o zi, să aranjez niște treburi. E drept, am băut un păhărel mai mult, dar asta-i totul, a fost doar un accident, credeți-mă.

A fost crezut doar pe jumătate, ca să nu spunem pe sfert. A doua zi dimineață, lovitură de teatru. La Cula, probabil pentru prima oară de cînd există acest așezămînt (ne referim la spitalul de boli nervoase cu același nume, în incinta căruia funcționează și centrul, care astfel beneficiază de personal medical calificat), se înfățișează trei ciobani, care explică :

— Am venit să-l luăm pe garanție pe Cătălin. Avem nevoie de el, e omul nostru. Fără el rămîn oile singure tocmai acum cînd trebuie să plece la iernat. Plătim noi amenda.

Cătălin G. avusese dreptate : ultima escapadă fusese doar un accident. Și ce mulțumire mai mare poate resimți un om care se credea la marginea societății, văzînd cum tovarășii săi de muncă vin de departe, cu căciulile în mîini, și spun simplu : „Avem nevoie de tine !"

...Domnul Harry, acrobatul de circ, a căzut cîndva de pe trapez, rupîndu-și șira spinării. De pe urma saltului mortal s-a ales cu o cocoașă. A început să umble prin panoptice, să colinde bîlciurile, prezentînd femeia-păianjen și cămila-cămiluța. Ca să uite de propria lui decădere a început să bea. Cei de la Cula l-au ajutat și speră că ultimul număr al bătrînului acrobat se va petrece fără nici o cădere.

Aci a nimerit și moș Gheorghe V., un cerșetor în a cărui haină zdrențuită s-a găsit un carnet de C.E.C. cu 28 000 lei, „să aibă cu ce să mă îngroape dacă oi cădea" — afirma el. Moșul a fost trimis la căminul de bătrîni din Poienile de sub Munte.

Și tot spre un cămin a fost îndrumat și Mihai V. Acest fost vopsitor auto avea o pensie de 1 600 lei dar rămas fără familie, a început să bea. Acasă nu mai avea decît o ladă cu rufe, care-i servea și drept pat.

Recent, a venit în vizită la Cula o asistentă de la acel cămin.

— Aveți complimente de la dom' Mihai.

— Ce face, cum o duce la dv. ?

— Bine. Avem și televizor, pădure împrejur. Dom' Mihai mănîncă.

— La vîrsta lui ?

— Nu poate sta liniștit. A vopsit gardul căminului. Cum vede ceva scorojit, pune mîna pe pensulă.

Nu toate sînt frumoase la Cula, fiindcă nici viața nu este toată frumoasă. Se află acolo și cerșetori de profesie, eliberați automat a doua zi de „confrații" lor, care plătesc, fără să crîcnească, amenzi de mii de lei. Am întîlnit acolo și un bătrîn astmatic pus să cerșească de propria sa nevastă : „Dacă nu-i aduc polul, mă gonește".

L-am întîlnit și pe fostul campion național la categoria cocoș dinainte de război Ion Gorun, boxerul care, cîndva, l-a învins pe faimosul Toma Aurel („dar și Toma m-a bătut pe mine"). Povestește cum, acum o jumătate de veac, a venit pe jos la București din satul lui oltenesc și a cunoscut gloria sportivă. Apoi viața și-a spus cuvîntul, s-a întors la vechea lui meserie de cofetar, dar „m-a distrus betia". Cînd a fost adus la Cula, dormea pe unde apuca. Ultima dată, într-o pivniță, pe Sf. Vineri, în care pătrundea printr-un chepeng. Nu și-a aranjat drepturile la pensie, deși poate ar fi putut s-o facă, prin Federație, fiindcă „nu m-am interesat. Dar și acum, la 62 de ani, sînt în formă, boxez oricînd trei reprize".

Aș vrea s-o cred, dar mă îndoiesc. Trist, dar adevărat, viața l-a făcut K.O. pe bătrînul campion. V-am spus, doar, că nu toate se sfîrșesc cu bine la Cula. Totuși, și lui Ion Gorun i se deschide o perspectivă, un cămin de bătrîni în care să-și petrecă în liniște anii pînă la gongul final.

Toate cazurile de mai sus sînt, firește, foarte departe de a fi tipice pentru viața noastră de azi. O vizită la Cula te poartă, parcă, în altă lume, însuși centrul fiind unic în felul lui. Dealtfel, numărul celor care „fac stagiul" aci este în continuă scădere, drept rezultat al măsurilor de asanare socială. Am socotit totuși util și edificator să vorbim despre această lume pestriță, crepusculară, fiindcă dincolo de puținătatea cazurilor (cîteva zeci) experiența centrului merită cunoscută, eventual preluată, după necesități, și de alte mari orașe din țară. În acest context apar instructive tripla subordonare și tripla colaborare pe care o presupune între organele de miliție, de sănătate și de ocrotiri sociale. Adevărat, sînt unii care refuză să se lase ajutați, intervin și greutăți materiale. Important de relevat este însă faptul că și pe această cale societatea dă o mînă de ajutor acelora care au cea mai mare nevoie de el. Și așa, cînd nu te aștepți, apare un bărbat corect îmbrăcat, cu nevastă, copil, cameră cu vedere la stradă, bucătărie și magazie — același om care, cu o mie de ani în urmă, fusese, poate, culeș de pe trotuar — și surîde larg :

— Să trăiești, împărate !

LIONEL NIȚESCU ■

PREȚUL FERICIRII

Le-am făcut pe toate. Dar a meritat.

A apărut în galerie cu o voce ca un tunet, acoperind zgomotul vagonetelor. Îmbrăcat ca un miner, negru la față ca un miner, activ ca un miner. Am crezut, firește, că e unul dintre minerii brigăzii aflate în șutul de dimineață.

Reveniți la suprafața pămîntului și reîntîlnindu-ne la dușuri, am aflat cu uimire că este inginer, șeful sectorului, și-l cheamă Vasile Ioan. Deși am vorbit majoritatea timpului despre greutățile de lucru ale sectorului, despre straturile subțiri și foarte înclinate ale cărbunelui la Petrila, straturi punînd probleme deosebit de dificile muncii mecanizate, deși discuția noastră se întorcea mereu, obsedant, la posibilitățile de îndeplinire și depășire a planului — „la care mă gîndesc noaptea și îmi spun că am găsit soluțiile, ...iar ziua soluțiile cad și noaptea următoare iar îmi desfac planul în bucăți și ...ce să mai spun?... nu se poate să nu-mi iasă pînă la urmă!" — am aflat, printre „of"-uri și proiecte, firul unui destin mai cinematografic chiar decît multe destine cinematografice.

— Am venit în Valea Jiului cu 5 clase elementare. Am venit din Siliștea Brăilei. Tata n-a mai vrut să mă dea la școală și am fugit aici. Să mă fac miner. Și m-am făcut miner. Și m-am apucat din nou de școală. Am terminat ciclul elementar, apoi am făcut liceul. Ziua — mină, seara — școală. După liceu, ce mi-a venit mie să mă înscriu la școala de artă populară. Am făcut-o și pe aia. De ce? Îmi trecuse mie, așa, prin cap, să mă fac lăutar!?! Noroc că gîndul ăsta mi-a trecut într-adevăr prin cap dar nu mi-a rămas. Cum cartea a fost totuși ambiția vieții mele, de-aia am lăsat, de mic, și casă, și familie și am plecat în lume să mă fac om, m-am apucat și de facultate. M-am apucat și nu m-am lăsat. Nici de facultate și nici de mină. Și în loc să ajung lăutar, am ajuns inginer miner. După cum vedeți, le-am făcut pe toate. Dar a meritat. Și o să fac și planul. Și o să-l și depășesc. Deși, credeți-mă, e greu. Dar ăsta-i prețul fericirii mele: mare. Mai mare ca la alții. Straturile sînt subțiri, înclinația e mare...

În munca sa obișnuită, ziaristul întîlnește uneori destine excepționale, cum este și cel al inginerului miner Vasile Ioan, care într-adevăr „le-a făcut pe toate". Dar fericirea lui — încordată, tulburată de griji și de încercări — este cu atît mai mare cu cît prețul dobîndirii ei este mai mare ca la alții.

MARIUS POPESCU ■

Ca să ajungă la ceea ce numește fericire, Gheorghe Nițu n-a dormit, vreme de cîțiva ani, decît trei ceasuri pe noapte

Gheorghe Nițu a plecat de lîngă București, mai exact de la Bălteni, din familia unui ceferist sărac și s-a îndreptat spre Capitală, în anii tulburi de după război, ca spre un pămînt al făgăduinței. A făcut ceva școală, mai mult în particular, neavînd prea multă treabă, cum recunoaște astăzi cu un dram de umor, pentru chestiunea aceea. Apoi s-a angajat la căile ferate — se putea altfel pentru un fiu și un frate de ceferist, șef de gară lîngă Urziceni? — ca lăcătuș mecanic, apoi și-a satisfăcut stagiul militar și, navetist fiind, cu casa la București și serviciul la Ploiești, la vagoane, s-a împrietenit oarecum cu paharul, lăsînd mare parte din cîștig în palma ospătarilor de la restaurantul Gării de Nord. De vremea aceea, trecută de vreo douăzeci de ani, îi place să zică drept că n-avea decît o calitate recunoscută de familie: faptul că ținea ca și astăzi, dealtfel, cu Rapidul! Gheorghe Nițu a simțit însă la un moment dat că viața se scurge cam în pustiu, că n-a luat startul prea bine și că ceva trebuie să se schimbe, că e musai să găsească o mare ambiție care să-l dirijeze către bine. S-a gîndit, ca într-o glumă bună, să facă o facultate, ca să arate celorlalți și ca să-și arate sieși că poate mai mult decît se crede despre el, dar în primul an i s-a părut gîndul, își amintește, prea din cale-afară de hazliu. În toamna următoare, s-a pus cu burta pe carte, a dat examen la Politehnică, la Facultatea de transporturi, secția material rulant, a reușit, numai că banii, pe care altădată i-ar fi dat la un chef cu prietenii, i-a dat acum pe cărți. Dacă astăzi, cînd e inginer respectat în cadrul Recepției C.F.R. de la Întreprinderea „23 August" se crede fericit, are convingerea că în anii aceia de navetă și facultate a plătit, cu muncă, eforturi, ambiție și privațiuni, prețul fericirii. Ca să ajungă la serviciu, trebuia să prindă trenul de 4.30 dimineața. Ceasul suna la 3 fix, ajungea la peron mai mult adormit decît treaz, își făcea treaba la locul de muncă așa cum se cuvenea, dovadă că oamenii Reviziei de la Ploiești i-au arătat încrederea lor, primindu-l în partid, apoi se întorcea la București, oprindu-se la facultate, unde zăbovea pînă la zece sau unsprezece noaptea, silindu-se să nu scape nici o noțiune și silindu-se să nu adoarmă. De învățat, învăța în tren. Cînd n-apuca loc pe banchetă, ca să deschidă cărțile și planșele sale, se închidea la toaletă, asta fiind nu o figură de stil ci un fapt de viață absolut autentic.

I-a venit apoi vremea să se însoare, dar Gheorghe Nițu n-a ales după avere sau poziție socială, ci numai după îndemnul inimii, soția fiind orfană, cu părinții morți în timpul războiului. El învăța, ea învăța, căci — soră de ocrotire fiind — se hotărîse să facă Școala tehnică sanitară. Găsind înțelegere, a fost transferat la București, apoi familia Nițu a primit casă de la întreprindere, un apartament cu două camere care i s-a părut, evocă acum, un palat din basm, căci era primul lucru pe care-l dobîndea prin muncă și seriozitate. N-a fost ușor să-l amenajeze doi oameni aflați la început de drum chiar dacă el nu mai era foarte tînăr, apoi a venit pe lume copilul, un băiat pe nume Mihai, lucrurile complicîndu-se în consecință.

Încetul cu încetul, muncind cinstit și dormind noaptea liniștit, Gheorghe Nițu și-a făcut toate cele, din banii economisiți de la chenzine, neajutat de nimeni, poate doar de șeful său, comunistul Ion Brăiloiu, care l-a sprijinit nu cu bani, ci — cum zice — cu moral, susținîndu-l să încheie cele începute. Mai întîi, soția a absolvit școala tehnică, apoi el a devenit inginer, au cumpărat mobilă nouă și televizor, aragaz și frigider, mă rog, tot ceea ce se cere la o casă de oameni gospodari, chibzuind viața cum n-o făcuse niciodată și muncind din răsputeri, convins că fiecare om își scrie biografia numai prin el însuși ambițios și tenace, gata să dea o mînă de ajutor altuia, dar dîndu-și o mînă de ajutor, desigur, în primul rînd sieși și familiei. Rătăcirile de altădată i se păreau acum — cum i se par și astăzi — nu numai amintiri neplăcute, cît lucruri aflate de la alții, de care tot alții s-au făcut vinovați.

Anul acesta, mai exact în aprilie, inginerul Gheorghe Nițu, fost lăcătuș mecanic, și-a primit mașina luată în rate. Nici n-a terminat bine ratele la mobilă și s-a angajat la mașină, o Dacie 1 300, pe care o îngrijește ca pe ochii din cap, căci ea face parte — privind lucrurile omenește, nu îngust — din fericirea sa de astăzi. Casa lui e casă, masa lui e masă, copilul crește și crește frumos, mai sînt multe de împlinit într-o viață de om, dar Gheorghe Nițu, a cărui biografie pare să n-aibă nimic senzațional, nu se sfiește să spună că e fericit. Poate că fericirea lui nu e prea complicată. Omul nu-l citește nici pe Kafka și nici nu se entuziasmează în fața unui tablou de Van Gogh, de care nici n-a auzit, dar fericirea asta e o stare temeinică, așezată pe muncă și pe cinste, pe ambiție și pe perseverență, în numele ei scriindu-se și acest reportaj. Pentru firescul ei, pentru simbolul pe care-l conține și-l subînțelege, pentru puterea de a reprezenta, la scară redusă, ceea ce se întîmplă acum și aici, în această țară a noastră, în mii și mii de familii, pe 237 502 kilometri pătrați.

OVIDIU IOANITOAIA ■

A da lumii oameni de omenie

El pleacă dimineața, se întoarce seara. Ziua, spune Ilie Bălăreanu, casa rămîne pe mîna soției. Și cu toate că Maria Bălăreanu este o gospodină perfectă, la lăsatul serii cele două camere par citeodată răvășite ca-n urma unei bătălii. Obosit de drumuri și de încercările zilei, el sosește acasă de obicei în mijlocul acestei dezordini generale. Copiii dorm la ora aceea și numai Bălăreanu Maria, omul care în această familie fără îndoială că doarme cel mai puțin dintre toți, trebăluiește pînă către miezul nopții punînd rînduială în lucruri sau frămîntînd aluatul pentru pîinea de-a doua zi. Fiindcă nu e ușor să crești doisprezece copii. Doisprezece.

E drept, cîțiva sînt mari de acum și încearcă să-și croiască un drum în viață în afara casei părintești și a satului lor. Ion, de exemplu, are 20 de ani și e strungar fruntaș la Uzinele „23 August" din București. Cu cîțiva ani în urmă, povestește Bălăreanu Ilie, băiatul acesta puternic aproape cît tatăl lui, și cuminte și ascultător ca o fată, a avut prilejul de a vedea cam ce înseamnă să fii cap de familie. Atunci, o criză de reumatism „i-a luat picioarele" lui Bălăreanu Ilie și l-a obligat să stea cîteva luni la pat. E adevărat că tot el îl „dirija" pe băiat, dar și acesta din urmă, trebuie spus, asculta atent și îndeplinea întocmai „poruncile" părintești. S-a descurcat bine, spune acum, cu mîndrie tatăl lui, și nu a neglijat nici școala, reușind să-și păstreze notele bune, de nouă și zece. A dat astfel și un exemplu celorlalți frați, elevilor familiei, care s-au deprins să învețe întotdeauna repede și bine, fără nici o pierdere de timp, pentru a putea trece apoi la făptuirea unor lucruri folositoare familiei și casei. Dealtfel, în familia Bălăreanu, pe măsură ce copiii devin „apți de muncă", li se spune și ei trebuie să rețină întocmai ce au de făcut. Alexandru, de exemplu, care are 14 ani, hrănește calul și veghează ca în găleți să nu lipsească niciodată apa. Petra o ajută pe mama ei în treburile gospodărești, mai ales la fiertul „legumelor". La cei 16 ani ai ei se poate lăuda că frații mai mici nu fac nici o deosebire între mîncărurile pregătite de ea și cele făcute de Maria Bălăreanu. Numai Dumitra, Constanța și Sorina, cei mai mici dintre toți, privesc de pe marginea paturilor late, acoperite cu velințe groase, de lînă, tabloul zilnic al vieții familiei, cu ochii lor căprui și frumoși, așa cum îi au toți frații Bălăreanu. Cu cei ce s-au ridicat însă mai mult între oameni și au început să înțeleagă cine sînt și cum trebuie să fie, Bălăreanu Ilie folosește o pedagogie destul de originală, bazată pe bun simț și pe o anume istețime și șiretenie țărănească. Într-o vreme, de exemplu, a vorbit cu gestionarul de la cooperativă să-i înșele citeodată copiii cînd vin după cumpărături. Rezultatele au fost mai mult decît satisfăcătoare, întrucît de atunci copiii se lasă prea puțin intimidați de siguranța cu care gestionarul se apucă să facă un calcul greșit. Cum la matematică sînt foarte buni elevi, îl corectează pe loc. „Așa trebuie să simtă ei banul, să simtă munca noastră, a părinților", zice Ilie Bălăreanu, mîndru la gîndul că toți copiii lui trebuie să învețe cu timpul că nu există bani și deci nimic din ce-ți poți cumpăra cu bani, fără să muncești. Și fiindcă munca e singurul drum care duce la fericirea omului, chiar dacă el, de exemplu, Bălăreanu Ilie, din satul Coșoaia-Teleorman, are o familie cu doisprezece copii. El, personal, zice, face cărăușie, muncește pămîntul, lucrează la pădure. „În fiecare iarnă mă duc la pădurile Zăvestreni și Bălășcuța, îmi place să am mereu de lucru, așa că nu iau 5 metri cît se dă altora. Eu sînt ajutat ca să iau 10 și 15 metri de linie. Partea care-mi revine e un vagon sau două de lemne pe an, pe care le vînd. Cam șase mii de lei". Mai adaugă acordul global de la C.A.P., alocația pe care o primește pentru fiecare copil, pensia de „Mamă eroină" a Mariei Bălăreanu, ajutorul social. Toate acestea îl ajută să orînduiască viața familiei cinstit și curat, fără a o lăsa să cunoască suferința. „Copiii de la oraș au burse, iar cei de aici pot să facă excursii cu bani mai puțini. Îmi pare bine că văd că sînt ajutat, și gîndesc că statul este prietenul care la nevoie se cunoaște al unui țăran român cu 12 copii".

O familie care are curajul să spună că nu-i lipsește nimic pentru a fi fericită, pentru că niciodată soții Bălăreanu nu au vrut ceea ce nu au putut să aibă. Deși nu se poate spune că au vrut, în lumea aceasta, „puțin". Fiindcă nu este puțin lucru să trăiești pentru a da lumii oameni.

DUMITRU ELIADE ■

Un țăran dintr-un veac

Din braseria Astoria din Arad toamna asta tîrzie se vede „așa și așa", îmi spune privind prin geamul de sticlă primarul comunei Dieci, din Apuseni, Gheorghe Marțiș, „numa dacă-i vini la noi toamna-i toamnă, nu cu colb de trotuar..." Am acceptat invitația pe Crișul Alb în sus, la Dieci, unde în această toamnă capricioasă am băut apă de munte dintr-o fîntînă fermecată, fermecată nu numai prin versurile săpate în soclul ei: „Bea călătorule-nsetat / Apa aceasta e ca anii / Din ea beau bucuroși românii / Din ea băură dacii și romanii!", fîntînă despre care mai repede amintești într-un poem decît într-un reportaj...

— Apăi un reportaj poți scrie despre noi și toamnă, despre frig și munca cîmpului — îmi spune primarul Gheorghe Marțiș care se crede, pasager, cunoscător într-ale ziaristicii.

Dar eu căutam ceva insolit.

— Apu-n Dieci nu găsim! Merem în satu vecin de unde-s io de loc. La Almaș-Rădești. Nu-s primar acolo, da merem dacă-i voia. Stă în sat la noi unu Rada Jurcă. Îi țăran, istoric și compozitor...

De fapt îl cunoșteam din auzite pe Rada Jurcă. Un om de 70 de ani din Almaș-Rădești. Întîlnirea cu el a fost, acum, în toamna asta rece, o revelație.

— E-acasă?

— Ba.

— Da unde-i?

— Mhi...

— Unde-i?

— Apu nu vine pînă pă-sară!

— Dar unde-i?

— Apu vezi dumneata, amu-i plecat.

— Unde?

— No, cum unde, la cucuruz în țarină.

— Mai poate?

— Poate!

Și Rada Jurcă mai poate lucra. Știe tot satul. Tinerii îi urmează pilda. Îl văd lucrînd, îl aud deseori cîntînd, povestind legende...

— De lucrat lucrăm. D-apăi nu tăți! Avem și de-alții-n sat... și muieri cocoane. Îi greu la cucuruz! Și dacă-i bărbatul cu servici îi și mai greu la cucuruz, că doară-s doamne. Io n-am fost domn niciodată, io tăt țăran am fost de cînd mă știu...

— Bade Jurcă, eu știu că sînteți unul dintre puținii compozitori țărani de la noi. V-am ascultat la radio uneori cîntecele. Ați compus multe în viața asta?

— Destule, da tăt țăran îs!

— V-ați ocupat și cu istoria...

— Eram bun cunoscut cu Daicoviciu. Io am făcut săpături la noi în deal la Budini și-am găsit ceramică dacică. Amu-i în Muzăul Transilvaniei din Cluj-Napoca. Da io tăt țăran îs!

— Și asta-i bai?

— Doamne ferește.

— Îmi cînți un cîntec compus de dumneata?

— Da ce io-s greiere? Să cînt toamna, și la iarnă?

— Păi dumneata și lucrezi. O știe tot satul.

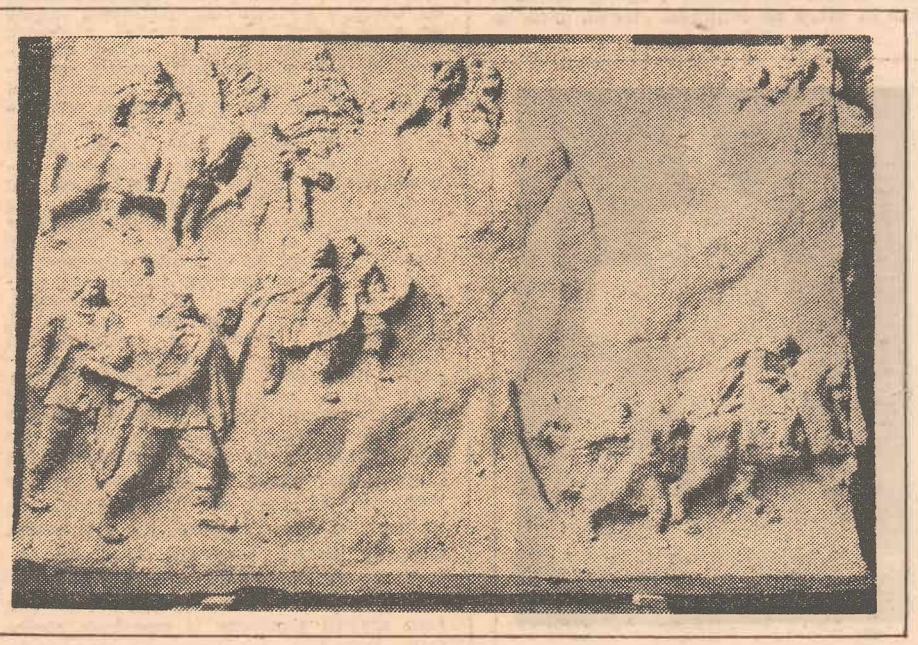

— Dacă scrii la foaie de mine știe și țara !
— Da.
— Atunci cînt.
Și Rada Jurcă începe un cîntec „cum numa-n Valea Crișului poți auzi !"
— Pe la cîți ani ai compus dumneata primul cîntec, bade Jurcă ?
— Pe la 16.
— Și istoria ?
— Apăi mai tîrziu, c-o trebuit să mă duc mai-nainte pe la Cluj pe la bibliotecă și pe la archive și numa după aceia iară în deal la Budini...
— Și numai ceramică ai găsit ?
— Io am scris și monografia satului. De cîndu-i el pînă astăzi. Din deal de la noi se vede bine istoria !
— Cum ?
— Cum, cum ? Iacă bine, numa să ai ochi. Dacă te uiți bine în jos se vede Aradul, Temișoara și capitala, Bucureșciu, tătă țara.
— Păi eu văd doar un sat în zare !
— Aaaaaa, păi dincolo de satu' cela. Io cred că ori nu vrei să vezi, ori n-ai ochi buni de istorie...
— Cum vezi dumneata Timișoara și toată țara, cînd se văd doar lanuri de cucuruz.
— Lasă-mă-n plata domnului ! Apu, pin cucuruz văd io țara ! De-aia am zis că din Budini dacă ai ochi poți vedea istoria, țara. Numa să vrei.
— Mai scrii cîntece, mai compui, bade Jurcă ?
— Mi-i crede, nu mi-i crede, da eu încă mă simt în putere să cînt, să vin adică cu cîntecele mele toate, la „Cîntarea României" de care o vorbit așa nealcoș, așa de curat președintele nost', tovarășul Ceaușescu. Noi am lucrat, am tot lucrat ca furnicile și amu îi vremea să arătăm că imnele, doinele, cîntecele noastre tot din muncă se trag ca dintr-o fîntînă... Aiasta-i fericirea noastră și prețul ei e munca.
— Dumneata ai văzut ce scrie pe fîntîna din satul vecin ? La Dieci ?
— Am băut io apă din ea. Și-am să mă duc să mai beu... Că vine de-a dreptu' din inima strămbunilor noștri.
Așa am cunoscut un om din Apuseni. Un țăran. Și bînd apă din fîntîna fermecată, ochii mei au putut vedea prin istorie memorînd versurile scrise de un fiu al neamului pe soclul unei fîntîni : „Bea călătorule-nsetat / Apa aceasta e ca anii / Din ea beau bucuroși românii / Din ea băură dacii și romanii". Vorba lui Rada Jurcă din cartea de poezie și de istorie a zilelor noastre.

GHEORGHE DARAGIU ■

Vasile Velciu, omul care și-a refuzat vreme de 40 de ani, concediul de odihnă

Vorbindu-mi despre menirea și destinul medicului anatomopatolog, doctorul Vasile Velciu, decanul de vîrstă al acestei profesiuni în țara noastră, a făcut, între altele, și această observație nu lipsită de tîlc : „Morfopatologul este acel medic care, intrînd în cabinetul de lucru, își lasă afară galoșii și nu mașina".

Spuse fără răutate, regrete sau patimă, ci pur și simplu în cunoștință de cauză, cuvintele de mai sus circumscriu o situație de fapt. Spre deosebire de medicul curant — căutat și gratulat în fel și chip de marele public — anatomopatologul este constrîns prin natura meseriei sale să lucreze toată vremea între cei patru pereți ai laboratorului, în sălile de disecție și autopsie, trăindu-și o bună parte a vieții profesionale mai mult în lumea organismelor necrozate decît în cea a celor vii. În medicina contemporană el reprezintă o mînă prelungită — dar indispensabilă — pentru orice chirurg din lume, deoarece numai prin analize intra sau postoperatorii pot fi depistate și identificate stările patologice ale organismului.

În jurul acestei profesiuni - gravitează în fapt întreaga istorie a medicinei, confruntarea dintre bine și rău, dintre ceea ce înseamnă sănătate sau boală, viață sau moarte. A recunoaște un organ bolnav de unul sănătos, a delimita cu exactitate granița dintre normal și patologic înseamnă a face azi — ca și în vremea lui Esculap — primul pas al investigației terapeutice. Analizele morfologice și histologice pe care morfopatologul le face în sprijinul intervenției chirurgicale sau pentru a demonstra ulterior natura, gravitatea sau etiologia unei maladii constituie cele mai sigure repere în domeniul oricărei specialități medicale. Meseria internistului, chirurgului, pediatrului, ginecologului etc. este astăzi de neconceput fără aportul medicului morfopatolog. Al acestui șoarece de laborator pe care pacientul nu ajunge să-l cunoască niciodată.

Iată de ce povestea cu mașina și galoșii nu este o simplă anecdotă. Departe de o „clientelă" generoasă, anatomopatologul își poate oferi mari satisfacții profesionale, dar puține șanse de a face ...avere. El nu-și cucerește titluri de glorie în fața marelui public, ci doar în lumea confraților de breaslă.

Există însă și un asemenea preț al fericirii. O fericire cîștigată nu prin bani și glorie publicitară, ci prin osîrdia nesfîrșitelor ore de laborator, prin dragostea dezinteresată pentru meserie. Este ceea ce demonstrează practic, prin patru decenii de activitate profesională, medicul Vasile Velciu.

Vasile Velciu s-a născut în anul 1903 în București unde a urmat și Facultatea de medicină. Lucrează o vreme ca asistent, apoi i se oferă o bursă și pleacă pentru specializare la Paris. Reîntors în țară este invitat de doctorul Ion Stoian să organizeze laboratorul de morfopatologie al Spitalului „Dr. Cantacuzino". Acceptă și își începe activitatea într-o încăpere sordidă aflată la subsolul spitalului. De atunci și pînă în prezent, deci vreme de patruzeci de ani bătuți pe muchie, Vasile Velciu a lucrat fără întrerupere în această profesiune și în același loc de muncă. Aici, la spitalul „Dr. Cantacuzino", unde prin vasta sa experiență și printr-o largă erudiție acumulate zi de zi, a creat cea mai strălucită școală de anatomopatologie din țară. În schimbul acestei opere, autorul ei nu a dobîndit nici titluri universitare, nici gratitudinea miilor de pacienți salvați de la moarte sau boli incurabile. El a rămas sub aspectul ierarhiei sociale și profesionale un prețuit dar modest medic de laborator.

Privit din acest unghi de vedere, Vasile Velciu face parte din acei oameni rarisimi și minunați pentru care o viață închinată în exclusivitate muncii constituie nu numai o îndatorire civică, nu numai profesiune de credință, ci însăși rațiunea întregii existențe. O viață care, în afara repausului nocturn și a timpului fizic datorat revitalizării prin dietă alimentară, se măsoară în exclusivitate prin orele, zilele și anii petrecuți în laborator. Patruzeci de ani de muncă, de dimineața pînă seara, **patru decenii care cuprind deopotrivă și toate duminicile, concediile de odihnă și sărbătorile legale !**

Cu acest martiraj dulce, autoimpus și cultivat cu pasiune, Vasile Velciu a ajuns la vîrsta de 73 de ani. S-a pensionat abia în urmă cu un an dar a continuat să lucreze ca angajat al spitalului, rămînînd ceea ce a fost timp de patruzeci de ani : unul dintre cei mai mari morfopatologi pe care i-a avut vreodată școala medicală națională.

Un singur lucru nu înțelege Vasile Velciu. De ce tinerii medici nu-și caută consacrarea abordînd domeniul anatomopatologiei ? De ce avem din ce în ce mai puțini specialiști în această ramură-pivot a medicinei, atît de pasionantă, cu atît de mari posibilități pe planul afirmării profesionale ?

...Creatorii autentici, cuceriți de pasiuni dominante, rămîn o viață întreagă niște copii mari. Dar asta e altă poveste...

LIVIU TIMBUS ■

Într-o gară în care așteaptă, vine și pleacă an de an toată țara, un om rămîne permanent la datorie

Despre Gara de Nord s-a scris, mi se spune, cînd de bine, cînd de rău mai tot timpul, iar într-o vreme, atunci cînd dispăruseră băncile de pe peroane, zilnic. În general ziariștii își fac datoria să ne ajute, critica de cele mai multe ori e un semnal, un îndreptar, noi, trăind de dimineața pînă seara în gară, poate că ne obișnuim cu unele lipsuri, nu le mai vedem.

— Cînd v-a supărat totuși presa ?
— Pe mine ? Nuuu...

Aveam să aflu pînă la urmă că pe Iulius Năstase cel mai mult l-a supărat atunci cînd i s-au pus în seamă lipsurile altora.

— Unii nu înțeleg pur și simplu că eu, ca șef al gării, nu pot refuza un tren care pleacă deși acesta este murdar, neîncălzit. Sigur, sesizez cu regularitate ori pe șeful centrului de formare a garniturilor, ori la conducere, dar atît, ce-i mai mult iese din competența mea. La fel cu restaurantul și cu celelalte unități din gară ; primesc reclamații de la călători, dar n-am ce să fac, ele sînt tutelate de I.A.P.L.-uri, de Ministerul Turismului și nu ca înainte, cînd erau subordonate căilor ferate. Ar fi bine, cred, ca serviciile din gările mari, centrale, să depindă de căile ferate. Altfel... altfel, îl completez eu, pierzi cu siguranță trenul dacă te dai pe mîna ospătarilor de la restaurantul gării („aide bă, du-te bă de acia, ce, ai venit cu pluta pe girlă de ceri pepsi" — din „dialogurile" șefului de sală !). Totuși, pentru cetățeanul din gară, șeful ei și nu altul trebuie să îndrepte lucrurile pe loc. Deci n-ar fi bine ca acesta să și poată face asta ?

— Sînt și întîmplări care au hazul lor pentru un șef de gară.

Uite, vine unul anul trecut și o reclamă pe o casierită că n-a vrut să-i dea la accelerat un bilet pentru o stație în care acesta nu oprea. Pînă la urmă mi-a zis că se grăbește să meargă la o nuntă așa că plătește el oprirea trenului în haltă ! Altădată unul și-a închis cățelul (adus la analize de turbare) în seif, alții au lăsat păsări, se pierd unii pe alții, pierd trenul, gîndiți-vă, zilnic, mai ales vara, vin și pleacă de la noi în jur de 100 000 de călători !

În gara în care s-a născut ing. Iulius Năstase acum aproape 50 de ani — gara Ulmeni de lîngă Buzău — în casa telegrafistului Nicolae Năstase nu venea prea multă lume. Era o gară mică pe lîngă care trenurile mai acătării treceau fluierînd.

— Mă obișnuisem atît, încît trenurile nu mă mai sculau nici noaptea. Mi-a plăcut să fiu ceferist, la 5 ani știam telegraful, am făcut școala de impiegat de mișcare în '46 la Brăila, după liceu, sigur, apoi impiegat, instructor, operator, șef de gară intermediară, șef în stație tehnică etc., în interval am făcut și institutul, l-am terminat și am luat-o de la început ca inginer stagiar, iar impiegat, iar prin toate funcțiile pînă în 1970 cînd am fost numit aici șeful Gării de Nord.

Iată cum viața unui om poate fi strînsă și între două gări care n-au semănat și nici nu vor semăna vreodată. De o parte Ulmenii, aproape o haltă în timpurile copilăriei lui Iulius Năstase, de cealaltă București Nord, prima gară a țării, poarta Capitalei. S-au făcut atîtea comparații — între care aceea cu un furnicar străluce prin repetiție — încît ar fi doar o chestiune de ambiție să mai caut încă una, atunci cînd o singură cifră — 20 000 000 de călători anual — este cu atît mai impresionantă cu cît exprimă aproape întreaga populație a țării. Altfel spus, an de an, din acest decor feroviar al Bucureștiului pleacă, vine sau așteaptă o țară. Ceea ce era înainte de 1866 „pămîntul Procopoaiei", maidan pe care se încrucișau carele negustorilor cu cotigele mahalagiilor și trăsurile pornite spre viile din preajmă este astăzi o gară (nu atît înaltă, cît de întinsă împreună cu gara Basarab) în care trenurile opresc și se întorc fără a trece mai departe ca prin toate celelalte gări din țară. Pentru că Gara de Nord este un cap de linii, un liman al celor veșnic speriați că nu apucă să se suie sau să coboare din tren. Este realizarea unui vechi vis bovaric al călătoriei întrerupte spre deosebire de cele făcute fără tine. Ceea ce surprinde în această gară este absența unei plăci comemorative care să marcheze împlinirea în 1972 a o sută de ani de la întemeiere. Și totuși această placă există, este însă sprijinită de biblioteca din biroul șefului de gară, fiind pentru acesta unul dintre lucrurile pe care, în ciuda voinței lui, n-a reușit să le rezolve deocamdată.

— Cele mai grele momente pentru mine ca șef al acestei stații depind de siguranța circulației, de iarnă și de oameni. Să le luăm pe rînd. Unu : n-am avut neplăceri cu siguranța circulației și nici accidente de muncă. Nimeni nu poate intra în post fără o verificare serioasă, inclusiv cu alcooloscopul. Doi : iarna, cînd instalațiile noastre ultramoderne suferă, se înzăpezesc macazurile sau funcționează greu, se blochează gara, trebuie să hotărăsc pe loc anularea unor trenuri cu mii de călători, muncim zi și noapte pînă îndreptăm situația etc. Trei : e greu să convingi pe fiecare să-și facă datoria fără greșeală, mai ales cînd răspunzi alături de ceilalți de mii și zeci de mii de vieți. De aceea ne străduim să punem accentul în primul rînd pe educarea personalului, mai ales că 80% sînt navetiști. Dacă mă iubesc ? Cei mai mulți — da, cîțiva care nu-și fac datoria — nu. Vreau să-i fac pe toți să se simtă atașați trup și suflet de căile ferate, măcar atît cît mă simt eu. Acesta este punctul fericirii mele de a fi ceea ce sînt : ceferist. Dacă aud în tren, în tramvai, pe stradă că se vorbește de rău de căile ferate, mă supăr, parcă aș vrea să intervin, să lămuresc eu cum stau lucrurile.

Inginerul Iulius Năstase are program de la 7 dimineața, dar vine întotdeauna înainte. Pleacă seara tîrziu, deși locuiește în Militari și acolo nu se ajunge totuși cu trenul.

IULIAN NEACȘU ■

De sîmbătă seara pînă luni dimineața

Iată ce mi-a povestit vecinul meu Dumitru Șurubaru, atunci cînd i-am pus una dintre cele mai banale întrebări : Esti fericit ?

— Ca să fiu concret, ca să fiu precis, ca să putem trage o concluzie, să ne oprim asupra unui sfîrșit de săptămînă. Așadar, sîmbăta trecută mi-am invitat nevasta la dejun în oraș. Îmi place din cînd în cînd să cinăm la restaurant. Am mers la relativ noul local „Minerva". La ora aceea era destul de gol. Amabilul amfitrion, șeful de sală Dorel Turlui se cam plîngea de greutățile îndeplinirii planului pe luna în curs. Am fost bine serviți, dar un restaurant pustiu își pierde parcă din farmec.

Somnului de după-amiază — socotit de unii drept un anacronic obicei balcanic — i-am preferat filmul... Jurnalul unui director de școală, un film interesant, trist, rupt din viață. În aparență, pe ecran nu se întîmplă nimic dar cît adevăr, cîtă realitate în numai 90 de minute de proiecție. Consecvent bunului obicei instaurat în familia mea, am telefonat acasă pentru : „ce-i nou ?"Totul este O.K., un singur telefon de la prietenii mei, Vica și Lucian, care mi-au reamintit — vai, uitasem ! — că trebuie să mergem la Mihai, nepotul lor, de curînd căsătorit.

Cumpărăm o mică atenție și iată-ne la Mihai, unde în vacarmul specific celor ce populau camerele, descopăr că-i vorba de o aniversare. Acolo, în apropierea Pieței Romane, perechile nu erau multe, dar veselia și buna dispoziție, molipsitoare.

La intrare ne întîmpină o bogată masă, frumos ornată cu bunătăți care mai de care mai atrăgătoare, de la sandvișuri cu brînză topită, salamuri, icre, măsline, pînă la bătrîna și ademenitoarea țuică românească de Ardeal. Ridicăm paharul în sănătatea gazdei. Mîncărurile sînt excelente, și aflu că au fost făcute de Nina, tînăra soție a sărbătoritului. Nu-mi vine a crede,

Popas

Pe raza unui singur crez
Urc ca păianjenul în soare,
Mă desprimăvărez
De tot ce mă doare,

De-armuri și poveri
Purtate milenii în spate
De la care tot sper
Un strop de singurătate,

Un ceas de popas
După crîncena luptă,
Să văd cît suiș a rămas
Din calea neîntreruptă.

Armurile însă mă țin
Lipite de suflet, întruna,
Ca pe-un ostatec străin,
Ce are pavăză luna.

Toate poverile-mi sînt
Și deznădejdea și scutul
De-a nu mă trezi doar mormînt
În care vuiește trecutul.

ION BRAD ■

pentru că adevărata lor calitate avea să fie dezvăluită odată cu apariția fripturii de pui. Și așa, mai cu puiul, mai cu sprițul, gheața dintre generații se sparge, încercînd să-i înțeleg pe cei numiți în ultima vreme „generația care vine"

Începe dansul. Cum este firesc, se creează atmosferă discretă prin „oprirea în viață" a unui singur bec, și acesta îndreptat cu fața spre perete. Dansuri moderne, muzică ritmică, mișcări grațioase și poate mai puțin grațioase, toate aparținînd generației care vine. Nevasta unuia dintre tineri, Dragoș, mare amator de bancuri, se numește Maria și e studentă în ultimul an la fără frecvență : pare mai mult o fetiță de 18 ani, cochetă, timidă, aflată la un ceai, decît mama serioasă a doi copii. Îi place dansul, veselia, dar gîndurile îi zboară mereu la copiii ei, care, bineînțeles, sînt cei mai grozavi din lume. Ei sînt acum acasă, în grija mamei sale.

Dar unde sînt părinții gazdei ? Întîi apare tatăl, Nicolae Precup, șef de echipă la „Republica", scund de stat, cu mișcări scurte însă precise ; e marcat vizibil de efortul depus în după-amiaza aceea la fabrică. Dar se acomodează repede. Începe, bineînțeles, cu țuica, pentru că omul are de recuperat bucatele migălite de fiică-sa și pe care se simte dator să le onoreze. Îl ia coleg de masă pe George, cuscrul, mare pescar și deopotrivă pătimaș al fotbalului. Cunoaște toți cronicarii de fotbal, le cunoaște slăbiciunile, le acuză lipsa de obiectivitate. Dar durerea lui cea mare rămîne pescuitul, cerînd o relație nouă pentru o baltă „unde să pot și eu, domnule, pescui". „Am un mare blestem, sec bălțile și mi se ridică permisul".

— Care e secretul matale, nene George, îl întreb timid, de seci bălțile ?

— Experiența, flerul și sculele, nene, asta-i.

Interesant om, acest pescar amator. Bine și discret îmbrăcat, cu alură de filozof, datorită vorbei domoale și pline de înțelepciune, poate și datorită ochelarilor care îi întregesc fericit fizionomia. Nu fumează dar are în permanență la el Kent. Simte omul plăcerea să ofere o țigară bună.

Buna dispoziție scade. S-a blazat atît de repede tineretul cel gălăgios de acum două ore ?

Într-un tîrziu apare stăpîna casei. O femeie mărunță, modest îmbrăcată. Ochii negri îi luminează întreaga figură. Lucrează la „Scînteia" la offset. E timidă, e obosită, tot ceea ce ar vrea acum este puțină supă. Se retrage. Revine după o vreme. Aparent, oboseala a trecut. E mîndră de fiica ei, pentru felul cum și-a îndeplinit datoriile de gazdă. Liniștea este întreruptă de evoluția gimnastelor noastre la Salonic. Nadia Comăneci anulează magnetofonul, ne închide gurile, ne stăpînește uimirea și ne incită, bineînțeles, la discuții. Toți sîntem specialiști, toți am învățat gimnastică. Nadia Comăneci împinge pe planul doi balonul rotund. E tîrziu. Noi cei din prima generație plecăm. A doua zi, duminică, mă scol ceva mai tîrziu și iau drumul pieței ; mă credeți, nu mă credeți, este marea mea pasiune pe care, din lipsă de timp, mi-o îndeplinesc numai duminica. Piața Amzei a fost abundentă, ca și săptămîna precedentă, de Ziua recoltei. Din păcate, vînzătorii sînt în continuare plictisiți și ireverențioși. Mă gîndeam, în duminica aceea, că bine-ar fi dacă Ziua recoltei ar fi în fiecare zi, nu de alta, dar produse sînt. E vorba, în ultimă instanță, de o mai bună gospodărire și, de ce nu, de mai multă înțelegere față de cumpărători. Duminica mi-am petrecut-o în casă, liniștit, fără griji, aș putea spune chiar fericit !

Așadar — îmi zic — iată cum își petrec timpul niște bucureșteni, oameni simpli, fără ambiții veleitare, oameni cu preocupările lor, care integrați într-o societate dată, înțeleg că pe lîngă munca de fiecare zi au nevoie de puțină destindere, obținută de data aceasta fortuit, în compania unor oameni necunoscuți și, mai ales, din-tr-a doua generație

DAN BÎRLĂDEANU ■

(Urmare din pag. 24)

respins miraculos. ● Nu la fel de bine s-a opus șutului lui Cărpuci (min. 26 — din 30 m), cînd, plecînd cu întîrziere, abia a mai atins mingea care și-a continuat nestingherită drumul spre plasă (1—0). „Copiii" lui Motroc, timorați de atacurile în forță ale apărării băcăuane (atacuri gen „omul sau mingea"), au reușit totuși să închidă culoarele spre poarta lui Ioniță, în finalul reprizei avînd și cîteva acțiuni mai periculoase. ● După pauză, deși preluaseră „cîrma jocului, rapidiștilor le-a lipsit omul de gol care ar fi putut să aducă egalarea pe tabela de marcaj ● Ba, mai mult, în pofida cursului jocului, Pană speculează o inexactitate a lui Ioniță (scăpase mingea în față la un șut puternic expediat de Sinăuceanu) și înscrie un gol (2—0, min. 71) ce taie elanul giuleștenilor ● Rezultatul final e stabilit de Soșu, care (împreună cu Băluță și Margașoiu) a fost printre cei mai buni jucători ai echipei din Bacău. ● Despre arbitraj, ceva mai mult ca de obicei. Deși nu a contribuit direct (prin decizii în faze clare, acordate greșit) la victoria echipei gazdă, arbitrul piteștean I. Chilibar (secondat în aceeași manieră de tușierii Fl. Anuțescu și I. Răileanu — tot din Pitești) ne-a înfățișat o mostră de arbitraj „pentru gazde": a tolerat intrările dure, peste limitele regulamentului, ale tuturor apărătorilor băcăuani, fluierînd, din cînd în cînd, și pentru rapidiști abia după deschiderea scorului **(Cornel Catană).**

DIVIZIA B: 14 NOIEMBRIE

FOCȘANI : Unirea — Petrolul Ploiești 0—1 (0—0). Meci disputat cu multă ardoare pe un teren muiat de ploaia bogată căzută în noaptea precedentă. ● Gazdele au dorit mult victoria — atît pentru cele două puncte extrem de necesare în clasament, cît și pentru a se mîndri cu onoarea de a fi adus prima înfrîngere formației ploieștene în acest campionat. Echipa lui Valentin Stănescu a jucat mai mult pentru un meci egal, care l-ar fi păstrat invincibilitatea — dar a obținut chiar o victorie neașteptată, prin golul marcat de Toporan cu cinci minute înainte de final, ploieșteanul interceptînd mingea greșit trimisă propriului portar de fundașul localnic Pătru. ● Și totuși, mărturiseau gazdele, Unirea a făcut în partida de duminică cel mai bun meci al ei în actualul campionat. „Nici o problemă n-am avea dacă am juca mereu așa !", spunea unul dintre suporterii focșăneni. În fața sa a fost însă de această dată Petrolul, adică o echipă matură, care a știut să plimbe mult mingea, stăvilind de cele mai multe ori cu abilitate elanul gazdelor. ● S-au ridicat patru cartonașe galbene (cîte două de fiecare echipă), acordate de arbitrul bucureștean N. Petriceanu, care a condus foarte bine acest joc **(Dumitru Graur). BÎMNICU SĂRAT: Olimpia — C.S.M. Borzești 2—0 (0—0).** Cinci puncte în ultimele trei etape (unul afară, patru acasă), timp în care de rîmniceni, lipsiți de antrenorul lor Caricaș, bolnav, cum se crede, s-au ocupat cei doi mari „sufletiști" ai echipei, Caloinescu și Mustață. Iată că o echipă ca și retrogradată încă din start dă semne că își revine și încearcă să lupte cît mai onorabil pentru menținerea în B. ● E drept că în afara lui Grozea, la apusul carierei, Olimpia nu are individualități. Pe un teren alunecos, sub rafale de ploaie intermitente, după o repriză bună, în care au avut două-trei ocazii clare, C.S.M. Borzești a cedat, Olimpia avînd, în ultima parte a jocului, posibilitatea să marcheze încă de trei ori. ● Cîțiva jucători tineri, între care Bodan, Marian, Pîrvulescu, un portar sîrguincios, Petculescu, cît, mai ales, „nivelul" celorlalte echipe care „compătimesc" în seria I, o fac pe Olimpia să spere că nu se va întoarce de unde a plecat, în divizia C. ● Corect arbitrajul lui Max Popescu (București), apreciat atît de gazde, cît și de oaspeți **(Iulian Neacșu). TIMIȘOARA: C.F.R. — F.C. Olimpia Satu Mare 1—0 (1—0).** Scorul a fost stabilit după numai două minute de joc, cînd arbitrul Rus a luat o hotărîre aspră, care a lăsat pe mulți cu gura căscată : 11 metri ! ● A transformat Dima, după care jocul s-a încins, meciul devenind urît, cu faulturi intenționate, dar și multă mascaradă, vociferări, proteste. A excelat în această privință timișoreanul Munteanu, care avea dealtfel să fie eliminat din joc în minutul 75. ● În dorința de a nu scăpa jocul din mînă, arbitrul Ioan Rus a arătat și cartonașul galben, de șase ori — dar meciul tot l-a pierdut de sub control... ● Oaspeții n-au jucat rău, au și dominat mare parte din timp, dar au avut în față o echipă dornică să obțină victoria cu orice preț, ceea ce s-a și întîmplat în cele din urmă. În min. 80, totuși, sătmărenii au înscris un gol prin Hațeganu, pe care-l considerăm valabil, dar arbitrii vor anula punctul pe motiv de ofsaid ! ● A arbitrat deci foarte slab I. Rus — Tg. Mureș **(Andrei Georgescu).**

Zece reprize după gongul final

Intenția federației de specialitate de a transforma finalele campionatului național de box într-un **maraton** s-a dovedit, în cele din urmă, neinspirată. După o săptămînă de lupte drepte și nedrepte, tehnice și mai puțin tehnice, obositoare și nu de puține ori penibile, desprindem cîteva observații pe care le dorim cît mai la obiect, cît mai nepărtinitoare.

Prima constatare este generată de faptul că formula de disputare a fost, într-un fel, neechitabilă. După cum se știe, în fazele de zonă nu au luptat boxerii de categoria I — maeștri și maeștri ai sportului. În această situație, au venit la București cîștigătorii zonelor, cărora li s-au alăturat cealalți boxeri calificați direct în finală. Între aceste două categorii de sportivi prăpastia este mare, chiar dacă unii boxeri, cîștigători ai zonelor, și-au cîștigat pe deplin dreptul de a apărea pe ringul finalelor. Una este să lupți în zone cu un boxer consacrat și alta este să-l întîlnești la București, unde — pe lîngă diferența de clasă — se adaugă emoțiile pricinuite de însăși lupta pe un ring din Capitală, exigențele unui public care — beneficînd de spectacolul mai multor întîlniri internaționale — este mai calificat, mai competent și — de ce nu ? — mai pretențios. Din această cauză, publicul bucureștean a venit în număr restrîns pînă la faza de semifinale. Palatul sporturilor și culturii s-a dovedit mult prea larg, transformînd **maratonul** dorit într-o competiție oarecare.

A doua constatare se referă la surplusul de efort cerut boxerilor, oficialilor și publicului, mulți boxeri fiind obligați să urce treptele ringului trei zile la rînd. Să boxezi seara, să „faci cîntarul" a doua zi și să te pregătești pentru o nouă confruntare în după-amiaza zilei de cîntar, reclamă un efort pe care nici marile competiții internaționale nu-l pretind. Publicul, la rîndul său, a avut zile cînd — din cauza numeroaselor meciuri de după-amiază — se vedea nevoit să părăsească sala pe o ușă pentru a intra pe alta, dornic să fie prezent și la gala de noapte. Oricît de mare iubitor al nobilei arte ai fi, tot obosești.

A treia constatare este legată de problema arbitrajelor. Dorindu-le imparțiale, federația de box a făcut apel la trei arbitri străini. De la bun început, măsura ni se pare un lux superflu și o lipsă de încredere în capacitatea arbitrilor români. Majoritatea dintre ei sînt purtători ai ecusoanelor A.I.B.A. și E.A.B.A., fiind solicitați să arbitreze în mari competiții peste hotare, iar în sălile noastre de sport încrederea în ei scade subit ! ? Dacă federația nu-i apreciază în corpore, atunci să fie înlăturați cei dubioși pentru ca restul arbitrilor să se bucure de prerogativele pe care le conferă ecusonul pe care-l poartă. Spunem toate acestea deoarece, în ciuda formulei de arbitraj preferată de federație, rezultatele unora dintre meciuri au fost viciate. Cel mai nedreptățit ni se pare a fi fost Alexandru Turei care, în finală, după părerea noastră, a fost superior lui Teofil Ghinea. Acest meci a fost viciat, în primul rînd, de arbitrul de ring Gustav Baumgardt care, admonestîndu-l gratuit de cîteva ori pe Turei, a facilitat decizia eronată a juriului.

A patra constatare amară ne-a produs-o lipsa unor nume de rezonanță, boxeri renumiți fiind trimiși să lupte în Pakistan, exact în timpul campionatelor naționale ! Oare despre acest turneu federația de specialitate a aflat în ultimul moment ? Spunem acest lucru deoarece dreptul de a lupta pentru titlul național le-a fost luat lui Gruiescu, Simion Cuțov, Ion Alexe, ca să nu pomenim decît pe trei dintre ei. Noi socotim că titlul de campion național concurează cu orice medalie cîștigată peste hotare. Trebuie să mai remarcăm, fără plăcere, că marele pugilist Simion Cuțov nu prea este văzut pe ringurile din țară, el absentînd pentru a doua oară consecutiv de la cea mai importantă competiție internă : campionatul național al seniorilor. Victoriile sale repurtate peste hotare ne bucură, firește, pe toți, dar Cuțov „cel mic" trebuie să arate și în țară stilul său de luptă, acum, cînd este tînăr, viguros și în plină ascensiune.

A cincea constatare, emoționantă, a fost determinată de evoluția splendidă din finală a lui Cuțov „cel mare". Mărturisim sincer că, de-a lungul anilor, în marile sale dispute cu Paul Dobrescu, totdeauna l-am preferat pe Cuțov pentru plusul său de talent. În finala de duminică, ei nu numai că nu ne-a dezmințit, dar ne-a reamintit că în box există o lovitură periculoasă atît pentru cel ce o dă (dacă nu știe să o dea), cît și pentru cel ce o primește : upercutul. Poate că demonstrația lui Cuțov „cel mare" n-a fost zadarnică în acest sens. Privindu-l pe acest superb sportiv care, de fiecare dată, ne reamintește că boxul mai înseamnă scrimă, gîndire și joc de picioare, regretăm faptul că a ajuns la o vîrstă la care nu mai are prea mulți ani disponibili pentru marea performanță.

A șasea constatare ne-a produs-o lipsa de sportivitate a unor boxeri, colegi de club (lipsă de sportivitate și a cluburilor, evident), care atunci cînd au nimerit spre sfîrșitul competiției, față în față, au absentat. Astfel, T. Tudor n-a mai încrucișat mănușile cu Gheorghe Ciochină, Gheorghe Simion cu C. Cuțov, Ion Györffi cu Vrînceanu, iar — în finală — Livadaru (oprit de medic ?!?!) cu Ion Mantu.

A șaptea constatare se referă la categoria grea, unde situația este aproape ridicolă. Că nu avem prea multe valori la această categorie, este o problemă și de unde nu-i, nimeni nu cere ! Dar să urce în ring boxeri cu burțile revărsate peste chiloți este un lucru de neînțeles și penibil. De-a lungul anilor am văzut boxeri cu greutate mult peste o sută de kilograme care însă se prezentau în ring supli, viguroși.

A opta constatare ne-a inspirat-o publicul care, de ani în șir, numai la auzul numelui arbitrului I. Boamfă, fluieră... Intrigați de acest lucru, l-am abordat pe inginerul I. Boamfă, cerîndu-i părerea asupra acestei atitudini a publicului. **„Este,** ne-a mărturisit, **o poveste veche, datînd de peste 15 ani. Arbitram atunci meciul dintre gălățeanul Șt. Cojan și Mihai Nicolau. L-am descalificat pe primul, în repriza a II-a, în urma unor abateri de la regulament, după ce l-am făcut atent de cîteva ori. Nu regret hotărîrea de atunci. Astăzi, dacă aș fi în aceeași situație, la fel aș proceda. Imi pare rău că publicul mă primește cu ostilitate, dar ce să-i faci ? M-am obișnuit cu situația dată...**" Aflăm cu acest prilej că fostul boxer de performanță este director adjunct la un liceu din Brașov, unde-și desfășoară activitatea cu seriozitate și competență. Urmărind evoluțiile pe ring ale lui I. Boamfă de mai mulți ani, îi considerăm drept și obiectiv. Sigur că el poate aprecia și greșit cîte un meci, dar publicul este dator să-l primească fără adversitate, cu atît mai mult cu cît, sîntem siguri, o sumedenie din cei ce îl fluieră nici nu știu de ce o fac. Tot la capitolul arbitraj, semnalăm buna comportare în ring a lui Gabriel Danciu, totdeauna obiectiv și pe față, de aproape 20 de ani..., lucru justificat de numeroasele sale prezențe peste hotare.

A noua constatare : meciurile din gala finală au salvat — cît au putut — în ceasul al XII-lea standardul valoric al campionatului. Am văzut finale frumoase, dar pînă atunci am tot oftat...

A zecea constatare privește transmisiunile TV care — din păcate — au fost făcute cam la întîmplare. Multe meciuri slabe ca factură tehnică au apărut pe micul ecran, în timp ce altele, de valoare, au rămas doar înregistrate pe bandă. Comentariul competent al lui Paul Ochialbi nu a putut suplini, din păcate, viciul de fond al transmisiunilor.

DAN BÎRLĂDEANU ■

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 125

Hazul ca pensie

E veșnic răstignit în hazul lui, cu sentimentul că altă soluție decît să fie mic și dat dracului n-are. Nu există zi în care să nu colcăie de anecdote, nu există zi în care să nu sfărîme cîte ceva cu sarcasmul lui șleampăt.

Sarcasmul șleampăt, chinuit, cerșit, milogit, cumpărat pe veresie se agață străin de chipul lui măcinat de probleme economice. El debutează în braserie la masa altora, cu o frază care vrea să sintetizeze atît mizeria economică cît și demnitatea. **„Eu vreau o bere. O plătesc".** Da, el bea bere și uite că plătește. Bineînțeles, atît mizeria cît și demnitatea sînt imaginare.

El se socotește obligat pentru berea pe care pînă la urmă nu vede de ce-ar plăti-o, să aibă foarte mult haz. Întreaga existență se reduce la un șir de anecdote, care de care mai hazlii.

Glumele sînt pentru el monedă forte, el îți oferă ultima anecdotă și tu trebuie să-i dai de băut și de mîncat. Uneori, cînd îl năpădește grandomania și e convins că a avut foarte mult haz e în stare să ceară pentru hazul lui precar chiar și un costum de haine. El crede că a nu avea nimic sfînt echivalează cu suprema inteligență. S-ar părea că toate păcatele sînt pentru el supremul chilipir. Se laudă că e flotant, că e distant, că n-a iubit, că n-a muncit, că n-a citit, că n-a achitat niciodată o notă de plată.

Hazul lui nu este un dar al naturii, a devenit foarte repede o obligație. El, săracul, trebuie să aibă haz că altfel n-are ce bea. Chiar dacă are o criză de ulcer, el tot o să povestească ceva teribil de comic.

Anecdotele mucegăite, glumele veștede sînt pentru el și un fel de a te amenința. Oricînd e gata să scoată din teacă arma mîniei.

Îți dă telefon la trei noaptea și te întreabă : **„O știi pe aia cu..."** sau **„O știi pe-aia fără..."** A fi la curent cu toate parascoveniile i se pare lui o problemă de cultură generală, de aceea s-a și eliberat de patima cititului și-i socoate pe toți ceilalți niște ignoranți. **„Cum, dom'ne, n-o știi pe-aia cu.."** Citeodată, nevoia de a avea un haz nebun, de a te face să rîzi din te miri ce capătă și expresii violente, te somează, te sechestrează, te obligă să-l admiri. Aproape sub stare de arest, te pironește. **„Stai, dom'ne, să-ți spun una grozavă".** Și numai după ce îl asculți, te eliberează pe cauțiune. Adică, în cazul de față, o bere și o friptură în sînge. De vacă. Iubește vaca.

O, doamne, ce triști sînt cei veșnic glumeți cînd îmbătrînesc. Că tare trist e să fii veșnic glumeț și să ai reumatisme. Vin ploile, vin pensiile alimentare, și el tot colcăie în hazul lui. Hazul s-a dus de mult, a amorțit, și el încearcă zadarnic să-l învie, să-l momească. Anecdotele au murit de mult și el veghează la catafalcul lor. În sufletul lui răzgîiat, leneș și flasc s-a ivit o speranță. A aflat de la un prieten medic că **„Tendința spre calambur e boală psihică gravă care dă dreptul la pensie de gradul întîi".**

De cînd a aflat că hazul lui e o boală psihică ce-i dă dreptul la o pensie s-a mai liniștit puțin. Vrea pensie.

TEODOR MAZILU ■

Bibilica

De profesie — **fără, Bibilica** ajunse (cum, necum !) o celebritate. Blondută și înălțuță, și nițel prostuță, se învîrte în jurul propriei ființe ca un titirez, crezîndu-se buricul pămîntului. A uitat se pare taina oglinzii și n-a băgat de seamă că i-au răsărit la tîmple ghiocei iar în colțul buzelor s-au ivit cute anticipative. Bibilica trăiește o veșnică adolescență. Dacă ar fi fost bărbat s-ar fi visat, nu am nici o îndoială, Napoleon. Dar i-a fost dat să fie femeie și se visează de toate. Ba nevastă de medic, ba amantă de pictor cu expoziții în străinătate și — rar, foarte rar, cînd o apucă patima peisajului — soție de inginer agronom. Că, am uitat să notez, la începuturile „carierei" ei, nereușind la Institutul de teatru, a acostat pentru un an la Facultatea de agronomie, unde nu s-a împăcat cu soiurile de semințe. A abandonat perspectiva cîmpului pentru perspectiva bulevardului dintre Universitate și Romană. Neavînd ce face și crezînd că, dacă nu a avut norocul să semene pămîntul, poate încerca să semene hîrtia cu vorbe, Bibilica s-a apucat de literatură, bibilind-o. Azi un rînd, mîine un cuvînt, poimîine o virgulă și, uite așa, și-a făcut un fel de operă cu care te amenință cînd vrei și cînd nu vrei, cînd te aștepți și cînd nu te aștepți. Trece de la umilință la violență cu aceeași lejeritate cu care trece de la un bărbat la altul. Am întîlnit-o acum cîteva zile, încărcată de neliniști. „Auzi, dragă, m-a întîmpinat în loc de bună ziua. Mă știi doar că sînt o generoasă". O știu, cum să nu o știu, că doar circulă atîtea legende adevărate despre dumneaei încît ți-ar trebui o viață de om să le consemnezi pe toate. Și te minunezi, și te întrebi cînd a avut vreme să le trăiască. Așa am aflat că, jucîndu-se cu viața cum te-ai juca de-a șoarecele cu pisica, Bibilica a ajuns în situația de a lăsa omenirii un moștenitor (sau o moștenitoare). Nu ar fi asta o mare dramă, nici dumneaei nu o socotește așa (doar este plină lumea de moștenitori și moștenitoare), dar nu ar vrea să aducă pe lume o ființă fragilă (ca mine dragă, că mă știi !) fără să-i poată oferi și... un tată autentic. Aici e-aici. Cum să-l afle în mulțimea de posibili tați autentici ? Numai aseară, m-a informat cu lacrimi în ochi (de circumstanță, se înțelege), a avut cîteva eșecuri în investigațiile-i sentimentale. „Îl știi pe Y ? Părea destul de cumsecade. Știi ce mi-a spus ? Cînd l-am sunat la telefon să aflu cînd ne-am văzut ultima dată la el, în garsonieră — că atîta are, își bea banii, deși cîștigă — m-a întrebat, auzi ce intuiție, de ce îl întreb ? I-am declarat adevărul, purul adevăr, că, mă știi, am eu multe defecte, așa zic dușmanii mei, dar defectul nesincerității nu". Are dreptate, aș pune mîna în foc, nesinceră Bibilica nu știe să fie, numai că sinceritatea ei ține cît ai ghici într-o cafea sau ai fuma o țigară lungă, Kent. Că-i place Kentul. Și, bineînțeles, m-am revoltat odată cu Bibilica de impolitețea insului care, trezit noaptea din somn cu telefonul, în loc să o alinte cu vorbe dulci — și cît le merită, săraca ! — a întrebat-o cam cîte luni ar avea (moștenitorul sau moștenitoarea) că nu se știe niciodată ce aduce ceasul, care aduce mai mult ca anul. I-a răspuns : să tot fie vreo cinci sau șase luni. Și, auzi tu ghinion !, tocmai atunci el s-a nimerit să fie în deplasare pentru vreo lună și ceva ! Deci nu era el. Și Bibilica a avut insomnii pe care le mai are și-acum, în plină zi.

Mi-ar mai fi povestit multe, că are de unde, dar se grăbea, la o întîlnire cu un medic veterinar. Trece prin Capitală de două-trei ori pe an. „Pe ăsta (mi-a jurat, cum i-a jurat și lui de cîte ori l-a văzut) l-am iubit enorm pentru că avea ceva nostalgic în el cînd lua trenul din Gara de Nord să ajungă la Pîngărați". Încearcă și cu el. Poate o fi el autenticul. „Scuză-mă, dragă, că mă grăbesc, dar îți mai dau eu o veste !"

Biata Bibilica, blondută și înălțuță, și nițel prostuță, speră să ne aducă o veste bună, spre liniștea cerului și a literaturii. Că, oricum, o poezie de două-trei strofe se citește mai ușor decît o tragedie de-o viață. Și cum este ea, c-o știu, sensibilă și cu vocația tragediei în suflet, s-ar putea să ne-o facă și pe asta.

Așa este Bibilica, imprevizibilă.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Aforisme

Uneori mă travestesc într-o floare, sau un copac, să creadă lumea că sînt cameleon.

Acvila dispare, zăganul se stinge și el; cioara grivă se hotărăște să zboare maiestuos.

Avem aceeași înălțime. Dar te întrec cu un cucui.

Mie cînd îmi surîde norocul o face cu maliție.

Cînd nu ți-au mai rămas decît două-trei idei, lumea te aclamă, crezînd că sînt cele pe care le-ai păstrat.

Fluviul acceptă surîzînd contribuția afluenților: el știe că fiecare, la timpul său, visa să-l întretaie.

Autorule, cînd îți potrivești cartea cercetează dincotro bate vîntul: el ți-o poate închide, sau răsfoi.

Cheltuiește-te frenetic, dacă vrei să ți se dea restul.

Cînd vrei să ajuți, bagă de seamă: cel ce sprijină un om beat, se clatină.

Dacă scrii zilnic, la ore fixe, scrisul devine un act reflex. Din nefericire însă centrii lui se mută în măduva spinării.

Înțeleptul consideră adevărurile îndemnuri la călătorie, stingherit cum e de mulțimea celor care le folosesc drept popas.

Blestemat cel ce îți retează aripile nu ca să zboare, ci ca să mergi.

Aveți dreptate. Voi merge pe drumul drept. Mă scuzați că am încercat s-o iau pe scurtătură.

Pune-mi șaua, porunci centaurul. Vreau să încalec.

TEODOR VASILIU ■

Călătorind prin Uniunea Sovietică

Odată ajuns la Moscova, colegii mei de breaslă de la revista «Ogoniok», al căror invitat am fost, m-au întrebat, abrupt dar cu o raţiune strict profesională, ce vreau să văd. Le-am răspuns că mă interesează orice m-ar ajuta să-i cunosc şi să-i înţeleg pe sovietici. Şi uite aşa, de la vorbele acestea ale mele — după cum se va vedea, cumplit de pretenţioase — am început o goană nebună pentru a acumula cît mai numeroase faţete concrete ale acestui chip complex care este specificul naţional.

Cu alte cuvinte, vroiam ca nu prin descrieri făcute de alţii, nu prin vorbele explicative şi subiective ale altora, ci prin informaţii şi impresii directe — fiindcă numai aşa-i gazetăreşte — să compun, din plăcuţe palpabile şi aparent fără nici o legătură între ele, tabloul mozaicat şi unitar al unei noţiuni-sinteză.

Tehnologia deci a fost cam asta : mi s-a creat posibilitatea ca într-un timp extrem de scurt, de numai cinci zile, dintre care două petrecute la Moscova şi trei la Leningrad, să absorb o cantitate enormă de informaţii, urmînd ca, la sfîrşit, capul meu să descopere singur noţiunea sintetică pe care doream s-o aflu, s-o ştiu.

★

Aşa se face că — în prima mea zi — străbătînd doar nişte zeci din sutele şi miile de kilometri ale străzilor, pieţelor, podurilor şi cheiurilor colosului care este Moscova şi încercînd, de pe colinele Lenin, de-acolo, de pe terasa din faţa Universităţii Lomonosov, să-i ghicesc capitalei hotarele, extinse după orizontul ochiului omenesc, am trăit, să-i spun aşa, sentimentul de metropolă şi totodată sentimentul de putere al unui popor de a-şi construi şi organiza un atît de grandios nucleu de viaţă urbană modernă.

Aşa se face că — în aceeaşi zi — în cuprinsul zidit al Mînăstirii Fecioarelor mi-am hrănit ochii cu arhitectura rusă veche ; iar în cimitirul mînăstirii am zăbovit, mult şi cu sufletul tulburat, la mormîntul unuia dintre puţinii mei Dumnezei literari : Anton Pavlovici Cehov.

Şi aşa se face că am fost în atelierul pictorului Iurii Titov, artist emerit al R.S.F.S.R., care mi-a arătat cu ce culori, desene şi idei-metafore, răspîndite pe o suprafaţă de cinci mii de metri pătraţi, va da frumuseţe, grai, culoare şi strălucire construcţiilor cenuşii ale uriaşei centrale atomo-energetice de la Novo Voronej ; şi, tot atunci, am fost în microatelierul soţiei sale, Elena Ivanovna Titova, care pictează în ulei şi acuarelă, care ilustrează cărţi pentru copii, şi care m-a invitat la o masă ce merita fotografiată de undeva de sus şi numaidecît în culori, şi care m-a copleşit cu sensibilitatea, modestia şi onestitatea sa faţă de propria ei muncă, faţă de propriul ei talent.

În sfîrşit, tot aşa se face că — început de iarnă fiind — în aceeaşi primă zi, în Piaţa Roşie, pe la zece şi ceva seara, într-un decor feeric, am aflat că există un splendid balet al marilor fulgi de nea ai iernii ruseşti şi totodată şi tot acolo am luat un interviu ad-hoc unui cetăţean care stătea, cu o valiză în mînă şi într-o nemişcare şocantă, în faţa mausoleului lui Lenin. Omul este inginer-şef la o întreprindere de construcţii din Harkov, mi-a spus că numele său n-are importanţă, şi-apoi m-a lămurit, apelînd la foarte puţine cuvinte, de ce l-am găsit acolo :

— Vin la Moscova, în interes de serviciu, de două-trei ori pe an ; şi neapărat îmi fac drum şi prin Piaţa Roşie. Cîteva clipe petrecute aici îmi dau noi puteri ; pentru mine Moscova e sfîntă.

Răspunsul a venit prompt şi mi-a fost limpede că acest inginer din Harkov mi-a vorbit cu sinceritate.

★

Şi la fel se face că — în cea de-a doua mea zi moscovită — după ce o dimineaţă şi o după-amiază, bun şi simplu, m-am îmbătat spiritual cu tablourile din galeriile fraţilor Tretiakov şi cu icoanele talentului lui Rubliov şi ale altor vechi maeştri, toate adunate în încăperile Mînăstirii Andronikov ; după ce am avut absolut plăcuta surpriză să descopăr că doi dintre cei trei şoferi ai maşinilor care m-au purtat de ici-colo erau studenţi, la seral, unul la facultatea de educaţie fizică şi celălalt — culmea ! — la facultatea de ziaristică ; după toate acestea, dar înainte de a mă sui în rapidul «Săgeata roşie», care doar într-o jumătate de noapte de mers nervos avea să mă ducă la Leningrad, am avut şansa să fiu invitat — spontan şi cu căldură — acasă la o familie moscovită, pe care abia o cunoscusem. Oamenii aceştia mi-au înţeles nevoia de a privi viaţa rusă şi dinăuntrul ei şi, firesc, au pus samovarul pe masă şi mi-au deschis toate uşile locuinţei şi sufletului lor.

★

Şi, din nou, aşa se face că — la Leningrad — în doar trei zile, flămînd să văd şi să cunosc totul direct, am străbătut Nevski Prospekt, precum şi celelalte străzi pe care, cu atîţia ani în urmă, Petru cel Mare a avut nu numai gustul de a le pretinde frumoase, ci şi înţelepciunea de a le comanda drepte şi largi, parcă special pentru traficul intens al anilor noştri ; am străbătut podul nu de basm, ci de mit, podul cu oameni şi cai din piatră al lui Anicikov, precum şi celelalte poduri, fixe sau util-rabatabile însă oricum concepute şi cu gust estetic ; am zăbovit şi am meditat înaintea casei lui Petru, înaintea statuii Ecaterinei, înaintea catedralei Isakii şi a statuii Călăreţului de aramă, înaintea fostelor turnătorii, azi numite Uzinele Kirov, înaintea fortăreţei Petru şi Pavel, înaintea fostului Palat de iarnă, înaintea crucişătorului Aurora, înaintea Smolniiului, înaintea monumentelor închinate memoriei eroilor şi sutelor de zile crîncene ale blocadei, ale războiului al doilea mondial.

Apoi, am făcut, să-i spun aşa, o cură de palate: Ermitajul, Palatul de vară al lui Petru de pe malul Golfului Finic, Palatul Ecaterinei din oraşul Puşkin, Palatul lui Pavel I din oraşul Pavlovsk şi am încheiat cu un palat de o cu totul altă factură: cel al căsătoriilor din Leningrad. Iar acolo am fost martori, colega mea de la «Ogoniok» şi eu, la căsătoria Olgăi Aleksandrovna cu Aleksandr Ivanov, amîndoi studenţi în anul IV al Institutului de aviaţie, amîndoi tineri şi frumoşi, amîndoi emoţionant de emoţionaţi Acorduri din Lacul lebedelor, Ave Maria şi Marşul Leningradului, două întrebări şi un singur răspuns repetat de ambii miri ; apoi vorbele rostite din inimă de ofiţerul stării civile, de data asta o femeie: «Azi, 16 decembrie, vieţile voastre s-au unit. Dragostea voastră pe zi ce trece să fie mai mare !» Am dat soţilor Ivanov un buchet de violete de Parma din partea revistelor «Ogoniok» şi «Flacăra» şi, fără să le-o spunem, le-am fost recunoscători. Pentru că, dincolo de bogăţiile de neasemuită artă ale palatelor-muzee, restaurate sau încă în curs de restaurare, şi dincolo de bucuria spirituală pe care ne-au adus-o, am trăit în paralel şi amintirea dureroasă a jafului şi barbariilor războiului. Şi pentru că, dincolo de oficierea — la urma urmei banală — a unei căsătorii, conştiinţa noastră a înregistrat, a primit, o garanţie simbolică a victoriei vieţii şi raţiunii.

★

Şi acum, necesarele cuvinte de încheiere. Ştiu, am făcut aici un fel de reportaj-inventar, şi încă şi-acela incomplet faţă de cîte am văzut ; ştiu, fiecare dintre oamenii şi lucrurile întîlniţi şi întîlnite merită o pagină specială, ştiu, v-am obosit cu repetarea la infinit a acelei formule de meşteşug a scrisului «aşa se face că», dar asta-i realitatea, aşa — cu multă alergătură — s-a făcut că am ajuns la o părticică din sinteza, din definiţia pe care o căutam. Culmea e că formularea ei n-a trebuit s-o descopere mintea mea — precum vă ameninţasem la început: şi aceasta pentru neaşteptatul motiv că am găsit-o deasupra semnăturii Marelui Petru chiar la intrarea în Petergof. Scrie acolo:

«Cine vine aici — însoţit sau singur — cui îi trebuie un pat, fiecare o să-l capete».

Acestui adevăr despre casa rusească şi omul rus, mie nu mi-a mai rămas decît să-i subscriu modesta dar — aşa cum am încercat să vă demonstrez — bine documentata mea garanţie. O fac deplin conştient că aceasta-i numai una din trăsăturile specificului naţional, deplin conştient că aceasta nu-i decît una din concluziile mele — cea sentimentală — dar şi deplin conştient că în cele cîteva pagini ale unui reportaj nu-i posibil să spui totul despre unul din marile popoare ale lumii.

NELU IONESCU ■

În curînd

ALMANAHUL FLACĂRA

416 pagini, în culori şi alb-negru, vi se deschid cu un sumar variat, de la ştirea de cîteva rînduri la romanul de aventuri de largă respiraţie

Anul acesta Almanahul Flacăra este de fapt ALMANAHUL REVISTELOR FLACĂRA ŞI REBUS, deci două almanahuri într-unul singur !

Din cuprinsul său semnalăm cîteva titluri :

Cincinalul anul II • Independenţa, o istorie a trecutului, a prezentului şi a viitorului • Obiceiuri de iarnă la români • Pictorul Nicolae Grigorescu, reporter de front • Un trio pernicios : violenţa, drogurile, erotismul • Viaţa în Zoo.

Almanahul Flacăra, 416 pagini — 25 lei

seriale • seriale • seriale

Miliardarii şi mizeria lor morală

Niarchos şi valurile vieţii

Oare armatori de talia unor Niarchos, Onassis, Livanos, Andreadis s-au aflat şi la originea dispariţiei fără urme a cîtorva zeci de vapoare ? La începutul anului 1972, un ziarist de la cotidianul britanic „Daily Mail" a avut curiozitatea să se uite mai atent prin arhivele recente ale cunoscutei companii de asigurări „Lloyd's". Constatările — reluate la timpul respectiv şi de presa noastră — arătau că numai între anii 1961 şi 1971 s-au evaporat (în adevăratul sens al cuvîntului) exact 71 de nave cu un total de aproape 89 000 de tone, la bordul cărora se aflau 1 021 mateloţi, 10 femei şi chiar 3 copii. Mergînd şi mai departe, el a aflat că de la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial şi pînă în 1960 cotidianul companiei — „Lloyd's List and Shipping Gazette", despre care am amintit cu un alt prilej — înregistrase alte treizeci de nave dispărute în condiţii de-a dreptul misterioase. Alte pagube însemnate, alţi oameni despre care nu s-a aflat niciodată nimic.

Ciocniri şi scufundări ? Atunci cum se explică faptul că în nici unul dintre cele aproape o sută de cazuri nu s-au găsit urme. O scîndură cu însemne specifice, o barcă pe care să se afle scris, ca de obicei, numele vaporului. Sau că nu s-au consemnat acele semnale ale S.O.S.-ului, intrate în obişnuinţa oricărui marinar, dar a radiotelegrafiştilor ? Ciocniri de stînci, şi tot fără urme ? Şi, de reţinut, dispariţiile nu s-au consemnat în zona vestitului Triunghi al Bermudelor, sau Triunghi negru, sau Gaura Neagră, cum i se mai spune acelui loc care sperie piloţii şi marinarii, ce-l ocolesc cu mare grijă. Erau zone aproape neaşteptate şi intens circulate : în apropierea coastelor latino-americane, în zona Canalului Minecii — supravegheată zi şi noapte de avioane.

Furturi, mici ajustări ale navelor şi apoi curse normale ale lor, înscrise, de data aceasta, în registrele altui armator ? Această ultimă ipoteză a fost cea reţinută de numeroşi specialişti şi ziarişti. Cum se face însă că nu s-a mai auzit nimic despre vreunul dintre cei 1 500 oameni aflaţi la bordul tuturor vapoarelor dispărute ? Le-a fost cumpărată tăcerea cu o sumă aşa de mare încît nimeni n-a reuşit s-o răscumpere ? Dacă da, ce om de afaceri sau armator s-a aflat la originea unor atari afaceri ? Desigur, întrebărilor de mai sus li se pot adăuga altele, mai ales că, de regulă, despăgubirile plătite în asemenea cazuri de „Lloyd's" nu erau dintre cele mai însemnate : în jur de 90 000 de dolari pentru fiecare navă dispărută.

E drept, în cazul eroului nostru nimeni nu i-a asociat direct numele de enigmele atîtor vapoare dispărute cu totul. Era şi greu, pentru că, după cum afirmă înşişi specialiştii vestitei companii care au cercetat îndeaproape fiecare caz în parte, operaţiunile evaporării acestor nave au fost puse la cale şi executate cu o minte şi o mînă de adevăraţi maeştri ai genului. Piraţi ai lumii contemporane ? Întrebări cu răspuns de data aceasta. Şi încă ce piraţi ! Printre ei, în sensul larg al cuvîntului, erau citaţi frecvent Livanos, Onassis, Niarchos, Andreadis, Gheti, un italian, şi încă cîţiva.

După acest interludiu să revenim totuşi la Niarchos pentru a vedea ce făcea el în mod concret după ce se căsătorise cu a cincea soţie a sa, Tina Livanos, fostă Onassis. De prisos să mai spunem că se ocupa cu cea mai mare grijă de afacerile sale şi-şi tot consolida holdingul său, mai ales după ce aflase că eternul rival, „Ari", preluase importante acţiuni ale companiei „Olympic Airways". Dar, culmea culmilor, unul dintre oamenii pe care-i critica cu cele mai diverse prilejuri era chiar fiul său cel mare. La rîndul său, Philip, acest tînăr înalt şi taciturn, nu se sfieşte să răspundă cu aceeaşi monedă şi denunţă numeroasele afaceri ilegale ale tatălui său. Este interesant de reprodus şi ce răspunde bătrînul lup de mare la asemenea atacuri sau cînd află despre intenţiile lui Philip de a înregistra contracte legale cu „Lloyd's" sau alţi clienţi : „Este un tehnocrat inconştient. Dacă şi eu aş fi procedat la fel, astăzi n-ar fi avut ce moşteni". Edificator, nu ?

Dincolo de frecventele sale conflicte familiale, Stavros Spiros Niarchos urmărea cu înfrigurare operaţiile holdingului său. Stătea mai mult la Londra, la sediul lui central, ceea ce nu înseamnă că, în funcţie de bună dispoziţie sau interese, nu mai ajungea în locurile în care avea reşedinţe permanente — New York, Spetsopoula, Cap d'Antibes, Saint Moritz, Bahamas, Buenos Aires, Paris şi cine mai ştie ce oraşe în care, ca de obicei, apărea neanunţat. Şi totuşi, într-o bună zi, din „oraşul-lumină" avea să-i parvină o telegramă cu un conţinut pe cît de scurt, pe atît de trist : „Tina a murit azi". Din precauţie expeditorii o trimiseseră în toate oraşele în care ştiau că el are reşedinţe. Astfel, pentru a doua oară într-un interval de patru ani, armatorul Stavros Spiros Niarchos, unul dintre cei mai bogaţi oameni din lume, se afla în doliu. Cea de-a cincea soţie a sa, Tina (născută Livanos şi căsătorită timp de aproape două decenii cu Aristotel Onassis, apoi, un deceniu, cu marchizul de Blandford, şi soră a celei de-a treia soţii a lui, Eugenia) a încetat din viaţă, în vîrstă de 47 de ani, la 10 octombrie 1974, la reşedinţa ei din Paris, celebrul hotel înscris pe numele lui Niarchos Aflată pe rue Chanaleilles, această reşedinţă istorică fusese cumpărată, în 1956, în exact 24 de ore, cu o sumă de jumătate de miliard de franci vechi întrucît noul proprietar, Niarchos, dorea să aşeze într-un loc adecvat cea mai frumoasă colecţie de orfevrerie din lume pe care o achiziţionase cu cîteva zile mai înainte.

Acolo, printre tablourile semnate de El Greco (La Pieta) sau Rubens (Autoportret), printre atîtea şi atîtea valori achiziţionate de Stavros, mai mult din interes decît din cauza emoţiilor sau plăcerilor estetice, Tina a primit ultimele lovituri ale vieţii sale. Primele i le-a dat, prin felul lui de a fi, chiar noul ei soţ, Stavros, care nu mai contenea cu escapadele sentimentale. Abia scăpase cu faţa curată din ancheta privind moartea Eugeniei, abia spusese da alături de Tina că, revenit la Londra, el şi-a reluat vechile obiceiuri ce provocaseră atîtea necazuri Eugeniei. Tina, cea care n-a crezut în ele, le trăia acum. Şi-i era foarte greu, fie din cauza vîrstei, fie şi pentru că suferise atît de mult pe timpul mariajului cu Onassis.

Deşi nu erau puţine, celor de mai sus li s-a adăugat un necaz şi mai mare : moartea fiului ei (cu Onassis). Alexandru. Cum ştim din episodul „Onassis, O.P.M., averea şi testamentul său", în urma accidentului de avion, Alexandru nu murise imediat. Ajunsă degrabă la spitalul atenian Kifissa şi şocată profund de vestea şi gravitatea accidentului, Tina avea să-şi verse ura asupra lui Onassis, acuzîndu-l că se află la originea morţii fiului lor.

Marcată puternic de tragica dispariţie a lui Alexandru, care se adăuga celei a surorii sale, izolată şi însingurată, înfloritoarea Tina de acum un deceniu moare. Comunicatul remis presei în seara zilei de 10 decembrie 1974 preciza că decesul a fost cauzat de o criză cardiacă sau de un edem pulmonar. Totuşi, ziarele au vorbit de faptul că la originea morţii Tinei s-ar afla abuzul de somnifere. Ca şi în cazul morţii Eugeniei, iarăşi somnifere ? În schimb, fiica ei (cu Onassis) nu acceptă în nici un fel ideea unei morţi naturale. Nu stă prea mult pe gînduri, mai ales că îi este încă foarte proaspăt în minte misteriosul episod al morţii Eugeniei, şi înaintează o amplă plîngere împotriva lui Niarchos şi, în consecinţă, cere procurorului Republicii Franceze să efectueze o autopsie. Se procedează la această operaţie şi experţii susţin ideea morţii naturale datorate unui edem fulgerător al plămînilor.

Moartea Tinei adaugă şi un nou episod în încîlcita cronică a raporturilor şi concurenţei dintre cei doi cumnaţi de altădată. Că în asemenea prilejuri se lasă la o parte chiar mai vechile ranchiune, că se iartă unele gesturi sau întîmplări neplăcute, Stavros Spiros Niarchos n-a ştiut. Sau mai curînd, exact acum n-a vrut să ştie. În consecinţă, eternul său rival şi fostul soţ al Tinei, Aristotel Onassis, n-a fost, sub nici o formă, autorizat să asiste la înmormîntarea primei sale soţii. Întîmplarea avea să-l marcheze serios pe „Ari". Chiar foarte serios, pentru că era genul de lovituri la care nu se mai aştepta şi pe care le suporta greu Mai ales că, în ultimele zile ale vieţii sale. Tina tot amintea de ceea ce îi scrisese sora sa. Eugenia, cu puţin timp înainte de a muri : „Mă voi sinucide. Viaţa conjugală devine din ce în ce mai imposibilă" În mod cert, cuvintele primiseră confirmare şi în relaţiile ei cu Stavros.

Spun ziariştii ce-l urmăreau pas cu pas pe Niarchos că după moartea Tinei acesta s-ar fi resemnat repede. Îşi întîlnea prietenii mai vechi, mai ales pe Maria Gabriella de Savoia, îşi urmărea afacerile. Mai mult, fotografii alb-negru ne arată că invită tot felul de cunoştinţe mai vechi sau mai noi, atît pe iahtul său, somptuosul Atlantis, cît şi în reşedinţele pe care le are în localităţi balneare precum Cap d'Antibes sau Villefranche-sur-Mer (pe Coasta de Azur). În ultima localitate i-a avut ca invitaţi o vară întreagă pe Caterina Caselli şi pe soţul ei, producătorul de discuri Piero Sugar, pe mama şi sora cîntăreţei, ca şi pe socrul ei.

Cronicile mondene n-au fost prea avintate consemnînd această invitaţie. S-au făcut speculaţii faţă de realizarea unor afaceri între Niarchos şi producătorul de discuri Piero Sugar. Dar ce gen de afaceri ar fi putut încheia cei doi ? Să fi vrut Sugar să lanseze un disc cu istoria (adevărată) a unui armator bătrîn ? Unii au insinuat că, de fapt, Niarchos îi invitase acolo în speranţa că şi fiul său cel mare va ajunge la vila Rubino din Villefranche-sur-Mer, pentru a fi mai aproape de sora Caterinei Caselli ! (Cunoscuta cîntăreaţă italiană se afla acolo pentru a-şi petrece o liniştită vacanţă înainte de a da naştere unui copil.) Dar Philip n-a venit la Villefranche-sur-Mer ignorînd, ca de obicei, amestecul brutal al tatălui în problemele sale sentimentale

Vara următoare, Stavros a stat tot pe Coasta de Azur, dar, de data aceasta, la Cap d'Antibes. Era văzut des şi-i plăcea să fie surprins pe peliculă alături de o tînără încîntătoare ce i-ar fi putut fi fiică. El însă nu se jena şi era chiar încîntat că Doris Kleiner acceptase oficial oferta de a avea grijă de ceilalţi copii ai săi. Specialistul şi în lovituri sentimentale Niarchos nu uita să adauge că Doris Kleiner nu era altcineva decît fosta soţie a celebrului actor american Yul Brynner („Cei şapte magnifici") pe care el o întîlnise în iarna ce precedase lunile călduroase ale respectivei veri.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Nevăzătorii

A fost o duminică dură pentru amatorul de sport. Mirosind că pe **Giuleşti** echipa României ar putea să învingă pentru a cincea oară Franţa, şi asta după cele două victorii ale acesteia din urmă în faţa Australiei, formaţie care nu-i de colea, trăgeam cu un ochi spre Grant, şi cu celălalt mă uitam spre Ştefan cel Mare unde Teaşcă şi **grădiniţa lui de copii** sosirã la Bucureşti ca să smulgă măcar un punct dinamoviştilor. Dimineaţa treaba a fost mai simplă ; după box nu mă omor, aşa că am avut de optat între Stadionul Republicii, unde întrecerea dintre **Sportul studenţesc** şi **F.C.M. Galaţi** nu prezenta prea mare interes pentru mine, şi Ghencea, unde dintele meu înfipt în pulpa lui Jenei abia aştepta să mai mursece ceva. Aşadar, hai să vedem **„Steluţa"**, şi, într-adevăr, n-am avut ce regreta ! Am văzut unul dintre cele mai frumoase meciuri din ultimii zece ani şi asta datorită mai ales campionilor care s-au întrecut pe sine. O să credeţi că **F.C. Argeş** s-a prezentat lamentabil în faţa **militarilor**, dar nu-i adevărat. La scorul de 2—1 piteştenii erau gata-gata să egaleze. Un Dobrin mai lent ca altădată, dar acelaşi tehnician de clasă, un Radu II care promite mult, iată două piese încercînd să se opună iureşului **roş-albastru** (aşa vine vorba, pentru că **Steaua** a purtat duminică echipamentul **naţionalei**, din motive necunoscute mie). Nu s-a putut pentru că **unsprezecele** militar a fost irezistibil şi cred că multe echipe din Europa nu i s-ar fi putut opune. Era **Steaua** de anul trecut, din zilele ei bune, poate era ceva şi mai mult ; exista o ambiţie nemaivăzută la mijloc, o poftă de joc pe care i-am dori-o totdeauna, în sfîrşit, era o fantezie debordantă căreia nici Beckenbauer et Comp nu i-ar fi putut face faţă. Motoarele au fost Zamfir, Iordănescu, Dumitru şi, de ce nu, chiar Troi care a greşit, ca de obicei, mult dar a făcut şi foarte mult ; cu toţii, secondaţi de un Stoica, ca totdeauna, magistral. Cele şapte goluri au fost cu toate antologice şi păcat că televiziunea n-a avut inspiraţia să le filmeze, cum o face de obicei, pentru că toate şapte (şi cel al lui Dobrin care a înscris pentru **Argeş** nu pentru **Steaua**) puteau să intre în categoria **celor mai frumoase goluri ale anului**, pe care le vom vedea la începutul lui '77 pe micul ecran. Unul dintre ele, golul lui Iordănescu, al patrulea sau al cincilea, nu mai ţin minte, dintr-un voleu în cădere şi din urmă, la o centrare — se pare a lui Troi — va rămîne în memoria mea precum golurile de altădată ale lui Humis, înscrise din plonjon, sau cele ale lui Andrei Rădulescu. Aş mai cita golul de profesor universitar al lui Dumitru, care s-a înscris ca la biliard, şi primul punct al **Stelei**, înscris tot de Iordănescu, ca la polo, prin liftare cu capul. Dar să ne oprim aici pentru că mi se pare că ne ia gura pe dinainte. Repet, **Argeşul** n-a fost o echipă de aruncat, deşi diferenţa de goluri e mare, dar **Steaua** de duminică este tot ce-şi poate dori o echipă cînd ajunge la apogeu. Să sperăm că nu ne vom întoarce la mediocritatea din ultimele două luni pe care atît am beştelit-o.

După-amiază, cu o ureche în Giuleşti, suferind ca nişte ciini udaţi de potopul lui Noe, pe măsură ce **cincisprezecele** Franţei conducea cu un scor tot mai sever, şi gata să murim de inimă auzind cum ai noştri se apropiau şi întreceau în cele din urmă la o mustaţă marea echipă a Franţei, dar cu ochiul la **grădiniţa de copii** a lui Teaşcă, am petrecut, putem spune, o după-amiază plină de friguri. Plecasem mai puţin optimist decît alţii în ce priveşte echipa craioveană, avertizînd pe fanaticii olteni că **Dinamo** nu-i **F.C. Constanţa** şi nici **F.C. Bacău** şi că Geolgău nu e Sătmăreanu II şi Ciobanu nu-i Cheran. Adevărul a stat undeva la mijloc : echipa **Dinamo** a profitat de o bunăvoinţă a tuşierilor şi a înscris primul gol din ofsaid, gol care a atîrnat foarte greu în moralul **puştilor** din Cetatea Băniei, lucru care l-a recunoscut şi arbitrul Ghiţă care a dat în compensaţie un **unsprezece** metri craiovenilor în final, dar a uitat în schimb să prelungească cu trei minute partida, aşa cum se cuvenea pentru întreruperea produsă de ciocnirea lui Ştefan cu un craiovean. Faptul că Ion Chirilă îi acordă arbitrului Ghiţă patru stele nu mă surprinde, dacă Anderco a luat pe **Ghencea** trei stele pentru că a fluierat mizerabil, enervînd pe toată lumea (jucători şi spectatori), lucru care înseamnă că ziarul de specialitate are vederi largi asupra acestei meserii şi-l priveşte. Noi îi considerăm pe cei doi arbitri şi pe tuşierii lor, vorbim de arbitrii de pe Ghencea şi de pe Dinamo, ca făcînd parte din **Asociaţia nevăzătorilor**. Tovarăşii de la Comisia de delegări ar trebui numai să le dea şi cîte un ciomag alb, cu beculeţ în cap, ca să ştie ceilalţi semeni ai lor că nu văd, că n-aud, Dumnezeu să-i milească cu mila lui...

Dar să ne întoarcem la meciul **Dinamo—U. Craiova**. După o greşeală în apărarea **alb-albaştrilor**, scorul devenind 2—0, autor principal al acestui gol fiind Balaci, pe care-l suspectez de sabotaj, şi pe care în locul lui Teaşcă l-aş ţine multe etape pe tuşă sau l-aş trimite după Deselnicu, echipa craioveană a trecut şocul şi a luat în stăpînire jocul. Era minutul 30 al partidei ; Marcu ieşise în minutul 6 şi în locul lui juca puştiul din Piteşti, în vîrstă de 15 ani, care avea misiunea să-l anihileze pe cel mai bun jucător de la **Dinamo**, pe Moldovan, cel care a creat cele două faze de gol. Oblemenco se lupta eroic cu vîrsta şi cu stilul său de joc, în timp ce o echipă aproape necunoscută, între care i-aş cita pe Lung, Tilihoi, Donose, Ciobanu, Geolgău, încerca să arate că se supune altor canoane. Mingea circula cu precizie de la un jucător la altul ; puţina condiţie fizică a **dinamoviştilor** se topea văzînd cu ochii ; dar cu o înaintare, vorba lui Ion Chirilă, din care nici unul nu era de-acolo, formată din Ciobanu (mai tîrziu Purima) şi Geolgău, era greu să înscrii mai mult de un punct, deşi ocaziile au fost foarte clare şi destul de numeroase, numai că Balaci n-a vrut ca această echipă îmbrăcată în tricouri albe să se întoarcă cu un punct sau două acasă. Cît priveşte pe Oblemenco, el se pare că n-a putut. Oricum, pentru cei 25 000 de spectatori din care jumătate au intrat fără bilet, din pricina organizatorilor care-şi fac socoteli scurte şi proaste, pierzînd bani şi silind pe spectatorii dornici de fotbal să devină infractori, a fost foarte limpede că echipa **Dinamo** a terminat partida **în corzi**, cum se spune la box, şi dacă maestrul Ghiţă şi-ar fi dat ceasul la reparat şi-ar fi fluierat cu trei minute mai tîrziu nu se ştie dacă rezultatul n-ar fi fost 2—2. Deocamdată cîştigătorul cel mare este Teaşcă pentru că în acest marasm al campionatului nostru, singurul **unsprezece** care arată ceva nou şi proaspăt (dacă exceptăm pe **Steaua** de duminică, dar numai de duminică) este **unsprezecele craiovean**. Şi asta în ciuda unor absenţe notorii şi chiar a unui dezinteres vădit (vezi Balaci). Dar tot Teaşcă va fi învingător în cele din urmă pentru că este singurul antrenor din România care s-a lăsat dat afară de pretutindeni pentru victoria fotbalului şi pentru a demonstra întregii noastre suflări sportive că deocamdată jucătoru-i mai puternic decît antrenorul, ceea ce este o aberaţie care nu se întîmplă nicăieri în lume. Cam atît am avut de spus.

EUGEN BARBU ■

Derbyul în 3 timpi

Duminică, ora 13.30 : **Timpul I**

Ion Nunweiller (antrenor principal — Dinamo) :

— Meci greu.

— Eternă poveste şi precauţie diplomatică de antrenor

— Ăsta cu Craiova e într-adevăr greu.

— De ce ?

— Universitatea e mai periculoasă în deplasare decît acasă ; 2) are după părerea mea cea mai bună linie de mijloc din ţară, Balaci, Beldeanu, Donose ; 3) are o mare forţă de contraatac şi o extremă, Marcu, care te îmbolnăveşte ; 4) mai aliniază şi o serie de băieţi, ca Tilihoi, Geolgău, Ciobanu ş.a. din categoria acelora de care mi-a fost întotdeauna teamă.

— ???

— Pentru că sînt nişte iluştri anonimi cărora nu le e frică să pună şi capul în faţa bocancului adversarului pentru victorie.

— Ce pronostic daţi ?

— Nu dau pronostic. Normal ar fi ca maturitatea lui Dudu, Dinu Lucescu, Sătmăreanu II, Sandu, Cheran, Moldovan să aibă totuşi cîştig de cauză.

Constantin Teaşcă (antrenor principal — Universitatea Craiova).

— S-a făcut multă tensiune în jurul acestui derby. Tensiune care nu m-a făcut să-mi pierd capul şi să uit că Universitatea este o echipă în formare. N-am să fiu ipocrit şi să spun că nu-mi doresc cele 2 puncte puse azi în joc, dar voi fi foarte mulţumit, indiferent de rezultat, dacă echipa va reuşi să demonstreze publicului şi oamenilor competenţi că a asimilat ceva în ultima vreme, că a crescut, că se află pe un drum bun.

— Vi-e frică de forţa de joc a echipei Dinamo ?

— Deloc.

— Să pun atunci altfel întrebarea : ce anume în jocul dinamoviştilor vă provoacă griji ?

— Perspectiva urcării în atac a apărătorilor nesupravegheaţi, incursiunile fără om ale lui Cheran, Sandu şi mai ales Sătmăreanu II.

Timpul II

Spicuiri din observaţiile făcute de-a lungul partidei de antrenorul echipei naţionale, **Cornel Drăguşin**, observator federal al meciul Dinamo — Universitatea.

— Ora 14.05 —

— Marcu nu mai poate ! Uite că aduce piciorul. Vai de Titel (n.n. — C. Teaşcă), a muncit o săptămînă, şi-a construit tot jocul pe Marcu şi Marcu a căzut.

— Ora 14.30 —

— Craiova nu se găseşte pe teren. O singură rotiţă lipsă a stricat toată maşinăria. Maturitatea dinamoviştilor îşi spune cuvîntul.

— După ora 15 —

— Dinamo a lăsat-o mai moale... Cade... A căzut... Nu se poate să nu ia gol !... E repriza Craiovei !

Timpul III

Ion Nunweiller : Greu, dar bun meci. Craiova, mai tare decît mi-am închipuit.

Constantin Teaşcă : Sînt mulţumit că am terminat... peste ei N-am cîştigat, dar am convins, cred, lumea că ne aflăm pe o cale bună.

Şi acum opiniile vicepreşedintelui F.R.F., **Ştefan Covaci**, antrenorul tuturor echipelor reprezentative.

— Învingătoare morală în derbyul cu Dinamo este, după opinia mea, Craiova. Fără o întreagă linie de înaintaşi — Marcu, Ţarălungă, Cămătaru — şi jucînd cu un singur atacant cu experienţă, cu Oblemenco, Universităţii îi mai trebuiau doar 5 minute ca să schimbe soarta jocului. Şi nici măcar 5 minute ! Dacă Balaci şi compania n-ar fi ratat în final situaţiile foarte bune pe care le-au avut, rezultatul era altul. Asta nu înseamnă că trec peste posibilitatea pe care a avut-o la un moment dat Dinamo de a mări scorul la 3—0. Dinamo a stăpînit prima repriză. Universitatea pe a doua, terminînd în forţă, impresionînd prin decizie şi prin resursele arătate pînă la fluierul final.

— Care socotiţi că este astăzi locul Universităţii Craiova în fotbalul nostru ?

— La ora asta Universitatea este din multe puncte de vedere un exemplu : se munceşte mult, se munceşte bine, n-o spun din auzite, o spun după ce am văzut-o jucînd, are ceva ce nu are nici o echipă românească la ora de faţă.

MARIUS POPESCU ■

DIVIZIA A : 14 NOIEMBRIE

CONSTANŢA : F.C. — Jiul 4—1 (0—0). Nu merită să vorbim prea mult despre prima repriză a acestui meci, ea fiind ştearsă, plictisitoare, perioadele de dominare sterilă alternînd după principiul „zece minute ataci tu, zece minute atac eu, numai goluri să nu dăm !" O tactică adoptată dealtfel pe parcursul întregului meci de înaintarea Jiului, blazată, indiferentă (în special Dumitrache) şi dezorientată. ● Repriza secundă : o repriză cît un meci, dar un meci foarte frumos. Dacă Jiul nu schimbă nimic din tactică, lipsă de ardoare şi de voinţă (singurul care a încercat ceva a fost Multescu, dealtfel autorul unicului gol al oaspeţilor), constănţenii însă renasc, evident, din cenuşa proprie, alergînd mai mult şi cu folos, combinînd periculos în careul advers, cu o poftă de joc de parcă abia intraseră pe teren. Ei înscriu patru goluri (două Mărculescu, două Buduru) şi ratează alte ocazii, copilăreşte ● În numai 45 de minute, jucătorii de pe malul mării au izbutit să se reabiliteze în faţa unui public dezamăgit pînă la ora 15 a zilei de duminică. ● Bun arbitrajul lui N. Georgescu, ajutat de D. Gheţu — ambii din Bucureşti şi V. Paladescu — Galaţi **(Răzvan Bărbulescu). ARAD : U.T.A. — A.S.A. Tg. Mureş 2—1 (0—1).** Repriza întîi a aparţinut oaspeţilor nu doar prin deschiderea scorului (min. 27, Hajnal, gol spectaculos), cît mai ales prin nota lor de dominare, tactică şi tehnică totodată. ● Fără vlagă şi luciditate, U.T.A. a răsuflat uşurată atunci cînd Bölöni şi Marton au ratat faţă în faţă cu Iorgulescu ● Bun tînărul Leac, mai puţin agresivităţile de care începe să dea dovadă. ● La reluare, U.T.A. trece la cîrma părăsită de adversari, remarcîndu-se în continuare tocmai cei care au greşit la gol — Kukla şi Schepp. Exceptîndu-l pe Iorgulescu ceilalţi 21 s-au îngrămădit în careul lui Solyom, unde au petrecut mare parte a timpului rămas. Contraatacurile mureşenilor, prin Fazekaş, Hajnal şi Pîslaru, au fost rare dar periculoase, două dintre ele (şi cele mai izbutite) fiind însă stopate de tuşierul C. Mateescu, crezut de R. Stîncan. Semnalizînd un astfel de ofsaid pe nedrept, tuşierul cu pricina a alunecat de emoţie şi a căzut în iarbă. ● Ultimele minute de joc haotic au dus la nebănuita răsturnare de scor (Tisa şi Schepp, autorii golurilor arădene), elevii lui Bone fiind posomoriţi doar pentru lupta zadarnică, întrucît de spectacol fotbalistic nu s-au îngrijit nici ei şi nici adversarii lor. Un scor egal ar fi fost mai firesc totuşi, după aspectul general al meciului. ● A arbitrat satisfăcător Romeo Stîncan, ajutat bine de Gh. Dumitru şi slab de C. Mateescu — toţi din Bucureşti **(Teodor Bulza). ORADEA : F.C. Bihor — Politehnica Iaşi 0—0.** Meci de luptă, localnicii asediind timp de 90 de minute o apărare supraaglomerată, bine pusă la punct. ● Sensul meciului a fost cîştigarea de către oaspeţi a unui punct, şi nu cedarea lui din partea localnicilor. Ambele echipe au fost lipsite de cîţiva jucători de bază — Popovici şi P. Nicolae (bolnavi), de la bihoreni, Nemţeanu, Simionov şi Banu (plecaţi militari), de la oaspeţi ● Minute în şir, orădenii au tras ca la zid (peste 25 de şuturi în tot meciul !), dar un zid viu, format dintr-o pădure de picioare şi chiar de capete (inclusiv, în min. 35, cel al arbitrului !), zid care a respins de fiecare dată mingea din faţa porţii excelentului Naste. ● Ieşenii au avut o singură ocazie de a marca, dar şutului bine plasat al lui Simionaş, din lovitură liberă (min. 40), i s-a opus Albu, aflat într-o paradă spectaculoasă. De partea cealaltă, cea mai mare ocazie s-a scurs în min. 66, cînd Florescu a executat un penalty, iar Naste a scos cu genunchiul stîng ! Gazdele au mai avut şi o bară (Kun II, cu capul, min 48), dar apreciem că punctul smuls de ieşeni la Oradea este pe deplin meritat, întrucît oaspeţii au ştiut să se organizeze foarte bine în apărare. ● La sfîrşitul meciului, cel mai amărît era Florescu (27 de ani în ziua partidei), care parcă nu mai ştia ce să facă cu coşul de flori primit, înaintea partidei, de la coechipieri... ● A arbitrat foarte bine C. Manuşaride, ajutat la fel de C. Ioniţă I şi I. Puia — toţi din Bucureşti **(Gheorghe Amuza). HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Politehnica Timişoara 1—0 (0—0).** După o excursie cu peripeţii la Sofia, timişorenii au picat exact în arena în care se joacă poate cel mai bărbătesc fotbal din campionat. Avertizaţi de sosirea lui Petrescu, încă din minutul 1, de către fundaşul Mineulescu şi de alte intrări dure la Floareş şi Dembrovschi, oaspeţii au renunţat treptat la ofensivă şi am asistat spre finalul primei reprize, ca şi în întreaga repriză a doua, la un asediu prelungit spre buturile apărate de excelentul Bathory I, care, aflat în zi foarte bună, şi-a scăpat echipa de o înfrîngere la proporţiile celei de la Sofia ! De asemenea, bine a jucat cuplul Mehedinţu-Păltinişan, în care au excelat siguranţa şi puterea de luptă a primului. ● Singurul gol al partidei este opera lui Economu, în min 59 după un iureş prelungit la poarta oaspeţilor. Ratarea unui penalty de către Economu în minutul 69 nu s-a transformat, cum se spune, în „moment psihologic" şi gazdele au rămas în continuare la cîrma jocului, reuşind să sufoce realmente o echipă cu pretenţii. ● Slab arbitrajul lui C. Niculescu, ajutat la linie de N. Gheorghe — amîndoi din Bucureşti — şi V. Dumitru — Olteniţa **(Ion Predoşanu). BUCUREŞTI : Sportul studenţesc — F.C.M. Galaţi 3—0 (1—0).** Tristă ambianţă pentru un meci de A, desfăşurat într-o dimineaţă cu de primăvară : cîteva sute de spectatori şi un stadion semănînd mai degrabă a velodrom, cu tribunele goale-goale ! ● Două echipe parcă neinteresate de soarta partidei, dintre care una, cea din Galaţi, a mai încercat cîte ceva, iar alta, Sportul, n-a aşteptat decît greşelile adversarului care, dată fiind precaritatea tehnică a oaspeţilor, s-au şi comis. Vreme de un ceas, nimic de semnalat, doar execuţiile tehnice ale lui Răducanu la centrul terenului (!), golul lui Octavian Ionescu, ajuns la minge după ce l-a îmbrîncit bine pe Stoicescu, ratările monumentale ale lui Haiduc (min. 36 şi 50) şi arţăgul lui Constantinescu, pe drept avertizat de arbitru şi mai apoi sancţionat cu cartonaşul galben. ● Pe fondul unei plictiseli generale, în care toată lumea părea să fie cu gîndul la derbyul de pe Dinamo, căpitanul lui F.C.M. Galaţi, Morohai, va da două pase ideale adversarilor şi scorul se va rotunji la 3—0, nu atît prin meritele studenţilor, cît prin slăbiciunile oaspeţilor. Abia după stabilirea scorului care va deveni final, bucureştenii vor juca fotbal adevărat, dar cam tîrziu şi cam puţin faţă de pretenţii şi de locul ocupat în clasament. ● Satisfăcător, arbitrajul lui C. Szilaghi, influenţat în rău de semnalizările mereu eronate ale lui E. Feldman (ambii din Baia Mare) şi de cele cînd bune, cînd greşite ale lui C. Ghenciulescu din Tîrgovişte **(Ovidiu Ioaniţoaia). REŞIŢA : F.C.M. — Progresul 4—1 (1—1).** Debutul partidei n-a fost deloc favorabil gazdelor, care au început destul de confuz jocul, cu acţiuni purtate în special pe centru. ● Primele 30 de minute s-au rezumat astfel la un repetat duel între înaintarea (scundă) a F.C.M.-ului şi apărarea (masivă) a Progresului, căreia tactica baloanelor pe sus, aplicată de atacanţii reşiţeni, i-a convenit de minune. În plus, bucureştenii au dovedit că ştiu regula de trei simple a contraatacului purtat în viteză, fără dantelăriî inutile, graţie căreia s-a ivit dealtfel şi primul gol al meciului, înscris în min. 28 de Tevi. ● Spre finalul primei reprize gazdele au renunţat la baloanele aruncate în careul advers, preferîndu-le pasa pe jos, cu schimburi de direcţie derutante, pentru care apărătorii Progresului n-au mai găsit antidot. Golul egalizator a căzut deci firesc dintr-o asemenea combinaţie, în care Gabel a reluat pe lîngă Giron o minge ricoşată din picioarele fundaşilor bucureşteni. ● La reluare, Bora „electrocutează" tribunele cu un gol aproape eroic, menit să-i şteargă toate nereuşitele precedente. În replică, Progresul mai are două-trei zvîcniri prin Iatan şi Tevi, pentru ca în final să depună armele definitiv în faţa insistenţei reşiţenilor. Aceştia din urmă aduc scorul la 4—1, Gabel înscriind încă două goluri. ● Bun arbitrajul lui M. Moraru, ajutat bine de V. Gligorescu — ambii din Ploieşti — şi L. Barbu — Deva **(Ion Roşu). BACĂU : S.C. — Rapid 3—0 (1—0).** Burniţă, cer întunecat, plumburiu la Bacău, amintind de poezia bacoviană. ● Partidă hotărîtoare pentru gazde, fapt confirmat de aşezarea în teren : Catargiu — libero, ceilalţi apărători şi mijlocaşi făcînd marcaj om la om". ● Băcăuanii au reuşit în primul sfert de oră două faze clare de gol, la care Ioniţă a

(Continuare în pag. 22)

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06); ştiinţă (Liviu Timbus — 16 18); probleme cetăţeneşti — scrisori (Margo Nedelea — 17 87); publicişti comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administraţie (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86); secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Marius Popescu — 17 78 82 şi interior 16 11) ; redactor şef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 şi interior 17 83) ; redactor şef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P. O. Box 136—137, telex ; 1 12 26, Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41 505